

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Oogst

7931

buiten met graagte opgesnoven, de longen vullend met zuivere voorjaarslucht....

Nu? De vogels stil geworden. Nergens het zingen of fluiten der gevederden in de vrije natuur. Vaal loover. Gele blaren. Vuile boomen. Gore struiken. Overal stof. En in de plaats van duizend-bloemenschoon en -bloemengeur, asters en nog eens asters, distels, bruin en paars, paddestoelen, rood en geel....

En toch — menig gewas heeft eerst nu zijn vollen groei bereikt, is eerst nu zijn hoogtepunt van bloei genaderd. De groote gele peren, de mooie roode appels, de vele vruchten in volle rijpheid, — ge vindt ze eerst in den herfst, beschenen door de gulden September- en Octoberzonnestrallen.

„God doet groeien.”

Zie, dat wordt alom gepredikt in dezen tijd. De ontwikkeling van de vrucht is duidelijk waarneembaar.

Als er nu maar ooren zijn om de stem van den Prediker te hooren.

Zie, dat wordt alom aanschouwd in dezen tijd. De vruchten op den arbeid worden ruimschoots geplukt.

Als er nu maar oogen zijn om dankbaar op te merken, wat de Schepper weer heeft gedaan.

Oogst is het tot vollen bloei en rijpheid komen van het gezaaide en geplante en natgemaakte.

Ook op het gebied van den geest.

Wie in zijn denken Gods Woord kiest als licht des levens, komt straks tot vollen bloei. 't Is eerst een uitbarsten, een uitjubelen, een bruisen en gisten. Maar straks is het een volgroeien, een vrucht dragen.

Ook hierbij is het echter: „God doet groeien.”

Wij kunnen zaaien en planten en natmaken. Maar God geeft den wasdom.

Oogst maakt blij; stemt tot lof.

Laat het zoo zijn bij ons allen.

En laat ons, genietend van de vruchten, die God gaf en geeft op vroegeren arbeid, weer ijverig voortarbeiten tot het verkrijgen van nieuwen oogst onder 's Heeren zegen.

En daarbij God bidden om arbeiders.

Arbeiders om uit te strooien.

Maar arbeiders ook, om tijdig den oogst binnen te halen.

DE NIEUWE DAG

Een verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
door L. PENNING

1)

Nadruk verboden

HOOFDSTUK I. Gisting

Ze stonden daar te wachten op het perron van het groote spoorstation. Er had dezen dag geen zon geschinen boven Budapest, en ze zou heden ook niet meer schijnen boven de schitterende koningsstad. Zware wolken legerden zich boven den Gellértheuvel en boven de paleizen aan deze zijde van den Donau.

Het was reeds diep in den namiddag, en een groep burgers stond daar met elkander te praten, wachtend op den trein met verlofgangers, die aanstonds zou binnenkomen.

Alexander Hollán was een van die groep burgers. 't Was een man van middelbaren leeftijd, en als hij sprak, dan luisterden de anderen. Want hij was een man van gezag; hij bekleedde een hooge staatsbetrekking, en als hij sprak, dan was zijn woord wél doordacht. Hij was een man met een bezonken oordeel, en daarom luisterde men naar hem met aandacht.

Hij stond bekend om zijn blijmoedig, opgewekt karakter; en hij zoowel als zijn vader waren populair. Men sprak gemeenlijk van de beide Holláns; het waren burgers, waar Budapest trotsch op kon zijn.

Heden werd de blijmoedige trek op zijn gelaat gemist. Het was bewolkt — was het de weerkaatsing van de droeve wolken, die zich boven de Hongaarsche hoofdstad legerden?

Het was iets anders; het was de donkere toekomst, die haar schaduw wierp op zijn voorhoofd.

„Daar is de trein!” riep een jonge man, niet ouder dan achttien jaren, die vlak naast Hollán stond. Hij droeg de uniform van huzarenvaandrig; Nikolaas Dobsa was zijn naam.

Hollán schudde het hoofd. „Die is 't niet,” zeide hij; „dat is een gewone boemeltrein.”

Er waren weinig passagiers in den trein; uit een coupé eerste klas stapten twee heeren; zij kwamen langs de groep, en de eene reikte Hollán de hand.

„Is er iets bijzonders voorgevallen in Budapest vandaag?” vroeg hij.

Het was een opmerkelijke vraag. Men leefde bij den dag; iedere dag kon het brengen.

Wat kon het brengen?

Dat wist men niet. Het was het onbestemde, het vage, dat we angstig verwachten. Wat het zal zijn, weten we niet, maar het is het ontzagwekkende, dat bij zware crisissen, als een monster uit de diepte, uit den afgrond plotseling kan oprijzen.

De anderen kenden dien voornamen vreemdeling met dat vriendelijke, innemende gezicht niet, maar zijn naam was dikwijls genoemd. Louis Navay heette hij; als voorzitter van het Hongaarsche Parlement had hij bewijzen afgelegd van zijn vooruitstrevenden geest. Zijn horizon was wijd en ruim; hij was de vriend der arbeiders, en als philanthroop had hij zijn sporen verdiend.

De vriend, die hem vergezelde, was de burgemeester van Mako, en zij beiden zouden verscheurd worden door het monster, dat plotseling te voorschijn zou schieten uit de diepte, uit den afgrond.

Navay had haast. Er werden eenige woorden gewisseld; toen spoedden beide vrienden naar den uitgang, om de electriche tram te nemen, maar vlak bij dien uitgang botsten zij tegen twee verdacht uitzieende individuen aan. Er was opzet in 't spel; dat begreep Navay wel.

„Een beetje kalm aan!” zei Navay, „zie, waar je loopt!”

„Moei je met je eigen zaken!” was het grove antwoord; „de tijd, om voor de aristocraten in het stof te kruipen, is voorbij.”

Het was een kleine kerel met een misvormden rug en een gemeen gezicht, die deze woorden sprak, en Hollán, die het heele geval had gezien, vertelde aan de anderen, dat de man Czerny heette.

„Czerny heet die kerel; 't is nog wel een Hongaar; hij ruide de matrozen van onze oorlogsvloot op.”

„En nu komt hij hier, om met zijn kameraad de verlofgangers op te ruien,” voegde er de jonge vaandrig aan toe. „Ik ken hem wel, dien Joseph Pogány; 't is ook zoo'n muiter van onze vloot. 't Is een Jood, en hij lijdt aan hoogmoedswaanzin.”

„Spreek niet zoo luid!” waarschuwde Hollán.

„Ze mogen 't gerust hooren, de vlegels! Ik ben niet bang voor hen.”

Zoo sprak de vaandrig. Het was het jonge, onstuimige Hongaarsche bloed, dat hem zoo deed spreken.

Hollán zweeg; zwaarder hingen de wolken op zijn voorhoofd. De onbeschofte houding dezer beide muiters was een teeken des tijds; het hellende vlak was het; het proletariaat scheen uit zijn slaap ontwaakt, om een dreigende houding aan te nemen. Hij had het tot zijn schrik vandaag reeds herhaalde malen opgemerkt.

(Wordt vervolgd)

Verloren, verloren geploegd en gezaaid — Als God in de voren geen zegen laat gaan.

7898

— ZEE —

oooo

O zee, zee, zingende zee,
voer m' in stille droomen mee
op uw wiegelende golven,
onder bruischend schuim bedolven,
zachtkens op en neder deinen,
in uw meetloos diep verdwijnen,
sluim'ren in uw eenzaamheid,
die u mijne ziel benijdt;
Vrede van uw stille sfeeren
wekt een nieuw en schoon begeeren
om te leven en te zijn
and'ren groot, mijzelven klein.
Zee, zee, zingende zee,
in uw zangerig lied ruischt wondere vree,
als de hemel slechts kan geven
in een menschen zieleleven;
'k zie, in zoeten droom verloren,
die geen wereld kan verstoren,
droom van 't eens volmaakt geluk,
vrij van alle zondendruk,
't heilig, heerlijk, zalig leven,
dat mij God alleen kan geven!

H. W. R.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

Het ongeluk was in 1914 begonnen; met het noodlottige revolverschot te Serajewo, dat den Oostenrijkschen troonopvolger en diens gade het leven kostte. Hongarije stond er eigenlijk buiten; het zou een oorlog worden, waarbij het niets te winnen en alles te verliezen had. Graaf Tisza verzette zich er dan ook zoo lang mogelijk tegen, maar ten leste zwichtte hij, want Hongarije zat vastgesnoerd aan Oostenrijk. Het werd een zaak van eer, en Hongarije ging mee.

In hun Zondagsch pak kwamen de jonge, sterke boerenzonen toen aanzetten. De Regeering had gezegd, dat de grenzen van het duizendjarige rijk gevaar liepen, en zij zouden de levende muren worden, om die grenzen te verdedigen. De oorlogstorm daverde over het land, en deze jonge boerenzonen wilden niet achterblijven; in hun hooge laarzen marcheerden zij door de hoofdstad, dat het plaveisel er van dreunde. Het afscheid viel niet al te zwaar. Rusland zou zich op de Karpathen werpen, maar de Hongaarsche Karpathenwacht zou hen ontvangen, en met Kerstmis zouden ze weer thuis zijn.

Een illusie was het. Er moest een wereld instorten, voordat deze volkenoorlog kon eindigen. Het Russische keizerrijk bloedde dood, en wat er overbleef, werd Communisme, Sovjet en Bolsjewisme.

Maar de vrede kwam niet. Meer dan eens werd het geklapwiek gehoord der vredesduif, maar zij verdween weer. Ijdele hoop was het geweest — ijdele hoop! Er kwamen nieuwe winters en lentes, zomers en herfsten, en in den mist van den herfst zag men de bevende handen van oude menschen den ploegstaart vasthouden, terwijl zij de grijze voren en de lang gehoornde trekossen volgden.

Zoo was het in Hongarije; zoo was het in Europa. Het lijden werd zwaar, en het lijden van Hongarije was het allerzwaarst.

Toch volhouden — volhouden, om een eerlijken vrede te verwerven! Hongarije behoefde er geen voetbreed grond bij te hebben — geen voetbreed. Daar ging 't niet om. Een eerlijke en spoedige vrede.

Nu en dan wapperden de vlaggen ter eere van groote overwinningen; dan blonk het groen der Hongaarsche kleuren, het groen, het zinnebeeld der hope. En in de kerken weerklonk het Te Deum....

Op één morgen hingen de vlaggen echter halfstok, en men vertelde elkander, dat Franz Jozef, oud en der dagen zat, was gestorven. Hij daalde neer in de groeve van den diepen Capucijner kelder bij zijn vaderen. En het Hongaarsche volk riep: „Leve de Koning!” Dat was Karel IV, de jonge, onervaren vorst. Hij verscheen met zijn gade, Koningin Zita, in Budapest; als een visioen ging hij aan het volk voorbij; het hart van het volk klopte voor hem, doch hij wist den kostbaren schat niet te grijpen.

Zoo'n kans komt voor de vorsten maar eens! Deze Koning, die allen wilde behagen, stelde allen te leur, en er bevroor iets onder den blauwen Hongaarschen hemel; het was de liefde tot dezen Koning....

Maar de eer van Hongarije was nog ongerept; de Hongaren stonden vastberaden in de loopgraven, en het ging om een eerlijken, billijken vrede.

Het Hongaarsche hart klopte sneller. Eindeloos lange treinen ratelden dwars door Hongarije, van het

Oosten naar het Westen; van de Russische naar de Italiaansche en de Fransche grenzen. De vrede scheen nabij; de vredesduif klapwiekte boven de Hongaarsche Driekleur; het uitgemergelde volk schepte moed.

Doch toen viel de schaduw van een reus over de slagvelden tusschen de Aisne en de Marne. 't Was Amerika. En de Duitsche weerkracht toonde aarzeling.

Toen is 't gebeurd....

Een zaaier ging uit om te zaaien, en hij strooide zijn zaad met kwistige hand. Het was geen goed zaad; het was het zaad der revolutie. En hij strooide en zaaide bij dag en bij nacht.

Zoo viel het zaad in den akker, en die akker was wel toeberaid door de ontbering, de ellende en den rouw, die het Hongaarsche volk hadden geteisterd. En het giftige zaad kwam op....

In 't begin van dit jaar, waarover ons verhaal handelt, het jaar 1918, waren door onbekende handen revolutionaire geschriften de tuighuizen en de ammunitiefabrieken binnengesmokkeld.

„Arbeiders!” zoo luidde het in die strooibiljetten, „broeders! soldaten-broeders! Denkt er om: geen man en geen cent voor het leger!”

Michael Károlyi trad op den voorgrond, de ont-aarde, verbasterde graaf, de man zonder hart, zonder vaderlandsliefde, zonder karakter. Hij ging visschen in het troebele water. Deze man, die weigerde de handen te drukken van officieren, die bespat met slijk en modder uit de loopgraven kwamen, omdat zij niet van de familie waren, zooals hij beweerde, begon nu het hof te maken aan de Sociaal-Democratie.

(Wordt vervolgd)

7933

De vervaarlijke „Big Ben,” de Westminster-klok in den toren van het Parlementsgebouw te Londen, wordt opgeknapt.

Men ziet bij de wijzers de schilders op hun hoogen post aan 't werk, tot groote bewondering der Londenaars, die hen soms uit de diepte toewuiven. Duidelijk komen de kolossale afmetingen van wijzerplaat en wijzers uit tegenover de werklieden.

Onze bijzondere medewerker, die Wembley bezocht, vertelt in een van zijn schetsen: „In den Clocktower hangt de vervaarlijke „Big Ben,” een der zwaarste klokken der wereld, die zijn Zondagsklanken galmt, terwijl de Cathedral zich vult...”

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Wandelen

De herfst brengt soms heel wat stormen en regenvlagen. We worden dan wel haast gedwongen, zooveel mogelijk in huis te zijn. Dit jaar hebben we er veel ondervinding van opgedaan.

Maar nu we dit schrijven, is het juist volle maan en verrukkelijk herfstweer. En waar we zelf, na stagen arbeid, genoten hebben van eenige wandelingen in den herfst, willen we toch het nut en de heerlijkheid ervan met een enkel woord trachten te beschrijven.

Wandelen is een groot voorrecht. We hebben niets tegen fietsen en auto-rijden. Maar het wandelen in de vrije natuur zouden we niet gaarne missen. Stap voor stap ons bewegen over de eenzame wegen, door de stille lanen, tusschen de wijde velden, is toch zoo nuttig voor den geest, voor het lichaam. Men voelt zich in- en uitwendig als verjongd. Men let op de boomen en bloemen en bladeren. Men verlustigt zich in de luchten en vergezichten. Men beklimt eens een hoogte, om vandaar over alles zijn blik te kunnen doen gaan.

Men gevoelt zich één met de omgeving en leest, al voortbewegende, in het boek der natuur. En thuis gekomen, voelt men zich blijer en rijker en verruimder. De enge wereld is ons wat grooter geworden. Het prozaische week een wijle voor het poëtische.

Maar niet alleen is om dit alles wandelen nuttig, — het is ook zoo héerlijk. Zeker, in den herfst kunt ge niet zoo lang uitblijven. Maar dat tijdig thuis zijn na een wandeling heeft ook iets bekoorlijks. Geen zengende hitte dwingt ons thans, alleen beschaduwde wegen te nemen. In de natuur is alles zoo frisch, zoo versterkend. De boomen hebben door hun herfstkleuren zulk een bijzondere schoonheid verkregen. Aan de herfstdraden zien we vochtige parels van dauw fonkelen; „den dauw als zilver op de blaân.”

Hélène Swarth heeft zoo mooi gezongen:

In 't lage zonlicht daalt de gouden regen
Van doode blaadren, — blaadren sterven mooi, —
Een geel en bruin tapijt bedekt de wegen,
Als bloementuilen prijkt de boomentooi.

En deze dichteres wekt ons op tot een naar buiten gaan, tot een wandelen in de Octobermaand, als ze haar schoone herfst-vers aldus eindigt:

De morgendauw bediamant de velden,
De koele wind streelt noodend ons gelaat,
— O, dat nu allen blij naar buiten snelden,
Eer aan de ruit de regen tikt: „Te laat!”

October geeft zoo vaak nog mooie dagen. En November komt zoo spoedig ons „opsluiten.” Daarom moeten we wandelen, nu het nog zoo goed kan; wandelen in de heerlijke herfst-omgeving; — tot we straks, misschien in wintersche dagen, als de zon ook zoo heerlijk kan schijnen, weer een ander wandelgenot en een andere wandelheerlijkheid smaken.

Wandelen is een rustig zich voortbewegen. Zeker, men kan er toe naar buiten snellen. Maar dan ook is het geen jagen om een doel zoo spoedig mogelijk te bereiken; neen, het is een stil voortgaan om met bewustheid te genieten.

Zoo is ook het wandelen met een vriend. Een samengaan in stil genot van elkaars gezelschap en van elkaar leeren kennen en waardeeren.

En zóó verstaan we ook wat „wandelen met God” beteekent, waarvan de Bijbel zooveel spreekt. Het is, naast onzen God ons voortbewegende, een letten op hetgeen Hem aangenaam is. Het is, al voortgaande, een verwijlen in Zijn onmiddellijke nabijheid. Het is, als het ware hand in hand voortschrijdende, een genieten van het heerlijkste wat er is voor een mensch: gemeenschap-oefening met God.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

3)

Nadruk verboden

Nóg hield het front der Centralen, al schudde het, maar toen de Bulgaren vluchtten, was de keten gebroken. Het bericht kwam als een donderslag te Budapest. De bevolking verdrong zich voor de bureau's der nieuwsbladen, en de stad scheen te huiveren van zorg en angst.

Hollán stond er ook. Hij luisterde; twee vreemdelingen stonden met elkander te praten.

„Eindelijk!” zei de grootste; „een goochem volkje, die Bulgaren!”

De handelsvriend knikte.

„Ik denk 't ook. Ze zullen goede condities bedingen — eerste klas! En dat is 't einde van den oorlog.”

Op dien dag had Hollán gesidderd. 't Was een herfst-dag vol zonneshijn, die aan de lente herinnert, en zoo'n dag was 't ook geweest, toen de groote zegepraal bij Gorlice bekend werd.

Maar wat beteekende Gorlice heden? Immers niets, want de Bulgaren waren aan den haal gegaan, en de vreemde kooplui zeiden, dat het een goochem volkje was. En de orkaan der revolutie, die zijn bakermat in Rusland had, begon te waaien over de Karpathen — wee Hongarije!

„Daar is de trein!” riep de vaandrig.

„Dat is hij!” antwoordde Hollán, terwijl zijn oogen speurend langs den trein gingen.

't Was een lange trein vol soldaten. Zij verdrongen elkander aan de portieren en bogen uit de ramen, om te kijken, of er geen bekenden op het perron waren.

Brieschend, daverend schoof de trein onder de overkapping. Een scherp gefluit; de remmen werkten sterk; en met een schok stond de trein stil.

De soldaten sprongen uit de coupé's. Ieder haastte zich. En allen waren brandend nieuwsgierig, om iets te hooren van den stand der zaken.

„Is 't nu vrede?” vroeg de jonge Julius Fenyes; „me dunkt, dat het tijd wordt.”

Hij lachte, dit zeggend. Maar op den achtergrond zijner woorden lag een bedreiging.

Van den anderen kant van het perron klonk een lied op, en Julius viel ook in.

„Makkers, ten laatsten male
Ten strijd u geschaard,
En d'Internationale
Zal heerschen op d'aard!”

De rimpel op Holláns voorhoofd werd dieper.

„Waar gaan wij heen!” zuchtte hij, maar de jonge Dobsa trachtte hem te troosten.

„'t Is niet zoo erg,” meende de vaandrig. „Ze willen nu eens groot doen, en 't zijn er maar enkelen.”

„Daar begint het mee, Nikolaas. En hier en daar heb ik een rooden strik gezien op de borst onzer soldaten.”

Hollán zag dat wel goed. Het was het zaad der revolutie; het ontkiemde en groeide op.

Maar toen verhelderde zijn gelaat.

„Zoo, vader Prochaska,” zei hij, een ouden boer begroetend; „zijt gij daar ook? Dorst ge uw dorp verlaten in deze onrustige tijden?”

Prochaska was een grijsaard van in de tachtig met zilverwit haar; hij was jarenlang lid der volksvertegen-

woordiging geweest; „vader Prochaska” werd hij gewoonlijk genoemd.

Hij leunde op zijn stok, en keek Hollán aan met een vorschenden blik uit zijn heldere blauwe oogen. Er liepen zoo veel zonderlinge geruchten rond in zijn dorp, waaraan men geen touw kon vast maken. Nu kwam hij zijn familie in Budapest bezoeken, en wilde meteen eens poolshoogte nemen.

„Is 't waar,” vroeg hij, „dat Michael Károlyi een nieuw Ministerie heeft gevormd?”

„'t Is waar. De Regeering werd overrompeld.”

„Waar was graaf Tisza?”

„In 't Parlement als afgevaardigde. Hij ergerde zich geducht over de slappe houding van den Voorzitter, die de publieke tribune had moeten laten ontruimen. Die tribune met haar persmusketen heeft 't hem geleverd.”

Hollán doelde op den vorigen Woensdag, toen Koning Karel en Koningin Zita zich te Debreczin bevonden, bij de eerste steenlegging eener nieuwe kerk. Alles had een gewoon verloop; de burgemeester verzekerde den Koning de trouw van het Hongaarsche volk, en er zou verder niets te doen zijn geweest, indien de militaire kapel niet de onhandigheid had begaan, het Oostenrijksche inplaats van het Hongaarsche volkslied te spelen.

In den namiddag werd het bekend in de parlements-zitting te Budapest; Károlyi maakte er een gretig gebruik van, om de Regeering te wippen, en toen daarbij het later valsch gebleken bericht der muiterij van een Kroatisch regiment kwam, nam het Ministerie-Wekerle zijn ontslag.

„Is ons front te Piave doorgebroken?” vroeg de boer, de pijp uit den mond nemend.

Hollán knikte bevestigend.

„Een vergiftigd leger!” barstte de grijsaard uit.

De toorn deed zijn oogleden trillen, en met de hand naar een paar revolutionairen wijzend, vroeg hij: „Wat hebben die snoeshanen hier te maken?”

Hollán zweeg, doch de vaandrig antwoordde op verontwaardigden toon, dat het propagandisten waren, die de soldaten bewerkten om rood te worden.

„Ken je de namen?”

„De eene heet Pogány, en de andere — neen, dat weet ik heusch niet meer. Meneer Hollán noemde zoeven nog den naam.”

„Dat is Czerny,” hernam Hollán. „Ik zou ze maar laten begaan, vader Prochaska — 't is toch boter aan de galg gesmeerd!”

Zoo was de taal van vele burgers, maar de oude boer keek er toch verbaasd van op.

„Hoe heb ik het nu?” zeide hij. „Die Pogány speldt daar een jongen bloed een rooden strik op de borst — moeten we dat allemaal dan maar lijdelijk aanzien?”

Hij ging met vasten tred recht op de beide vinnige propagandisten af.

„Houdt nu eens jullie grooten mond!” zeide hij, „en laat ook eens een Hongaarschen boer aan 't woord! Soldaten! Geloof hun niet! 't Is alles zwendel. De nieuwe dag, dien deze Jood en deze Christen prediken, is een leugen; het is de eeuwige nacht. Deze volksmisleiders liegen, en ze weten, dat ze liegen — langs jullie ruggen willen ze omhoog kruipen, om de hoogste sport te bereiken. Wij hebben geen behoefte aan revolutie, maar aan een billijken vrede, aan rust en brood.”

„Wie ben jij?” bulderde Pogány.

„Een Hongaarsche boer,” antwoordde Prochaska;

„die gelukkig nog waarheid van leugen en werkelijkheid van verlakkerij kan onderscheiden.”

De blauwe oogen van den grijsaard fonkelden, maar Czerny trok schamper de schouders op, terwijl hij Pogány aanstiet.

„De vent is gek — laat hem praten!”

Maar Pogány hoorde gaarne zijn eigen stem, en achtte het tegenover de nieuwsgierig luisterende militairen bovendien een punt van gewicht, om dien ouden boer uit een achterhoek van Hongarije eens behoorlijk op zijn nummer te zetten.

„Jij bent een achterblijver,” schreeuwde hij; „een knecht, een huurling der magnaten. Zeg, hoeveel krijg je voor je van buiten geleerd lesje?”

Prochaska keek den Communist onvervaard in de stekende oogen.

„Minder dan jij, betaalde huurling van Lenin.”

Hij sloeg zich fier op de borst.

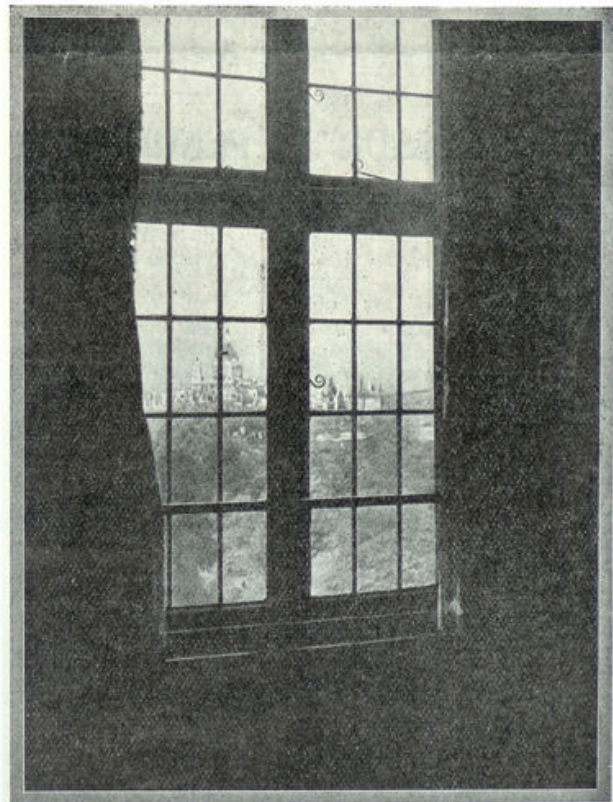
„Ik heb 1848 beleefd,” riep hij met verheffing van stem; „ik heb meegevochten voor vrijheid en recht!”

Toen Prochaska deze woorden uitte, en het jaar 1848 noemde, was er niemand onder die jonge militairen, die hem niet met eerbied aanzag. En Julius Fenyes, die daar net de Internationale mee had aangeheven, drukte hem geestdriftig de hand.

„Ge zijt ons een vader,” zeide hij; „het ging toen om vrijheid en recht, en het gaat er heden weer om. Leve vader Prochaska — eljen, eljen!”¹⁾

De soldaten maakten een kring om vader Prochaska; het werd een formeele demonstratie; alles ter eere

¹⁾ Eljen! = Leve hoog! Spreek uit: Eeljen.

Een schilderachtige blik op den St. Pauls Kathedraal in Londen, waarover onze bijzondere medewerker in een zijner artikelen schreef. Deze merkwaardige foto werd uit een kamer genomen.

7947

van dien wakkeren, ouden veteraan, die gestreden had voor vrijheid en recht.

„Wilt ge me nu een genoeg doen, jongens?” vroeg hij; „wilt ge? Zingt dan ons volkslied! Ik heb een afkeer van de Internationale — laat ons nationaal lied weerklinken!”

Julius lachte.

„Dat kan gebeuren; vooruit, kameraden!” En zij zongen, dat het zoo daverde onder de reusachtige overkapping, het nationale volkslied, terwijl de roode strik en de nationale kokarde op Julius' borst prijkten.

De grijsaard zag het wel.

„Hoe kan dat nu samen gaan?” zeide hij, op den rooden strik wijzend.

Julius lachte al weer.

„Dat gaat boven uw pet, niet waar? Ik dacht het wel. Maar dat komt alles in 't gereede, hoor! Wij houden aan ons vaderland vast; dat beteekent die kokarde; en wij ijveren voor de verbroedering der volken — dat beteekent die roode strik.”

„En moeten vreemdelingen jullie leidlieden zijn?”

„Onze aristocraten doen het niet.”

Dat woord klonk als een openbaring. Er waren nobele mannen onder de aristocratie, die altijd vooraan stonden, en Stephan Tisza was er een van. Maar over 't algemeen kwam de aristocratie smadelijk te kort in de leiding, vooral in de geestelijke leiding des volks.

„Die jonge soldaat slaat den spijker op den kop,” zeide Hollán met droeve stem.

In zware gepeinen verliet de oude Prochaska het Perron. Het zou alles in het gereede komen, had de vroolijke, levenslustige Julius gezegd — zou 't waar zijn?

(Wordt vervolgd)

„PROFESSOR” OPPENHEIM †

De aanhalingsteekens hierboven zijn zooveel als een *eeere-diploma*, dat het Nederlandsche volk gaarne op de baar van dezen groote neerlegt.

Staatsraad had ik ook kunnen zeggen.

Een der allerhoogste posten van vrouwen, waartoe een Nederlandsch geleerde kan geroepen worden... maar als men *Oppenheim* teekenen wil in wat hij is geweest voor zijn volk, dan zegt men *professor*.

Professor tot zijn dood toe.

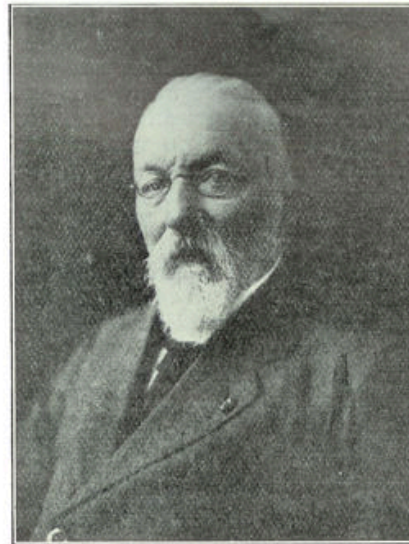
In zijn jeugd en tot zijn grijzen, frisschen ouderdom was hij de vraagbaak der studeerende jongelingschap; als — wat zijn vakken betrof — *Oppenheim* iets niet weten zou of oplossen kon, dan was 't wel zeker, dat het hier gold een voorloopig onoplosbaar probleem.

En in zijn rusttijd, tot hij in hoogen ouderdom tot zijn vaders verzameld werd, was 't waarlijk geen zeldzaamheid als een minister, hoofd van een der departementen, zoo gansch in-officieel eens bij *Oppenheim* opliep, om te hooren wat *hij* over een of andere brandende of moeilijke kwestie, die lag op *zijn* terrein, wel dacht.

Levenslang bleef hij de professor.

En de N. R. C. illustreerde dit treffend door de anecdote uit zijn leven, die haar redactie dus vertelt:

„Het zal nu elf jaar geleden zijn, dat *Oppenheim*, op een zomerschen middag, een vergadering van de Thorbecke-stichting had gehad in de Leidsche senaatskamer, en na afloop zoek was. Bij al zijn wijsheid en menschenkennis was hij een meester in het verdwalen, en hij zou dan in zeven slooten tegelijk kunnen loopen; dus was Leiden

7953

land een eminent geleerde.

En hij was, religieus, met gansch zijn ziel, een jood. 'k Ben blij, dat we op dezen klassieken bodem der vrijheid dat woord gebruiken kunnen zonder eenigen semietischen bijmaak en dat ook de ware Christen met eerbied opzien kan tot den jood *Oppenheim*.

Ook met medelijden, — is 't anders denkbaar?... .

Als de Groote Verzoendag aanbrak, vertoefde ook *Oppenheim* den ganschen dag in de Synagoge, — hoe kan de Christen anders dan betreuren, dat het „Oude Volk” nog altijd het deksel op het aangezicht ligt, zoodat ze al maar blijven nederzitten onder de schaduwen des Ouden Verbonds en niet kennen den troost van de vergeving der zonden, die niet slechts anderen *maar ook mij*, alle! hoe zwaar, hoe menigmaal wij ook zijn wetten schonden, om des bloeds van Christus' wille, genadiglijk vergeven zijn!

Doch daarnaast eeren we 't in een man als *Oppenheim*, dat hij hoewel het Evangelie verwerpende, toch De Wet trouw bleef, — zoo anders dan het vrijzinnig jodendom, dat lacht om den godsdienst der vaders.

Groninger van geboorte was hij daar na volbrachte studiën eerst secretaris der stad, later hoogleeraar en werd na luttele jaren te Leiden benoemd, waar hij 't grootste deel van zijn levenswerk heeft verricht.

Och, dat is werk, de meesten hooren er zoo niet van... Een Fokker kennen ze wel, die immers vliegtuigen bouwt; een Berlage ook nog wel, die de Amsterdamsche Beurs heeft gebouwd... 't is werk dat voor óógen is... maar een *Oppenheim*, tja! wat heeft die eigenlijk gebouwd...?

Met uw verlof, hij heeft onder meer en voornamelijk ons gemeenterecht en administratief recht gebouwd, — de grondstoffen en de grondslagen wáren er, maar *hij* is een der grootste, zoo niet de allergrootste bouwmeester geweest.

'k Zie iemand, die 't nog niet precies begrijpt... Kijk, als een Fokker niet goed gebouwd is en averij krijgt en naar beneden stort, zoo kan dit den droeven dood beteekenen van een paar uitstekende piloten. En als de Amsterdamsche Beurs ineenzonk, dan gaf 't een reuzepuinhoop en de handel was een paar dagen in de war. Maar Fokker zou dra een nieuw vliegtuig nóg nauwkeuriger beproeven en de handel zou heel spoedig een ander onderdak vinden.

Maar, als bij manier van spreken, op één dag ons gansche staats- en gemeenterecht ineens stortte, dan was er geen wet, orde, regel en bestuur meer en hadden we de volslagen anarchie.

Allicht, dat nú ook de niet-ingewijde iets van de waardij van 't werk van een *Oppenheim* schatten kan. P. BR.

zoo menigmaal ervaren, bewaren er ons niet voor. Juist na gebedsverhooringen en uitreddingen moeten we te meer waken en bidden. Al onze beschikkingen, al onze handelingen en ondernemingen, al wat tot ons komt, moeten we bezien „in het licht des heilighdoms.” Indien iemand wijsheid ontbreekt, hij begeere haar van God! Hij zij niet ongeduldig, maar wachte tot het volle licht opga! — En mocht iemand gefaald hebben, en de droeve gevolgen ervan ondervinden, dan doe hij als Hiskia: hij verootmoedige zich over de verheffingen zijns harten. God zal dan toonen eenzelfde genadige Uitredder te zijn in zulk een dag van zonnenschijn, waarin men Hem vergat, als Hij was in de dagen van benauwdheid en zorg!

J. N. V.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Het zonnekruis

Voortdurend hooren we in onze dagen over besprekingen, die gehouden worden tot het verkrijgen van den wereldvrede. Er zijn er, die voor dezen wereldvrede alles verwachten van de vernietiging van het militarisme, meenende, dat 't een paradijs op aarde zal zijn, als dit maar weg is, hoewel ze om zich heen dingen kunnen waarnemen, die erger zijn dan oorlog. Er zijn er, die de oorzaak dieper zoeken, en het kapitalisme willen uitroeien, omdat dit de aanleiding zou zijn van alle ellende, economisch niet het minst. Er zijn er, die den wereldvrede reeds als regenboog zien aan den hemel; den eersten mijlpaal achten ze het vredesprotocol 1924 van Genève; ze zijn overtuigd, dat de menschheid zal ontwaken, als men maar langzaam voortwerkt om volkeren en personen te doordringen van het besef, dat alle geschillen door scheidsrechtelijke uitspraken moeten worden beslecht. Er zijn er, die uitredding verwachten van de Pan-Europeesche gedachte; evenals in Amerika een bond van Staten, hier gegrond op de plannen van den Volkenbond; de politiek van haat en nijd, die Europa aan den rand van den afgrond heeft gebracht, vervangen door een staatkunde van grootmoedigheid, waarvan het symbool moet zijn het zonnekruis: een rood kruis op gouden zon, het zinnebeeld van menselijkheid en verstand.

Dit laatste is waarlijk een schoone gedachte. Maar men denkt, helaas! bij dit roode kruis niet aan zonde en aan verzoening door het bloed; men denkt, helaas! bij de gouden zon niet aan Christus, terecht de Zon der gerechtigheid genoemd, die de ware geneezing aanbrengt.

Het zonnekruis! Als wij hieraan denken, komen ons de dichtregelen voor den geest:

O, wonderbare gunstbetooning,
O, licht, dat zich van 't kruis verspreidt!
Hier schittert Gods gerechtigheid,
Hier straalt genadige verschooning.

De zonde is in de wereld gekomen. En nu kan er geen wereldvrede heerschen, tenzij dan door Hem, die in deze wereld is nedergedaald en aan het kruis gestorven, om vrede op aarde te brengen; die aan Gods gerechtigheid ten volle voldeed; die Zijn gunst aan schepselen en schepping kan bewijzen en alles heerlijkheid schenken door Zijn zoendood.

Hoe zal er een nieuw gebouw kunnen verrijzen, indien de materialen niet deugen? En nu zijn er wel, die de theorie verkondigen, dat een nieuw menschenras komende is door een voortdurende ontwikkeling. Maar de Schrift leert ons, dat de nieuwe mensch geschapen is in Christus Jezus en moet worden aangedaan. God werkt door den Heiligen Geest vernieuwing. De ervaring heeft trouwens genoeg geleerd, dat alle pogingen der menschen om een vernieuwde schepping te krijgen, schipbreuk lijden. Het ware heil is alléén te verwachten van het zonnekruis. Maar dan niet als het symbool van menselijkheid en verstand, doch als het zinnebeeld van Goddelijke geneezing en heerlijkheid, als gevolg van het kruis der verzoening!

4)

Nadruk verboden

De aristocraten waren te kort geschoten in de leiding des volks; o zeker, 't was waar. Maar niet alleen deze tak maar de geheele boom was krank. Hij was aangetast door het rationalisme; het was doorgedrongen tot de sappen, die den boom voedden, en de vier lange oorlogsjaren hadden het proces verhaast. In de hitte der beproeving zou er geen weerstand meer zijn; het volk zou den beker der revolutie aan de dorstige lippen zetten, en op dit fiere, koninklijke Hongaarsche volk zou de klacht van den Profeet toepasselijk zijn: „Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is.”

Pogány naderde een militair, met de nationale kokarde op de borst. Het was Oscar Herczeg: een jonge man, die een schuchteren indruk maakte.

„Mag ik u een rooden strik op de borst spelden?” vroeg Pogány.

„Dank je!” klonk het antwoord. En dit antwoord kwam er vastberadener uit dan men van dien jongen man zou hebben verwacht.

„Waarom niet, kameraad?”

„Ik heb aan één strik genoeg.”

„Hij kan er op blijven zitten; en de roode strik er naast past er goed bij.”

Oscar schouderde zijn geweer.

„Mijn vaderland staat mij het naaste.”

„Weet je, waar mijn vaderland is? Daar, waar mij de dikste boterham wordt aangeboden.”

Oscar was een kalme jonge man, die stil zijns weegs ging, maar van de loopgraven af tot Budapest toe had hij zóóveel gehoord, dat de emmer overliep.

„Jij hebt geen vaderland!” barstte hij uit. „Jij doet alles, wat je kunt, om ons leger te verpesten; jij met dien anderen vagebond.”

Hij had dien Pogány wel naar de keel willen vliegen; hij zag in de Joden de moordenaren van zijn arm volk.

Doch hij maakte onderscheid; niet alle Joden konden over dezelfde kam worden geschoren — het leek er niet op. Oscar wist dat wel, en daarom maakte hij onderscheid. Zoo was er verschil tusschen Pogány en den kleinen Jakob; het waren beiden Joden, en toch konden ze niet in één adem worden genoemd.

Jakob stond ginds, bij den bagagewagen, om er zijn ransel en dien van Oscar uit te halen. Hij was de kortste soldaat van de geheele compagnie, en daarom noemde men hem den kleinen Jakob.

Gedurende de zware veldtochten, die zij samen hadden meegemaakt, waren zij steeds bij elkaar geweest. Het was een keer gebeurd, dat het regiment moest retireeren, en dat de kleine Jakob met zijn doorgelopen voeten van doodelijke vermoeidheid in een eenzame, ruwe bergwereld in elkaar zakte.

„Laat me hier maar sterven, Oscar!” had hij gezegd, maar Oscar dacht er niet aan. Hij had Jakob op zijn rug genomen en gedragen, met onvermijdelijke rustpausen, mijlen ver. En den laatsten dronk water en de laatste snede brood hadden zij steeds broederlijk met elkander gedeeld.

De voortreffelijkste diensten werden wederkeurig

bewezen. Was de kleine Jakob er niet geweest, dan zou Oscar er menigmaal slecht aan toe zijn geweest, want Jakob wist te overleggen en te sparen; er lag iets huishoudelijks in zijn wezen, en zijn schrandereid en scherpzinnigheid werden door Oscar oprecht bewonderd.

Oscar, die weinig sprak en een onbeduidenden indruk maakte, nam het altijd voor Jakob op, als de kameraden Jakob wel eens om zijn kleinheid en omdat hij een Jood was, in de maling wilden nemen. Dan toonde Oscar, welk een trouw, edel en dapper hart hij bezat; dan kwam het innerlijke te voorschijn.

De kleine Jakob was een orthodoxe Jood, maar Pogány behoorde tot de radicale, atheïstische Joden: arme intellectueelen, die, opgeheven door den vloed der revolutie, de bovenste sport hoopten te bereiken. Ze waren veracht geweest door de Christenen, en hoopten hen straks onder ijzeren dorschwagens te dorschen. Er brandde een volheid van haat in hun binnenste, en ze hunkerden naar het oogenblik, dat ze den smaad en het onrecht veler eeuwen konden uitwischen in het bloed der Christenen.

Maar de kleine Jakob behoorde niet tot deze klasse, en de roode strik werd niet op zijn uniform gezien.

Hij was teruggekeerd van den bagagewagen en stiet zijn makker aan.

„Kijk, Oscar, Czerny plakt hem den rooden strik op de borst; vlak naast de nationale kokarde, en de luitenant vindt het blijkbaar goed. Zie je dat? Hij reikt Czerny de hand.”

„Ik had het nooit van Stephan Kovacz kunnen denken,” mompelde Oscar, als tot zich zelf.

„Zoo'n lawaaimaker,” zei de kleine Jakob; „en dat is nu eens geen Jood!”

„Wien bedoel je?”

„Dien gebochelde, dien Czerny. Hij doet net, alsof hij binnen een week burgemeester van Budapest zal zijn — die schunnige matroos? Maar 't kan best gebeuren ook — alles is tegenwoordig mogelijk.”

Zijn oogen zochten naar de beide propagandisten, maar zij waren juist naar een ander perron geheld.

Stephan bevond zich echter nog op het eerste per-

ron, en Oscar en de kleine Jakob zagen, hoe hij verscheiden kameraden, die nog niet de gelukkige bezitters van een rooden strik waren, aansprak.

„Nu gaat hij ze bewerken,” zei de kleine Jakob.

Oscar vermoedde het ook, en de ontroering teekende zich af op zijn smal gelaat. Stephan, de broeder van Piroska, een propagandist voor Lenin! Maar was het zoo verwonderlijk? Bewandelde Julius, de verloofde van Piroska, niet hetzelfde pad?

Jakob wierp een meewarigen blik op Oscar.

„Kerel, trek het je niet aan! Wij zijn er doorheen gerold aan de Karpathen, bij Lublin, in de Roemeensche maisvelden — wij rollen er weer doorheen.”

Hij sprak gaarne over de politiek en de beroeringen.

„Aan het Isonzo-front had onze luitenant het al te pakken, Oscar. Ze hadden hem waarlijk niet tot luitenant behoeven te bevorderen; jij hadt het eerder verdiend. Ik weet het; ik weet het! Vele duizenden Hongaren zijn er revolutionair geworden — we krijgen de revolutie, man!”

„'t Is maar de vraag welke revolutie,” zeide Oscar op rustigen toon.

„De communistische revolutie met de soldatenraden en de arbeidersraden — alles zuivere bolsjewistische tabak, direct geïmporteerd uit Moskou.”

Oscar legde de hand, zwaar als lood, op den smallen schouder van zijn vriend.

„Dat kan toch niet bestaan, Jakob — een bolsjewistische revolutie! Ons volk zal het nooit dulden.”

Jakob gespte den ransel vast; toen antwoordde hij:

„Was het volk normaal, dan zou Sovjet geen kans hebben, maar het Hongaarsche volk is geheel overstuur en een schichtig paard geworden. Het heeft den kolder in den kop — ik verzeker je, dat het zoo is. Ge zult er wat van beleven! De Oostenrijk-Hongaarsche monarchie valt als een aarden pot in scherven, en wij krijgen de Commune zoo vast als een huis.”

Opnieuw daverde het lied der Internationale op onder de overkapping: geweldig, uitdagend en ontzaglijk. De hoofden werden ontbloot — deze soldatentrein had de revolutie meegebracht. (*Wordt vervolgd*)

Czerny met zijn
„Lenin-jongens”

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Leven voor Israël.

„Schrijf ons op ten leven!”

Dat is de bede van de Joden op hun Nieuwjaarsdag.

„Verzegel ons ten leven!”

Deze andere bede is het einde van al hun smeekingen op den Grooten Verzoendag.

Het gaat hier dus blijkbaar om het leven; het ware leven. We kwamen hiervan diep onder den indruk, toen we 8 October j.l. een tijd lang den dienst bijwoonden in de Haagsche synagoge. Juist toen er een prediking in onze taal plaatsvond, gehouden door den opperrabbin voor de helft van Zuid-Holland, kwamen we het met vele lampen en kaarsen verlichte gebouw binnen. En terwijl we recht tegenover „de ark” stonden, die we later eenige malen zagen openen en sluiten, luisterden we met aandacht naar de rede van den Joodschen voorganger.

„Het gaat om het leven,” zoo sprak hij aan het einde van zijn ernstig opwekkend en vriendelijk vermanend woord. „In 't Hebreuwsch bestaat dit woord uit vier letters, en elk dezer letters zijn de beginletters van woorden, die te zamen aantoonen, wat het ware leven is. Allereerst het woord, dat in onze taal door wijsheid is vertaald. En dan de woorden voor vreeze, terechtwijzingen en geboden. De ware wijsheid, en dat is voor ons de Joodsche wijsheid, is het eerste vereischte voor een gelukkig leven; een wijsheid in handel en wandel. En dit met opzien tot den Eeuwige, voor Wiens aangezicht we met heilig ontzag hebben te verkeerden. Rekening houdende met Zijn terechtwijzingen. En doende Zijn geboden. Zoo, en zoo alleen, zullen we de volmaaktheid kunnen naderen. En vraagt men, hoe wij dit ooit bereiken zullen, dan geven we antwoord met twee woorden van onzen Koning David: „Verleen mij Uw bijstand; geef mij Uw hulp, o Eeuwige!”

Reeds den vorigen avond om zes uur was de Grooten Verzoendag begonnen; en tot den volgende dag zes uur werden er door „voorlezer” en „gemeente” gebeden, verootmoedigingen en lofzeggingen uitgesproken, die samen meer dan vijfhonderd bladzijden vullen. Het trof ons, hoeveel sprake er in is van *zonde*; zonde van allerlei aard. Hoeveel er wordt *beleden*; we kunnen niet zeggen met tranen, maar toch door velen met ernst en volharding. Het geldt niet het belijden der persoonlijke zonde, maar der zonde van het volk als geheel. Doch bij al deze schuldbelijdenis misten we den *Verlosser*. Natuurlijk. We wisten, dat Hij er niet zou gepredikt worden. Maar het greep ons toch aan, Hem niet te vinden voorgesteld voor deze mannen en jongens, en ook voor deze vrouwen en meisjes achter de tralies, die toch voor 't meerendeel vastten en die zich verootmoedigden vanwege de zonden van Israël, omdat zij gelooven, dat dit de wil is van den Eeuwige.

En zeer zeker is dit Zijn wil, dat wij schuld belijden; vooral ook onze eigen schuld. Maar — het is *niet minder* Zijn wil, dat wordt geloofd in het woord van Jesaja, 't welk zoo duidelijk spreekt van den Verzoener der zonden: „Hij is om onze overtredingen verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld.”

De Eeuwige wil gaarne bijstand en hulp verlenen; maar niet dan door het offer. En al de offers van den ouden dag, die de Joden nu niet meer brengen kunnen, wezen naar die ééne Offerande, op Golgotha gebracht. O, dat we gelegenheid hadden gehad, als in de dagen van Paulus, in die synagoge te getuigen van Jezus, die alléén het ware leven geeft! In de synagoge te Antiochië sprak Paulus eens: „Zoo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt; en dat van alles, waarvan gij niet kondet gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door dezen een iegelijk, die geloof, gerechtvaardigd wordt.” Nochtans, al werd toen in de synagoge die stem des Evangelies gehoord, het gevolg was niet, dat er naar geluisterd werd met het hart. De Joden werden met nijdigheid vervuld, en achten, zooals Paulus toen opmerkte, „zichzelf des eeuwigen levens niet waardig.”

De toestand is nu nog niet verbeterd, eer het tegendeel. Nog altijd zijn hun zinnen verhard en ligt een deksel op hun hart. Zoo schoon waren de vele plaatsen uit het Oude Testament, die de voorlezer voorlas. Zoo treffend was het antwoord telkens van de gemeente, die aanwezig was. Maar wat baten vormen zonder wezen? Wat nut hebben de schaduwen, als het lichaam wordt verworpen?

Ons hart gaat uit naar het heil van Israël. Want uit Israël is de Verlosser. En Israël is het volk, dat nog altijd aan den eenigen God en Zijn beloften vasthoudt. En Christus stierf in

de eerste plaats voor „het volk.” (Joh. II : 52.) Wij waren overtuigd, dat er dien Woensdag veel gebed door de Christenen voor Israël gedaan werd, maar we gevoelden, hoe noodzakelijk het is, om persoonlijk en gemeenschappelijk méér en met volharding voor de Joden te bidden, en ook, den arbeid onder de Joden in ons land en over de grenzen met kracht en liefde te steunen.

Moge nog voor velen uit Israël „Verzegel ons ten leven!” werkelijkheid worden door Jezus, die aan een iegelijk, die in Hem gelooft, het eeuwige leven geeft!

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

5)

Nadruk verboden

HOOFDSTUK II. Herinneringen

In dichte drommen vielen de soldaten op de trams aan. En de bestuurders, de conducteurs praatten druk met hen over de veertien punten van Wilson en over den nieuwen dag, die aan 't aanbreken was.

„Stil maar,” zei zoo'n conducteur, „nu is 't varken op een oor na gevild. De nieuwe dag komt — de nieuwe dag!”

Die Michael Károlyi werd hoog geroemd. Hij had verklaard, de eenige man te zijn, die Hongarije kon redden, en hij zou 't doen ook, had hij gezegd, en het werd gaarne geloofd. Men geloofde gaarne, wat men wenscht, en het Hongaarsche volk is een licht-geloovig volk.

De kleine Jakob stond met Oscar voorop; en Stephan en Julius stonden er ook. De heele tram was stampvol; de soldaten stonden op de treden, en de bestuurder, een man met een rooden baard, had nauwelijks ruimte, den arm te bewegen.

„Zeg, soldaat, kun je niet een beetje op zij gaan?” zei hij tot Jakob.

„Ik kan nog wel een beetje in den hoek dringen,” meende Oscar; „zoo — nu zal 't wel gaan.”

„Laat dien Michael maar loopen!” zei de bestuurder. „Clemenceau is een vriend van hem, en Poincaré moet de advocaat van zijn familie zijn geweest. Ze kennen Michael in Parijs even goed als in Budapest, en de machtigste mannen van de Entente zijn zijn vrienden. We krijgen ineens vrede, en 't zal een billijke vrede zijn — daar gaat het toch maar om, heeren?”

„Graaf Tisza zou me meer vertrouwen inboezemen,” meende Oscar.

Hij had gearzeld om het te zeggen, omdat zijn blootheid hem in den weg stond, maar nu moest het toch maar eens gezegd.

„Graaf Tisza!” zei de bestuurder, op de punten van zijn rooden knevel kauwend.

Er klonk een bittere verachting doorheen.

„Ze moesten hem doodschieten!” riep een soldaat van de treeplank. „Aan wien hebben we den oorlog te danken? Aan hem alleen! En Michael Károlyi zit nu voor de vuile wasch, die hij achterliet — we moeten hem dankbaar zijn, dat hij zijn handen wil wagen aan die vuile wasch.”

„Michael is een held aan de speeltafel!” riep toen een scherpe stem.

Dat was de stem van den kleinen Jakob; in een twistgesprek kreeg zijn stem steeds dien scherp klank.

„Smijt dien kleinen aap van het balkon!” snierpte de stem van de treeplank.

„Michael Károlyi behoort te Monte Carlo thuis,” ging Jakob strijdlustig voort; „maar niet aan de regeringstafel.”

Hij was nu op gang, en wilde die wijsneuzen eens uitleggen, hoe de vork eigenlijk in den steel stak.

„De Entente heeft maling aan hem; 't is een stroop, en hij zal alles onderteekenen — Hongarije zal geplukt worden als nooit te voren.”

De aanwezigen stonden verbaasd te luisteren, en een oogenblik heerschte er zwijgen.

„Ben jij pas aangekomen in Budapest?” vroeg toen de bestuurder.

En toen de kleine Jakob bevestigend antwoordde, zeide hij met onbeschrijfelijke minachting: „Ik dacht het wel. Jij weet er niets van, geen sikkepit, maar wij zijn op de hoogte.”

„Dat hoor ik wel,” antwoordde Jakob met niet geringere minachting en bijtenden spot.

De tram stond stil. Een aantal soldaten stapten uit, en Julius reikte aan Stephan de hand.

„Groet Piroska van mij,” zeide hij, „en zeg haar, dat ik straks nog kom — zul je 't niet vergeten?”

„Ik beloof het je,” antwoordde Stephan.

Stephan Kovacz naderde de Elizabethbrug. Aan den overkant van den Donau, in de heuvelen bij Buda woonden zijn ouders. Koud blies de wind over de grauwe golven van den stroom en het dreigde te regenen.

Het was rustig op de rivier. Een zeilschip voer voorbij; een stoomschip, slecht in de verf, ploegde het water, en aan den kant van Buda lagen eenige vaartuigen voor anker.

Steil verhieven zich de rotsen, en op eene van die rotsen verhief zich het statige beeld van bisschop Gellért, met het groote kruis in de hand. Van die hoogte was hij door de woedende Heidenen te pletter geworpen in de diepte.

De eerste bisschop der Hongaren! De eerste martelaar!

Het was anderhalf jaar geleden, dat Stephan voor den laatsten keer thuis was geweest — welk een tijd! Bovendien moest er een andere maatstaf worden aangelegd dan in het gewone leven, want een week aan het front met zijn verschrikkingen woog tegen een maand, tegen een jaar op in het alledaagsche leven.

Er kwam weemoed in zijn hart op, toen hij de huizen van Buda passeerde. Schier elke woning had haar offer gebracht aan den oorlog. In het vijfde huis links waren twee zonen gevallen, en een paar huizen verder een vader met drie zonen. Bladeren van den Hongaarschen boom.... Weggestormd door den orkaan.... Vertrapt, vertreden, begraven....

Daar waren vier-honderd-duizend Hongaren begraven, en zes-honderd-duizend Hongaren waren hopeloos voor hun gansche leven verminkt! Een millioen mannen, in de kracht van hun leven, de bloem der natie — er was geen volk ter wereld, dat in verhouding zoo zwaar had geleden als het Hongaarsche volk!

Dat was de oorlog....

Gelukkig, hij was ten einde. De vrede was nog niet gesloten, maar de oorlog was ten einde, omdat de soldaten niet langer vechten wilden. De onverzadigbare Imperialisten en de schraperige Kapitalisten zouden hem nog gaarne hebben voortgezet, maar nu was 't uit. De soldaten hadden er genoeg van; zij lieten zich niet langer naar de slachtbank leiden; het Hongaarsche vleesch en bloed begon zich te ver-

zetten, om langer geofferd te worden op de altaren van den grimmigen Oorlogs-Moloch.

't Was eigenlijk verwonderlijk, dat nog één mensch uit die hel van vuur en gasdampen levend was ontsnapt.

Op een keer zou hij in de loopgraaf door de ont-ploffing van een granaat onder puin en aarde zijn bedolven, en er zijn graf hebben gevonden, indien Ladislaus Colvin het niet had gezien. Zoo werd hij weer opgedolven en gered.

Wonderlijk — hij begon ineens in zijn eentje te lachen. Waar dacht hij dan aan?

Aan een kameraad, een Roomsch-Katholiek, die evenals hij een keer was bedolven geraakt in een loopgraaf, en bewusteloos naar boven was gebracht. Toen hij de oogen weer opsloeg, bevond hij zich in een mooie, groote, witte zaal. Hij was zeer verbaasd, en vroeg zich af, of hij zich nu in den hemel bevond. Aan het voeteneinde van zijn bed stond een lange, witte gestalte, in onbeweeglijke houding.

Wie mocht dat zijn? Een engel? Gabriël misschien? „Excuseer me!” zei hij; „is u misschien de engel Gabriël?”

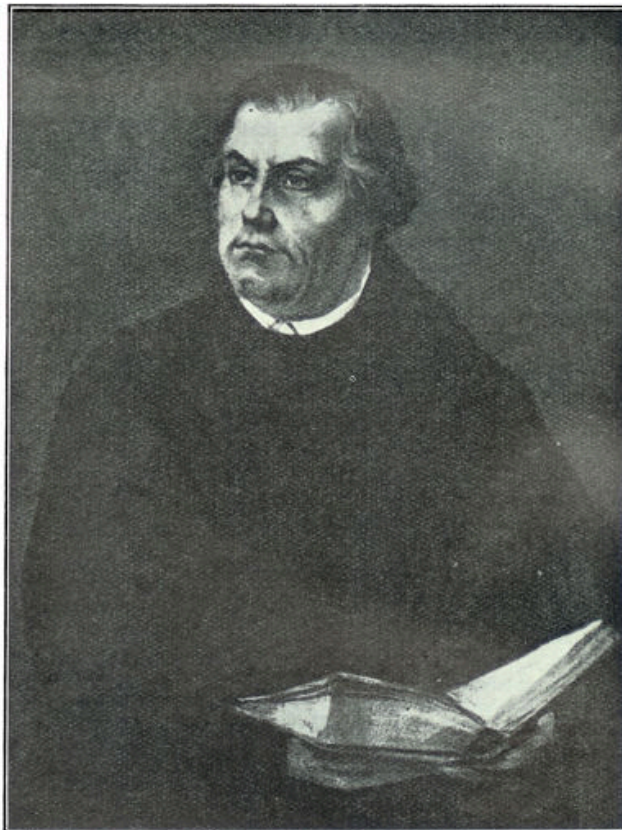
„Donnerwetter!” barstte de witte gedaante uit.

De patiënt schrok hevig. Het was de stafarts, die hem had gadegeslagen.

„Excuseer me!” zei hij; „ik meende, in den hemel te zijn, en merk nu, dat ik nog bij de Oostenrijkers ben.”

En Stephan lachte hardop, toen hij aan deze geschiedenis dacht.

(Wordt vervolgd)

„... Zijn hart ging enkel uit naar de Schrift...”
STAUPITZ

Dr. MAARTEN LUTHER

ANTWOORDEN
VAN DEN
HOOFDREDACTEUR

Voor wie stierf Christus? — S. te O. vraagt: „Is Christus gestorven voor Zijn gemeente, voor Zijn uitverkorenen, of voor de geheele wereld, voor allen, die onder

het Evangelie leven?”

2 Kor. 5 : 14 en 15 geeft het duidelijk antwoord: „De liefde van Christus dringt ons: als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn.” Dat Christus stierf, is het bewijs, dat allen in den dood lagen; ware er één levend geweest, dan had Christus niet behoeven te sterven. Maar dat Christus stierf voor allen, is ook het bewijs, dat Hij voor allen in den dood ging. 1 Tim. 2, waar we lezen, dat God wil, dat alle menschen zalig worden, zegt ons dan ook, dat de mensch Christus Jezus Zichzelven gegeven heeft tot een rantsoen voor *allen*. Christus stierf, opdat allen, uit alle volken, en persoon voor persoon, behouden zouden kunnen worden. Jezus zeide: „Ik, zoo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal allen tot Mij trekken.” (Joh. 12 : 32.) Het kruis is het groote aantrekkingspunt voor *allen*. De losprijs, daar betaald, is voldoende voor Joden, Samaritanen en Heidenen; voor de heele wereld. — Maar ook de andere zijde moet in het oog gehouden worden. Paulus zegt verder in 2 Kor. 5: „En Hij is voor allen gestorven; opdat degenen, die leven.” En het leven ontvangen alleen zij, die gelooven. Voor hen is Hij „gestorven en opgewekt.” Daarom spreekt Paulus elders over Christus, „geofferd om *vele* zonden weg te nemen.” (Hebr. 9 : 28.) En daarom heeft de Heere Jezus Zelf gezegd, dat de Zoon des menschen gekomen is om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor *vele*. (Matth. 20 : 28.) Het verschil is duidelijk: het offer strekte zich uit tot *allen*, maar plaatsvervangend komt de vrucht ervan alleen over *hen*, die gelooven, en dat zijn de uitverkorenen, en dat is de Gemeente des Heeren. — Wat de verantwoordelijkheid betreft, heeft echter geen zondaar met dat laatste te maken. Dat hij er niet toe zou behooren, weet hij niet. En als hij gelooft, weet hij zeker, op grond van Gods Woord, dat hij er toe behoort. Daarom heeft ieder alleen hiermee te rekenen, dat hij zondaar is, en dat Jezus voor zondaren stierf; dat er zalige hoop is voor alle menschen om behouden te worden. Daarom ook prediken wij — ach, dat we het meer en beter deden! — het Evangelie aan alle creaturen, en bidden voor het heil van alle menschen.

DE NIEUWE DAG L. PENNING	Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
------------------------------------	---

6) Nadruk verboden

Hoe verder Stephan wandelde, hoe intiemer hem alles werd. In gindschen ouden, verweerden appelboom was hij meer dan eens geklommen om appels te plukken, en aan de overzij stond een boomgaard vol abrikozenboomen — o, hij wist het nog goed. Het was de tijd van zijn jongensjaren — zijn gouden tijd. Later was hij op een teekenschool gekomen; die tijd trok hem minder aan. En hoe meer het ouderlijke huis naderde, hoe jonger hij zich begon te voelen.

Wat zouden ze oogen opzetten, als de luitenant vóór hen stond! Hij was 't nog maar een paar weken, en had het nog niet geschreven. Toen hij den laatsten keer van huis ging, had hij het tot onderofficier gebracht. En nu luitenant — 't was de moeite waard. Wat zou zijn moeder groote oogen opzetten! Vader zou 't kalm opnemen, maar inwendig zou hij genieten — dat stond wel zoo vast als een paal boven water.

Piroska zou zich ook verheugen — natuurlijk! 't Was de broer. Maar een druppeltje jaloeschheid zou er toch ook insluipen, dat Stephan nu de gelukkige was, en Julius het nog niet verder had gebracht dan gewoon soldaat. Want Julius was in haar oog de held aller helden.

'tGing Stephan wel een beetje aan zijn hart om

Oscar, die haar zoo graag had gehad. Hij was zelfs een keer de pleitbezorger geweest voor Oscar, maar Piroska had hem in zijn gezicht uitgelachen.

„O neen,” zei ze, „dien drogen Tinus moet ik niet. Praat er niet over, broer, want daar kan nooit of te nimmer iets van komen!”

Maar toen Julius aanbelde, ging haar hart open.

Dat was haar ideaal: groot was hij en sterk, een halven voet langer dan Oscar; altijd vroolijk en opgewekt. En Julius kon met zijn naamgenoot Julius Caesar zeggen: „Ik kwam; ik zag; ik overwon.”

Vader en Moeder zouden vast denken, dat Stephan zich nog aan het Italiaansche front bevond, om met zoo menigen dapperen kameraad zijn leven te wagen voor de imperialistische liefhebberijen van het huis Habsburg, in bond met Hohenzollern.

Hij zou er echter Karel IV, den nieuwen Koning van Hongarije, geen verwijt van maken. Die was even onschuldig aan den wereldoorlog als Stephan zelf, en werd er tegen zijn wil in meegeleurd. Bovendien gingen de Entente-mogendheden waarlijk niet vrij uit, als de schuldvrage te berde mocht komen; maar hoe dan ook, Hongarije had er eigenlijk niets mee te maken, terwijl het zwaarder had geleden dan de bondgenooten, omdat zijn zonen overal moesten inspringen, waar het verraad van Tsjechen, Slovakken en Kroaten het front deed wankelen.

Stephan verblijdde zich, dat de band met Oostenrijk nu voorgoed zou verbroken worden, want het was alweer gebleken, hoe noodlottig die band was geweest. Zonder dien band zou Hongarije geheel vrij hebben gestaan, en zich onzijdig hebben kunnen houden, evenals Nederland en andere Staten.

Stephan was anti-Oostenrijksch gezind. Oostenrijk en Hongarije heetten twee gelijk berechtigde Staten, en toch kon er nog altijd van een Oostenrijksch opperzeg, wortelend in de traditie en in de historie, worden gesproken. Het kwam in botsing met zijn fier Hongaarsch bloed, en de juichkreet kwam over zijn lippen: „Vaarwel, Oostenrijk, voor altoos vaarwel!”

Met het huis Habsburg dweepte hij evenmin. Zijn Roomsche landgenooten hingen voor een groot deel nog aan Habsburg, maar die liefde schulde in hun geloof; hij echter was lid der Gereformeerde Kerk. Er behoorden millioenen Hongaren toe, en hun tegenheid voor Habsburg kon onmogelijk groot zijn, daar op slechts enkele uitzonderingen na de Habsburgers steeds scherp tegenover het Protestantisme hadden gestaan — was er in de zeventiende eeuw niet een Habsburger keizer geweest, die het beruchte woord had uitgesproken, liever over een verwoest land dan over een land van ketters te regeeren?

Stephan was belijdend lid der Gereformeerde Kerk, en zijn ouders en voorouders waren allen Gereformeerd geweest sedert de zestiende eeuw, toen het Calvinisme met reformatorische kracht het oude land der Hongaren was binnengedrongen.

Zijn moeder had hem meer dan eens verteld, hoe een harer voorvaderen Gereformeerd predikant was geweest, en met zevenhonderd ambtbroeders was gesommeerd, om voor het bloedgericht te Pressburg te verschijnen. Ruim driehonderd predikanten verschenen; zij werden ter dood veroordeeld, doch als een bijzondere genade werd uitstel van executie verleend, om hun tijd te gunnen, hun belijdenis te herroepen. Zijn voorvader was een van die veroordeelden, en slechts de krachtige tusschenkomst van Engeland en Nederland verhinderde hun dood.

Er werden een-en-veertig predikanten, Calvinisten en Lutheranen, tot de galeien veroordeeld; en met zware ijzeren ketenen beladen, moesten zij den langen weg van Pressburg naar Triëst te voet afleggen. Zij deden er zeven weken over; een droevig spotbeeld voor de bevolking der steden en dorpen, die zij doortrokken. Stephans voorvader was er één van.

Als wilde dieren werden ze te Triëst opgesloten in de benauwde ruimte van een klein schip, om naar Pescara vervoerd te worden, terwijl zij onder zware martelingen van Pescara naar Napels moesten loopen.

Daar werden zij aan de Spanjaarden overgeleverd, en tot dwangarbeid op de Spaansche galeien, die de Middellandsche Zee bevoeren, bestemd. Hun namen werden als slaven ingeschreven, en toch was hun eenige misdaad, dat zij hun Heiland niet wilden verloochenen. Ze werden van alles beroofd en met een gloeiend ijzer, dat diep in het vleesch inbrandde, gebrandmerkt, evenals het redelooze vee. Zij werden niet meer tot de menschheid gerekend; het waren nummers geworden; ieder predikant was een nummer. De opzichter sloeg de vermoelden met harde slagen, en hun werd een prop in den mond gestopt, om hun kreten te smoren.

Maar die kreten werden toch gehoord; De Ruyter, de groote Nederlandsche zeeheld, hoorde ze.

Hij was met een oorlogsvloot op de reede van Napels verschenen, want Nederland was de bondgenoot van Spanje, ten einde den Franschen landhonger in te toomen, en de Spaansche Onderkoning te Napels gaf een schitterend middagmaal ter eere van den beroemden vlootvoogd.

Maar De Ruyter was niet vroolijk gestemd.

„Uwe Excellentie gelieve te weten,” zeide hij tot den Onderkoning, „dat ik nu niet blijde kan zijn.”

Hoe zou hij blijde kunnen zijn, als zijn broeders in het allerheiligst geloof werden afgebeeld!

„Mijnheer De Ruyter,” zeide hij, „u zijt de beschermer en de behouder dezer landen, aan wien wij zooveel zijn verplicht — wie zou u iets kunnen weigeren!”

De predikanten waren vrij! Negen maanden lang waren zij aan de galeien vastgeklonken, en met den Apostel konden zij zeggen, dat zij een schouwspel waren geworden voor engelen en menschen.

Hartverscheurend was hun aanblik. Zij waren uitgeput, uitgemergeld tot het gebeente, in vodden gehuld, hun leden met wonden en builen bedekt. Zoo verschenen zij voor hun weldoener; sprakeloos van vreugde en dankbaarheid kusten zij zijn handen, en De Ruyter verklaarde met een bewogen gemoed, dat deze overwinning schooner was dan de schitterendste zegeprelen, die hij ooit had behaald.

Er hing een schilderij boven de kast in de huiskamer van Kovacz, die de bevrijding der Protestant-sche martelaren voorstelde. Stephan had die schilderij reeds gezien, toen hij in de wieg lag, en elk jaar op den dag, dat de martelaren waren verlost, hing de moeder van Stephan een krans van de mooiste lentebloemen, door Pirooska geplukt, aan die schilderij.

Het Hongaarsche volk kent dit feit. Het is door zijn dichters bezongen, en te Debreczin is een monument ter eere van admiraal De Ruyter opgericht, want het Hongaarsche volk is een dankbaar volk.

(Wordt vervolgd.)

WAT EEN WERELDRIJK VERMAG

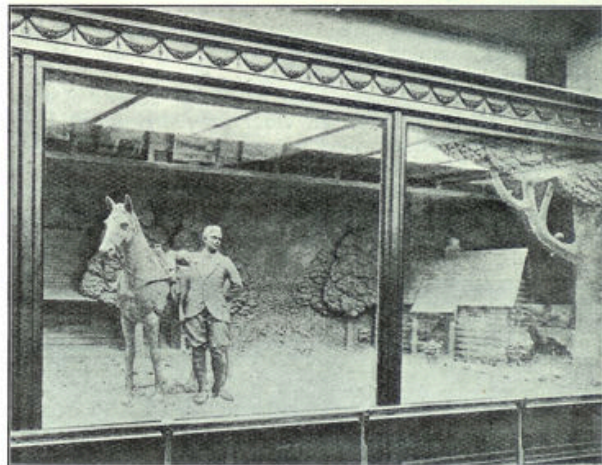
DE TENTOONSTELLING TE WEMBLEY

VAN ONZEN BIJZONDEREN MEDEWERKER

Niet meer: „het werk onzer handen.”

Het gelaat van een koe heeft bij mij nooit intellectueele aandoeningen gewekt; integendeel, ik vind een koeiekop ontzettend om aan te zien. Maar op Wembley, waar ik vijf dagen heb verkeerd temidden van tienduizenden bezoekers, elken dag weer andere, en desondanks niet één Hollandsch woord heb opgevangen, heeft het mij toch innig goed gedaan, plotseling te staan van aangezicht tot aangezicht met een ... *Friesche* koe. Dat was in het gebouw van Australië. Jammer genoeg, was Freda slechts opgezet, doch zóó knap, dat een persmuskiet van een onzer „grooten” bladen haar voor een levend koebeest aanzag. Zij kon niettemin drie dingen doen: knippen met de oogen, draaien met den kop en kwispelen met den staart. Nu, het knipoojie heb ik begrepen, en ik heb gedacht: kranige Friezen toch weer, dat zij, en zij alleen, op Wembley de vaderlandsche vlag hebben weten te planten. Niet als inzenders, neen, *Australië* natuurlijk zond „Freda” in, maar weet u, *Australië* en Zuid-Afrika en Zuid-Amerika en Canada en nog meer landen benutten onze *Friesche* koeien wát graag voor de versterking van hun rundveestapel. En daarom is „Freda” hier op Wembley de glorie van groot-Nederland!

Met nog twee andere koeien heb ik hier kennis gemaakt, maar ook hun ontbrak het leven. De eene, in het gebouw in Nieuw-Zeeland, was ... van boter, en stond in een tuin van boter tusschen bloemen van boter. Deze vorm van nabootsing, die door het onafgebroken werken eener koelmachine ongerept wordt behouden, zag ik nog op grootere schaal toegepast in het gebouw van Australië, waar men levensgroot den Prins van Wales met zijn paard ziet staan voor zijn boerderij in Canada (waar hij onlangs vertoefd heeft), alles van boter. Het mooie

7973

werkstuk vindt natuurlijk overdadige bewondering, want de meer sportlievende dan trouwlustige troonopvolger van Engeland is bijzonder populair; hij zelf zei, toen men hem het boter-monument toonde: „Heel mooi, maar m'n beenen zijn te dik.”

De derde koe, die ik op Wembley ontmoet heb, stond in de buitenlucht, maar zij was niettemin ook levenloos. Zij diende slechts, om de — zeer disputabele — uitvinding van het electrisch melken te laten zien. Dies hingen aan haar uier vier buizen, en zij hebben daar gehangen totdat

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Stillen in den lande

Er zijn van die menschen, die nooit op den voorgrond treden, die dit misschien niet eens zouden kunnen, en die toch voortdurend van zich doen spreken.

Wij hebben in den Bijbel bijvoorbeeld een vrouw als Maria van Bethanië. Zij treedt niet in het openbaar op; zij neemt ook geen eerste plaats in onder de vrouwen; integendeel, zij houdt zich steeds bescheiden op den achtergrond des levens, wij vinden haar rustig zittende aan de voeten van Jezus. Ook als leed haar heeft getroffen is zij niet, zooals Martha, de eerste, die uit zichzelf tot Jezus gaat, maar zij komt pas, als zij wordt geroepen. En wel is zij, als het gaat om haar toewijding aan den Heiland, de eenige, die met een kostbaren nardus Hem eert, maar ook deze handeling doet zij zoo stil, zoo zonder er zich op te laten voorstaan, ook zonder maar één woord van verdediging te uiten, als zij verkeerd beschuldigd wordt. — En wordt nu over deze vrouw, naar 's Heeren eigen woord, niet overal door alle eeuwen heen gesproken?

We dachten hieraan, toen we dezer dagen vernamen van het ontslapen van een onzer lezeressen van bijna negentig jaar, die wat men noemt tot de „kleine luijden” behoorde. Nooit heeft zij een werk gedaan, waardoor zij op den voorgrond is getreden; nooit is haar naam in de bladen vermeld. En toch was zij bij jong en oud bekend en bemind. En toch hebben, zonder het te weten, duizenden dikwijls over haar in „Timotheüs” gelezen. „Wed. W. de Z. te Z.” Onder deze initialen kwamen jaren achtereen tientallen malen verantwoordingen voor van gaven, door deze eenvoudige weduwe ingezonden. Nu eens voor de Zending in China, dan weer voor het Klein-Ziekenhuis aldaar; nu eens voor den Arbeid onder soldaten, dan weer voor Evangelisatie-Belangen. Maar altijd voor het groote *Werk des Heeren*. De gaven waren niet groot, maar vele kleine maken één groote, en de kleinste gave, biddend gegeven, kan van den grootsten zegen zijn. — Zelve bezat ze om zoo te zeggen niets. Maar van hetgeen ze ontving, wist ze altijd iets af te zonderen voor de dingen van haar God. En ze sprak anderen over de belangen des Heeren en kreeg op verschillende wijzen van dezulken kleine gaven, die zij dan weer aan ons adres opzond voor de dingen des Heeren, die haar heele hart hadden.

We gelooven goed te doen, op dit schijnbaar kleine eens in het bijzonder de aandacht te vestigen. Heeft het u nooit getroffen, zoo telkens een gulden of meer te zien verantwoord voor goede doeleinden? Van „Wed. W. de Z. te Z.” van „de onbekende wees te E.”? We noemen er hier maar twee; er zijn er meer. Maar die geregelde kleine gaven van dezulken zijn even waard vermeld te worden als de grootere sommen, die, gelukkig, door sommigen met liefde worden gegeven; en ze kunnen voor God van gelijke, zoo niet grootere beteekenis zijn.

God ziet het hart aan. Hij vergeet het kleinste niet, wat voor Hem gedaan wordt. De Heere Jezus heeft de weduwe, die haar penningskens gaf, tegenover Zijn discipelen geprezen.

Laat het medegeedeelde voor ons allen dan een spoorslag zijn om getrouw te zijn met hetgeen God ons toevertrouwde. Getrouw ook in het kleine. Ook de kinderen onder ons mogen dit bedenken en in beoefening brengen. Er rust een groote zegen op, als men reeds jong leert, van het zijne, ook al kan het slechts gering zijn, af te zonderen voor de dingen des Heeren.

God wil niet, dat wij den dag der kleine dingen verachten. Hij wil, dat wij op de kleinigheden letten, gelijk Hij-Zelf dit doet. Zeker, het is naar Zijn wensch, dat wij op prijs stellen, wat door velen in het openbaar met opoffering van tijd en krachten wordt verricht, maar Hij wil ook, dat wij niet vergeten te waardeeren het stille werk van de stillen in den lande.

ANTWOORDEN VAN DEN HOOFDREDACTEUR

B. B. te H. wijst er op, dat de naam Chloë, in ons vorig nummer genoemd, in den Bijbel voorkomt; maar vraagt, of ons iets bijzonders omtrent de persoon, die dezen naam droeg, bekend is.

In I Kor. I : II staat geschreven: „Want mij is van u bekend gemaakt, mijne broeders, door die van Chloë zijn dat er twisten onder u zijn.” Dit is het eenige, wat ons van de Bijbelsche Chloë wordt vermeld. Men kan er echter uit opmaken, dat zij een vrouw was van invloed, gunstig bekend in de gemeente te Korinthe. Ware dit niet het geval geweest, dan zou immers het noemen van haar naam niet alleen geen nut hebben gehad, maar eer kwaad hebben gedaan. Voorts blijkt uit de eenvoudige mededeeling, die ons van haar gegeven wordt, dat haar hart bedroefd was over de verdeeldheid, die er gevonden werd onder de broeders. Zeer zeker is zij er mee tot God gegaan. Misschien heeft zij ook haar invloed ten goede gebruikt. Maar dit was haar niet voldoende. Zij zendt eenigen uit haar huisgezin of van haar knechten — in elk geval medegeloovigen — om den apostel Paulus mede te deelen, hoe droevig de toestand was in Korinthe, en welke gevaren er dreigden. Uit dit alles moge blijken, dat zij haar naam — de bloeiende — eer aandeed. Zij zocht met ernst het heil der gemeente.

DE NIEUWE DAG L PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

7)

Nadruk verboden

De menschen stonden, toen Stephan passeerde, in kleine groepen druk met elkander te praten. Op aller gelaat lag spanning, onrust en verwachting. Stephan zag het wel.

Zoo moet het komen, dacht hij; door de spanning tot de verruiming; door de onrust tot den vrede! Het is de dageraad van den nieuwen dag!

Een meisje kwam hem tegemoet, aan de hand der moeder. Zij trok haar moeder aan den arm.

„Een roode!” zeide ze, luid genoeg, dat Stephan het kon hooren. En hij hoorde dien uitroep ook.

Er lag iets minachtends in dien uitroep, en de moeder hinderde het, dat het kind zoo luid had geroepen. Het Hongaarsche volk was een tweesprong genaderd, en de seinen stonden op onveilig.

De moeder maakte een onwillig gebaar. Zij legde de vingers op den mond, om het kind te waarschuwen voor voorbarigheid. Deze ontzaglijke tijd was immers vervuld met de bacillen der ontbinding, en dan is zwijgen te verkiezen boven spreken.

Stephan trad op haar toe, en het onthutste haar. Het was in de schemering van den avond, en hij droeg het geweer over den schouder.

„Je dochtertje mag het gerust zeggen,” zeide hij met een vriendelijke stem; 't hindert niets hoor, niemand! Het rood op mijn borst beteekent het morgenrood van een nieuwen, blijden dag. De nacht gaat voorbij, en de dageraad gloort voor ons gefolterd volk.”

Zoo sprak Stephan. Toen herkende de vrouw hem, en haar gelaat, gehuld in bonten doek, teekende haar geruststelling.

„Ben jij het, Stephan?” zeide ze; „ik ben zoo even nog bij je ouders geweest. Ben je luitenant geworden? Neem me niet kwalijk, hoor!”

„Noem me maar bij mijn voornaam; 't hindert niets. Hoe gaat het met mijn ouders?”

„Gezond — o, ze zullen blij zijn, je weer te zien! Maar wat zie jij er morsig uit! Je kleeren zitten onder den modder — je ziet er uit als een landlooper.”

Ze lachte vroolijk, dit zeggend, maar overigens sprak ze haar oprechte meening uit. De Hongaarsche vrouwen staan op netheid, reinheid en zindelijkheid. Al is haar woning een spelonk, een hol, zij zullen er een behoorlijk verblijf van maken, en daarom hinderde haar toch die slordige vermomfaaide uniform.

„Ik kom van 't front, Gisella. Nu zie je, hoe zwaar het juk drukt van imperialisme en kapitalisme.”

„Zal 't nu beter worden, Stephan?”

„Gewis, nu wordt het beter.”

Gisella trok de vierkante schouders op.

„Hoe denken er hier de menschen over?”

Haar gelaat betrok.

„Zij kunnen niet meer denken; ons volk is verbijsterd, en zijn kracht is gebroken.”

Er kwam een auto voorbijrijden in matigen gang.

„Graaf Tisza en de Gravin!” zeide ze.

Ze maakte een eerbiedige buiging, en de Graaf en de Gravin beantwoordden den groet.

Doch Stephan was rechteop blijven staan, onbeweeglijk, en met een vijandigen blik oogde hij de auto na, die in een wolk van stof verdween.

Gisella was verwonderd over zijn houding.

„Waarom groette je niet, Stephan?”

„Omdat die man de oorzaak is van al onze ellende.”

'tKwam er scherp en bitter uit. Het was geheel in strijd met Stephans goedgehartig karakter.

„Wie heeft je dat verteld, Stephan?”

Het was hem in de loopgraven verteld, reeds maanden geleden. Tisza, tijdens het uitbreken van den oorlog Minister-President, had den oorlog kunnen keeren, maar omdat hij een huurling en een kapitalist was, had hij het niet gewild. En zoo was de wereldoorlog ontbrand.

Het flikkerde op in Gisella's donkere oogen.

„'t Is alles gelogen, gelogen!” barstte de arbeidervrouw uit met een opgewonden gebaar. „De Graaf deed alles, wat hij kon, om den oorlog te keeren.”

Het brandde in haar ziel om die leugen, welke door Sociaal-Democraten en Communisten van de daken van Boedapest werd gepredikt. Deze vrouw, die zoo even haar kind tot voorzichtigheid had aangespoord, wierp nu zelf alle voorzichtigheid over boord, onbekommerd om de groep menschen, die waren blijven staan om te luisteren. Dat deed het hartstochtelijke, Hongaarsche bloed.

Zij maakte een breed gebaar met den arm in de richting der Herminastraat, aan den overkant der Donau, waar Graaf Tisza woonde, en riep: „O, 't is Gode geklaagd, hoe het gemoed van het Hongaarsche volk wordt vergiftigd door de leugen! Elken avond houdt het gepeupel demonstraties voor de villa van den Graaf, en dan schreeuwen zij zich de kelen schor met: „Tisza moet sterven! Tisza moet dood!”

„En ge zult zien, dat ze hem nog een keer te avond of te morgen vermoorden,” zei een timmermansbaas, met de mand gereedschappen op zijn schouder; „waarom neemt hij niet de wijk naar zijn landgoed?”

„Ik zal je zeggen,” antwoordde ze onmiddellijk, „waarom hij niet vlucht. Hij heeft een eerlijke conscientie; daarom vlucht hij niet. En omdat hij zijn vaderland misschien nog een dienst kan bewijzen, daarom waagt hij zijn leven.”

Zij kende den chauffeur, die vóór in de auto zat. Hij was nog in de familie, en die chauffeur roemde den Graaf als den edelsten man, dien hij nog ooit had ontmoet. Altijd had de Graaf een vriendelijk woord over voor zijn ondergeschikten; als een vader was hij voor hen. Nog geen veertien dagen geleden had de Graaf zelf nog een pak gedragen, om den chauffeur te ontlasten. En terwijl haar adem sneller ging, vertelde deze arbeidervrouw zulks aan de omstanders, er bijvoegend, hoe de Graaf haar man in een tijd van werkloosheid aan werk had geholpen.

„Ik laat dien voortreffelijken man niet beledigen,” zeide ze, met een kleur op het gelaat; „Hongarije heeft geen edeler zoon!”

Stephan gaf er geen antwoord op. Aan Gisella's oprechtheid viel niet te twifelen, maar dat haar man de kruimkens had mogen opzamelen, die van des rijken tafel vielen, had haar blik eenzijdig gemaakt. Zij was een bekrompen wezen, met een engen horizon, en zulke menschen hielden aan het oude vast, al was het verward en tot niets meer nut dan om in den oven geworpen en verbrand te worden.

Hij groette Gisella.

„Ge zult de zaak later nog wel eens van een anderen kant bekijken,” zeide hij.

„En gij eveneens,” was haar nadrukkelijk antwoord; „wacht maar — wij zijn er nog niet!” (Wordt vervolgd.)

Ford en Edison, rustend.

7977

WELVERDIEND

Dezer dagen was op een boerderij in Amerika een man, gekleed in een dagloonerskiel, druk bezig met hooiharken, toen een auto voorreed, waaruit drie mannen stapten. De auto was volgepakt met de benodigdheden voor eenige dagen kampeeren in de open lucht, en dat was ook het doel van de heeren; ze moesten eens even uit den tredmolen van het dagelijksch leven om weer op krachten te komen. Verdiend was de rust zeer zeker, want Edison en Ford zijn wel de meest bekende arbeidzame mannen in de Vereenigde Staten.

En die hooiharker in zijn dagloonerskiel? Hij was niemand anders dan president Coolidge, bijgenaamd Calvin de Zwijger, die daar in de eenzaamheid zich oefende in het landbouwbedrijf en... zwijgen. Ook voor hem was de rust welverdiend.

En in die landelijke omgeving waren deze „grooten” bij elkander, ver van het jagende en jachtende leven. Thans was de president wel genoodzaakt, zijn zwijgoefening even te onderbreken. Hij leidde zijn vrienden rond op de hoeve en liet hen alles zien. En daarop vertrokken de bezoekers, terwijl Coolidge zijn hooiarbeid weer opnam.

Een welverdiende rust voor mannen, die op staatkundig, wetenschappelijk en handelsgebied zoo uitblinken en daaraan hun volle kracht en energie wijden.

DE NIEUWE DAG L. PENNING	Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
------------------------------------	---

8)

Nadruk verboden

Terwijl Stephan daarheen schreed, namen zijn gedachten een andere richting. Toen hij den laatsten keer het ouderlijk huis verliet, om naar het front te gaan, was het lente, en het Hongaarsche landschap was in zijn bloesemende pracht als een bruid, die in haar schoonste sieradiën den bruidegom tegemoet gaat.

Nu was het herfst; morgen was het de laatste dag der Octobermaand. De bladeren verwelkten; de winter naderde. Maar de witte chrysanthemums bloeiden nog in heerlijke schoonheid.

Hij plukte een van die bloemen langs den weg.

„Zie,” fluisterde hij, „ze past goed bij den rooden strik, en komt de omwenteling vlug, dan kan 't een chrysanthemum-revolutie worden.”

Hij was nu dicht bij het ouderlijk huis. Het was een ruim gebouwd landhuis met witte muren, en reeds van verre kon men de witte muren tusschen het loover zien doorschemeren. Er was een bloementuin voor het huis met een wit hek. En dat hek ging hij in.

Even bleef hij staan in den tuin; de avond was gedaald, en het licht blonk door het raam. De bloemen waren verdwenen; 't was een groentetuin geworden; de oorlog had beslag gelegd op den grond.

Maar dat was nu achter den rug, en Moeder zou haar bloemen terughebben, want de oorlog was voorbij.

Hij gluurde door het raam. Vader zat bij den open vuurhaard, met een dagblad in de hand. Het was „de Stem des Volks,” het orgaan der sociaal-democratische partij. Hij had de bril op, en zat met aandacht te lezen. Moeder had de kousenmand op den schoot; de hond lag bij den haard languit te slapen, terwijl Piroska bezig was, een brief te schrijven. Er lagen reeds een paar velletjes vol geschreven. „Zeker aan den allerliefste,” dacht Stephan, en hij glimlachte.

Toen echter werd zijn gevoelig hart bewogen, want hij kwam uit een hel van verwoesting, en hier zag hij een beeld van huiselijken vrede. Zijn oogen werden vochtig, en zijn mondhoeken trilden.

„Zoet tehuis!” fluisterde hij; „zoet tehuis!”

De huisvrouw keek op van haar arbeid.

„Vader!” zei ze, „daar is gestommel aan de achterdeur.”

Den laatsten tijd werden de deuren reeds vroegtijdig in den avond stevig gesloten; er liep veel verdacht gespuis rond in Budapest en in den omtrek, en Kovacz was een voorzichtig man.

„Wie is daar?” vroeg hij, naar de achterdeur stappend.

„Stephan!”

Allen hadden die stem ineens herkend. Moeder was opgesprongen en Piroska ook.

Dat was een ontmoeting!

„Ben jij daar, mijn jongen?” zeide Moeder. „O, mijn schat — wat is de Heere goed! En de oorlog is op een end! En ben je luitenant geworden? O Vader, kijk toch eens — Stephan is luitenant geworden!”

Ze nam hem van boven tot beneden op, met het zorgende oog der moederliefde.

„Wat moet die roode strik, mijn jongen? Behoort die tot je luitenantschap?”

Kovacz schudde het hoofd.

„Dat beteekent de revolutie,” zeide hij met een ernstig gebaar; „ik ben toch verwonderd, Stephan, dien sociaal-democratischen strik op je borst te zien prijken.”

„Met uw verlof, Vader — ik ben niet minder verwonderd, dat u een socialistisch blad op tafel hebt liggen.”

„Die zet is goed — we hopen er morgen nog wel eens over te praten. De jongen zal honger hebben, Moeder — disch maar eens op, sprak Kovacz lachend.

„Goed geraden,” zei Stephan, en tegen Moeder knipoogend, zei hij tot Piroska: „Aan wien schrijf je, zuster?”

„Dat gaat den heer luitenant niets aan.”

„Aan den allerliefste natuurlijk. Hij komt straks zelf den brief nog halen — is 't nu goed?”

Het bloed schoot haar naar de slapen, van vreugde, van liefde.

„Maar luitenant is hij nog niet!” geekscheerde Stephan.

„Hij is precies, zooals ik hem wensch!” was haar kordaat antwoord.

Het was een aanvallig, beminnelijk gelaat met regelmatig trekken, en de overmoed der jeugd tintelde in haar bruine oogen. *(Wordt vervolgd.)*

GEDACHTE

*Die in zichzelf geen ziele-schoonheid heeft,
kàn niet in anderen daarvoor oog krijgen;...
gelijk iemand zelf van binnen er uitziet,
zoo beoordeelt hij ook wat buiten hem is.*

Huiselijk geluk van een koningskind.
De eenige dochter van het Engelsche Vorstenpaar met echtgenoot en kinderen.

7988

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Reclame

Onze tijd staat in het teeken van de reclame. De reusachtige advertentiën, die dikwijls een geheele bladzijde van de courant vullen, de pakkende inkleeding ervan, met de teekeningen, die de aandacht trekken, de plakaten op zuilen in de stad en rondgedragen op den rug van gewillige loopers, of rondgereden op wagens in allerlei grillige vormen, de lichtende letters, die elkaar telkens afwisselen en in den avond allerlei artikelen aanprijzen, — 't is alles reclame en nog eens reclame. We herinneren ons uit den laatsten tijd de reusachtige Blue Band-reclame en we hebben uit het verslag van hen, die dit artikel propageeren, vernomen, dat de honderdduizenden, die er aan besteed zijn voor reclame, dubbel en dwars zijn terugverdiend.

Echte zakenmannen getuigen dan ook eenparig, dat, zoodra men op de reclame bezuinigt, de verkoop vermindert en bijgevolg de winst. Maar natuurlijk is het *doelmatig* reclame-maken niet ieders werk. Ook hier is deskundige verzorging noodzakelijk, wil niet het uitgegeven geld zijn weggeworpen, maar zal het integendeel zijn rente opbrengen.

Dezer dagen verscheen dan ook — wel te rechter tijd — een boekje, getiteld „Goed adverteeren” door J. K. Rappé, een uitgave van de Wereld-bibliotheek, waarin allerlei goede opmerkingen over reclame worden gemaakt, en vele pakkende voorbeelden worden gegeven, hoe men niet en hoe men wel moet adverteeren.

Er is één groot gevaar aan de reclame verbonden: men wordt zoo licht onwaar, en komt er zoo gemakkelijk toe om bovenmate te overdrijven. Zoo spreekt men van de beste, de voordeeligste, geen betere, terwijl men toch weet, dat dit niet zoo is, of althans niet zeker zoo is. Er zijn er zelfs, die hun waar als onvergelykbaar aanprijzen, terwijl zij in hun hart overtuigd zijn, dat deze nu niet bepaald van bijzondere waarde is. Ja, men schrijft allerlei wonderde uitwerkingen aan zijn artikelen toe, — men denke aan de vele middelen, die zoogenaamd voor alles helpen, waarvan men zelf echter maar o, zoo'n klein gedeelte geloofd. Dit is niet goed. En Christenen moesten zich van zulke reclame verre houden. Dergelijke reclame is oorzaak, dat velen niets van reclame willen weten. Onzes inziens ten onrechte. Men moet nooit het kind met het badwater wegwerpen. Reclame is goed, maar de wijze van reclame-maken is vaak zeer verkeerd.

Toe te juichen valt het daarom, dat het laatste groote reclame-congres te Londen, waar van heinde en ver bezoekers waren heengestroomd, in het teeken der *waarheid* stond.

De heer J. J. C. v. d. B. te R. schreef er ons over: „The International Advertising Convention” — de twintigste, onlangs te Londen gehouden — had ditmaal tot leus: „Truth in advertising.” (Waar zijn in het adverteeren.) De reclame, zoo zei men er, is een vak van wetenschap, en een wetenschap moet waar zijn; zoo wel haar beoefenaren als het publiek zijn er mee gebaat. Op de reclame-biljetten van deze conventie stond dan ook, evenals op het insigne, dat door de vijfduizend afgevaardigden uit bijna alle landen werd gedragen, het Grieksche beeld, dat de waarheid voorstelt. Als Christenen kunnen we ons over deze dingen verblijden. Want het is een zegen, wanneer ook in het publieke leven, in de handelswereld, naar waarheid wordt gestreefd.”

Tot zoover onze geachte lezer, wien wij dankbaar zijn voor dit goede woord.

Het is dikwijls droevig te ervaren, hoe onwaar ook Christenkoopliden kunnen zijn. Sommige beweren zelfs, dat dit niet anders kan. Maar dit is een leugen. God roept ons tot werkelijkheid, tot waarheid, en alle verkeerde of valsche voorstellingen zijn Hem een gruwel. Het „Ken Hem in al uw wegen!” geldt ook voor den zakenman.

Dit alles is natuurlijk te meer van toepassing, wanneer het betreft reclame op *godsdiens* gebied. Op het reclame-congres in Londen was er een afdeling „Church-advertising department.” Men zou zeggen, dat kerk en reclame toch nog al ver uit elkaar liggen! Maar is het niet naar de Schrift, dat de Christenen uitgaan op de straten en wegen, op de markten en pleinen, om hun geestelijke waar aan te prijzen? En moeten de Christenen zich niet aanpassen aan den tijd, waarin zij leven, zonder zich natuurlijk door den tijd-geest te laten leiden? Heeft de boekdrukkunst niet veel bijgedragen tot de verbreiding hunner beginselen? En zal het niet misschien straks zoo zijn met de draadlooze prediking? Zijn er

niet reeds verschillende geloovigen, die draadloos het Evangelie hebben gepredikt, nadat overal was bekend gemaakt, dat zij dit doen zouden, zoodat velen luisterden? Heeft men niet in Engeland en Duitschland de licht-reclame op treffende wijze gebruikt, door de voorbijgangers telkens groote teksten uit Gods Woord te laten lezen? De beeldspraak van Jesaja: „Komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk!” wijst er toch op, dat ook de geestelijke goederen aan den man moeten worden gebracht. De geloovigen zijn immers geroepen, hun licht te laten schijnen voor de menschen, — het tegenovergestelde van het onder een korenmaat te stoppen. Het is dan ook niet te onpas, dat men zijn aandacht wijdt aan reclame op geestelijk gebied. Maar... dan is het *hier* wel **dubbel** noodzakelijk, *waar* te zijn; alle humbug ter zijde te laten; ook in het kiezen van titels van onderwerpen binnen de grenzen der Christelijke betamelijkheid te blijven: alle opdringerigheid te vermijden; in één woord zich te laten leiden door den geest van Hem, van Wien geschreven staat, dat Hij niet heeft getwist, noch geroepen, noch geschreeuwd op de straten.

DE NIEUWE DAG

L PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

9)

Nadruk verboden

Laat werd het dien avond. Geen wonder! Stephan had zooveel te vertellen, en Julius kwam ook nog, en er werd gezongen... gezongen...

Het was middernacht, toen Stephan naar bed ging, naar de kamer boven, die voor de logeergasten was bestemd. Daar hing een tekst aan den wand, en er stond op te lezen: „Roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eeren.”

Hij had het gedaan, meer dan eens, als de orkaan des doods hem had omloed. En de Heere had hem uitgeholpen.

Zijn hart was bewogen. Hij knielde neder, en zelden is er oprechter gedankt.

Hij lag reeds te bed, toen de zoldertrap zacht kraakte. Dat was Moeder; er was geen twijfel aan.

„Mijn jongen,” zei ze, „ik heb er toch geen rust van.”

„Waarvan, Moeder?”

„Van dien rooden strik op je borst.”

„Heeft u er met Vader over gesproken?”

„Gewis; daar net.”

„En wat zei Vader?”

„'t Hinderde niets, zei Vader. Rood is nu in de mode, zei hij; en Kossuth, de groote Hongaarsche held, zou in 1848 ook een rooden strik hebben gedragen, indien die kleur toen als het zinnebeeld der vrijheid was gebruikt.”

Zoo sprak de Vader, diaken in de Gereformeerde Kerk, en Elizabeth zag hoog tegen hem op.

„'t Is de kleur der Sociaal-Democraten,” vervolgde ze; „de kleur van Marx. Een Christen kan nooit en in der eeuwigheid niet met Marx meegaan.”

Zij was een vrouw van vijftig jaren, nog kloek en krachtig. Vastberaden stond haar blik.

„Wij gaan ook niet met Marx mee, beste Moeder. Er is geen sprake van. Maar er ligt een reuzenklip op den weg, die de ontwikkeling van Hongarije belemmert. Daarom reiken we den Sociaal-Democraten de hand, ten einde die reuzenklip te verwijderen. Is dat geschied, dan gaat iedereen weer zijns weegs.”

Elizabeth schudde het hoofd.

„Vader zei vanmiddag, dat er tusschen Christus en Marx een afgrond gaapt.”

„Dat is ook zoo.”

„En toch met de Marxisten meegaan?”

„Een eindje, Moeder, een klein eindje. Dat is de gemeenschappelijke weg. Dan krijgen we den Tweesprong, en wij Christenen slaan rechts.”

Moeder zuchtte.

„Ik vrees, dat de Sociaal-Democratische zuiging jullie meetrokt naar den Communistischen afgrond, en dat jullie oogen te laat zullen opengaan.”

Stephan nam de hand zijner moeder in de zijne.

„U vreest, dat de Sociaal-Democraten aan den leiband der Communisten zullen loopen? Geen sprake van. Is Garbay een man, om zich dat te laten welgevallen? Hij staat aan het hoofd van de machtigste vakvereniging, die Budapest heeft, en is een man vol kracht en zelfstandigheid.”

Stephan bedoelde Alexander Garbay, den voorzitter van den socialistischen metaalbewerkerbond te Budapest.

„Ik huiver voor de revolutie, mijn jongen.”

„t Zal u meevallen, Moeder. Zij brengt ons vrijheid en onafhankelijkheid, brood in overvloed.”

Moeder kuste haar jongen op het voorhoofd.

„Slaap nu maar uit, mijn kind! Ge moogt nu een gat in den dag slapen, hoor!”

En zij kuste hem nog eens. En een glimlach kwam op haar gelaat, doch haar stem was vol tranen.

(Wordt vervolgd.)

PRESIDENT REITZ

Het was in het Kaapsche wintergetij — Mei 1923. Er brandde een vroolijk houtvuur op den haard, en een groote jachthond lag voor de voeten van zijn meester. Ik zat met dien man te gezelschap; het was Dr. F. W. Reitz, oud-president van den Oranje-Vrijstaat.

Ik had van de gade van den President een vriendelijke uitnodiging gehad tot een middagmaal met wildbraad, maar het was mij tot mijn spijt niet mogelijk, daaraan te beantwoorden. Zoo werd ik dan op de thee verzocht, en wij zaten daar bij het haardvuur, dat een koesterende warmte uitstraalde.

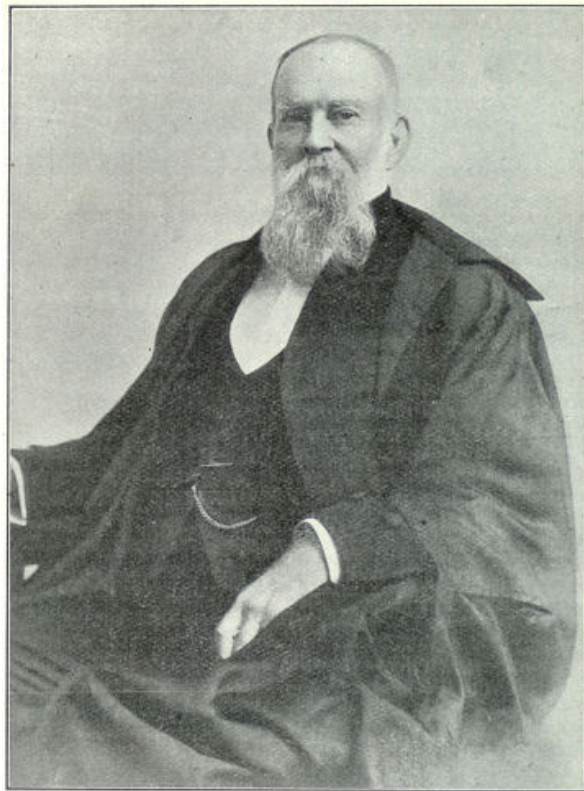
Met eerbied zag ik op tot den grijsaard. Hij vertegenwoordigt een der meest tragische hoofdstukken uit de Zuid-Afrikaansche geschiedenis; hij is de laatste der oude garde, die over de graven zijner wapenbroeders heen in de schitterende Juli-overwinning der nationale partij den glans van den nieuwen dag mag begroeten.

Den 15^{den} October j.l. is President Reitz tachtig jaar geworden; zijn oog is nog niet verdonkerd, en zijn kracht is nog niet vergaan.

Daar zat de herculische gestalte vlak naast mij, en hij had de goedheid, mij twee uren lang te vertellen uit zijn rijke ervaringen, en terwijl hij vertelde, ontrolde zich voor mijn blik een deel der Zuid-Afrikaansche geschiedenis met zijn vreugde en smart, zijn blinkende bergtoppen en gapende afgronden....

Hij is de zoon van een dapper geslacht; een zijner voorvaderen vocht op de Nederlandsche oorlogsvloot bij Doggersbank tegen de Engelsche zeemacht. President Reitz, die met lof zijn rechtsgeleerde studies voltooide, trok reeds vroeg de aandacht van den President Jan Brand van den Oranje-Vrijstaat. Jan Brand was een man kloek van daad en wijs van raad; op het voetstuk van zijn standbeeld te Bloemfontein staat zijn geveulegd woord te lezen: „Alles zal recht komen.”

Door bemiddeling van Jan Brand werd Reitz hoofdrechtter van den Vrijstaat, en toen de Oranje-Vrijstaat in 1888 zijn grooten en wijzen president verloor, viel het oog

onmiddellijk op Reitz; hij werd de vijfde President van den Oranje-Vrijstaat: een ware Hollandsche-Afrikander, die tot 1895 zijn Republiek bestuurde. Toen noopte ziekte hem, zijn ambt neer te leggen, terwijl President Steyn zijn opvolger werd.

Na zijn herstel werd Reitz staatssecretaris der Zuid-Afrikaansche Republiek; hij was gedurende den driejarigen Boerenoorlog meestentijds in het veld, en wist door zijn pittige en luimige gedichten de strijdende Afrikaners te bezielen. Hij aanschouwde het einde der Boeren-republieken en zag het groeien der nationale partij; hij werd Voorzitter van den Senaat der Unie van Zuid-Afrika, doch verloor dien zetel, omdat hij onwrikbaar pal stond bij de nationale partij. Dat verlies is zijn grootste eer geweest....

Oud is hij van jaren, maar jong van moed en frisch van geest, vol benijdenswaardigen arbeidslust. „Laten wij vasthouden,” zeide hij, „aan onzen godsdienst, onze taal, onze traditie!”

Dat waren zijn afscheidswaardigen woorden aan mij, en zij klinken mij nog in de ooren.

L. PENNING

L. PENNING

Van een tachtigjarigen oud-president der Boeren naar den bijna zeventigjarigen ou-baas Penning is niet zo'n groote stap. We willen die even doen, omdat er aanleiding voor bestaat door het feit, dat onze bekende Boerenvriend 2 December a.s. zijn zeventigsten verjaardag hoopt te vieren.

Wij meenen uit naam van al onze lezers en lezeressen te spreken, wanneer we dezen grijsaard, van wien oók kan getuigd worden, dat hij is „jong van gemoede, frisch van geest, vol van benijdenswaardigen arbeidslust,” ons aller hartelijken gelukwensch aanbieden met de viering van dit heugelijk feit, en hem Gods onmisbaren zegen toebidden voor zijn verdere levensdagen. Moge hem de kracht geschonken worden om blijmoedig voort te gaan met zijn arbeid, waarvan velen, ook door ons Blad, zooveel hebben genoten en genieten!

10)

Nadruk verboden

HOOFDSTUK III. Revolutie!

Stephan sloeg de oogen op, en keek verwonderd rond. Waar was hij? Er werd geen kanongedonder gehoord; hij lag in een zacht bed; alles ademde rust en vrede.

Nu wist hij 't ineens; hij bevond zich onder het ouderlijk dak, en een gevoel van onmetelijke veiligheid kwam over hem.

Hij keek naar buiten. Het raam stond open, en er vielen enkele regendruppels; grauw en mistig was de lucht.

Het hinderde niet. Van binnen scheen de zon warm en koesterend, en hij rekte met welbehagen de jonge, krachtige leden.

Wat had hij geslapen! Niet één keer wakker geworden! Hij keek op zijn horloge — 't was half tien.

Hoe was 't mogelijk! Waren dan de anderen nog niet op?

Ze waren al lang op, maar slopen op hun teenen door 't huis, opdat Stephan niet wakker zou worden. En Bundi was buiten gebracht, opdat Stephan zijn geblaf niet zou hooren.

Ineens sperde hij zijn oogen wijd open, alsof zij een visioen zagen, een wonderbaar visioen. En het volgende oogenblik sprong hij uit het bed, om te luisteren aan het open raam.

„Is 't werkelijk revolutie? Wanneer brak ze uit?“

„Vannacht.“

„'t Is toch niet waar?“

„'t Is zoo zeker waar, als ik gezond voor je sta.“

Het waren twee geburen, die deze woorden wisselden, en Stephans adem ging sneller. Het was de nieuwe dag, waarnaar zijn jonge hart zoo reikhalzend had uitgezien, en nu was hij aangebroken — nog sneller, dan de voortvarendste had verwacht.

Hij vloog in de kleeren en stormde de trap af. Moeder bevond zich alleen in de huiskamer.

„Heeft u 't gehoord, Moeder? De revolutie! Waar is Vader? Waar is Piroška?“

„Julius kwam ze halen, om naar de binnenstad te gaan. 't Is zoo, mijn kind, de revolutie is uitgebroken.“ Haar oogen waren rood gekreten, maar haar stem was kalm.

„Hier is je ontbijt — heb je goed geslapen?“

„Als een roover, Moeder.“

Hij klopte haar vroolijk op den schouder.

„Nu komt alles in orde; en u zult de zoete vruchten plukken van deze revolutie.“

Een koortsachtige haast beving hem, om spoedig in de stad te zijn.

„Verslik je nu maar niet,“ zei Moeder; „de revolutie is er, en dat is de hoofdzaak.“

Er lag ironie in de woorden, en Stephan schoot in een schaterlach.

„Zoo mag ik het hooren,“ zeide hij.

En hij haastte, om naar de binnenstad te komen.

Er heerschte rust te Buda. Een tuinier liep daar met zijn kruiwagen, om een akker te bewerken; een paar jongens waren aan het stoeien, en een dienstmeid zeemde de glazen van een naburige villa.

Er was geen beweging in deze buitenwijken; het

bloed trok samen naar het hart; zoo is het altoos bij crisissen.

Op de Elizabethsbrug liep een groote troep ontwapende Bosnische soldaten; hun poovere bundels bengelden op hun schouders, en in blijde stemming, zonder eenige tucht of discipline, holden zij naar het station.

„Huistoe!“ riepen ze, „huistoe!“ En hun bruine aangezichten schitterden.

Stephan begon in zijn eentje hardop te denken.

„De eerste vrucht der revolutie!“ zeide hij, „de eerste vrucht! De slaven van het imperialisme en van het kapitalisme mogen naar huis; de revolutie brak hun ketenen — gezegende revolutie!“ (Wordt vervolgd)

Een titaan onder de bloemen is zeker wel de hierboven in beeld gebrachte *Amorphophallus*, een reusachtige knolplant, die dezen zomer bloeide in onze Oost, en wel op het eiland Soematra. De plant bereikte een hoogte van twee meter, doch was in drie dagen uitgebloeid.

7999

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Waarheid in het kinderboek.

Nu 't weer de tijd is, dat op allerlei wijze zooveel kinderlectuur onder de menschen wordt gebracht, willen wij er nog eens op wijzen, dat het bij het aanschaffen en verspreiden van dergelijke leesstof zoo noodig is, te bedenken dat er waarheid moet zijn in het kinderboek.

We bedoelen daarmee volstrekt niet, dat alles werkelijk gebeurd moet zijn, dat er bij alles sprake moet zijn van de waarheid, die in Christus is. Er kan heel goed iets verteld worden, dat geschied kan zijn, zonder dat men met namen en toenames de personen zou kunnen aanwijzen, over wie verhaald wordt. Men kan heel goed boekjes schrijven en uitdeelen, die aangename lectuur bevatten voor de kinderen, en die ook in zeker opzicht nuttig voor hen zijn, zonder dat ze bepaald het Evangelie bevatten, of heenwijzen naar Hem, die de Waarheid is. Maar hoe ook — steeds is het noodzakelijk, dat het kinderboek *waar* is.

We herinneren ons, dat eenigen tijd geleden de bekende schrijver Van de Hulst hierover voor Christelijke onderwijzers een lezing heeft gehouden. „Te vaak,” zoo heeft hij o.a. gezegd, „meent men, dat het gezegde: „een kinderhand is gauw gevuld,” analoog is met: „een kinderziel is gauw gevuld.” Hij wees er dan op, dat het kinderboek onze volle belangstelling waard is en er hooge eischen aan gesteld moeten worden, omdat het in zijn stille werking grooten invloed uitoefent op het zieleleven van het kind. „Het gaat immers in het kinderboek, als in de groote literatuur, niet om de dingen zelf, maar om de sfeer der dingen. De gebeurtenissen in een boek zijn de reflexen van diepe waarheid.”

Nu zijn er verschillende soorten van kinderboeken. Bijvoorbeeld het leesboek van thuis: het ontspanningsboek, dat men op St. Nicolaas aan zijn kinderen geeft. Dan is er het schoolleesboek. Vervolgens de Zondagsschoollectuur. Wat nu het eerste betreft, kan men gerust aan de kinderen lectuur verschaffen, die het prettige jeugdleven beschrijft, die de kinderen verplaatst in de natuur, ook ver over de grenzen, b.v. in de IJslanden. — Wat het schoolleesboek betreft, moeten er hooger eischen gesteld worden. Onder de leiding van den onderwijzer moet de lectuur voor de kinderen de spiegel zijn, waarin — zooals Van de Hulst zich terecht uitdrukt — het kind de levenswaarheid van aarde en hemel samen ziet; ze leeren daardoor nog beter, juister en scherper zien dan in het leven zelf. En als het goed is, wordt de lectuur de spiegel van hun eigen hart. — Bijzonder toezicht is wel noodzakelijk, als het gaat om het uitkiezen van lectuur voor de kinderen der Zondagsschool. Want Zondagsschool is Evangelisatie. Wij kunnen dus hier niet komen met eenvoudige beschrijvingen uit het kinderleven, hoe lief ze overigens kunnen wezen, zonder meer; we kunnen hier ook niet volstaan met enkel kunst, met schoone natuurbeschrijvingen en zoo voorts; neen, we moeten hier beslist het *Evangelie* hebben. Jezus Christus in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken, dat moeten de kinderen leeren verstaan. Natuurlijk moet er niet worden gepreekt, evenmin gedogmatiseerd, maar de strekking der Zondagsschoolboekjes moet altijd zijn: de kinderen in verbinding te brengen met den Persoon van Jezus.

Het kinderboek moet waar zijn. Ook in dit opzicht, dat men den kinderen niet allerlei onmogelijk overdreven of gezochte vertellingen geeft, maar naar het beste voor hen zoekt. En het is wel verblijdend, dat in de laatste jaren hierin zooveel vooruitgang merkbaar is. Zelfs wat de illustraties betreft, is er zooveel meer waarheid in het kinderboek gekomen. Welk een verschil, vroeger en nu!

Toch wil dit niet zeggen, dat het thans alles goud is wat er blinkt. Door het streven naar het geven van waarheid in het kinderboek, wordt nog vaak gezochte lectuur gegeven, in mooie woorden menigmaal, maar waar het hart niet in spreekt. Ook deelt men dikwijls allerlei doodgewone dingen uit het dagelijksch leven mee, in plaats van pakkende gebeurtenissen te verhalen. Wat nu het eerste betreft, hebben we dikwijls aan kinderen gemerkt en van hen gehoord, dat zij onder al die gewone mededeelingen voor hun hart zoo koud blijven. En wat het tweede aangaat: die dagelijksche dingen zien en hooren de kinderen zóó veel, dat ze echt geen behoefte hebben, dit alles nog eens te lezen.

Onlangs heeft iemand terecht opgemerkt, dat onze tegenwoordige kinderlectuur in menig opzicht beter is dan de

vroegere, maar wellicht toch in vele gevallen te fijn is. De vroegere kinderboekjes hadden misschien niet zooveel kunstwaarde, maar wat werden die gelezen en herlezen! Kinderen zijn in zeker opzicht realisten. Ze houden van de werkelijkheid; van allerlei aangrijpende gebeurtenissen uit het leven. En het is merkwaardig, als men in kinderbibliotheken ziet, welke kinderverhalen het meest gelezen worden. Verscheidene van de nieuwere boeken worden haast niet gevraagd, terwijl vele van de oudere bijna altijd weg zijn. Kinderen krijgen graag iets voor hun fantasie. En al is het waar, dat wij voor een hoogere opvoeding hebben zorg te dragen en hun smaak in de beste richting moeten leiden, zoo moeten we toch bedenken, dat we voor hen andere eischen hebben te stellen dan voor volwassenen; dat niet de gedachte aan kunst voorop moet staan; dat we voor kinderen niet te veel bespiegelingen, maar meer *feitelijkheden* moeten geven. Het zou goed zijn, als allen, die kinderlectuur schrijven, daaraan wat meer dachten; en als dit ook overwogen werd door hen, die zulke lectuur uitgeven en uitdeelen.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune

11)

Nadruk verboden

Toen Stephan het einde der Elizabethsbrug had bereikt, hoorde hij een geluid als van een dof gebruis, heel in de verte. Het was een geluid als van de zee aan het strand, als de vloed komt opzetten...

Een vrachtauto, stampvol met gewapende soldaten en jonge boevengezichten, raasde hem in een woeste vaart voorbij, en de regen viel neder. Doch niemand lette op den regen; een onmetelijke volkshoop wendte zich naar de binnenstad, en oude vrouwen schreeuwden op de hoeken der straat: „Koopt een chrysanthemum! Het is de chrysanthemums-revolutie!”

Stephan had er schik van. Hij had het immers voorspeld; in de vreugde zijns harten kocht hij zoo'n bloem van een oude vrouw, en zij kreeg nog een fooi bovendien.

„Die Michael Károlyi heeft het hem maar geleverd,” zeide hij.

Michael Károlyi — dien naam kende ze niet. Maar haar oude man had haar gezegd, dat de boel nu werd gedeeld, ieder evenveel, en dat leek haar wel.

„Denkt u dat ook, luitenant?”

„Gij en je man zullen op hun ouden dag geen gebrek meer behoeven te lijden,” zeide hij; „dat weet ik.”

„Dank je, luitenant — dank je.”

En zij begon haar bloemen weer te venten.

Aan een aanplakzuil werd juist een proclamatie bevestigd. Het volk verdrong er zich om heen; ze was ondertekend door het bestuur der Hongaarsche sociaal-democratische partij, en Stephan las daar:

„Partijgenooten! Kameraden! De zelfzucht der Klaseseregeering dreef het land met onvermijdelijke kracht naar de revolutie. De troepen, die zich met den Nationalen Raad verenigden, hebben Woensdagnacht zonder bloedvergieten de gewichtigste punten der hoofdstad bezet: het postkantoor, de telegraaf-bureau's, de telefoon-centrale en het stadhuis, zwoeren trouw aan den Nationalen Raad.

„Arbeiders! Kameraden! Nu is 't uw beurt. De contra-revolutie zal ongetwijfeld de macht zien te herwinnen. Gij moet beoogingen houden en toonen, dat ge aan de zijde van de soldaten, van uw broeders staat.

„Op naar de straat! Staakt het werk!”

Daar stond een jonge man, een soldaat, vlak vóór de proclamatie. Hij droeg de driekleurige kokarde op

de borst, maar de roode strik werd er niet gezien. Het was een reus van een man. Hij kwam ver boven het volk uit, en hij stond daar breed en geweldig.

Stephan herkende hem onmiddellijk. Het was Ladislaus Colvin, met wien hij meer dan eens op schildwacht had gestaan.

Stephan reikte hem de hand.

„Blij, je te zien! Wat zeg je van de proclamatie?”

Er kwam een trek van bittere minachting op het gelaat van Ladislaus.

„'t Is een vod!” riep hij met luide stem. „Wie is die Nationale Raad? 't Zijn elf Joden en acht slechte Hongaren. 't Begint mooi — warémpel! De revolutie zou werk brengen en ze begint met een werkstaking!”

Stephan zei er weinig op; Ladislaus was driftig van aard en ook wel een beetje een drijver. Maar in de loopgraven was er geen trouwer kameraad geweest; dat mocht van hem ook gezegd zijn.

Samen wandelden ze op. Het gedrang werd nog sterker, en het volk liep al voort: rusteloos, rusteloos. Ze waren als de golven der zee, en er was geen stilstand. Uit de duisterste hoeken der millioenenstad waren ze gekomen; vele misdadigerstypen werden gezien, en in talrijke oogen brandde de hebzucht.

„Het proletariaat ontwaakt!” riep een vreemdeling, die voorbij kwam; „wee de aristocraten!”

En de andere, tot wien hij sprak, grinnikte van plezier.

„De gevaarlijkste instincten ontwaken!” riep Ladislaus terug; „'n het gepeupel steekt het hoofd op.”

Heerschen gezag, orde en tucht, dan is het begrip „gepeupel” eng omgrensd; landloopers, beroepsmisdadigers en die van ontucht leven, vormen het gepeupel.

Maar wankelt het gezag of stort het ineen, dan breidt dat begrip zich uit. Dan ziet men de afglijding; het houvast gaat verloren, het gehalte van het volk vermindert, en de stroom van het gepeupel overschrijdt zijn oevers.

„Laten wij die zijstraat inslaan,” zei Ladislaus; „daar zal 't rustiger zijn.”

Er stond een kar met een paard er voor; de kar was gevuld met melkkannen. Het waren twee boeren-vrouwen, die van buiten waren gekomen, om de melk te slijten. Zij hadden haar vaste klanten, en hadden 't al jaren gedaan. Ze wisten niet eens van de revolutie, toen ze van huis reden; en alevel, ze moesten toch haar klanten bedienen. Revolutie of geen revolutie — de klanten hadden de melk nodig.

„Wat is dat daar?” zei Ladislaus met een heftig gebaar, „wat moeten die twee vagebonden?”

Zij hadden het paard bij den teugel gegrepen en schreeuwden: „Er uit! Er uit! Staatseigendom!”

De vrouwen waren juist opgestapt en zouden wegrijden. Geheel onthutst, ontruimden ze de kar, in haar verbouwereerdheid niet eens begrijpend, waar 't om ging, en zij zouden kar en paard en melk kwijt zijn geweest, indien Ladislaus niet had gewaakt.

De matrozen bevonden zich reeds in de kar; de brutaalste had de leidsels gegrepen.

„Er uit!” bulderde Ladislaus.

„Voor jou? Wie ben jij?” riep de eene schurk.

„Lid van den Nationalen Raad!”

En dit zeggend, greep Ladislaus den man met de leidsels reeds in de borst.

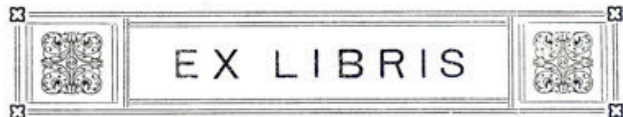
De roovers schrokken er van. Een lid van den Nationalen Raad en een officier er naast — ze hadden er niet van terug en dropen af. (Wordt vervolgd)

WINTERSPORT IN CANADA

8006

Het gaat den Amerikanen nooit vlug genoeg, en voor hen is het ook niet gauw te gevaarlijk! Dat bewijst onze illustratie weer, waar skilooers zich met duizelingwekkende vaart laten voortslepen door een... vliegmaschine. Met een snelheid van meer dan 100 K.M. in het uur gaat het nu over de sneeuw- en ijsvlakte! Het spreekt vanzelf, dat alleen zeer geoeffende skilooers, die bovendien stalen zenuwen hebben, zich aan deze roekeloze sport overgeven.

LII

Ⓜ nze aandacht wordt in deze dagen wel getrokken naar de letterkundige wereld. Daar was vooreerst de herinnering aan Guido Gezelle's sterven in 1899. En meer nog die aan zijn leven.

Hij was zoo groot, Gezelle.

Als mensch en dichter.

Hugo Verriest twijfelde, of hij wel over hem schrijven kon, zóó, dat zijn lezers iets begrijpen zouden van de grootheid der Gezelle-ziel.

Gezelle heeft zijn beeld in de brandende altaarkaars, die niets doet dan lichten. Al korter wordt die kaars, al lichtende korter. Tot ze dooft — tot ze sterft. En dan kan men van haar zeggen, dat ze licht gaf, anders niet.

Gezelle gaf licht. Hij heeft ernst gemaakt met zijn leven. En hij heeft kennis gemaakt met de levenszorgen. Zijn leven was een woestijnreis. Benzaam heeft hij geleefd en eenzaam is hij gestorven. Hij heeft zijn kruis gedragen. Dat kruis was zwaar. Het boog die sterke schouders naar beneden. Het teekende de smartlijnen in dien stoeren kop.

Hij heeft zijn kruis gedragen. Het kruis der miskening. Zóó is hij door het leven getogen. Dwars door zijn wereld heen, die hem niet begreep, die hem niet kon, niet wilde begrijpen.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

12)

Nadruk verboden

Ladislaus had er schik van en lachte luidkeels.
„Hoe vindt u die mop, luitenant?” zeide hij. „Ze kan meer te pas komen, al is het voor een fatsoenlijk mensch geen prettig gevoel, voor een lid van den Nationalen Raad te worden aangezien.”

Besluiteloos stonden daar de vrouwen.

„Wat moeten we nu beginnen?” vroegen ze.

„Tracht zoo gauw mogelijk naar huis te komen!” ried Ladislaus haar aan. „Dit mooie Budapest is een roofohol geworden, dank zij de revolutie!”

Het begon Stephan toch geweldig te hinderen, dat zijn kameraad zoo smalend over de revolutie sprak. Hij wilde van zijn hart ook geen moordkuil maken, en zeide het Ladislaus vierkant in 't gezicht. In elke crisis hadden immers onregelmatigheden plaats; dat was helaas niet te verhinderen, maar met den dag, met het uur zou het beter worden, als het nieuwe gezeg maar begon te wortelen.

Ladislaus hoorde Stephans uiteenzettingen rustig aan. Onnoozele bloed! dacht hij in zich zelf, wat zult ge ontuchtend worden! Maar hij zeide geen woord, en zij bogen weer een der hoofdstraten in.

Allerwegen hingen de Hongaarsche vlaggen uit; de stad was in feestdos, en hier en daar klonk de kreet op: „Leve de Nationale Raad!”

Op de winkelramen prijkten roode aanplakbiljetten; vooral het groote biljet, waarop een roode Hercules prijkte, den rooden moker dreigend opgeheven, trok de aandacht.

„De winkeliers worden rood,” lachte Stephan; „het rood is besmettelijk.”

„'t Is de angst,” hernam zijn kameraad met grimme minachting, „de pure angst. Als de middenstand niet onder den ban van dien akeligen angst stond, en in gesloten gelederen optrok, dan zakte de heele revolutie nog vandaag ineen.”

„Ik zal je wat vertellen,” ging hij voort. „De winkeliers smeeken om die roode proclamaties, ten einde voor roof en inbraak beveiligd te zijn, en de eigenaar van gindsch magazijn ging reeds in de vroege naar het bureau van den Nationalen Raad, met de portefeuille vol geld. Hij heeft er alles gestort voor de goede zaak, zooals hij dat noemde.”

„Och, kom!” zei Stephan.

„Ik weet het van zijn eersten bediende. Let nu eens op, maat, hoeveel angstige gezichten er schuilen in dien volkshoop! Ze zijn radeloos; ze laten zich beledigen en stompen en mishandelen door het plebs en hebben geen verweer. Zij zijn de speelbal geworden van het gepeupel.”

Ladislaus sprak de waarheid, en Stephan kon er niets tegen in brengen.

Men kon nog iets anders opmerken. Had er een wanordelijke daad, een ruwe mishandeling, een berooving plaats, dan werd die plek gemedend. Het gemeenschapsgevoel van den middenstand was gebroken; men liet zijn partijgenoot aan zijn lot over en meed die plek als de pest, om niet door het monster, dat met een brutale tronie thans de straat beheerschte, verpletterd te worden.

(Wordt vervolgd)

BETHLEHEM EN ROME

Op den vooravond van de aanstaande Kerstdagen heeft dit jaar te Rome een grootsche plechtigheid plaats; dan begeeft zich de Paus, omstuwde van kardinalen en andere hoogheden naar de St. Pieterskerk, daalt in de portiek af met een zilveren hamertje, en klopt daarmee drie maal op de zoogenaamde heilige deur, onder het uitspreken der woorden: „Opent mij de poorten der gerechtigheid.” Bij den derden klopp wjkt de deur, en valt het muurtje er omheen in puin, terwijl vele pelgrims zich beijveren, om een steen of stukje puin als reliquie in handen te krijgen.

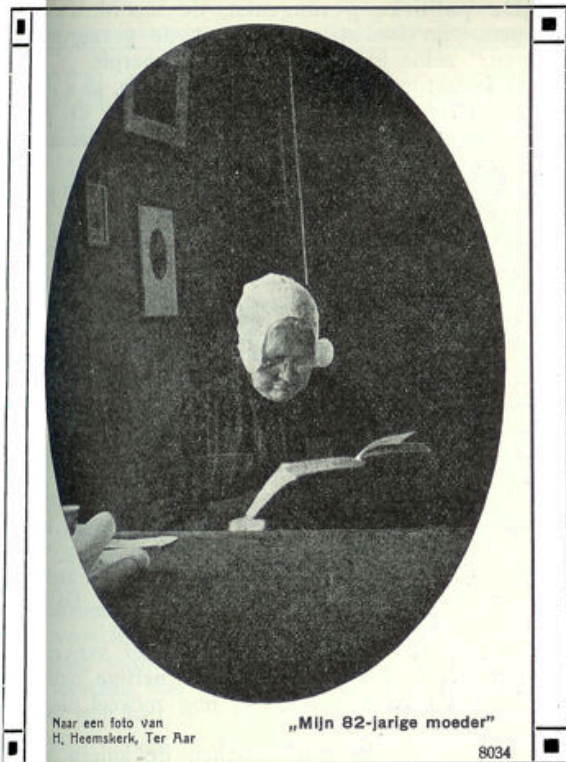
Deze plechtigheid is de opening van het Jubeljaar der R. K. Kerk, dat precies een jaar duurt, en wordt afgesloten op den 24^{en} Dec. 1925, als de Paus de heilige deur weer sluit en het muurtje weer voor 25 jaren wordt dichtgemaakt. Hetzelfde heeft ook plaats in drie andere kathedralen te Rome door kardinalen. Het Jubeljaar zelf doet tienduizenden pelgrims uit alle oorden der wereld naar Rome trekken; zij moeten dan diverse liturgische verplichtingen vervullen, maar krijgen dan ook „een vollen aflaat” mee naar huis.

Ziedaar weer een der suggestieve middelen, waarmee Rome haar invloed versterkt, en door een handige combinatie van Bijbelsche feiten en menschelijke vindingen de massa pakt. De naam der plechtigheid herinnert duidelijk aan de Goddelijke instelling van het Jubeljaar onder Israël (Lev. 25 : 9 en verv.), en in de Cath. Encycl. leest men dan ook, dat Rome zich daarop beroept. En omdat in het Jubeljaar alle schulden moesten vereffend worden, kon Rome daaraan zeer wel de gedachte verbinden, dat zulk een jaar moet gewijd zijn aan de schuldelding der geloovigen, iets wat gesymboliseerd is in de opening der heilige deur: ieder, die den dorpel overschrijdt, is het vluchtoord der schuldigen binnengetreden. (in oorsprong zelfs een Heidensch symbool.)

Maar als wij nu eens zien, wat de Real-Encycl. der Prot. Theologie en het Kirchenlexikon van het Roomsche Jubeljaar zeggen, dan blijkt wel, dat de oorsprong minder Bijbelvast is. Rond het jaar 1300 was toch de gewoonte zeer sterk in zwang gekomen, dat pelgrims uit allerlei landen naar Rome trokken, om er op de graven der Apostelen te bidden, terwijl in de Apostelkerk inzonderheid de zweetdoek der H. Veronika het middelpunt van vereering was. In dien tijd kwam er een meer dan honderdjarige boer uit Spanje bij Paus Bonifacius VIII, en deelde hem mede, dat precies 100 jaren geleden een volle aflaat te Rome was verleend. De Paus — en na hem tal van andere Pausen — konden eenige kasversterking wel gebruiken, en wjl de aflaat in die tijden een zeer verkoopbaar artikel was, kunnen wij ons begrijpen, dat de instelling van een Jubeljaar, met dien aflaat als middelpunt, alleszins aanlokke.

De uitkomst heeft die opvatting gerechtvaardigd; werd eerst de hand gehouden aan de Bijbelsche instelling; om de 50 jaren, later heeft men het Jubeljaar om de 25 jaren gevierd. Paus Bonifacius, die in 1300 het eerste Jubeljaar opende, verzekerde den pelgrims „de meest volledige vergeving van alle zonden.” Later heeft men er den nadruk op gelegd, dat hierbij niet gedacht moet worden aan schuld, doch aan straf, wat natuurlijk den Roomsche meer toespreekt. Eenigen tijd heeft men het Jubeljaar ook nog om de 33 jaren gevierd, symbool dus van Jezus' leeftijd. In de 19^e eeuw zijn de vieringen van 1850 en 1875 uitgevallen tengevolge van politieke omstandigheden; de laatste viel dus in 1900 en is door Paus Leo XIII geopend.

De deelneming der R. K. aan het Jubeljaar is van stonde aan zeer groot geweest; in „De Hel” van Dante wordt er al op gewezen; 200.000 pelgrims kwamen in die

Naar een foto van
H. Heemskerck, Ter Aar

„Mijn 82-jarige moeder”

8034

DE NIEUWE DAG

L PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

13)

Nadruk verboden

Op een hooge stoep stond een volksredenaar. Zij rezen op dezen merkwaardigen dag als paddestoelen uit den grond op, en deze man behoorde tot het nieuwe gilde. Zijn lange armen bewogen zich snel als de wieden van een molen, bij volle zeilen, in een halven storm.

„Luider, luider!” riep het volk.

Maar hij kon niet luider, want hij had zich de keel reeds schor geschreeuwd.

„Ik zal spreken,” zei een stem.

Het was een korpulente man, dik en vet; de hals hing op zijn kraag. En hij sprong op de stoep, naast de schorre keel.

„Kameraden,” riep hij met een krachtige, ver schallende stem: „broeders! Wij verlangen een onafhankelijk Hongarije met zijn eeuwenoude grenzen.”

„Zeer juist! Aan onze grenzen mag niet worden getornd.”

Het was Dobsa, de jonge vaandrig, die deze interruptie maakte. Hij stond midden onder 't volk, en hief het hoofd fier op.

De dikke redenaar ging voort.

„Wij eischen sociale hervormingen en een internationale rechtbank. Deze dag beteekent de triomf der democratie; de aristocraten hebben ons in het slachtershuis gejaagd.”

„Net goed!” riep Ladislaus, de handen als een trompet voor den mond: „net goed! Zulke vette kerels als jij bent kunnen ze in 't slachtershuis best gebruiken!”

Een schier onbedaarlijk gelach steeg op; voor een kwinkslag heeft het volk altijd een geopend oor.

Toen drong een andere man naar voren; zijn gebaren toonden een groote mate van trotsch zelfbewustzijn.

„Wie is die vent?” werd er gevraagd.

De nieuwe redenaar had die vraag gehoord en antwoordde: „Dat is Pogány, reeds wel bekend!”

„Ik wil die bombarie niet aanhooren,” zei Ladislaus.

„Nog even wachten,” meende Stephan.

En zij wachtten, totdat Pogány den naam van Tisza noemde. Eerst had de redenaar hulde gebracht aan Michael Károlyi, den Voorzitter van den Nationalen Raad, om vervolgens graaf Tisza op gruwelijke wijze te belasteren.

„Hij is de schuld van al den oorlogsjammer!” riep Pogány.

„Schiet hem dood!” werd van verschillende zijden geroepen, en Pogány antwoordde: „Dood aan Tisza!”

Ladislaus balde de sterke vuisten; zijn oogen fonkelden.

„Wees nu kalm!” vermaande Stephan.

„Ik zal kalm zijn!” hernam Ladislaus.

Hij was met één sprong op de stoep.

„Hongaren!” riep hij, „zult ge dulden, dat de grootste zoon van Hongarije op zoo schandelijke wijze door een vreemdeling wordt beledigd?”

„Wij zullen 't niet dulden!” riepen vier, vijf stemmen. En de jonge vaandrig was de eerste geweest, die 't geroepen had.

Het werd stil. Dat woord had toch indruk gemaakt. Maar toen Pogány zeide: „Ziedaar een knecht der bloedzuigers!” ging er een krachtig applaus op.

„Kom,” zei Ladislaus, „laten we gaan!”

Zoo gingen zij dan.

Bleek was Ladislaus' gelaat, en zijn oogen begonnen droevig te staan.

„Het loopt verkeerd, luitenant,” zeide hij; „het volk is vergiftigd. En het leven van graaf Tisza loopt gevaar.”

Stephan schudde krachtig het hoofd.

„Geen sprake van!” meende hij. „Ge moet niet alles zoo letterlijk opnemen, kameraad — zie, daar komen Julius en Piroska aan!”

„Julius heeft den rooden strik op de borst,” hernam Ladislaus; „en je zuster ook al net als jij.”

Er lag een scherp verwijt in die woorden. Toen reikte hij Stephan de hand ten afscheid.

„Misschien wordt ge nog de warmste kampvechter voor den rooden strik,” schertste Stephan.

„Daarvoor beware mij God!” antwoordde Ladislaus met grooten nadruk. En zoo scheidten zij.

Stephan groette Julius en Piroska, en gearmd wandelden zij voort. Piroska had een kleur van blijde opwinding en Julius' oogen schitterden van overwinningsvreugde.

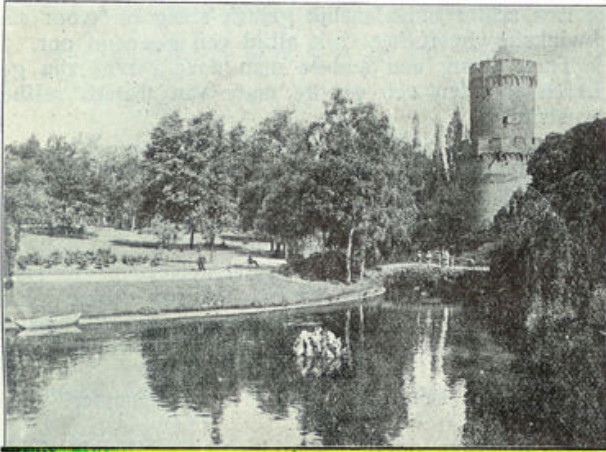
„Gelukgewenscht met de revolutie!” riep hij vroolijk.

„Dank je!” antwoordde Stephan. „'t Gaat natuurlijk niet alles regelmatig toe. Ginds staat een lummel een geweer af te schieten in de lucht — waarvoor is dat noodig? En ik heb erger dingen gezien.”

„Wij ook wel, niet waar, Piroska? Als de vloed met zoo'n onstuimige vaart op komt zetten, dan woelen slijk en modder naar boven. Het is onvermijdelijk; men moet het laten bezinken — Stephan, je bent toch nog een echte roode Hongaar?”

„Natuurlijk — wat anders?”

En Stephan begon een vroolijk deuntje te fluiten.

Naar een foto van
J. J. L. A. Le Coindre, Den Haag

PARKGEZICHT

8025

't Was de 31ste October heden.

Een merkwaardige datum; hij kwam nog een keer voor in de geschiedenis. Nu wist Stephan 't al — Luther had op dien datum de reformatie ingeluid. Hoe dat trof! Reformatie en revolutie behoorden trouwens bijeen.

HOOFDSTUK IV. Tegenstellingen

Het was reeds diep in den avond, en de elektrische lamp brandde, toen er werd gebeld. De bel had iets onrustigs in dezen tijd. Het huis was dicht bij het bosch, en tusschen dat geboomte schuilden verdachte individuen, die men er vroeger nooit zag.

„Ben jij het, Oscar?” zeide Piroska, de deur openend: „kom binnen!”

En Oscar trad binnen.

„Wat doet het weer?” vroeg Kovacz.

„Er hangt een zware mist,” antwoordde Oscar, den stoel nemend, dien Julius hem toeschoof.

Piroska las in zijn oogen, dat hij een boodschap kwam brengen, en niet wist hoe te beginnen. Zwijgend, met een minachtend medelijden nam zij hem op. Hij zat daar zoo hulpeloos, de handen vast tusschen de knieën gekneld, terwijl zijn oogen dieper dan gewoonlijk schenen weggezakt te zijn in dat onbeduidende, schrale gezicht.

Hij droeg nog de militaire uniform; ze was vchtig van den natten mist.

„Jij bent nu de eenige, die in dit gezelschap geen rooden strik draagt,” zei Piroska met een overmoedigen glimlach: „wil ik je eens een mooi rood strikje op de borst spelden?”

„Dank je!” was zijn kort antwoord.

Er kwam een spottende trek op haar gelaat.

„Waarom niet?”

„Omdat ik anti-revolutionair ben,” was zijn antwoord.

Hij keek het gezelschap rond. Allen droegen den rooden strik naast de driekleurige kokarde, en moeder Kovacz droeg hem thans ook.

Julius had den strik op haar borst bevestigd, en toen Moeder er zich tegen had verzet, had Vader gezegd: „'t Beteekent niets, Moeder! Rood is thans de mode.”

„Heb je iets bijzonders gehoord, Oscar?” vroeg Kovacz.

„De politieke gevangenen, de moordenaars inbegrepen, zijn heden middag uit de gevangenis ontslagen,” zeide hij met ongewone scherpte.

De huisvrouw keek er vreemd van op.

„De moordenaars,” zeide ze, „hoor ik dat goed?”

Kovacz legde de hand kalmevend op den arm van zijn vrouw.

„Dat is de amnestie,” zeide hij; „dat is een gewoon gebruik bij een revolutie. Het beteekent, dat we beginnen met een schoone lei. Maar wat de moordenaren betreft, nu, dat zal Oscar wel een beetje overdrijven.”

Het bloed steeg Oscar naar de wangen.

„Lékai-Leitner was de eerste, die de gevangenis verliet,” hernam hij.

De huisvader hief het hoofd vragend op.

„Dat zal toch wel een vergissing zijn, Oscar. Het zal ten minste niet de man zijn, die onlangs een aanslag pleegde op het leven van graaf Tisza.”

„'t Is dezelfde. Nauwelijks uit de gevangenis ontslagen, sprak die sluipmoordenaar het volk aan, en zonder dat één mensch er zijn stem tegen verhef, zeide hij: „Ze moesten Tisza, die de hoofdschuldige is aan den wereldoorlog, doodschieten.” Dat waren zijn eigen woorden.”

Piroska zag den jongen man met verwondering aan; ze bemerkte zijn innerlijke heftige cntroering, en had niet vermoed, dat er nog zooveel diepte van gevoel bij hem schuilde.

Hij nam de handen tusschen de knieën weg en balde ze tot vuisten. Men hoorde zijn tanden knersen.

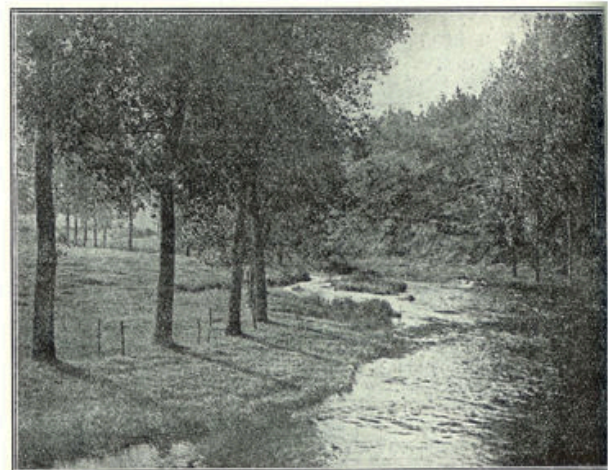
„Er is iets ergers gebeurd,” zeide hij, „iets veel ergers!”

Luide klopte het hart van Elizabeth, de huisvrouw. Zij beefde en vreesde, dat er iets zou komen, dat nooit, nóóit meer te herstellen zou zijn.

„Wat is het dan?” vroeg zij met hijgenden adem.

„Dit is het, vrouw Kovacz, dat die ontslagen misdadiger zijn zin heeft gekregen — graaf Tisza is vermoord!”

Als er een bom in de kamer was gevallen, zou de ontsteltenis nauwelijks grooter kunnen zijn geweest dan bij deze vreeselijke tijding. Men keek elkander met ontzetting aan. Maar was het wel waar? Was het niet een valsch gerucht? *(Wordt vervolgd)*

Naar een foto van D. Brouwer, Rotterdam

NIA - ZOMER

8027

DE NIEUWE DAG L. PENNING	Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
------------------------------------	---

H)

Nadruk verboden

„Kom nou!” riep Julius. „Tisza vermoord? Man, je hebt je wat op den mouw laten spelden. Er wordt nooit harder gelogen dan bij een omwenteling. Daar straks vertelden ze, dat de troepen aan 't muiten waren geslagen — gelogen! Een ander wist te vertellen, dat het Ooster spoorstation in den brand stond — gelogen! Een derde wist voor zekere waarheid, dat Károlyi omgekocht was door Fransch geld! Elke vijf minuten een nieuwe leugen! Er wordt thans te Budapest in een half uur meer afgelogen dan anders in een vol jaar.”

„Ik weet het zeker,” hernam Oscar.

Zijn slapen hamerden, en zijn wangen gloeiden.

„Uit de betrouwbaarste bron natuurlijk. Dat gaat gemeenlijk zoo. Oscar, jij bent een goedgehartig ventje met een contra-revolutionair luchtje, maar dat is daaraan toe; die vertrouwbare bronnen echter kennen we wel. Morgen hooren we misschien, dat Károlyi en Pogány gaan duelleeren.”

„Dat doen ze nooit!”

„Waarom niet?”

„Omdat Károlyi het Hongaarsche vaderland aan Pogány en consorten verkoopt en verraadt voor een Judasloon.”

Het was sterk. Piroska kende Oscar heden avond niet meer, en voor het naaste nam zij aan, dat hij daar straks te veel van den Tokayer wijn had gedronken. Er was veel wijn geschonken vandaag, en nog nooit had Budapest zooveel dronken menschen gezien.

Elizabeth herademde. Aan Oscars waarheidsliefde viel niet te twifelen, maar zij hadden hem in de maling genomen, en de wijn maakt lichtgeloovig.

Doch haar man kon zulke lichtvaardige uitlatingen toch zoo maar niet laten passeeren. Er was een grens, en met een gebiedend handgebaar trachtte hij Oscar duidelijk te maken, dat men zoo maar niet klakkeloos mocht zeggen, wat iemand voor den mond komt, vooral niet in de veelbewogen tijden eener revolutie.

Oscar rees op. Hij scheen grooter te worden, en de slapen aan zijn aderen zwollen.

„Ik wil het bezweren,” zeide hij.

„Wat bezweren?” vroeg Julius met een spottend gebaar.

„Dat graaf Tisza vermoord is. Ik ben heden avond in de Herminastraat geweest, en heb den Graaf in de gebroken oogen gezien. Zijn gelaat was marmewit; hij is doodgebloed.”

„Tisza is dood!” kreet hij, alle zelfbeheersching verliezend, „en Hongarije is met hem gestorven!”

En in de benauwing van zijn bitter zielsverdriet verborg de jonge soldaat het gelaat in de handen, om in een krampachtig snikken uit te barsten.

Kovacz wist niet, wat hij er van denken moest, en allen keken Julius aan. Hij moest het weten; hij was de groote vraagbaak in dit huis.

Hij trok minachtend de schouders op, tegen het meisje knipoogend. Hij hield de hand langs zijn mond, en fluisterde haar toe: „Als de wijn is in den man, dan is de wijsheid in de kan.”

Op dit oogenblik sloeg Bundi, de witte herdershond, aan; en even later overschreed Stephan den drempel.

„Ge bleeft laat weg,” zei Elizabeth. „Ik hoorde je van nacht herhaaldelijk hoesten — kruip maar gauw dicht bij den haard, mijn jongen! De warmte zal je goed doen — er brandt nog een lekker vuurtje.”

Stephan trok de overjas uit, om ze aan een spijker van de deur op te hangen.

„Ik werd opgehouden,” zeide hij; „de heele stad is er vol van — graaf Tisza is vermoord! Extrabulletins brachten de tijding.”

Toen Stephans gelaat in 't licht der lamp kwam, kon men zien, hoe bleek zijn wangen waren. Vreeselijk was de tijding, en er viel thans niet meer aan te twifelen. Elizabeth verborg het gezicht in haar handen, en Kovacz boog het hoofd, alsof er een noodweer boven dit dak was losgebarsten.

Tisza vermoord! Het bericht zou als een aardbeving Hongarije doen sidderen! De sterkste zoon van Hongarije op de doodsbaar en de minderwaardigste aan het roer — o, het was schrikkelijk! Het was, alsof die sombere doodsbaar zich uitbreidde; het rouwkleed viel over het geheele Hongaarsche volk....

Er trad een benauwende stilte de kamer binnen; dat deed die doodsbaar. Zelfs Julius was verstomd.

(Wordt vervolgd)

Een vraaggesprek met Prof. L. LINDEBOOM

VAN ONZEN BIJZONDEREN MEDEWERKER

„.... Of, zoo wij zéér sterk zijn, tachtig jaren,” Prof. Lindeboom die 17 Januari 80 jaar wordt, moet dan wel ijzersterk zijn, zoo is en wordt vaak gedacht bij het terugzien op een leven, zóó vol van stoer werken en strijden. Toch vergist men zich: deze 80-jarige, ook nu nog van ongerepte statuur en welstand, heeft van jongsaf met zwakheid te kampen gehad; op hem zou echter van toepassing kunnen zijn het woord van Salomo: „De geest eens mans zal zijn krankheid ondersteunen.” Maar dan zou hij u toch terstond wijzen op nog andere ondersteuning: het gebed der gemeente, en bovenal: de groote goedheid Gods. Want toen ik dezen altijd vaardigen arbeider in het Koninkrijk Gods, dezen alleen door zijn geloof gedreven en staande gebleven strijder, na een langdurig onderhoud verlaten had, was het mij, alsof ik uit het kamp der voortrekkers terugkeerde naar het stille bivak der non-actieven. Zeker, zeker, wij hebben ook onze wapenrusting nog wel bij de hand, maar den vijand zóó tegemoet, smaad en verdrukking zóó gedragen als onze heengaande pioniers, neen, dat kennen wij nauwelijks meer. En daarin is iets, om bezorgd over te zijn....

Dan, welk een rijk levensbeeld mag ik u teekenen. Waarheen ge ook het zoeklicht wendt, ziet ge lichtbundels vallen: op den dominee van Zaandam, op den hoogleeraar te Kampen, op den organisator der Christelijke barmhartigheid, op den kampvechter in de politieke arena, op den wegbereider in het werk der Inwendige Zending. En als een telkens terugkeerend refrain klinkt mij nóg in de ooren dat woord van eenvoudige dankbaarheid, afwijzend van zichzelf op de Bron: „en God heeft dat werk willen zegenen,” of „en door Gods goedheid mochten wij dit of dat bereiken.” Aan den naam van Prof. Lindeboom verbindt zich onlosmakelijk de hoofdtrek zijner sterke

DE NIEUWE DAG

L PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

Nadruk verboden

Elizabeth was de eerste, die het zwijgen verbrak. Zij rukte den rooden strik van haar borst, en wierp hem in den haard. Zij wilde een daad doen — een daad! Zij stond nu tegenover haar gezin; dat wist ze. Zij had heden voormiddag over de leer van Marx gelezen en veel niet begrepen, maar dat zag zij in, dat Marx en Christus twee tegenstellingen vormden. Zoo min als men God en den Mammon kon dienen, kon men Christus en Marx dienen.

Met een vastberaden gebaar wierp zij den rooden strik in den haard; het vuur sloeg uit en verteerde den strik.

„Zóó waarachtig als ik leef,” zeide ze met een stem, bevend van innerlijke ontroering, „ik zal nimmer meer een rooden strik dragen. Ik verafschuw dien strik; ik haat hem.”

„Die roode strik heeft het hem niet gedaan, Moeder,” zeide Kovacz op zachten toon.

„Jawel, man; die strik heeft het wèl gedaan. Die roode strik is de revolutie, en de revolutie vermoordt ons vaderland, zooals zij den edelsten van onze mannen heeft vermoord.”

Een gevoel van vereenzaming greep de huisvrouw aan. Zij zag de roode strikken op de borst van wie haar het dierbaarst waren op aarde; zij was hier onbegrepen. En slechts één begreep haar — die geminchte Oscar . . .

Ze reikte hem de hand.

„Wij beiden verstaan elkander,” zeide ze.

Toen vulden haar oogen zich met tranen, en zij bedreef rouw om den grootsten zoon van Hongarije, die verslagen was door de hand der kinderen Belias.

Niemand antwoordde. Piroška keek Julius smeekend aan, opdat hij, die altijd het rechte woord op het rechte oogenblik wist te vinden, toch iets zou zeggen, om de benauwende stilte te breken. Maar hij zweeg, en ontzetting over den moord in de Herminastraat vulde de kamer.

Het electrische licht ging heden avond vroeg uit, vroeger dan gewoonlijk, en zwijgend zaten zij bij elkander. De adem des doods, die over Hongarije trok, ging door deze kamer. Slechts nu en dan werd een woord geuit; het klonk als het vallen van een steen in een wanhopig diepen, zwarten vijver . . .

Toen gelastte Kovacz, een kaars aan te steken.

„Gelukkig!” meende Julius; „nu kunnen wij elkander weer zien.”

Hij had zijn evenwicht herwonnen, en begon druk te praten. Over de schandelijkheid van den moord waren ze 't natuurlijk eens, betoogde hij. Volgens de publieke opinie was Tisza schuldig, maar hij had voor een rechtbank moeten gedaagd zijn. En dan had alles zijn wettig verloop gehad.

„Wettig!” riep Oscar op bitteren toon. „Er is geen wet meer, geen gezag, en de publieke opinie is vergiftigd door de leugenpers.”

Toen werd Julius ruw.

„Wiens schuld is het dan,” schreeuwde hij, „dat de publieke opinie vergiftigd is? Dan had de regeering toch moeten waken?”

Oscar boog het hoofd en staarde somber voor zich heen. Julius had gelijk; de wacht had moeten betrokken zijn. Er lag schuld; de schuld eener eeuw drukte

op het ongelukkige Hongaarsche volk; en nu kwam de afrekening. Nu konden de moordenaren van graaf Tisza hun bloedig werk verrichten, zonder bevreemd te zijn, achtervolgd te worden, want er was geen wet meer, die de moordenaren strafte.

„Tisza stond de revolutie in den weg,” zeide Oscar met harde stem; „daarom moest hij sterven.”

„Wees voorzichtig met je woorden!” riep Julius.

„Ge kunt me onmiddellijk bij den Nationalen Raad aanklagen,” hernam Oscar op een toon, brandend van toorn, droefheid en verontwaardiging.

„Hier ben ik,” ging hij voort; „ge kunt me de handen boeien, en ik zal sterven als een ware Hongaar.”

Hij stond daar rechtop voor Julius; met uitgestrekte handen en vlammeende oogen.

Piroška keek hem met nieuwe verbazing aan. Zij kende hem niet meer; het was voor haar een openbaring.

„Ge kunt zeer gerust zijn, Oscar,” zei Kovacz met verheffing van stem, „Julius is geen verklikker.”

Julius keek Oscar aan met een smadelijken blik.

„Nog al mooier!” spotte hij. „Het jochie heeft niets te vreezen; ik zal van hem geen martelaar maken.”

Hij vertelde met een stortvloed van woorden, dat de moord op graaf Tisza een betreuenswaardig feit was, doch het stond op zichzelf. Dat behoorde men niet uit het oog te verliezen, om de groote, heerlijke doeleinden der revolutie niet te doen vertroebelen.

„Het is een lichtpunt,” zeide hij, „dat de macht van het kapitaalmonster in Rusland ten minste gebroken is.”

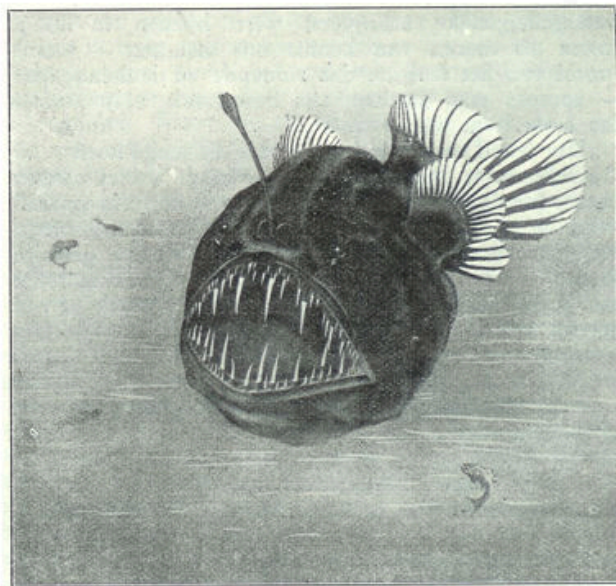
Kovacz wierp het hoofd met een ruk omhoog.

„Jij spreekt als een rasechte Communist, Julius.”

„Allen, die oprecht den vooruitgang willen, komen — de een wat vroeger en de ander wat later — in het communistische kamp terecht, meneer Kovacz.”

Het was de Commune, de Sovjet, het Bolsjewisme, dat nu sprak. Het klopte aan de deur, om binnengelaten te worden.

(Wordt vervolgd)

Een hengelvish op jacht in de diepe wateren van den oceaan. De vriendelijke kaken houdt het zeemonster wijd opengesperd om zijn prooi te kunnen ontvangen.

Dit alles heeft een machtige uitwerking op het gemoed van Petrus gehad. Niet alleen trof hem het woord van Jezus, maar hij kwam onder den indruk van *Hem Zelf*. De wonderwerken Gods ziende, viel hij aan de knieën van Jezus, en riep hij uit: „Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch!” Zie, nu had hij God gezien en ook zichzelf leeren kennen. Nu was hij vol bewondering en tegelijkertijd vol vreeze. Maar nu ook kon de Heere hem bemoedigen en gebruiken.

Gezegend wie, als hij het woord des Heeren verneemt, en in den geest God aanschouwt, zichzelf leert kennen als een nietswaardig zondaar. De zoodanige siddert voor Gods majesteit en rechtvaardigheid, maar grijpt tegelijkertijd Hem vast, omdat er alleen bij Hem nog hoop is. Jezus is gekomen voor zondige menschen, die het beseffen, dat ze door hun onwaardigheid van Hem moeten vluchten; maar die tegelijkertijd zich aan Zijn voeten nederwerpen, overtuigd, dat Zijn Goddelijke liefde en genade hun eenig redmiddel is.

Zondige menschen, uitgenoodigd om Hem, den Zonde-looze, te volgen. Verkoren als instrumenten in Zijn dienst om anderen aan Zijn voeten te brengen. Zulk een was Petrus! Zulk een moge ook gij, ook ik zijn!

J. N. V.

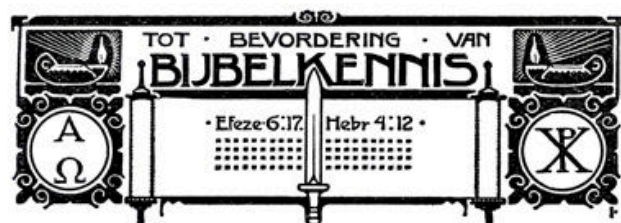
„Heere! ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.”

O Heer! ga uit van mij, ik ben bevekt met zonden;
Al wat ik denk of wil kan niet voor U bestaan.

.....

En toch... neen, ga niet uit! Kom tot mij, Heer der heeren!
Scheep door Uw liefdemacht dat booze hart mij om —
O, laat Uw Heilige Geest mij 't pad des levens leeren!
Mijn eigen wil ga uit, en Gij mijn Heiland, kom!

G.

IJs.

Ps. 118 : 17. Hij werpt zijn ijs heen als stukken wie zou bestaan voor zijn koude?

Het klimaat van Palestina is over het geheel veel warmer dan het onze. Toch kan het er op sommige tijden ook zeer koud zijn, zoo zelfs, dat het water bevroest. Wanneer de psalmist spreekt van ijs en van koude zijn dit dan ook geen onbekende begrippen voor zijn hoorders.

Dat dit werkelijk het geval is, bewijzen ons verschillende berichten van reizigers in het Oosten.

Tijdens den derden kruistocht hadden de kruisvaarders in den winter van 1192 zeer van de koude en het gure weer te lijden. Geweldige hagel- en sneeuwbuien veroorzaakten groote stortvloeden, die langs de berghellingen naar beneden stroomden, paarden en kudden rundvee naar beneden sleepten en deden sterven van de koude.

Toen het leger van Richard Leeuwenhart tegen Jeruzalem optrok, joeg de wind de soldaten de bevroren sneeuw in het gezicht; de hagel viel met zooveel kracht neer, dat hij met geweld weer opsprong. Ook hier deed de koude vele beesten sterven.

Tijdens het verblijf van Hieronymus in Judea was de koude soms zoo streng, dat de vluchtelingen, die zich in hollen van het gebergte verborgen hadden er schier van omkwamen.

Na de nederlaag van Saladin bij Askalon kwamen vele soldaten uit zijn leger zich vrijwillig overgeven, liever „dan dat zij van koude en honger bezweken.”

s.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

16)

Nadruk verboden

Stephan werd onrustig.
„Rusland is geen bemoedigend voorbeeld,” meende hij.

„Wij zullen een verbeterde editie uitgeven van den communistischen heilstaat.”

En Julius begon zijn revolutionaire ideeën te ontwikkelen, die hij onder de prikkelende redevoeringen van communistische propagandisten had opgedaan.

Het was immers te dol om los te loopen, dat een handvol menschen: groote bankiers, grootgrondbezitters en groote fabrikanten de macht in handen hadden. Het heette, dat de slavernij was afgeschaft, maar zij bestond nog, de heele wereld door, behalve in Rusland. Vele miljoenen arme fabrieks- en landarbeiders waren slaven, altemaal slaven. Zij mochten sloven en zwoegen voor dat handvol menschen van den vroegen morgen tot den avond, en was de beklagenswaardige citroen uitgeknepen, dat er geen druppel meer uit te persen viel, dan werd ze weggemeten.

Waarom werd de afgebeulde arbeider op de harde keien gezet, waar hij met vrouw en kinderen van honger kon sterven? Waarom kon de rijkard, zonder te arbeiden, de winst opstrijken, waaraan het zweet en het bloed van den arbeider kleefde? Waarom kon hij zich vetmesten op de puinhoopen des volks?

Julius wist het; daarom zou hij 't zeggen ook.

Omdat die rijkard de productiemiddelen bezat: de fabrieken, de machines, de mijnen, den grond; in dien privaateigendom schulde de oorzaak van de reusachtige macht, die het kapitalisme ontwikkelde. Deze rijkards waren de klaploopers der maatschappij, dank zij hun uitstekende organisatie, en eerst als de productiemiddelen aan de geheele maatschappij, den geheelen staat toebehoorden, dan zou 't anders en beter worden.

Zijn gelaat schitterde, en Piroška's handen nemend, ging hij vol geestdrift voort: „Aan dat gebouw willen wij samen werken, niet waar, Piroška?”

„Met jou — wis en zeker!”

Het kwam er zoo oprecht en eerlijk uit.

Kovacz streek met de hand nadenkend over het zwarte haar.

„Dat gaat me veel en veel te ver,” zeide hij met hartgrondigen nadruk. „Is er geen privaat bezit, dan houdt ook de prikkel, die het volk noodig heeft om te werken, op.”

Julius maakte een gebaar, om zijn meerderheid te toonen.

„Die prikkel is dan niet meer noodig. De omstandigheden vormen den mensch; in dien toekomstigen heilstaat zullen er geen misdadigers noch slechte menschen meer zijn, want er zal overvloed zijn voor allen.”

Moeder Kovacz keek den spreker strak aan.

„Hoe komt het dan?” vroeg zij, „dat er onder de rijke menschen, die zich baden in overvloed, zooveel diep bederf schuilt?”

Julius lachte.

„Dat komt alles in orde.”

„En hoe moet het met den godsdienst?” vroeg Oscar.

„Dat is privaatzaak.”

„En het privaateigendom wordt afgeschaft?”

had gewaarschuwd. Deze blik deed hem het vreeselijke van zijn zonde inzien, en bittere, maar heilzame tranen van waar berouw storten. En luidde niet de boodschap van den engel bij het geopende, ledige graf: „Zegt Zijnen discipelen en Petrus!“? En volgde niet dadelijk na de opstanding een afzonderlijke ontmoeting van Jezus met Petrus? „Hij is aan Simon verschenen!“ Ja, verschijnt niet de Heere Jezus later bij de zee van Tiberias aan Petrus, om hem, den zwakken discipel, te herstellen in de bediening?

Petrus is nog menigmaal in gevaar geweest, naar zijn vleesch te luisteren, en hij heeft het ook helaas nu en dan gedaan. Dadelijk na zijn herstel bemoeit hij zich met het einde van Johannes, zoodat Jezus hem zeggen moet: „Wat gaat het u aan?“ En later moest Paulus hem bestraffen om zijn veinzerij.

Doch altijd weer heeft de Goede Herder Zich over Zijn schaap erbarmd. Nooit verloor Jezus hem uit het oog. Steeds bracht Hij hem weer terecht. Zoodat Petrus aan het slot zijns levens heerlijke brieven heeft geschreven, waarin hij telkens spreekt over de dierbaarheid van Jezus. Zoodat hij eindelijk, naar de overlevering luidt, toen hij om zijns geloofs wille gekruisigd moest worden, verzocht aan zijn beulen, om omgekeerd aan het kruis te worden gehangen, omdat hij niet waardig was, op gelijke wijze als zijn Meester te sterven.

Het meest zal Petrus wel zijn leven lang getroffen zijn geweest door de Goddelijke liefde van zijn Meester. Die blik, toen hij Jezus verried! Die boodschap door de vrouwen hem gebracht namens Jezus, toen hij moest twifelen, of zijn Meester wel ooit weer naar hem zou omzien! Die ontmoeting, dadelijk na de opstanding, onder vier oogen, waarover in den Bijbel alleen een enkel woord wordt gezegd in Luk. 24 : 34 en I Kor. 15 : 5, maar die een wereld van liefde voor hem opende!

O, laat ons inblikken in de vergevende genade des Heeren, en er door geleerd, verkwikt en vertroost worden!

J. N. V.

17)

Nadruk verboden

„U hebt daar een revolver in de hand,“ zeide hij tot den vreemdeling; „ik heb ook een vuurwapen bij de hand.“

En hij haalde een revolver uit den zak.

De vastberaden houding van den Graaf bracht den vreemdeling blijkbaar van zijn stuk. Hij zeide, een vijand te zoeken, een verrader, en vroeg aan Tisza, of deze aan iemand een schuilplaats had gegeven in zijn woning. Hij zocht dien vijand, om met hem af te rekenen.

Maar Tisza had niemand verborgen, en de aanvoerder met zijn soldaten vertrok.

Het was merkwaardig, dat te drie uur in den namiddag in verschillende provinciesteden reeds het gerucht ging, dat Tisza was gedood. Het was een voorbarig gerucht. Te vier uur in den namiddag haalde een van Michael Károlyi's vertrouwelingen zijn horloge uit den zak en zeide: „Tisza heeft nog anderhalf uur te leven.“

Die man was dichter bij de waarheid...

Wegens de gevaarlijke houding van het gepeupel had het ministerie Wekerle een wacht van politie-agenten gezonden, om het leven van den Graaf te beschermen. Na den val van dit Ministerie waren ze vervangen door een andere wacht, die op dezen Donderdag groote onrust verried. De hoofdman ver-

zocht den Graaf, versterkingen aan te vragen, en deze antwoordde, dat het niet zijn werk was, dit te doen.

Daarop zei de politie-hoofdman in den namiddag, dat hij en zijn manschappen de villa zouden verlaten; daarop werd er getelefoneerd uit de villa om een nieuwe politiewacht.

Doch er was geen telefonische aansluiting te verkrijgen, en de Graaf bleef dus zonder eenige bescherming. Hij kon ten minste niet anders denken.

Het was echter een vergissing. De politiewacht was nog aanwezig, maar had zich teruggetrokken in het sousterrain.

Even later ontving Tisza bezoek van een zwager en een neef; ze deelden hem het laatste nieuws mede van dezen zwaarwichtigen dag, en snel beraden maakte de Graaf toen met een levendig gebaar het plan, zich naar de stad te begeven en zijn volgelingen toe te spreken. Maar zijn vrouw vreesde het allerergste van dit voornemen, en op haar smeeken gaf hij het plan op.

„Gaat nu maar heen!“ zei hij tot zijn schoonbroeder en zijn neef.

Hij was waarschijnlijk beducht voor hun leven, en zij vertrokken.

Snel viel de schemering van dezen mistigen dag. Het gepeupel op straat raasde als een ketel, die overkookt, en de tuinpoort werd opnieuw geforceerd. Het huis werd belegerd, en op hulp viel niet meer te rekenen.

Er werd heftig aan de huisdeur gebeld, terwijl zich twee soldaten naar het sousterrain begaven, om de acht politie-agenten aldaar te ontwapenen.

„In naam van den Nationalen Raad!“ riepen die twee soldaten, en de agenten lieten zich gedwee ontwapenen. Er was geen spoor van tegenstand. Acht agenten, door twee soldaten ontwapend! En waren 't er zestien geweest, ze zouden geen verweer hebben gedaan. Ze hadden 't goed gehad bij den Graaf; ze hadden gegeten en gedronken van de grafelijke tafel, maar nu het op de verdediging aankwam van hun heer, staken zij de handen omhoog.

Inmiddels had de huisknecht de deur ontsloten. Het was de deur links van de villa; men ging met trappen de zerken stoep op, en zoo werd het portaal bereikt. Er was weer een deur; ze werd geopend, en nu bevonden zich de acht moordenaren, gekleed in de militaire uniform, in de groote, wijde hal.

De huisknecht was een trouwe borst. Hij ijldde naar de kamer, naar zijn meester, en smeekte hem met tranen in de oogen, door het venster te vluchten. Het was donker; er was veel struikgewas, en de Graaf zou nog kunnen ontsnappen.

Doch de Graaf wilde niet vluchten. De trouw van zijn huisknecht deed hem echter toch goed. Hij legde de hand op den schouder van zijn dienaar en zeide met bewogen stem: „Hartelijk dank voor je trouwe diensten! God zegene je!“

Hij was nu met zijn vrouw en zijn nicht alleen in de kamer.

Waar waren zijn vrienden, zijn volgelingen in dit uur? Slechts twee vrouwen waren bij hem, nu hij zijn laatsten gang zou doen.

„Ik wil niet vluchten,“ zeide hij op kalmen toon; „ik wil sterven, zooals ik heb geleefd.“

Hij kende geen vrees. Hij kon naar waarheid zeggen, dat hij God vreesde en anders niemand ter wereld, en in het aangezicht des doods blonk de onoverwinnelijkheid van zijn geloof.

Hij opende de deur; de beide vrouwen volgden hem. En nu waren ze in de hal, waar de acht moordenaren stonden, met de sigaret in den mond en met aangelegd geweer.

„Wat wenschen jullie?” vroeg Tisza.

„Wij willen met graaf Tisza afrekenen.”

„Hier ben ik.”

Hij had een geladen revolver in de hand; het bedoelde de zelfverdediging en om zijn leven zoo duur mogelijk te verkoopen. Maar hij vreesde allicht, dat deze beide vrouwen er de slachtoffers van zouden worden.

Er stond een fraai meubelstuk naast hem, en daarop legde hij de revolver neer.

Toen sprak hij de moordenaren weer aan.

„Ik legde het vuurwapen weg,” zeide hij; „doen jullie dat ook!”

Maar zij wilden niet.

„Ik stond vier jaren aan 't front,” snauwde een der soldaten hem toe; „en toen ik thuis kwam, was mijn vrouw een slechte vrouw geworden.”

„M'n goede vriend,” antwoordde de Graaf met een heldhaftige bedaardheid; „ik ben er even onschuldig aan als gij.”

„Gij zijt de hoofdschuldige aan den oorlog!” riepen ze hem toe.

Een huisklok sloeg zes slagen; het was zes uur.

„Nu heeft uw uur geslagen,” riepen ze; „ge moet sterven — neem afscheid van uw vrouw!”

En graaf Tisza nam afscheid van zijn vrouw. Boven-aardsche krachten sterkten hen.

Toen schoten de moordenaren hem dood. Een ruwe hand rukte de Gravin, die zich voor den geliefden man had geplaatst, weg, en ze schoten hem dood. Hij viel, en toen hij daar lag in zijn bloed, vuurden

ze nog een salvo op den stervende.¹⁾ De verstijvende hand maakte nog een teeder gebaar tegenover zijn vrouw.

„Wees kalm!” fluisterden de stervende lippen; „God heeft het aldus gewild!”

De moordenaren hadden hun werk verricht en gingen heen; een zuster uit het nabije ziekenhuis „Bethesda” werd gehaald, en 't was voorbij. De Graaf bloedde dood; daarom was zijn gelaat zóó marmerbleek; dat had Oscar wel goed gezien.

Zoo viel deze man, als een eik in den storm. En toen deze stoere eik ter aarde was gestort, zag men eerst, hoe groot hij was.

Hij was de grootste zoon, dien Hongarije bezat; een Christen, een vaderlander. En deze hand, die eens het koninkrijk Hongarije had geregeerd, en in staat zou zijn geweest, het vaderland te redden, was verstijfd in den dood. *(Wordt vervolgd)*

¹⁾ Ik stond op de plek, waar graaf Tisza viel: ik heb mijn vingers gelegd in de gaten der kogels in den muur. Zij hadden het lichaam doorboord, en waren in den muur gesmoord.

De Schrijver.

EEN REISJE IN CHINA

Voor de meeste onzer lezers zal de naam Hinghwa, die gedragen wordt door een stad in de waterrijke Chinese provincie Kiang-su, geen geheel onbekende meer zijn. Herhaaldelijk mochten wij giften verantwoord voor het Klein-Ziekenhuis te Hinghwa, terwijl wij ook reeds het een en ander over den arbeid, die daar verricht wordt, konden mededeelen. Dr. Neuffer, zendeling-arts, is er met veel zegen werkzaam. Niet alleen is het hem met Gods hulp mogelijk geweest, bij vele patiënten het lijden te verzachten, of volkomen lichamelijke genezing te bewerken, maar ook mocht hij velen wijzen op Hem, die de Heelmeester hunner ziel wil zijn.

Zuster Verkijk, een Hollandsche verpleegster, stond hem daarin trouw ter zijde. Vooral de vrouwelijke patiënten schonken haar het volle vertrouwen, en lieten zich gewillig behandelen. Met ijver had zij zich geworpen op het aanleeren van de moeilijke Chinese taal, zoodat zij hoopte spoedig met haar patiënten over den Heiland van zondaren te kunnen spreken. Haar arbeid werd door Dr. Neuffer ten zeerste gewaardeerd.

Maar na zes maanden werkzaam te zijn geweest, is opeens gebleken, dat een ernstige kwaal haar heeft aangetast. De reis naar China, de vermoedenissen, het zeer ongezonde klimaat van Hinghwa, en de verre-gaande onzindelijkheid der Chineezers, waarvan we ons hier haast geen voorstelling kunnen maken, zijn oorzaak geweest, dat de tuberculose, die misschien reeds sluimerde, zich thans heeft geopenbaard. Een maandenlang verblijf in een sanatorium in een gezonde streek met gunstig bergklimaat was dringend noodzakelijk. Onmiddellijk is Zuster Verkijk dan ook vertrokken naar Kuling in de provincie Kiang-si, waar mejuffrouw Elsie Ransom, die ook te Hinghwa werkzaam is en daar een Meisjesschool heeft opgericht, haar eenigen tijd gezelschap heeft gehouden.

Hoewel alle geloovigen in Christus zeker hen, die in den dienst des Heeren naar verre landen zijn uit-

GRAAF TISZA

wend op zijn God; om als een Rotsman pal te staan tegenover duizenden, en tot zijn einde — op ongeveer zeventigjarigen leeftijd — de zielen te wijzen op de Rots, tot Wien komende als tot een levenden steen, van de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar, allen zouden worden gebouwd als levende steenen tot een geestelijk huis.

Ook tot ons komt Petrus. We leeren van hem, wat zondige menschen en zwakke discipelen wij zijn; maar ook, hoe wij als vurige zonen voor onzen dierbaren Heiland kunnen opkomen. — Wie is er aan onzen Jezus gelijk? Tot Wien zouden we heengaan, als we Hem moesten missen? O, laat ons vurige zonen zijn! Ook onze tijd heeft behoefte aan Petrusen; gebrekkigen, zwakken in zichzelf; maar krachtig in den dienst van den Zoon des levenden Gods!

J. N. V.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Rijk in God.

Zonder God in de wereld.

Wat is dat arm!

Dezer dagen ben ik, in het Buitenland, weer eens diep onder den indruk van deze waarheid geweest.

Met groote kracht hoorde ik een begaafd prediker getuigen van den rijkdom in Christus.

„Zonder God,” riep hij uit, „is het leven *ankerlos*, stuurloos. Men heeft geen zekerheid, geen houvast. Zonder God is het leven arm; arm aan waren zegen, arm aan waar geluk, arm aan deugd, arm aan vrede. Met God is het leven rijk; rijk aan innerlijke rust, hoe moeilijk de omstandigheden ook zijn, rijk aan werken, die tot Gods eere geschieden en eeuwig blijven, rijk aan geestelijke zegeningen, die nimmer worden weggenomen.”

Den volgenden dag werd deze waarheid op treffende wijze bevestigd aan het sterfbed van een geacht Nederlander, die ver in den vreemde ontsliep.

Nooit zal ik vergeten het geluk, dat op het gelaat van den lijder verspreid lag. Ach, de omstandigheden waren voor hem zoo smartelijk. Reeds eenige jaren achtereen ging hij tot herstel van gezondheid in den herfst naar het Zuiden. Ditmaal bleef hij er langer dan gewoonlijk, en gevoelde zich opgewekt en wel. Tot hij opeens zwaar kou vatte, waardoor zijn kwaal plotseling erger werd, zoo erg, dat eerst een zijner dochters kwam om hem te verplegen, en weldra ook zijn echtgenoot en een andere zijner dochters de verre reis ondernamen om den kranke bij te staan. Helaas, al wat aangewend werd om het gevaar te doen keeren, mocht niet baten. 's Morgens half zeven, volgende op den dag, waarop wij hem bezochten, ging hij heen, zacht en kalm, zoodat zijn gansche gelaat van vrede getuigde, toen wij hem zagen liggen op zijn sterfbed.

Was dit arm?

Neen, en nogmaals neen.

Toen ik den zwaar zieke vroeg, of het lijden hem niet moeilijk viel, antwoordde hij: „Zou ik het goede van God ontvangen en het kwade niet?” En: „Alle dingen werken mede ten goede voor hen, die God liefhebben.”

Zie, dat is rijk.

Want al werd alles hem ontnomen, en al stemde het hem weemoedig, zijn vrouw en kinderen te moeten achterlaten, hij was gelukkig in zijn God.

Wie God kent, is niet „ankerlos.” Hij komt niet om, als de stormen loeien. Diens anker ligt in het Heiligdom, waar Christus, zijn Voorlooper, is ingegaan. Hij bezit de zekerheid der beloften van God, die niet liegen kan, en Wiens toezeggingen onveranderlijk en onbeweeglijk zijn.

Wie God kent, is niet „arm.” Hij bezit een innerlijken rijkdom, die nooit vergaat. Een rijkdom, die duurt tot in eeuwigheid. Zijn schatten zijn eeuwige, hemelsche. Ze worden daár bewaard, waar niemand ze ontroofen of bezoedelen kan.

Rijk in God gaat alles te boven.

Met God in de wereld is een wereld van zekerheid, vastigheid en rijkdom.

Dezelfde God, die den Zijnen zooveel ontnemt, tot hun bestwil, geeft hun zooveel goeds, zooveel eeuwig blijvends.

Zijn Naam zij geloofd!

18)

Nadruk verboden

HOOFDSTUK VI. Een verblind Volk.

„Goeden morgen, Dobsa!” zei Ladislaus.

De reus stond voor een aanplakzuil, terwijl een zwaar gedrang van auto's, bewapende vrachtwagens en stoomfietsen hem voorbijschoof.

„Ik ben daar aan 't lezen,” zeide hij, naar een groot aanplakbiljet wijzend; „'t is warempel mooi — dat moet ik zeggen! Lees 't ook eens, Dobsa!”

En de vaandrig las daar: „In naam van den Nationalen Raad gelasten wij, dat den 1sten November alle schouwburgen van Budapest galavorstellingen zullen geven.”

Er stonden drie namen onder de bekendmaking. Pogány was er één van.

„Weet je nog iets naders van de Herminastraat, Dobsa? Je vader heeft daar immers een vriend in de buurt wonen?”

„Het was een heel ding, om een doodkist machtig te worden.”

„Ik wil 't gelooven. Dat doet de angst.”

„En 't volk is uitgemergeld door den oorlog.”

„Ik weet het; ik weet het — de oorlog heeft ons volk zwaar geteisterd. Ga voort! Ge zoudt me vertellen van de doodkist.”

„Laat in den avond is toch nog een doodkist gebracht, en heden morgen is het lijk in de kist in alle stilte naar het spoorstation vervoerd. Er waren eenige vrienden.”

„'t Zullen er weinige geweest zijn,” meende Ladislaus met een bitteren klank in zijn stem; „waar waren de vele duizenden aanhangers van Tisza in zijn stervensuur? We zullen 't laten rusten — ga voort, Dobsa!”

„De vrouw en de nicht van den Graaf waren ook aan het station.”

Ladislaus vouwde de handen plechtig ineen.

„Eere aan die vrouwen! Als het ongelukkige Hongarije geen helden meer heeft, dan heeft het toch nog zijn heldinnen. Ik hoor, dat de Graaf geen schot heeft gelost te zijner verdediging.”

„Hij vreesde voor het lot van die beide dames.”

„Daarom had de Graaf de beide vrouwen in de kamer moeten houden. Ze bonden zijn handen; ze maakten hem weerloos. Waren er die vrouwen niet geweest, dan had hij ten minste enkele exemplaren van dat ongedierte om zeep kunnen brengen, voordat hij er zelf aan ging.”

De vaandrig keek Ladislaus aan, er brandde een fel vuur in zijn oogen. En Ladislaus ging voort, onbekommerd om de verdachte gezichten, die naar hem stonden te luisteren: „Graaf Tisza is gestorven als een martelaar.”

„Die heeft een volk ook nodig.”

Het was Alexander Hollán, die juist passeerde en zich in het gesprek mengde.

„We zullen te veel martelaren krijgen, meneer Hollán; u zult zien, dat zij zich als schapen ter slachtbank laten leiden. Het volk van Hongarije heeft heden meer behoefte aan helden dan aan martelaren.”

Hollán zette zijn wandelstok nadenkend op den grond.

„Ons volk is uitgeput,” zeide hij, „en droomt van het pacifisme, dat heil moet brengen.”

„Juist,” antwoordde Ladislaus, „dat is het. Onze vijanden prediken het pacifisme, om de laatste volkskracht te vernietigen. En is dit zaad opgegaan, dan snijden ze ons den hals af.”

Hij rekte de krachtige, gespierde armen.

„Heden morgen las mijn zwager uit het Oude Testament het einde van Simson voor. En Simson riep: „Mijne ziel sterve met de Filistijnen!” Dat was machtig en indrukwekkend. Hij stierf niet als een martelaar maar als een held, en dat voorbeeld wekte de Israëlietische levenskracht, die aangetast was door het pacifisme, weer op.”

Hollán keek hem opmerkzaam aan. Neen, deze Ladislaus Colvin was niet geschikt voor martelaar, en hij zou zich niet zonder verweer naar de slachbank laten leiden.

Hollán had enkele morgenbladen gelezen; de dood van graaf Tisza was er in vermeld, maar het was hem opgevallen, dat zelfs de bladen van Tisza's partij een rouwrand misten.

„Dat is de angst,” hernam Ladislaus, „de angst!” en hij stampvoette van toorn en verontwaardiging.

Hollán had er ook een telegram in gelezen van rouwbeklag, door Károlyi aan de Gravin gezonden. Hij had een krant in den zak, waar 't in stond, aan den voet. Het was een kort bericht.

„Graaf Michael Károlyi zond aan Mevrouw Tisza een krans en het volgende telegram: Het is mijn menselijke plicht, mijn diepe sympathie uit te spre-

ken bij den tragischen dood van mijn grootsten staatkundigen tegenstander.”

„Schaamteloos!” barstte Ladislaus uit.

„De Gravin heeft den krans weggeworpen,” zeide Dobsa.

Hij wist dit alles van den vriend van zijn vader.

Ladislaus herademde.

„Gelukkig!” zeide hij; „en naar ik hoop heeft ze den krans op den mesthoop gegooid!”

Er hingen vlaggen; overal hingen de vlaggen uit. Het was de nationale Driekleur, maar in het oog van Dobsa was ze bezoedeld.

Hij wees naar een nieuw biljet, pas aangeplakt.

„De Nationale Raad gelast, dat wegens de volks-overwinning, die voor altoos den oorlog heeft vernietigd, geheel Budapest en alle provinciesteden zullen vlaggen.”

Met geestdrift werden de woorden door het volk gelezen. Zij smachtten naar den vrede. „Zoete vrede!” fluisterde een moeder, terwijl haar oogen zich met tranen vulden.

Dit lichtgeloovige volk van Hongarije geloofde gaarne die woorden, en al zei Ladislaus met verheffing van stem, dat Károlyi niet de man was, dien Hongarije in zijn bangste ure noodig had, men lachte hem uit.

Al de bladen prezen immers om strijd Károlyi; het stond in de krant, dat hij Hongarije redden zou. „Vrede met alle volken!” dat was het parool.

(Wordt vervolgd)

EEN PRACHTIGE SPROTVANGST

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

De mode

De wereld is een slavin van de mode; zonder dat zij het weet of weten wil, lijdt zij onder deze slavernij. De mode is een luimige, harde meesteres. Ze brengt allen, die haar dienen, op hooge kosten, en dwingt ze vaak tot allerlei lastige, soms pijnlijke houdingen.

Geloovigen in Christus moeten niet offeren op het altaar van deze godin.

Zeer zeker kunnen ook zij niet buiten de mode; dat wil zeggen: niet door het leven zonder met haar rekening te houden. Wij moeten ook in dit opzicht met onzen tijd mee. Maar het is zoo waar, wat iemand onlangs opmerkte: „Laten wij de mode in de verte volgen, en ons te allen tijde hoeden voor haar uitwassen en uitersten.”

Onze gedachten hebben wel wat anders en beters om mee vervuld te zijn, dan met de modegrillen!

De directeur van het Wilhelmina-ziekenhuis zei eenigen tijd geleden tegen een verslaggever: „Een pleegzuster moet zich in de eerste plaats aan haar werk wijden. En om dit werk goed te kunnen doen, is het noodig, dat haar uiterlijk zoo weinig mogelijk opvalt.”

Nu ziet dit op zusters, die zich wijden aan het liefdewerk der verpleging. Voor dezulken vooral is een vrouwelijk uitzien, is eenvoudig en soberheid in de kleeding een vereischte.

Maar zegt niet de Schrift tot alle geloovige vrouwen, tot alle „zusters in Christus,” dat haar versiersel moet zijn: eerbhaar, matig, niet bestaande in 't vlechten van 't haar, in 't omhangen van goud, of in 't hebben van overdadige, weelderige kleedij? (1 Tim. 2 : 9; 1 Petr. 3 : 3.) Zullen dan geloovige vrouwen niet ook in haar kleeding ingetogen zijn; toonen, dat zij volgelingen zijn van Jezus?

Als Gods Woord opmerkt: „Het is voor een vrouw schande, zich het haar te laten afsnijden of zich te laten scheren,” (1 Kor. 11 : 6.) en: „Zoo een vrouw lang haar draagt, is het haar een eer, omdat haar het lange haar tot een sluier is,” (1 Kor. 11 : 15.) zullen dan de geloovige vrouwen aan de mode gehoorzamen, en Gods Woord ter zijde stellen?

Bij den ernst van het leven past een stemmig uiterlijk. Neen, allesbehalve een somber uiterlijk. Christenen zijn blijde, gelukkige menschen, die met opgeheven hoofde door het leven hebben te gaan om anderer leven te veraangenamen. Maar dit blijde-zijn bestaat niet in ijdelheid, in loszedigheid, in wereldgelijkvormigheid. Het tegenovergestelde. In alles heeft de Christen de roeping om matig, om nuchter te zijn, verblijd in zijn God en Heiland.

Laat ons toch oppassen voor de verkeerde geesten van onzen tijd! Daar is de geest van omverwerping van het oude, van verzet en opstand, die als een vergiftige damp overal binnendringt. Maar daar is óók de geest der ijdelheid, die niet alleen de jeugd besmet, maar zelfs ouderen en ouden bezoedelt en meevoert, tot schade voor het getuigenis.

Tegen dit alles is maar één middel. Petrus geeft het ons in zijn eersten brief:

„Het einde aller dingen is nabij: zijt dan nuchteren en waakt in de gebeden.”

GEDACHTEN

Toestanden te verbeteren is beter dan toestanden te ontvliesen.

De besten beteren zich.

Er is niets, dat zooveel verkwest wordt, als krantenpapier en ... tijd.

Wat is schooner dan schoon?

De grootmoedigheid in het kleed der nederigheid.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Communie

19)

Nadruk verboden

Stephan stond daar ook.

Hij had zoeven een zonderlinge ontmoeting gehad, die een wrangen bijsmaak had. Een bende vagebonden was op hem afgekomen, toen hij bij het standbeeld van Kossuth stond, en vuile handen hadden hem bij de keel gegrepen. Ze hadden zijn onderscheidingsteekenen als luitenant met hun zakmessen uitgesneden, hem vragend, hoe hij de vermetelheid dorst hebben, zich met die zinnebeelden van de vroegere knechting onder het bevrijde volk te begeven.

Stephan had getracht, met die menschen enkele verstandige woorden te wisselen, maar zij hadden hem bespot en uitgelachen, en met een groot zielsverdriet was hij verder gewandeld.

Daar kwam een jong Hongaarsch meisje aan; be-minnelijk was haar gelaat, en haar oogen lachten. Zij deelde chrysanthemums uit en riep: „Lang leve Károlyi!”

„Zij droomt haar droom van de glorieuze revolutie van 1848,” zuchtte Hollán; „arm kind!”

Dat was de tegenstelling in de straten van Budapest: leugen en waarheid. Zij worstelden met elkander, en de leugen overwon, omdat zij zich in het kleed der waarheid had gehuld.

De leugen overwon, en deze proclamatie overwon. Stephan las ze met glinsterende oogen, en zijn ergernis week. Deze proclamatie maakte alles goed; het geluk des volks was hem dierbaar, en gaarne wilde hij dan de persoonlijke beleedigingen van half beschonken individuen vergeten.

Károlyi sprong in de bres — eere aan Károlyi!

Waar was de Koning? Hij had de voortreffelijkste voornemens, maar hij was zwak, hopeloos zwak. Hij miste den sterken arm; deze Koning miste het koningshart. Hij bleef aarzelend op den achtergrond staan, terwijl hij, met de aloude banieren van Hongarije in de hand, zijn volk rondom zich had moeten verzamelen. Doch één man was er, die niet aarzelde. Dat was Károlyi. En hij zou het volk door deze bange ure tot een nieuwen, luistervollen tijd voeren....

Daar steeg een machtige kreet uit de straat op: „Leve graaf Michael Károlyi!”

„Hij leve! Hij leve!” jubelde Stephan met een gelaat, schitterend van geestdrift.

Er was een groot gejuich, zooals een volk het aanheft in de ure der overwinning. De menschen begonnen te huppelen van geestdrift; men greep elkander bij den arm; nationale dansen werden uitgevoerd — het was de dageraad van den nieuwen dag....

Maar de vlaggen hingen droevig en lusteloos van haar stengen, en de mist werd al zwaarder; Budapest verdween in den mist....

Ladislaus keerde huiswaarts; hij had voor dezen dag genoeg opgemerkt — meer dan genoeg. Zijn ziel was vervuld met afkeer en walging.

Drie van zijn broeders waren in den strijd gevallen — onder de vlag van Hongarije. De eerste aan den oever van de Drava; de tweede in den slag bij Lemberg, en de derde in het helse vuur van Carso — drie broeders. Zij waren alle drie als helden gevallen, en de derde was de lieveling geweest van de geheele compagnie.

Ladislaus had het vreeselijk oorlogspad afgeloopen van het begin tot het einde, en terwijl de bloem der Hongaarsche natie was afgesneden als rijp gras, was hij gespaard gebleven. Twee keeren werd hij zwaar gewond, en den laatsten keer was hij voor dood opgenomen. Maar hij had het er dóórgehaald; vier maanden had hij na de laatste verwonding in het hospitaal gelegen, en toen verklaarde de dokter hem voor genezen.

Broeders had hij niet meer en ouders evenmin. Maar zijn zuster Maria, die wel vijftien jaar ouder was dan hij, leefde nog. Zij was gehuwd met Janos, die met voermanschap zijn brood verdiende, en daar was Ladislaus voorloopig thuis, in een eenvoudige wijk van Budapest.

Toen zijn zuster het vertrek binnentrad, stond hij daar, met den rug naar haar toegekeerd, door de kleine ruiten naar buiten, in den dichten mist, te turen.

Ladislaus had de vernedering bijgewoond, die Stephan als luitenant had moeten ondergaan, en het was de derde keer in twee dagen, dat hij die vernedering had gezien. De degen werd hem afgenomen, de degen....

Het Hongaarsche zwaard — waar was het thans? Waar waren de Hongaarsche legeraanvoerders? Zij bleven besluiteloos achter de schermen, en de krantenjongens schreeuwden het langs de boulevards: „Extra-blad! De Nationale Raad heeft de Republiek geproclameerd!”

Toen Maria, zijn zuster, hem bij zijn naam noemde, keerde hij het hoofd langzaam om, zonder van standplaats te veranderen.

„Gauw terug!” zeide Maria.

„Ik ging naar de binnenstad, maar wat had ik er te maken? Toen ben ik maar naar huis teruggekeerd.”

Zoo sprak Ladislaus, maar hij dacht aan iets anders. Hij liet zich in een stoel vallen, en de handen hingen lusteloos naar beneden. Deze man was een andere man, dan die zich op straat vertoonde. Daar prikkelde hem de leugen tot een krachtig verzet, maar thuis dacht hij aan de droeve toekomst, die zijn vaderland tegemoet ging.

„In de stad spelen deserteurs en demagogen de eerste viool, zuster; de regeering bewierookt laf-

hartigheid en schande. De arbeiders zijn geen arbeiders meer; zij staken. En de soldaten kennen geen gehoorzaamheid meer.”

Maria had hem nog nooit zoo neerslachtig gezien. In zijn stem trilde het leed van vier jaren, en tranen biggelden over zijn wangen.

„Jij weet, wat er gisteravond in de Herminastraat is geschied.”

„Ik weet het; de buurman vertelde het mij.”

„Hij was de eenige man, die Hongarije nog uit den chaos had kunnen redden.”

Bij deze woorden keek zij hem echter ongeloovig aan. „'t Is jammer,” zeide ze, „heel jammer; dat is zeker. Maar als Károlyi was vermoord, dan zou het toch veel erger zijn geweest.”

„Waarom, Maria?” vroeg hij op langzamen toon.

„Waarom? Nu, dat weet je toch ook wel. Károlyi is de vriend der Entente, en kan te Parijs net gedaan krijgen, wat hij wil. We houden onze oude grenzen; van een oorlogsschatting is geen sprake, en die verschrikkelijke oorlog is meteen uit. Ik kan eigenlijk niet begrijpen, dat jij zoo somber kijkt.”

Neen, dat begreep de goede sloof niet, en het lichtgeloovige Hongaarsche volk begreep het evenmin.

't Zat hem ook niet in Károlyi, die stroopop, maar het zat hem daarin, dat aan den lichtvaardigsten man van heel Hongarije het lot van een geheel volk in de handen was gelegd.

Zelfs Tisza had zich in dit opzicht vergist. Hij had wel gelijk met Károlyi als een minderwaardige te beschouwen, maar hij had niet gedacht aan de stille kracht, die achter den ijdeltuiter stond: die stille, geheimzinnige kracht, welke Hongarije met dood en ondergang bedreigde.

„'t Is toch zelig,” zei Maria, „graaf Tisza zoo maar dood te schieten.”

„Ja, 't is wel zelig,” hernam Ladislaus.

„En zijn de moordenaren bekend? Zijn ze gevat?”

„Ze zijn bedaard het tuinhek uitgewandeld.”

„En niet ingerekend?”

„Toch niet. Tisza stond immers de revolutie in den weg, en werd daarom van kant gemaakt.”

(Wordt vervolgd)

Graaf Michaël Károlyi
en de zijnen

DE NIEUWE DAG L. PENNING	Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
------------------------------------	---

20)

Nadruk verboden

Maria schudde meewarig het hoofd; dat begreep zij niet. Toen maakte ze haar voorbereiding voor het middagmaal, dat haar hoofdbrekens genoeg zou kosten, want de levensmiddelen werden bitter schaarsch.

Ladislaus ging naar buiten, in den mist. De wind ging huiverig door de ontbladerde notenboomen; en in de verte huilde een hond, zonder ophouden, alsof er iemand was gestorven in het huis van zijn baas.

„Kom, zwager, 't is etenstijd!” riep Janos, die het paard naar den stal had gebracht.

Toen keerde Ladislaus zich om en ging met Janos naar binnen. Ook schikte hij aan de tafel aan, maar hij at maar een paar aardappels, en daarna legde hij de vork neer.

„Wat is 't nu?” zei Maria, „smaakt het eten niet? Zijn de aardappels soms te zout?”

„Neen,” zeide hij, „dat is het niet.”

„We zullen broederlijk deelen,” meende Janos; „er is op heden niet te veel, maar dat wordt wel beter. Ik hoorde daar net van een postbode, dat de onderhandelingen tusschen onze Regeering en het Italiaansche Gouvernement reeds begonnen zijn. Károlyi levert het hem; geloof me, hij levert het hem!”

„Károlyi!” zeide Ladislaus met een onmetelijke minachting.

„Gerust! Hij levert het hem! Hij heeft het immers zelf gezegd, dat hij 't klaar speelt? Zoo'n voornaam man zou dat niet zeggen, indien er geen zekerheid was — wat zeg jij er van, Maria?”

„Dat zeg ik ook; zijn goede naam staat er mee op het spel — zoo'n graaf zal toch niet zoo maar zijn naam te grabbel gooien?”

Ladislaus gaf er geen antwoord op; het baatte tóch niets. Het was de vloed van leugen en bedrog, die de paleizen en de hutten binnendrong. Het Hongaarsche wrak dreef op dien vloed; op dien vloed zou het heendrijven naar verre, onbekende kusten, en geen verweer was er tegen mogelijk.

Het was de nieuwe dag....

Het was de dag van leugen en bedrog....

Het middagmaal was ten einde, en Janos nam den Bijbel om voor te lezen. Dit gezin behoorde tot de Gereformeerde Kerk, evenals het gezin van Kovacz.

„Weet je, waar we gebleven zijn?” vroeg Maria.

„Ik stel voor,” zeide Ladislaus, „om voor dezen keer het eerste deel van Jeremia IX voor te lezen.”

Toen sloeg Janos het hoofdstuk op, en hij las: „Och, dat mijn hoofd water ware, en mijn oog een springader van tranen! Zoo zou ik dag en nacht beenen de verslagenen van de dochter mijns volks!”

Maria zag, hoe de mondhoeken van haar broeder beefden, toen haar man voorlas. Nu en dan werd een zucht gehoord; zij kwam diep uit zijn borst. Doch daarna werd hij kalm.

Het gedeelte uit het hoofdstuk was gelezen; het dankgebed uitgesproken.

Ladislaus stond op.

„'t Is nu alles goed,” zeide hij. „Mijn volk moet langs een diepen weg, want het is ver afgeweken van zijn God. Maar er zal uitkomst komen; dan zal mijn volk God den Heere groot maken, en het zal een gelukkig volk zijn.”

HOOFDSTUK VII. De Roode Vloed.

Deze dagen wogen zwaar. Het was de tijd, waarin het monster langzaam opkroop uit den afgrond. Zijn uur was gekomen; het was dat vage, dat onbekende, hetwelk het Hongaarsche volk had beklemd, en waarvoor Alexander Hollán had gesidderd.

Deze dagen kenden geen nachten, want de koorts had het volk aangetast, de ijlkoorts; en het was niet toerekenbaar meer.

De klok van Hongarije hamerde; zij tikte niet meer — zij hamerde. Het waren zware, dreunende slagen. Zoo hamert de wereldklok, als er een nieuw hoofdstuk wordt opgeslagen in de wereldgeschiedenis....

Donderdagmorgen werd de revolutie uitgeroepen, en Donderdagavond werd ze bezegeld met het onschuldige bloed van graaf Tisza. Gister, Vrijdag, werd de Hongaarsche Volksrepubliek geproclameerd, en wat zou er heden, Zaterdag, gebeuren?

Stephan was in de tram de Elizabethbrug gepasseerd, en wilde een andere tram nemen.

„Er rijdt vandaag geen tram meer,” bromde de conducteur. „Wij hebben vandaag vacantie; je kunt loopen, als je wilt.”

„Best!” zei Stephan.

Hij was in een opgewekte stemming en lachte. En met enkele officieren-kameraden wandelde hij op naar het parlamentsgebouw, waar vandaag de officieren bijeen zouden komen, om den eed van trouw af te leggen aan de nieuwe Regeering.

„Dat is toch verwonderlijk vlug in zijn werk gaan,” meende Stephan.

„Hoe bedoel je dat?” vroeg een kameraad.

„Met die nieuwe Volksrepubliek.”

„Geen vlugger hoe beter. Wij kunnen niet wachten, geen dag en geen uur.”

„En graaf Michael Károlyi is de president der Republiek?”

„Zoo is 't. Gedraag je nu maar netjes, Stephan, want anders ga je den bak in!” scherpte de kameraad.

„We willen de nieuwe Regeering met alle kracht steunen,” hernam Stephan met een ernstige stem. „De Entente moet weten, dat zij met een eendrachtig volk te maken heeft.”

De kameraad klopte hem op den schouder.

„Goed gezegd, Stephan. Eendracht maakt macht.”

De officieren bleven even staan voor een nieuwe proclamatie. De proclamaties verdrongen elkander aan de zuilen, op de muren, en dit was een nieuwe proclamatie, die dwars over die van gister was geplakt.

„Even lezen!” zei Stephan. En hij las hardop: „Om den overgang uit den tegenwoordigen toestand tot een volkomen vreedzaam bestaan te verzekeren, organiseren wij Soldatenraden en een Nationalen Raad. Zoo zal de eeuwige vrede zijn heilrijken schepter over ons allen zwaaien.”

Stephan keek de andere officieren aan.

„Zie jullie die onderteekening? Linder, minister van oorlog.... Ik heb nooit van den man gehoord.”

„Nou, nou,” zei een der kameraden, die nog geen woord had gezegd; „Linder behoort niet tot de geheelonthouders, en hij stond vroeger als een groote snoever bekend. Het verbaast me toch, dat zoo'n man minister van oorlog is geworden.”

„Geen bezwaar,” meende een andere kameraad. „Met het ambt komen de gaven, en Károlyi weet wel, wat hij doet — laat hem maar begaan!”

(Wordt vervolgd)

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Gods onbegrijpelijke, maar zegenrijke wegen.

Dr. de Sopper heeft onlangs geschreven: „Majestueus onbegrijpelijk wogen volgt God *Zijn* wegen. En *Zijn* wegen zijn *andere* dan onze wegen. Hij verijdelt onze hoop. Hij stelt onze verwachtingen teleur. Hij doet onze berekeningen falen. Wat we het vurigst verlangen, valt een ander ten deel. Hij laat een slagboom vallen op onzen weg. Hij brengt ons, waar we niet wezen willen. Hij geeft ons, wat we nooit begeerlijk hebben gevonden. En wat ons het liefst is, ontnemt Hij ons. Dikwijls voordat we den tijd of de wijsheid hebben gehad er recht van te genieten.“

Het artikel, waaraan wij deze schoone en ware woorden ontleenen, werd ons toegezonden, toen we in den vreemde vertoefden, en lazen we juist op het oogenblik, dat ons de bevestiging ervan in de omstandigheden des levens treffend werd gegeven. Temidden van de wonderschoone natuur, waar alles sprak van Gods goedheid, geopenbaard in de schepping, waar alles getuigde van Zijn majesteit in de werken Zijner handen, werden we in aanraking gebracht met bittere ervaringen van menschenleed. Iemand in de kracht van zijn leven, opvoeder der jeugd, ijverig werker aan de ontwikkeling van de aan zijn zorgen toevertrouwde studeerenden, werd ver van zijn arbeid eensklaps opgeroepen. Een ander, reeds op gevorderden leeftijd, die herstel van gezondheid zocht in de milde, Zuidelijke oorden, werd plotseling ernstig ongesteld, en na weinige weken weggenomen uit een leven, waarin hij zijn krachten gegeven had in het werk, waartoe zijn God hem bekwaamd had. En een weduwe, moeder van zeven kinderen, deelde ons met tranen in de oogen mede, hoe zij, zes jaar nadat haar man gestorven was, huis en hof moest verlaten, omdat de ongelooovige zoon van geloovige Roomsche ouders haar niet langer op zijn bezittingen als pachtster wilde hebben.

Is er iemand, die deze wegen Gods in overeenstemming kan brengen met Zijn onbegrijpelijke goedgunstigheid, getoond in al wat Hij schiep en onderhoudt ten behoeve der menschheid?

De God der liefde „drijft de menschen in de engte. En er is geen uitredder. Hij verstoort menschelijk geluk zonder eenig verband met menschelijke verdienste.“

En niemand kan Zijn doen begrijpen of rechtvaardigen.

Velen worden hierover verstoord. God moet doen wat zij willen. Hij moet hun voorspoed en geluk geven. Hij moet hun wenschen en begeerten vervullen en inwilligen. Doet Hij het, dan heeft Hij niet meer gedaan dan Zijn plicht is. Doet Hij het niet, dan willen ze niets meer van Hem weten, en straffen ze Hem door hun onverschilligheid en ongelooft.

Maar de groote God verandert er *Zijn* wegen niet om. *Zijn* wegen zijn anders dan die der menschen. Want Hij heeft een eigen doel. Hij wil door het leed het geweten en het hart treffen. Hij laat mislukken de beste bedoelingen, opdat men inzien zou, dat alles moet uitloopen tot eer van Zijn naam. Hij geeft geen rekenschap van Zijn daden, omdat Hij onvoorwaardelijke gehoorzaamheid en onderwerping eischt.

Gelukkig wie zich laat verzoenen met God; wie leert gelooven, dat Gods doen alleen hard *schijnt*, maar het niet *is*.

De psalmist zegt, dat Gods wegd in de zee is, en Zijn voetstappen in groote wateren zijn. Maar hij voegt er de heerlijke oplossing bij: „Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron.“ Toen Israël naar de Rode Zee werd geleid, wie kon toen Gods doen verklaren? Maar even later werd de zee gekleefd; en ongedeerd, als een geordende kudde, geleid door een zorgzamen Herder, ging het volk door de hand der van God gegeven leidlieden op het droge naar de overzij der redding, op weg naar het land der belofte.

Wie waarlijk „vroom“ is, laat zich niet ongelukkig maken door Gods onbegrijpelijke wegen. Want hij weet, dat ze hooger zijn dan zijn wegen, gelijk de hemelen hooger zijn dan de aarde. Er is zulk een onmetelijke afstand tusschen ons kleine handelen en *Zijn* groote daden. Hij weet, dat voor wie God liefhebben alle dingen — ook de meest raadselachtige — ten goede medewerken. En hij vindt troost bij denzelfden God, die slaat, omdat het ook de God is, die de wonde heelt. Hij kent dien God niet alleen als den grooten Almachtige, maar ook als den liefhebbenden Vader in Christus. En hij ziet op het kruis, hoe het meest tegenstrijdige in het Godsbestuur de heerlijkste harmonie wordt, hoe datgene wat enkel verkeerdheid lijkt, wonderbaar ten goede wordt gekeerd.

Welk een voorrecht, als we zóó leeren berusten in Gods wegen, en, schoon onbegrepen, Hem rechtvaardigen in Zijn doen!

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune

21)

Nadruk verboden

Er ging een stroom van menschen naar het parlamentsgebouw; uit de naburige straten naderden hooge ambtenaren in het zwart en officieren in velduniform.

„Wat is hier te doen?“ vroeg een oude boer van het land; „vriend, kun je me zeggen, wat er hier moet gebeuren?“

Het was vader Prochaska, die al enkele dagen bij familie in Budapest was gelogerd.

Het was Ladislaus, wien hij 't vroeg.

„Ik weet het niet,“ zei Ladislaus, maar een jonge vrouw, die naast hen stond, vertelde, dat de officieren den eed van trouw zouden afleggen.

Bereden politie maakte ruimte; een militair muziekcors stelde zich op, en vliegtuigen, die boven de dichte volksmenigte kringden, wierpen handenvol stroobiljetten uit.

Prochaska raapte er eentje op, dat naast hem neer dwarrelde, en hij las: „De roemrijke Revolutie! Het volk heeft overwonnen!“

De grijsaard nam de pijp uit den mond en keek Ladislaus aan.

„Ik weet niet, van welk geloof je zijt, maar dit is de misselijkste komedie, die ik nog ooit heb beleefd. Ik weet, wat een roemrijke revolutie is — ik heb 1848 beleefd.“

Eerbiedig ontblootte Ladislaus het hoofd.

„'t Is mij een eer, iemand te mogen ontmoeten, die 1848 heeft beleefd — hoe is uw naam?“

„Prochaska; Victor Prochaska.“

De torenklok sloeg elf uur. Over het asfalt, dat glom van den regen, naderden de auto's. Er hing een grijze nevel; de wapenborden en de monumenten van vroegere koningen aan de muren van het machtige gebouw vervaagden in dien mist, en de Donau stuwde, onder dien nevelsluier, zijn gele golven zeewaarts.

De hoofden der volksmenigte bewogen zich als de toppen der boomen in het woud, als er een windvlaag over heen giert. En de halzen rekten zich uit.

Het ging om dien man daar, met den rooden band om den dikken hals, die op de hooge stoep van het parlamentsgebouw verscheen. Hij had hooge schouders en een rood gezicht; als hij lachte, verdwenen de kleine, grijze oogen geheel.

„Attentie, heeren en dames!“ riep een scherpe stem; „de Minister van Oorlog!“

De eerste Minister van Oorlog der Republiek! De spanning was groot. En de Minister sprak, Minister Linder.

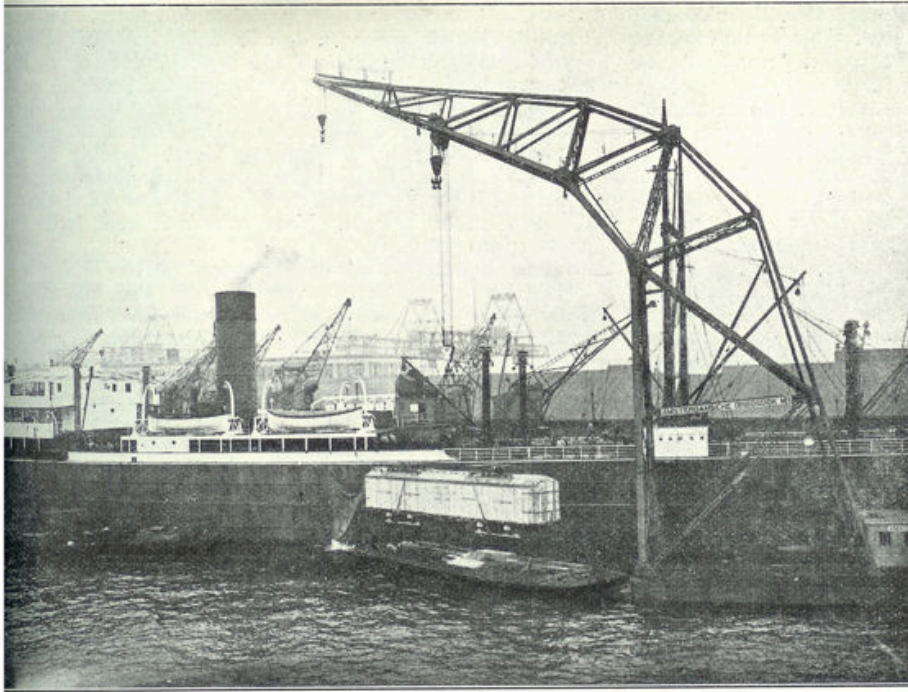
„Ik kan 't niet verstaan,“ schreeuwde een gehaide vrouw uit de heffe des volks, met de hand aan 't oor.

„Dat komt er ook heelmaal niet op aan,“ sarde een andere stem.

Er volgde een ruwe verwensching; toen was het weer stil. En de Minister sprak, met zijn hoed heen en weer zwaaiend.

Het was geen welsprekende rede; dat zou Pogány hem beter hebben geleverd; nu en dan stotterde de Minister.

„Soldaten!“ riep hij, „wij hebben trouw onzen plicht vervuld op de slagvelden; wij leden en wij stredden. Wij meenden, dat de idealen, waarvoor wij

De Nederlandsche Fabrik van Werktuigen en Spoorwegmaterieel, genaamd „Werkspoor” te Amsterdam, heeft n haar werkplaatsen te Utrecht in aanbouw een aantal Electriche Motorrijtuigen voor het Departement van Koloniën welke bestemd zijn voor de Staats-spoorwegen op Java.

Deze rijtuigen, die een lengte hebben van circa 18 Meter bij een breedte van circa 2,60 Meter, en waarvan het geraamte geheel uit staal is vervaardigd, worden, compleet gemonteerd met de electriche apparaten, staande op de trucks of draalstellen, als deklust naar Indië verzonden. Zij behoeven hier dus niet gedemonteerd te worden. Tegen beschadiging gedurende het vervoer is om de rijtuigen een houten bekleding of kist aangebracht.

Op nevensstaande foto ziet men, hoe het rijtuig, dat met de kist circa 48000 K.G. weegt, door de bokkraan der Amsterdamsche Droogdok Maatschappij, aan boord wordt geheschen van het s.s. „Kangean” der Stoomvaart Maatschappij „Nederland” te Amsterdam.

H. W.

vochten, het waardig waren, omdat.... omdat...”

De volzin kwam niet ten einde. En de Minister begon maar aanstonds aan een nieuwen volzin.

„Ik, uw verantwoordelijke Minister van Oorlog, verklaar, dat deze idealen valsch waren.”

„Ik ben toch benieuwd te hooren, wat de vierhonderd officieren van 't Hongaarsche leger, hier aanwezig, daarop zullen antwoorden,” zei Ladislaus.

„Daar zal geen antwoord komen,” merkte Prochaska op; „de eer van Hongarije wordt in het slijk vertreden door de wachters van het vaderland.”

En er kwam geen antwoord. De monden van die vierhonderd officieren bleven stom....

„Er is een nieuwe orde van zaken geschapen,” galmde de Minister.

De gehaaide vrouw van zooeven begon weer rebelsch te worden.

„Ik kan 't niet verstaan,” schreeuwde ze, met de stevige armen zwaaiend; „ik wil 't verstaan, — wat zegt die vent daar?”

„Dat jij morgen met je man in een luxe-auto zult rijden, als je nu je mond houdt.”

Een nieuwe verwensching; toen hadden de golven zich gelegd in dien hoek.

En de Minister ging voort: „Toen wij de Russen hadden verslagen in de passen van de Karpathen, was er geen sprake meer van nationale verdediging, maar wij gingen voort om te vechten voor het imperialisme.”

„Ik snap er geen snars van,” riep de vrouw uit het volk, „geen snars. Ik zie alleen maar, dat die dikke kerel op de stoep leelijke gezichten staat te trekken — wat een rommel!”

En met de forsche ellebogen driftig links en rechts stompnd, baande zij zich een weg uit het gedrang.

De Minister sprak voort, terwijl hij schrikkelijk rood werd in 't gezicht.

„Misschien valt het niet te beklagen, dat de oorlog zoo lang duurde. Wij hadden de tyrannie te verbreken

van duizend jaren. Wat mij betreft, ik wensch nooit meer een soldaat te zien.”

„Onze nieuwe Minister is boven zijn theewater,” zeide Prochaska.

„Kompleet beschonken!” zeide Ladislaus.

Prochaska sprak de waarheid, en Ladislaus sprak ook de waarheid. Men kon het lezen op het gezicht van den Minister; en zijn tong sloeg dubbel.

Hij wilde geen soldaat meer zien! En deze Minister van Oorlog was tot opperbevelhebber benoemd van 't geheele leger! Károlyi stond vlak naast den Minister, met het hoofd bevestigend knikkend. Geen soldaat meer — dat was de prediking der anarchie. En er klonk applaus op het Parlementsplein — zoo ver was men al heen.

(Wordt vervolgd)

VAN KRUISRAADSELS

Er schijnt een kruisraadselstortvloed door heel de beschaafde wereld te gaan. Zag men vroeger alleen de kinderen bezig met de opgaven uit hun tijdschrift, of aan de rubriek „Voor de Jeugd,” uit de bladen der volwassenen ontleend, thans worden die volwassenen zelf in groote getalen in beslag genomen door een spel, dat in wezen hetzelfde is, misschien wat ingewikkelder, dan wat vroeger alleen den kleinen werd voorgelegd. Het wezen is hetzelfde; immers het komt er steeds op neer, een aantal woorden te vinden, die, in goede orde boven elkaar geplaatst, niet alleen van links naar rechts, doch ook van boven naar beneden — eventueel nog in andere richtingen — bestaande woorden geven te lezen. In de Angelsaksische landen schijnt het te zijn begonnen, het vaste land van Europa is weldra gevolgd. Adverteerders hebben het middel aangegrepen om de

De officieren stonden in rijen, om den eed van trouw af te leggen. Zouden ze 't werkelijk doen?

„Ze zullen het doen!” zeide vader Prochaska op bitteren toon; „ze staan onder de revolutionaire hypnose, en slechts een wonder Gods zal het kunnen verhoeden.”

Doch dat wonder bleef uit, en zij deden den eed; Stephan, dat belijdend lid der Gereformeerde kerk, deed den eed ook, met een blij gemoed. Het was onbegrijpelijk — was dan het laatste sprankeltje van zelfachting uitgedoofd? De Minister had voor enkele minuten zijn afkeer uitgesproken van den soldatenstand, en als officieren, als soldaten zwoeren zij hem nu trouw....

„Ze zijn allen dronken,” zei de grijsaard met sterken nadruk; „de zware revolutiewijn steeg hun naar 't hoofd.”

De klank der trompetten werd gehoord onder den somberen hemel, en de Marseillaise weerklonk, het lied van den vijand. Dat was het uiterste der zelfverlaging; dieper kon een volk niet zinken; het was de slijkerige bodem van den diepen, diepen put....

Het volk juichte Károlyi toe; dat was het laatste; toen werd het plein weer leeg.

Ladislaus wierp een langen blik naar den oever van den Donau. Het was, of hij iets zocht. Toen strekte hij den arm uit en zeide: „Daar is een mooie plek voor een standbeeld; daar zal eens het standbeeld van graaf Stephan Tisza verrijzen, als de blinddoek scheurt, en het Hongaarsche volk zijn vrienden van zijn vijanden zal kunnen onderscheiden.”

Een politie-agent naderde hem.

„Roep het niet zoo luid,” zeide hij, „want het volk haat de gedachtenis van Tisza, omdat hij Hongarije heeft meegesleept in den oorlog.”

„Wie zegt dat?”

„De soldaten, die hem doodschoten.”

Ladislaus begon langzaam en zacht te spreken.

„Daar vloeide veel bloed, agent — weet je dat?”

„De Graaf bloedde dood, dat weet ik.”

„En dat bloed stroomt voort. Het nadert van de Herminastraat; het nadert de stad, den Donau. Het gaat langzaam, heel langzaam, maar dit onschuldige bloed nadert met onweerstaanbare kracht, omdat het onschuldig bloed is. Ziet ge die open plaats, politie-man? Daarheen stroomt dat bloed, naar die plek, waar mijn hand heenwijst, en daar zal het standbeeld verrijzen voor den grootsten zoon van Hongarije. Kom, vader Prochaska, ga met mij mee, en vertel me iets van 1848, want mijn hart is ziek van walging!”

Toen wandelden zij samen op naar de woning van Janos, en vader Prochaska vertelde van de glorieuze revolutie, die een worsteling was, om het Oostenrijksche juk te breken, en Hongarije vrij te maken.

Maria was thuis, en een half uur later kwam Janos ook.

„Aartshertog Jozef en zijn zoon Jozef Frans hebben op het Stadhuis hun eed van trouw afgelegd aan den Nationalen Raad,” vertelde hij.

Ladislaus sprong recht op zijn voeten.

„Dat is onmogelijk!” riep hij.

Toen haalde Janos het middagblad uit zijn zak, dat

hij aan het station had gekocht, en daar stond het te lezen, met dikke, vette letters.

Het was de vloed der Revolutie. Hij rees en rees. Hij tilde op, wat hij bereiken kon, en het dreef mee. Er dreef een koningstroon weg op dien rooden vloed, en de heerlijkheid der Habsburger aartshertogen dreef weg. Het was de nieuwe tijd; het was de nieuwe dag!

HOOFDSTUK VIII. Dreigende Luchten.

„Raad nu toch eens, wien ik heb gezien!” zei de kleine Jakob. „Raad eens, Oscar — je raadt het in tien niet!”

„Hoe moet ik dat raden, Jakob? De wereld is groot.”

„Je moet met je gedachten naar het Russische front gaan. Hij was bij onze compagnie.”

Oscar noemde wel twintig namen op.

„Mis! mis! mis!” zei de kleine Jakob telkens, „beter raden! Ik zal je een vingerwijzing geven; de man, dien ik bedoel, is een Jood — raad nu nog eens!”

„Szamuely — Tibor Szamuely!”

„Krek geraden. Je kent hem nog wel? Hij is een paar jaar ouder dan wij, een kortademig en bleekzuchtig schepsel. Ik ontmoette hem in een café, in een stille buurt. Ik loerde de deur in, want tegenwoordig moet je op alles verdacht zijn, en jawel — daar zat mijnheer, hoor, met een heele autoriteit, naast een dokter Sebertyë. De naam van dien dokter is ook al apekool; ik heb 't uitgevischt, hij schreef voor alle kwalen maar aspirine voor. 't Is me dan gebleken, dat zijn eigenlijke naam Béla Kun is. Je hebt wel eens gehoord van een Béla Kun, die de hem toevertrouwde kas van een sociaal-democratische vereeniging te Debreczin bestal? Dat was hij, en die beide lieve jongens zaten daar bij elkander in het café in een rustigen hoek, terwijl het wijnglas lustig rondging, en Garbay, die even kwam aanwippen, ook werd getrakteerd.”

Oscar keek zijn kameraad vorschend aan.

„Wat heeft Garbay in vredesnaam met die Communisten te maken? Hij is toch een Sociaal-Democraat?”

„Hoogere politiek, man, hogere politiek! En het bloed kruipt, waar het niet gaan kan. Ge zult nog eens zien, met welk een sierlijken draai deze Garbay op den bok van den sociaal-democratischen wagen het communistische erf oprijdt. En loopt het een keer scheef, dan zal hij 't een vergissing noemen, en een beleefde buiging maken tegenover het welwillend publiek.”

„Waar komen die Béla Kun en die Szamuely nu vandaan?” vroeg Oscar met een onrustig gebaar.

„Uit Rusland.”

„Waarvoor? Wat hebben ze hier te maken?”

„'t Was een lastige reis, en ze hebben heel wat strubbelingen gehad. Maar ze hebben 't allemaal geduldig doorstaan, om ons volk gelukkig te maken.”

„Heb je ze gesproken?”

„Dien Szamuely — natuurlijk. „Sam,” zeg ik, „ken je me nog? Ik heette in onze compagnie de kleine Jakob.”

„Nooit van gehoord,” antwoordde hij met een niet geringe hooghartigheid. „Dat stak me toch, en ik was nog niet vergeten, dat hij mij een keer had beklad bij den luitenant.”

„Sam,” zei ik, „ik hoop van harte, dat jij je leven verbeterd hebt. Jij kroop voor de superieuren, en je was een verklikker van de ondergeschikten; we

hebben je toen een keer behoorlijk afgerost, en 't is te hopen, dat het je goed mag hebben gedaan."

"En toen?"

"Het slot kon ik wel droomen. Sam stond op en wenkte den dikken herbergier.

"Och, als je blijft," zeide hij, "smijt dien landlooper even op straat — hij hindert ons in ons spreken!"

(Wordt vervolgd)

BRAND OP ZEE

Is een kalme Februarimiddag. De wind waait met zeer matige kracht uit het Zuiden, en doet het onafzienbare zeewater vlak zacht op en neer bewegen. De lange golven komen traag landwaarts rollen en loopen dood op het zachtglooiende strand. Rustig scheren de statige meeuwen vlak boven den waterspiegel, spiedend en speurend naar voedsel; nu en dan tipt een snavel diep in het water om een argeloos vischje te verschalken. Niets verraad op dit oogenblik, dat die waterelementen kunnen bulderen en beuken, dat zij menschenlevens opeischen, trotsche vaartuigen ten ondergang doemen, schade toebrengen aan wat menschenhanden met zorg hebben tot stand gebracht. En toch... Toch is er nog een andere kracht, die op de loer ligt om te verslinden en te verderven.

Van mijn woning uit, gelegen in de onmiddellijke nabijheid der zilte plas, sla ik een oogenblik de altijd mooie zee gade. Dichtbij en veraf dobberen de visschersschepen met volle zeilen op het water. Zij zijn uitgegaan om de zee een heel klein gedeelte van haar levende bewoners te ontnemen.

Maar ook stoomschepen varen voorbij, die de menschen brengen naar hun bestemming; die rijke ladingen met zich voeren uit verre landen.

Daar nadert het Engelsche stoomschip Teesdale, dat een lading benzol naar ons land moet overbrengen. Op flinken afstand van de kust vervolgt het zijn weg; toch is het duidelijk zichtbaar.

Doch wat is dat?... Opeens is een heldere vuurgloed duidelijk waar te nemen, die een oogenblik later weer verdwenen is, om plaats te maken voor een zware rookwolk. Wij snellen naar buiten om van een hoog duin beter te kunnen zien.

Opnieuw slaan de vlammen uit het schip, en thans kunnen we ons niet meer vergissen: de Teesdale staat in lichte laaie. En hoewel men van alle kanten door water omgeven is, blijkt blusschen onmogelijk. De lading bestaat uit een uiterst brandbare vloeistof, die bovendien door de kleinste vonk kan ontploffen. Onmiddellijk wordt een boot uitgezet, waarin de geheele bemanning, onder leiding van den kapitein plaats neemt. Helaas, één man is reeds ernstig gewond door de eerste ontploffing, en hij zal het vaste land niet levend meer bereiken. Zonder dat men iets kan redden van zijn bezittingen, moet van het brandende schip afgestooten worden, om in een rank vaartuigje het ruime sop te kiezen.

Intusschen slaan de vlammen meters hoog uit het schip. Voor ons, die den brand duidelijk gadeslaan, is het een machtig schouwspel; prachtig, maar ook aangrijpend. De afstand is te groot om precies te zien wat zich daar afspeelt. De nadere bijzonderheden zullen eerst later bekend worden. Doch op dit oogenblik vragen we ons af: zou de bemanning gered zijn? En in ons hart is een gebed: „Heere, behoed ze!”

Nu en dan is het geheele schip gehuld in een zwarte rook; dit duurt soms minuten. Maar juist als we meenen, dat het vuur gedoofd is, laaien de vlammen hoog op, spatten de vonken in het rond!

Daar nadert een loodsboot ter redding. Met vollen

stoom is ze de haven uitgevaren, en gelukkig nog bijtijds bereikt ze de plaats des onheils. De sloep met de opvarenden wordt opgepikt, de mannen worden aan boord gebracht, de gewonde wordt voorzichtig neergelegd.

En intusschen brandt het schip steeds door! De eene ontploffing volgt op de andere; de lading steenkolen vat vlam, en uren achtereen doet het vuur zijn vernielend werk. Stuurloos drijft het brandend wrak op het water. Reeds daalt de schemering. De omtrekken van het vaartuig vervagen voor ons oog; maar te sterker steekt de roode gloed af.

Bindelijk gelukt het twee uitgezonden sleepbooten, verbinding te krijgen met het achterschip, en nu wordt opgestoomd naar den Waterweg. Doch de brand kan niet gestuit worden. Langzaam zien wij de nog steeds brandende Teesdale verdwijnen, totdat ten slotte 's avonds laat de haven wordt bereikt. Maar ook nu nog woedt het vuur zóódanig, dat niemand zich aan boord durft begeven. De bemanning, op één na, is gered. Die ééne wordt dood Rotterdam binnengebracht. Droevig einde! Midden uit het leven opeens weggeroepen! In het gezicht van de veilige kust!

Hoe vol gevaren is toch het leven van den zeeman! Niet alleen het water, maar ook het vuur bedreigt hem. Gelukkig, dat van de kust af dag en nacht wordt uitgezien, of hem ook ergens gevaar dreigt. Daar liggen de reddingbooten gereed, die op het eerste bericht uitvaren en te hulp snellen; die kostbare menschenlevens trachten te ontrukken aan den vuurgloed om ze te brengen in veilige haven; die ook den bulderenden orkaan trotseeren en dikwijls op het laatste oogenblik mannen en vrouwen weten te redden, al steekt nog slechts de mast van het zinkende schip boven water, waar de schipbreukelingen in het touwwerk een laatste schuilplaats hebben gevonden, en misschien alle hoop op redding reeds verloren.

Maar laat toch door den zeeman niet op de reddingboot worden vertrouwd. Deze kan te laat komen. Men kan, als die ééne, omkomen in het gezicht van de haven. De zeeman zij bereid, elk oogenblik, om den dood blijmoedig tegen te gaan. Trouwens — de zeeman niet alleen. Immers, wij allen, die de „levenszee" beveren, zijn „alle uur in gevaren."

J. H. v. R.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Moorden uit barmhartigheid.

Het is wel diep treurig, hoe in de Christenheid almeer de Goddelijke ordeningen worden overtreden. We leven in een tijd van zedelijke inzinking. Men laat zich leiden door zijn overdreven gevoel, door eigenwil, door het zondig vleesch. En Gods ordinantiën stelt men eenvoudig ter zij.

Zoo is het nu weer in betrekking tot moorden uit barmhartigheid. In Frankrijk had een meisje haar doodzieken minnaar vermoord om een eind te maken aan zijn lijden. Het was op het eigen verzoek van den verloofde. Volgens de van de sociaal-democratische regeering ingevoerde wetten in Denemarken zal zulk een daad in 't vervolg niet meer strafbaar zijn. In Frankrijk moest echter de rechtbank nog beslissen. En — de daad werd wel afgekeurd, maar de daderes vrijgesproken.

Maar wat gebeurde nu? Kort daarop doodde een vrouw in Frankrijk om die reden haar zuster, die een tuberculoselijderes was en niet meer genezen kon. En nu schrok men toch wel wat.

Te meer, toen uit Engeland en Amerika berichten kwamen van toepassing van den moord uit barmhartigheid. In het eene geval doodde een man zijn vrouw en in het tweede geval een vader zijn dochter, die invalide was. Dit laatste geval is wel het ergst; want de dochter was alleen ongelukkig, niet ongeneeslijk, maar de vader was ziek en vreesde te zullen sterven. Daar hij nu zijn dochter, van wie hij zielsveel hield, niet alleen wilde overlaten aan een leven in ellende, gaf hij haar zooveel chloroform in, dat zij stierf. Zelf nam hij toen ook vergif in, maar het bleek niet voldoende om te sterven, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat hij herstelt.

Zoo overtreedt men het Goddelijk gebod: „Gij zult niet doodslaan.” En de droeve gevolgen doen zich reeds gelden.

Hoe diep is men in de Christenheid gezonken! En hoe noodig is het toch, telkens weer door woord en geschrift, de Goddelijke beginselen te propageeren.

Alleen God heeft de beschikking over het leven. En het is een mensch niet geoorloofd het aan te raken; hij treedt daardoor in het recht Gods.

Wat zal het einde zijn, als men op dezen weg voortgaat? Als men uit lichamelijk lijden mag verlossen door doodslag! Is de ziel niet meer dan het lichaam? Of is men reeds zóó ver afgezakt, dat men aan de onsterfelijke ziel niet meer denkt? Dat men, door het lichaam te dooden, den mensch misschien de gelegenheid ontnaemt, nog tot inkeer te komen en zich te verzoenen met dien God, voor Wiens aangezicht allen moeten verschijnen.

Laat ons God danken, dat het Christendom eerbied voor het leven heeft gepredikt, eeuwen lang. En laat ons er voor waken, dat de goede Christelijke beginselen niet worden prijsgegeven.

Oscar fronste de wenkbrauwen.

„Die Szamuely, die schobbejak!” zei hij. „De vent is geen half uur aan 't front geweest, of hij deserterde al naar de Russen. Japie! Ik vrees, dat we van die twee ellendelingen nog veel last zullen krijgen.”

En Oscar dacht aan den tekst: „Alwaar het doode lichaam is, daar zullen de arenden vergaderd worden.”

„Kijk, kijk!” zei Jakob, met de hand naar den overkant der straat wijzend, „daar gaan ze! Zie je ze, Oscar? Die man met het kortgeknipte haar — hij loopt rechts — dat is Béla Kun. Hij heeft een hoofd en een romp, maar geen nek. Omdat hij met zijn Joodsch geloof heelemaal heeft gebroken, heeft zijn vader hem driewerf vervloekt. Wat hebben ze 't druk! Alles tot heil van het Hongaarsche volk — daar broeit wat!”

Een automobiel passeerde in een langzamen gang, en Béla Kun en Szamuely groetten eerbiedig. De groet werd beantwoord door den man in de auto, en de vrouw, die naast hem zat, lachte.

Zij was gravin Károlyi, en haar man zat naast haar. Zij zaten in de koninklijke auto, en tegen het raam was het opschrift geplakt: „Nationaal eigendom; moet beschermd worden.”

De geverfde lippen lachten, en haar man had voor eenige dagen in een vroolijke bui gezegd: „Toen ik leider was van de oppositie, was geheel Hongarije ongeschonden; toen ik Eerste Minister werd, gingen Kroatië en Slavonië verloren; maar hoe kleiner onze staat wordt, des te grooter zal ik worden.”

Het was als een grap bedoeld, maar er lag een ontstellende waarheid aan ten grondslag. Men wist al, welken kant de Entente uit wilde; drie vijfde gedeelte moest van Hongarije worden weggescheurd, en de Tsjecho-Slowakijers, de Roemeniërs en de Serviërs maakten zich reeds gereed, om hun deel te nemen. Het zou gemakkelijk genoeg gaan; daarvoor zorgden Károlyi en Pogány. Er mocht geen Hongaarsch leger meer bestaan....

De avond kwam vroeg; de stad schitterde in het elektrische licht, en de booglampen brandden als in vroegere dagen, wanneer zij aan waren ter eere van roemrijke overwinningen. De vlaggen hingen uit, ontelbare vlaggen; zij werden niet eens meer binnengehaald, en het portret van Károlyi, in tal van grootten, hing voor de winkelramen. Het was in alle boekwinkels te koop; de gedachtenis van Tisza werd verguist, en Károlyi werd vergood.

„Laten wij die zijstraat inslaan!” zei Jakob.

Oscar sprak niet tegen, en zij sloegen de stille zijstraat in. Jakob werd ineens opvallend zwijgzaam, en soms hoorde Oscar hem zuchten.

Toen, na een lang zwijgen, zeide Jakob: „Wij moeten eens met elkander praten. Wij zullen een rood leger krijgen. Nu nog niet, maar het komt.”

Oscar was van dezelfde meening. Het nationale leger moest ontbonden worden, en het roode klasseleger kwam er voor in de plaats.

„Er zullen liefhebbers genoeg zijn voor dat roode leger,” meende Jakob; „er zal een hooge soldij worden uitgekeerd.”

Zijn kameraad geloofde dat wel, maar al kon hij er een koninkrijk mee verdienen, hij zou toch in geen rood leger willen dienen. En onomwonden zeide Oscar zulks.

„Dat begrijp ik,” zeide Jakob, en hij begon nu weer vrijer te spreken.

Dat is allemaal principe en ik heb er alleen

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

23)

Nadruk verboden

„Zoo'n geniepert — toen kon ik natuurlijk ophepelen. Toen ik weer op straat stond en even naar binnen keek, zag ik, dat Béla Kun een stapel fonkelnieuwe bankbiljetten zoo maar uit zijn zak griste. Ik ging naar 't raam, waar ze zaten, en klopte tegen de ruiten.

„Mijnheer Kun, alias Cohn,” riep ik, „daar heeft u blijkbaar in die arbeiderskas — je weet wel — meer gezeten, dan ik vermoedde.” Je moest dat gezicht toen eens hebben gezien!”

respect voor. Gij zoudt zelfs niet eens opgenomen worden, want gij staat bij den Nationalen Raad reeds in een kwaden reuk."

"Een heele eer, Japie!" spotte Oscar.

"En een gevaarlijke eer!" waarschuwde de kleine Jakob.

"Ik heb later een kans," ging hij voort, "en ik wil ze bij den haarlok grijpen, om een roode soldaat te worden."

"Meen je dat, kameraad?"

"Vast en zeker. Ik heb voor een oude moeder te zorgen; dat heeft bij mij den doorslag gegeven. Kijk me nu niet zoo gramstorig aan — wil je wat vriendelijker kijken?"

Oscar was niet boos maar bedroefd, al zou Jakobs voorbeeld door vele honderden en vele duizenden worden opgevolgd. Zij waren door hun koning, hun aartshertogen, hun generaals opgegeven — wat moesten zij nu doen? Ze hadden voor zich zelve te zorgen, voor hun families; er was voedsel en kleeding noodig, en er restte nog altijd de hoop, dat alles ten goede zou keeren. Zoo kwam later het roode leger tot stand.

Ladislaus zou er zich evenmin als Oscar bij aansluiten — nooit of te nimmer. Liever sterven van den honger! Maar hij en Oscar waren als eenlingen overgebleven van dat dappere Hongarije, dat door zijn heldenmoed de bewondering der wereld had gewekt, en de kleine Jakob bekeek de zaak heel anders.

"Zul je nu wat vriendelijker kijken, Oscar?"

"Ik ben niet boos, maar bedroefd, omdat onze vriendschap nu hopeloos zal stranden."

Toen werd het voor den kleinen Jakob een bitter zielsverdriet, omdat zijn vriend het zoo hoog opnam, en zijn hart was ontroerd.

"Laten wij altijd goede vrienden blijven!" smeekte hij. "Ik ga niet voor mijn plezier naar het roode leger, maar 't is de nood der tijden."

Toen dacht Oscar na, en in die stille zijstraat met haar weinig licht, ging de lange oorlog aan zijn geestes-oog voorbij.

Hij dacht aan het Merelveld in Servië.

Daar zat hij een keer aemechtig neer, versmachtend van dorst.

"Hebt ge dorst, kameraad?" had de kleine Jakob medelijdend gevraagd, en te midden van een helsch granaatvuur had hij voor Oscar de veldflesch met water uit de koele bron gevuld.

Hij legde de hand zacht en teeder op den smallen schouder van den kleinen Jakob.

"Herinnert ge je nog het Merelveld, Jakob?"

"Ik herinner het me," zeide Jakob zacht.

"Welaan dan!" ging Oscar voort op langzamen toon, "om dien koelen dronk van het Merelveld, zult ge mijn vriend blijven in spijt van de roode uniform, die ik haat."

"Ik dank je!" zei Jakob op innigen toon; "o, ik ben zeer dankbaar. Maar daar drukt mij nóg iets."

"Spreek vrij uit!"

"Wij zullen moeten scheiden; ik word reeds verdacht, en de kans voor het roode leger zou verkeken zijn, indien de verdenking sterker wordt."

"Dan zullen wij scheiden. Jakob, mijn vriend! De God van Abraham, Izaäk en Jakob, de God uwer vaderen, verheffe Zijn aangezicht over je in vrede! Misschien val ik in deze revolutie — laat ik een klein plekje behouden in je trouw hart!"

Toen weende Oscar, en zijn kameraad in zoo vele veldslagen weende ook.

Zoo scheidden zij.

Maar de kleine Jakob keerde nog even terug, terwijl Oscar daar stond in het licht van een straatlantaarn.

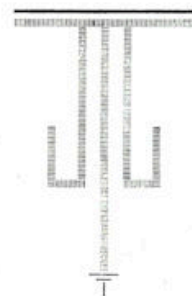
"Kijk, Oscar!" zeide hij op zijn vroegeren, levendigen toon, "als je aan mij, den rooden soldaat, denkt, dan moet je meteen maar aan de radijs denken: van buiten rood en van binnen wit."

En terwijl de tranen in zijn oogen stonden, speelde een schalksche glimlach om de lippen van den kleinen Jakob.

(Wordt vervolgd)

Béla Kún en Tibor Számuelly, meeloo-
pende in een optocht

ure der duisternis Zijn moeder zag, en den discipel, dien Hij liefhad, daarbij staande, zeide Hij tot Zijn moeder: „Vrouw, zie uw zoon!” en tot dien discipel: „Zie uw moeder.” Hij droeg de zorg voor het teerste, dat Hij op aarde bezat, aan den discipel op, dien Hij het innigst liefhad. Hoe zullen Maria en Johannes zich samen hebben beziggehouden, diep aangedaan, met de liefde van Jezus! En door diè liefde gedrongen, heeft Johannes het opgenomen voor zijn Heiland, ook later tegenover valsche leeraars, zoodat Jezus, Die hem Zijn moeder toevertrouwde, hem ook heeft opgedragen het vierde Evangelie te schrijven en zijn drie brieven, waarin op zulk een schoone wijze wordt geschilderd de Zoon van God, Jezus Christus als in het vleesch gekomen; zoodat Hij hem ook verwaardigde, een blik in den hemel te slaan, de dingen der toekomst te zien, en deze in de Openbaring zóó te beschrijven, dat het is, alsof hij gebleven is, totdat Jezus komt, gelijk Petrus dacht, dat van hem gezegd was. Het slot van den Bijbel is het woord van Johannes: „Amen, ja kom, Heere Jezus! De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u!”

Petrus was vroeger dan Johannes. Als het op daden aankwam, was hij altijd de eerste. Maar hij wist ook, dat Johannes meer verstond van de gedachten van Jezus; Johannes, die aanzat in den schoot van Jezus. Toen de Heiland eens, ontroerd in den geest, gezegd had: „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, dat een van u Mij zal overleveren,” en allen elkander aanzagen, twijfelende, van wien Hij sprak, durfde de anders zoo vrijmoedige Petrus geen woord uiten, maar wenkte hij „den discipel, dien Jezus liefhad,” opdat deze vragen zou, wie het was van wien Hij sprak. En dan valt Johannes aan de borst van Jezus, en zegt: „Heere, wie is het?” En dan wijst Jezus nauwkeurig den verrader aan, en zendt hem tegelijkertijd weg. Zie, hieruit blijkt, hoe Johannes het vertrouwen had van Jezus, en hoe de anderen wisten, dat hij het had.

Niemand als hij heeft dan ook zoo schoon kunnen schrijven over de liefde van God, over de liefde van Jezus. Zeker, hij werd geïnspireerd door den Heiligen Geest. Maar wat geschreven werd door dien Geest, ging niet om buiten de personen die schreven, maar sloot zich aan bij hun toestand en ervaring. Diepe blikken heeft Johannes ons doen werpen in den arbeid van liefderijke zielszorg des Heeren. Denken wij slechts aan de gesprekken met Nicodemus en de Samaritaansche; aan de geschiedenis van den blindgeborene, en van het huisgezin te Bethanië met de opwekking van Lazarus!

Niemand ook van de twaalven heeft, als Johannes, zulke heerlijke woorden van eeuwige beteekenis uit den mond des Heeren opgeteekend; woorden, die door alle eeuwen een schat zijn geweest voor Gods kinderen. „Dit is de wil Mijns Vaders, dat een iegelijk, die den Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe.” „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven.” „Ik ben het brood des levens.” „Die in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt: stroomen des levenden waters zullen uit zijn binnenste vloeien.” „Heb Ik u niet gezegd, dat, zoo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?” „Ik ben een licht, in de wereld gekomen, opdat een iegelijk, die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijve.” „Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot den Vader, dan door Mij!”

Nooit is wel iets heerlijkers geschreven over iemand dan dit, dat hij „de discipel was, dien Jezus liefhad.” En een dergelijke naam is te verkrijgen door allen. Want hij hangt niet af van gaven, maar van nederigheid en trouw en aanhankelijkheid. Hier is de ware cultuur. Hierdoor wordt de volle toegenegenheid van Christus verworven. Van Henoch wordt gezegd, dat hij met God wandelde. Van Abraham, dat hij de vriend van God was. Van Mozes, dat hij Gods heerlijkheid zag. Maar méér nog is, wat Johannes van zichzelf mocht getuigen: dat hij een eerste plaats had in het hart van Christus!

J. N. V.

IX. Een Aanranding.

„'t Is nu de moeilijkste tijd,” zeide Kovacz; „'t is de overgang, en de misdadigers liggen op den loer.” „Károlyi had de poorten der gevangenis niet open moeten zetten,” meende Elizabeth; „dat was zijn eerste fout.”

„Zijn eenige.”

„Een grove fout. Bij onzen melkboer verstoppden ze 't geld onder het tapijt, als de familie uitgaat.”

„Niet slecht bedacht,” lachte Kovacz.

„Heb je er vroeger van gehoord, man, dat men zijn geld voor de veiligheid moest verstoppden? In den Turkentijd misschien, maar later niet meer.”

Elizabeth was zich bewust, dat Hongarije uit het veilige gebied in het onveilige gebied was overgestapt. Er was geen orde, geen gezag meer.

„Dat komt wel,” zeide Kovacz vergoelijkend; „de Regeering moet tijd hebben, zich stevig in te richten.”

Elizabeth, de huisvrouw, schudde droevig het hoofd; zij was het spoor bijster geworden van haar gezin; ze verstonden elkander niet meer — het was de nieuwe dag, die zijn grijzen nevel over Hongarije uitbreidde.

De telefoon ging over. Zij was onrustiger dan ooit; de onrust zat in de lucht, en de telefoon trilde er van.

Piroska greep den telefoonhoorn. Het was in den avond, en de lampen brandden reeds.

„Weest op uw hoede! Er zijn drie duizend Russische krijgsgevangenen ontsnapt; zij hebben een arsenaal geplunderd, en bedreigen nu de bevolking.”

Er waren reeds meer van die onheilspellende tijdingen gekomen; ze kwamen onverwacht, als een overrompeling. De boodschapper verzweeg zijn naam; hij had blijkbaar haast en vroeg geen dank; zijn stem stierf weg in den hoorn.

„'t Zal wel een loos gerucht zijn,” meende Kovacz.

Hij zat bij den haard, de krant te lezen; het was „de Stems des Volks,” en het blad was vol van gunstige en bemoedigende berichten. Hij geloofde ze gaarne, en daarom was hij nu een geregelde lezer van het sociaal-democratische dagblad geworden.

Maar er werd in verzwegen, dat de bevolking uren en uren lang voor de winkels moest staan, geduldig wachtend, totdat de beurt kwam. Het werd met de levensmiddelen al krapper, en gisteravond had Stephan een dief betrapt, terwijl deze juist bezig was, uit het opengebroken schuurtje achter in den tuin brandstoffen te stelen. De dief had een oude rammekast van een wagen meegebracht, om er het hout op te laden, en een tweede boef hield bij den wagen de wacht.

Zij waren nog volstrekt niet van plan, hun opzet te laten varen; de dief in het schuurtje beweerde, dat de arme menschen al eeuwen lang in de kou hadden gezeten, en nu ook wel eens de verstramde leden aan een lekker vlammend vuurtje wilden koesteren. Eerst toen Bundi, de hond, woedend begon aan te slaan, en Stephan zijn vader en Julius te hulp riep, kozen zij het hazenpad.

Piroska wierp zich een warmen mantel om en stond gereed, om een doodzieke vriendin in de stad op te zoeken. Zij had het liever morgen gedaan, op lichte

dag, maar zoeven was er uit het ziekenhuis, waar de vriendin lag, een telefonisch bericht gekomen, dat zij op haar uiterste was, en daarom wilde Piroska het bezoek, dat wel het laatste zou zijn, niet langer uitstellen.

„Zal ik meegaan?” vroeg Kovacz.

„Toch niet, Vader.”

„Laat Vader meegaan!” meende Elizabeth; „men kan 't nooit weten.”

„En dan is u alleen, Moeder — neen, dat mag niet. Julius zal mij wel tegenkomen; dat heb ik met hem afgesproken, en den hond zal ik meenemen — kom, Bundi!”

Vroolijk blafte de hond, en van ongeduld sprong hij reeds tegen de voordeur op.

Het was donker en mistig weer. 't Was elken dag mist, nevel, regen, en slechts zelden werd de zon gezien.

Zij sloot de deur achter zich, en er kwam een gevoel van eenzaamheid over haar. Er stonden rechts drie kleine villa's op een rij, welker vroolijk licht vroeger in den tuin en op den weg viel. Ze waren nu verlaten; de bewoners voelden er zich niet veilig meer, en hadden elders hun tent opgeslagen. Er klonk een salvo van gewerschoten ver weg, tusschen de heuvelen; de echo antwoordde, en toen was het weer stil.

De struiken langs den weg waren druipnat van den mist, en nu en dan viel een druppel neer; het was, alsof die struiken weenden. De eenzaamheid kreeg iets benauwends voor haar, en zij verhaastte haar tred.

Daar ging iemand voor haar heen; de hond begon te grommen.

„Koest, Bundi!” zeide ze.

Met een floot een verraderlijke kogel uit het bosch ter linkerhand, en de gestalte voor haar bleef staan.

Het was een officier; zij zag het aan den grooten, wijden mantel, dien hij had omgeslagen. Het bleek gelaat zat diep in den kraag; het was een lijdend, verouderd gelaat.

„Die kogel was voor mij bestemd,” zeide hij, „maar

mijn tijd is blijkbaar nog niet gekomen, al zou ik er niet rouwig om zijn geweest, indien de kogel dit hart had doorboord.”

Het sneed Piroska door de ziel, toen ze de wanhopige berusting van die stem hoorde; het wekte haar medelijden.

„U gelooft nog aan een beteren tijd,” zeide hij; „ik zie het aan den rooden strik op uw borst.”

Het benauwende gevoel van eenzaamheid was nu geheel verdwenen bij het meisje. Spreekt het medelijden, dan spreekt de gemeenschap, en zij voelde zich geroepen, dezen wanhopigen man, dezen schipbreukeling op den vloed der revolutie, te troosten.

„Mijn vader zegt, dat dit de overgang is, en dat er dan altoos slachtoffers vallen. Maar is de overgang in het gereede gekomen, dan zal de Regeering in de eerste plaats er aan denken, de slachtoffers te helpen.”

Met een droeven glimlach keek de lijder haar aan.

„Een illusie,” klaagde hij; „ach, 't is een illusie, en er zal voor mijn Hongaarsch volk na den korten, onrustigen droom van geluk een schrikkelijk ontwaken komen.”

Er kwam een windvlaag van de vlakte. De struiken ruischten, en de druppels vielen neer; de struiken weenden . . .

Maar Piroska lachte. Zij lachte, om den ongelukkige moed in te spreken, en sprak met geestdrift over de revolutie, die geen bloed had gekost.

„En Tisza dan, dame?”

Dat was het teere, pijnlijke punt.

„Het was een ongeluk, kapitein.”

„Een moord, een afschuwelijke moord — de revolutie is met een moord begonnen.”

Zij wist niet, wat er op te antwoorden. Nu zou Julius er bij te pas moeten komen; die zou dezen beklagenswaardigen man al het heil, dat in de revolutie besloten lag, in heldere kleuren kunnen teekenen. Dan zou hij weer moed scheppen, en om de gouden toekomst het droeve heden vergeten.

(Wordt vervolgd)

HERLEVING

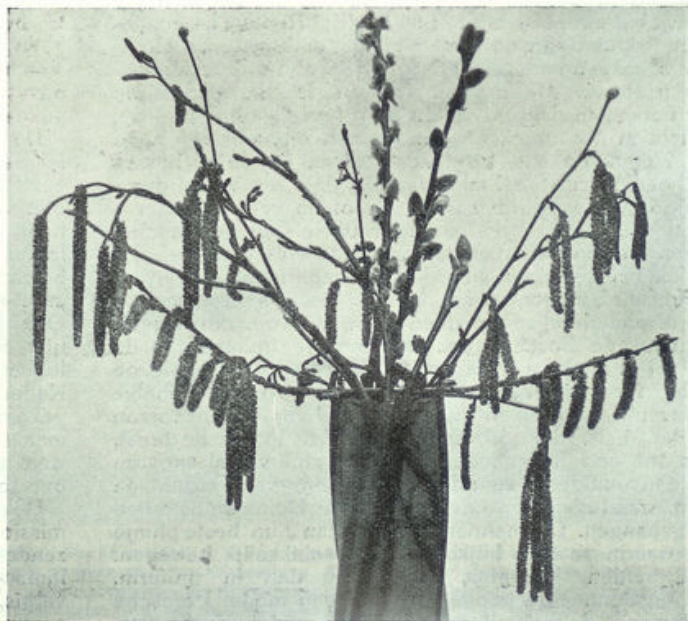
Uit duizend stralenbundels vlamt het licht
der uchtendzon aan verre hemeltransen
en overgiet de wereld met haar glansen,
waarvoor de duist're nachteschaduw zicht,

en door dien wondervollen gloed belicht,
ontwaakt het leven weer tot dartelen en dansen:
natuur vlecht Lente groene vreugdekransen,
terwijl ze jub'lend 't lied naar boven richt.

Het is het heug'lijk hoog herlevingsfeest
van 't frissche, jonge, nieuw ontwaakte leven,
dat eindloos lang in doodsschâuw is geweest,
in kou en kommer lag te rillen en te beven,
den winter lang, te sterven heeft gevreesd,
dat, na den dood, weer 't leven heeft herkregen.

Lentemaand

H. W. AALDERS

Kort daarna werd hetzelfde spelletje door de twee kraaien opnieuw gespeeld. Weer met hetzelfde resultaat. En eerlijk deelden ze samen, wat door gemeenschappelijk overleg was vermeersterd.

Totdat moeder eend van haar acht eieren was beroofd! Misschien vindt ge deze historie wel akelig en naar. Ge beklagt de arme eend, die zoo van haar schatten werd afgeholpen. En ge hebt gelijk. Maar denkt ge, dat de eierenraper barmhartiger is?

Wee, het kleine lam, dat in 't koude voorjaar ziek in het land ligt! De kraaien schijnen voor zulke buitenkansjes een specialen inlichtingsdienst te bezitten. In korten tijd is het arme beest door vijanden omringd. En als de boer niet haastig tot hulpe opdaagt, dan is het met het diertje spoedig gedaan. De allereerste aanval is bijna steeds op de oogen gericht, een bijzondere lekkernij, zoo het schijnt, voor vleeschetende vogels.

Behalve de verschillende ondeugende streken van de kraaien is er ook wel iets beters van deze vogels te vertellen.

Zie ze den ploeg van den landman volgen, de verschgetrokken voren afspeurend om allerlei schadelijke insecten te verslinden.

In de weiden scharrelen ze met hetzelfde doel rond, loeren voor muizegaten, of ook daar iets is te halen. En dat is natuurlijk d'r arbeid dag uit, dag in. Eieren stelen, zieke lammetjes moorden, vogelnestjes uithalen, jonge konijnen en hazen overvallen, och, daarvoor is maar zelden gelegenheid.

M. W. C.

Piroska kreeg een nieuwe, reddende gedachte.

„Ik heb een broeder, die luitenant is. Voor veertien dagen heeft hij den eed van trouw afgelegd aan de nieuwe Regeering; nu is zijn positie verzekerd, terwijl hij het vaderland kan dienen.”

„Dien eed zou ik nooit hebben afgelegd,” antwoordde hij met een plotselinge vastberadenheid, die haar verwondering wekte.

„Waarom niet?”

„Omdat mannen achter de schermen, die geen vaderland kennen, maar uit Moskou hun wachtwoord hebben ontvangen, deze revolutie hebben gemaakt. Ze is niet geboren, maar ze is gemaakt, en ons volk wordt bedrogen.”

„Bovendien ben ik invalide,” ging hij voort op somberen toon. Hij sloeg den mantel weg, en zij zag een houten kunstbeen. Het was het rechterbeen.

Toen liet hij een hand zien; het was een stomp. En het was de rechterhand.

„Die granaat aan het Isonzofront kostte mij de hand en het been.”

„Dat is erg,” zeide ze met innig medelijden; „maar de Regeering zal onze helden, die zooveel voor het vaderland hebben geleden, niet vergeten, mits zij aan geen contra-revolutie doen.”

Er ging een smartelijk, krampachtig trekken om zijn dunne, bleeke lippen, maar hij antwoordde niet. En omdat hij niet antwoordde, sprak zij opnieuw.

„Ik wil u iets zeggen, kapitein — zult u het mij niet kwalijk nemen?”

„Spreek,” zeide hij op moeden toon; „u meent het goed met mij.”

„U zijt blind, kapitein, en daarom ziet u de werkelijkheid niet.”

Dat was het nu. Dit meisje van Christelijken huize geloofde, dat zij helder ziende was, en dat deze officier en haar moeder en zoovelen, die zij liefhad, aan blindheid leden. Dat bedroefde haar in spijt van de geestdrift, waarmede haar jonge ziel de revolutie omhelsde.

Het was de blinddoek, maar aan welke zijde was die blinddoek? „God alleen is machtig, om den blinddoek te scheuren,” zeide hij.

Dat was waar; Piroska kon er ja en amen op zeggen; het was haar gedurig gebed, dat God dien blinddoek mocht scheuren.

„En stelt u in uw gebed de mogelijkheid, dat... dat u zich vergist in uw opvatting van de revolutie?” vroeg de officier.

„Nooit aan gedacht!”

Ze reikte hem de hand ten afscheid, en haar hart was bewogen.

„God helpe u!” zeide zij zacht.

Hij keerde terug, en toen zijn gestalte vervaagde in den mist, hoorde zij nog het stampen van het houten been, terwijl hij moeizaam opworstelde tegen de steile heuvelen.

„Kom, Bundi!” zeide ze, „nu moeten we voortmaken!”

En in groote sprongen ijde haar de hond vooruit.

Ineens sloeg hij een razend geblaf aan, en naderend, zag zij een rijzige gestalte staan, midden op den weg.

Een gevoel van eenzaamheid en verlatenheid overviel haar weer. Rechts en links al te maal leege huizen, en vóór haar die man — wat wilde hij? Waarom stond hij daar midden op den weg? Hij had het gelaat naar haar gekeerd; dat kon zij in spijt van den mist met haar scherpe oogen reeds onderscheiden.

Zij hoorde achter zich een gekraak in de struiken en keek om met schuwen blik. Weer een man! Hij volgde hardlopend haar spoor, en het hart klopte haar in de keel. Het was meer dan verdacht.

Maar zij behield haar tegenwoordigheid van geest. Zij moest dien man, die haar scheen op te wachten, gepasseerd zijn, voordat de achterste haar had ingehaald. Zij speelden onder één hoedje; dat stond wel vast; het was een omsingeling, en zij verhaastte haar tred.

In de verte blonk het licht van een lantaarn; het was daar een bewoond gedeelte der wijk, en had zij dat punt bereikt, dan zou zij veilig zijn.

Zij stapte zoo vlug als zij kon, en als de angst den mensch aangrijpt, dan kan hij vlug stappen. Ze keek niet om, maar aan haar oor ontsnapte niets, en zij hoorde aan de stappen van haar achtervolger, dat hij in een draf begon te loopen. Hij zei niets. Geen kreet! geen woord! En die stomme vervolging maakte het geval nog benauwender.

Zij was den voorsten bandiet nu dicht genaderd, maar zij had den achtervolger vlak op haar hielen, en met een wanhopige inspanning wilde ze, in de struiken vluchtend, het troostende licht daar voor haar bereiken.

„Houd haar vast!” riep de achtervolger.

„Ik heb haar al!” zei de voorste bandiet.

En Piroska rook de jeneverlucht, die uit zijn keel kwam.

„Waarom groette je niet, duifje? Wil je niet spreken?”

„Laat me los!” zeide ze, naar haar adem hijgend, en trachtend, de smerige hand los te maken, die als

een schroef haar rechterhand omsloot; „pas op, of ik geef het aan bij den Nationalen Raad!”

„Wat een praats!” hoorde de bandiet. „En een roode strik op de borst — Dezso, zie je dat wel?”

„Die ellendige burgerij!” hernam Dezso. „Een roode strik is goedkoop, en daarmee trachten die armoezaaiers ons, het proletariaat, een rad voor de oogen te draaien. Maar dan moeten ze vroeger opstaan.”

Hij bekeek haar met de vrijpostigheid, waarmee een paardekooper op de markt een paard opneemt. „Zalton, zeg, 't is een lief gezichtje. Enfin, dat komt later, als de Commune de Hongaarsche vrouwen tot nationaal eigendom verklaart.”

Toen voelde het meisje een afschuw, een afgrijzen opkomen, zooals ze nog nooit had ervaren. Het kwam bij haar voeten op, en steeg tot de haarwortels van haar hoofd; ze rilde als een populier in den storm.

„Maak je maar niet ongerust — zoover is 't nog niet!” zeide Zalton. „Dat wordt alles wettelijk geregeld — zeg, Dezso! sla dien hond toch op z'n kop — hij maakt me gek met zijn gejack! Juffer! Ik voel daar een horloge aan je hand. Ik moet dat hebben — jij kunt een nieuw koopen met het geld, waaraan het bloed en het zweet van den arbeider kleeft.”

„En dien mantel heeft mijn vriendin noodig voor de kou — trek hem uit als je blijft en een beetje gauw!”

„Dat heeft nog zoo'n haast niet!” riep een krachtvolle stem, die snel naderde.

„O Julius!” riep Piroška, „gij, mijn redder, komt ter rechter tijd!”

„'t Is Julius niet,” antwoordde de stem, die nu vlak bij was, „het is Oscar maar.”

Die woorden en die eigenaardige trilling in de stem zou Piroška nooit vergeten; zij zou er aan denken in lange, slapelooze nachten.

Hij haalde een elektrische zaklantaarn te voorschijn en lichtte Zalton in 't gezicht.

„Ik ken jou niet,” zei hij, „wie ben jij?”

„Dat raakt jou niet.”

„Wacht even — daar zullen we 't aanstonds over hebben.”

Toen lichtte hij den ander scherp in 't gezicht.

„Aha!” zei hij, „jou herken ik, moordenaar en inbreker. Jij hebt nog zeven jaren tuchthuisstraf in 't vet. Jij hebt je voorgedaan als een politieke gevangene, op wien de jongste amnestie van toepassing is, maar ik zal je bijlichten — ga mee!”

De elektrische zaklantaarn bewoog, en een ondeelbaar oogenblik viel het op zijn eigen gelaat. Piroška herkende het niet meer. Was dat diezelfde Oscar, die nooit iets anders dan een minachtend medelijden bij haar had opgewekt? Op dien avond, toen haar moeder in arren moede den rooden strik in het haardvuur had geworpen, had ze een vaag vermoeden gekregen, dat er in die onbeduidende gestalte een krachtige geest schuilde, maar zijn optreden in dit oogenblik, leerden haar eerst den waren Oscar kennen.

Zij stonden daar met hun beiden, en anders was er niemand. Vloekend en schimpend waren de roovers in het struikgewas verdwenen.

„Zijn de tuchthuisboeven niet te vroeg ontsnapt?” vroeg Oscar, „is je niets afgestolen?”

„Het horloge zit nog stevig aan mijn arm,” zei ze, „en je ziet: den mantel heb ik nog om.”

Zij beefde als een riet, maar een dankbare vreugde weerspiegelde zich op haar bekoorlijk gelaat.

„O, Oscar,” zeide ze, „je hebt je als een konink-

lijke held gedragen; ik zal het nooit — nóóit vergeten. Jij bent mijn redder geweest.”

Het bescheidene, dat zij in haar kortzichtigheid voor onnoozelheid had aangezien, kwam weer over hem.

„Bundi komt de eer toe,” zeide hij, „Bundi. Ik had gindsch voetpad dwars door de struiken genomen, toen Bundi als een razende begon te blaffen. Ik herkende Bundi — zie daar de heele zaak! Moet je naar de stad? Ik zal je een eind vergezellen, als je — als je 't goedvindt.”

Daar lag weer een eigenaardige trilling in die laatste woorden; Piroška merkte het wel op, maar sprak er over heen.

„Ik zal je dankbaar zijn, als je me nog een eind wilt vergezellen — wil je?”

Het was nog een lange wandeling, maar er werd weinig meer gesproken. Piroška trachtte telkens het gesprek te verlevendigen, maar Oscar scheen aan iets geheel anders te denken, en aan het Ziekenhuis scheidde zij. En Piroška was teleurgesteld, omdat hij onderweg zoo weinig had gesproken.

(Wordt vervolgd)

OPVOUWBARE MEUBELEN

Voor hen, die slechts over kleine kamers beschikken, kan het een uitkomst zijn, gebruik te maken van de praktische vinding van den Amerikaan Walter Fain, die we hieronder afgebeeld zien. De sierlijk gevormde ontbijttafel, en de beide banken vormen een knus hoekje in de woonkamer. Maar als na afloop van den maaltijd de tafel ontruimd is, kan deze tegen den muur worden opgeklapt in een 20 cM. diepe nis; zoo ook de beide banken tegen twee openslaande deuren, die vervolgens gesloten worden.

Alles is dus netjes opgeruimd en we winnen ruimte in de kamer. Wie 't niet weet, zou niet vermoeden, dat zich achter de deuren, die toegang schijnen te geven tot de aangrenzende kamer, in werkelijkheid een eetkamerameublement verbergt.

In Amerika zal, doordat daar andere toestanden heerschen, deze vinding wel meer toepassing vinden dan bij ons. Dienstboden zijn er uiterst schaarsch; alles is zóódanig ingericht, dat het gemak van de huisvrouw er door bevorderd wordt; vaak doet dan ook de keuken tevens als eetkamer dienst, althans voor het ontbijt, zoodat men daar graag een gezellig hoekje inricht. Wij, Nederlanders, zijn over 't algemeen nogal conservatief aangelegd, en zullen de tafel, die in 't midden van de kamer een vast plaatsje heeft, niet gaarne willen missen. Trouwens, groote gezinnen blijven toch altijd hierop aangewezen.

NAVORSCHER.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Het raadsel der volkeren

De Joden zijn het raadsel der eeuwen. Ze zijn een onsterfelijk volk. Terwijl de machtigste natiën der oudheid zijn voorbijgegaan, is het Joodsche volk alle eeuwen door blijven bestaan als een eigen volk en dat niettegenstaande de bittere vervolging, die het steeds heeft ondervonden.

Het is merkwaardig zoo groot als de levenskracht der Joden is. Sommigen schrijven dit toe aan de taaiheid van het ras; anderen aan hun wetten, vooral hun spijswetten, die hen zouden bewaren voor vele krankheden, vooral besmettelijke. Weer anderen zoeken het in hun groote vruchtbaarheid, en een opmerkelijk feit is het, dat de Joden niet alleen veel kinderen krijgen, maar ze ook houden. De kindersterfte onder hen is veel geringer dan onder de niet-Joodsche bevolking. Vooral niet zonder invloed op hun taaië levenskracht zal wel zijn hun voorbeeldige matigheid en kuisheid; niet dat hierop geen droeve uitzonderingen zouden zijn, — helaas moet het ook gezegd worden, dat in den laatsten tijd de oude eenvoud vooral bij de meer aanzienlijke Joden aan het verdwijnen is, — maar een feit is het toch, dat nog altijd de Joden als volk weigeren, zich het leven te laten bekorten door onmatigheid, zoodat men eenige jaren geleden te Frankfurt am Main, waar men nauwkeurige gegevens verzamelde over den gemiddelden leeftijd van Joden en Christenen, tot de conclusie kwam, dat de Jood ongeveer twaalf jaar langer leeft dan de Christen.

Dit alles is echter toch niet de eigenlijke oorzaak van de onvernietigbaarheid van dit volk. Zeer zeker werken deze dingen er toe mee van menschelijke zijde, maar de hoofdzaak is toch de Goddelijke factor: Dit volk mag niet verdwijnen, want God heeft er nog groote plannen mee voor de toekomst. Het Joodsche volk is door God van alle volkeren afgezonderd, opdat Hij te midden ervan Zijn Naam zou verheerlijken, en op Zijn tijd zal Hij aan dit onvergankelijke volk onvergankelijke trouw bewijzen. „Ik, de Heere, word niet veranderd. Daarom zijt gij, kinderen Jakobs, niet verteerd.”

In de laatste tientallen van jaren hebben wij den droom van vele Joden ten deele in vervulling zien gaan. Overal is belangstelling gewekt voor het land der belofte door de Zionistencongressen. Millioenen zijn vervuld met de gedachte, eens weer als één volk onder eigen vlag en onder eigen koning in het eigen land te zullen wonen. De nationale hoop is algemeen verlevendigd. En dit blijkt uit veel. Men zie er de Joodsche Universiteit te Jerusalem maar op aan. Men merke op, hoe in Palestina alles langzamerhand wordt gereedgemaakt voor de ontvangst van de beschaafde Joden van heel de wereld. En nu is het waar, dat de in 1917 afgelegde verklaring van het Britsche gouvernement ten gunste van de inrichting van Palestina als een nationaal tehuis voor het Joodsche volk wel veel geestdrift heeft gewekt onder de Joden, maar nochtans het aantal der Joodsche landverhuizers onverwacht gering is geweest; dit neemt echter niet weg, dat de Joodsche beweging zeker en beslist haar voortgang hebben zal. Het laatste jaar was het aantal immigranten tienduizend hooger dan het vorige jaar, en de laatst binnenkomenden waren over het algemeen welgestelde lieden, van wie velen nieuwe industrieën hebben gesticht, waardoor anderen weer werk vinden. Ook tracht men, behalve door haven- en spooraanleg, het land voor het Joodsche volk geschikt te maken. En al staan de Arabieren dit tegen, die er door vreezen voor de Joodsche oppermacht, toch zullen deze maatregelen op den duur niet kunnen afgewezen worden. Zoo is er nu een project ontworpen voor electricificatie, kanalenaanleg, enz., waardoor het heele Jordaandal in een vruchtbare vlakte zou worden herschapen. Bovendien worden overal groote sommen bijeengebracht om het land te verbeteren, de industrie te bevorderen, philanthropische inrichtingen te ondersteunen en vooral ook het onderwijs te verbeteren. Er zijn nu reeds honderd-acht-en-twintig scholen met vierhonderdvijftig leerkrachten en twaalfduizend leerlingen.

Alles is echter nog menschenwerk. Zoodra het Gods tijd is voor het herstel van Zijn oud volk Israël, zullen niet telkens, zooals thans, moeilijkheden komen, maar zal alles snel in zijn werk gaan. Welk een werkwaardige tijd zal het zijn, als van dit raadsel der volkeren de oplossing zal worden gegeven!

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

Nadruk verboden

X. Botsing van meeningen

Hoe straalde het gelaat van Piroška, toen de bel van het Ziekenhuis overging, en Julius naar haar vroeg!

Zij nam hem stevig bij den arm, en had hem zoo veel te vertellen. Het eerst van haar zieke vriendin, die op sterven lag, en van wie zij afscheid had genomen.

Het was toch een teere zaak, dat afscheid nemen. En die vriendin was niet ouder dan zij!

Maar de vriendin ging blijmoedig heen. Ze was los van de wereld, van de familie, van alles, en zij ging naar Jezus, zeide zij. Ze voorspelde zware tijden voor het Hongaarsche volk, doch daarna zou het beter worden, als het volk de roede kust, waarmee het geslagen werd.

„Je luistert toch wel, mijn schat?” vroeg Piroška.

„Jawel, ik luister,” was zijn antwoord.

Doch hij luisterde maar half, en nu en dan geuude hij.

„Een beetje godsdienstwaanin loopt er natuurlijk door,” zeide hij. En toen Piroška hem verbaasd aankeek, ging hij voort: „Ik bedoel godsdienstwaanin in zijn beminnelijksten vorm; dat komt wel meer voor bij stervenden.”

Het trof haar als een mokerslag.

„Jij bent toch een geloovige Calvinist?” vroeg zij. „Een rasechte!” lachte hij, „en ik geloof in de revolutie — daar geloof jij toch ook in?”

Zij gaf er geen antwoord op, en begon van de aanranding te vertellen, en hoe kranig Oscar zich had gehouden.

Toen werd Julius levendiger.

„Dat was heel flink van Oscar gedaan,” zeide hij, „heel flink.”

Hij zwaaide Oscar oprechten lof toe; Oscar had zich als een held gedragen, en bij de eerste gelegenheid de beste zou Julius hem dat zeggen ook.

Nu verheugde Piroška zich weer. Zij was met haar lof tegenover Oscar niet karig geweest, en hij had geen zweem van jaloerschheid getoond. Zoo was Julius! Breed van opvatting en edel van karakter!

Zij passeerden een straat, waar een steen was aangebracht met de ontzettende waterhoogte tijdens den watervloed van 1838. Ook was er een grootsch relief in den muur te zien, waar stond afgebeeld, hoe een graaf in de ondergelopen straten van Pest met eigen levensgevaar in een roeiboort vele menschenlevens redde.

Piroška wees er heen.

„Dat was een groote held, Julius.”

„Gewis — een groote held. En in 1848 was hij een der helden van de Revolutie, en tot dank hebben hem de Oostenrijkers in een duffen kerker opgesloten, tot hij het licht zijner oogen had verloren.”

„Dat was Oostenrijk...”

„Maar nu zullen wij voor goed van dat zware blok aan ons been verlost zijn, mijn kind.”

„Ja,” zei ze, „voor goed!”

En zij drukte teeder Julius' arm.

Ze namen een tram, om naar het spoorstation te gaan, waar Julius nog een kennis hoopte te ontmoeten.

De tram was vol, maar Julius wist voor zijn verloofde nog een plekje te veroveren, terwijl hij een staanplaats op het voorbalcon voorlief nam.

„En wat nu?” vroeg een man, een soort kunstenaar met een zwierigen haardos, „wat nu? De wagen kan toch niet stilstaan.”

„Wel neen,” zeide Dobsa, de jonge vaandrig, „dat kan niet bestaan. De revolutiewagen moet voortrollen; anders zou 't geen revolutiewagen zijn. We rijden naar de communehal, en onder de hand zal de Entente ons met een glimlach onder 't mes nemen en amputeeren.”

„Hoho,” zei de kunstenaar, „Károlyi is er ook nog.”

„Plus Bela Kun, Pogány, Czerny en Szamuely,” zeide Dobsa.

De jonge vaandrig scheen opgewonden. Waarschijnlijk had hij zooeven een ontmoeting gehad, die zijn bloed had geprikkeld. Zijn wangen gloeiden, en een harde glimlach speelde om zijn lippen.

„Ge zoudt verstandig doen, je te matigen,” zeide Julius op dreigenden toon. „De revolutie belachelijk te maken, gaat gemakkelijk genoeg, maar om het beter te doen, is een tweede.”

Er ging een goedkeurend gemompel op.

„Smijt dien vuilen contra-revolutionair uit de tram!” riep de kunstenaar; „hij behoort hier niet onder fatsoenlijke menschen thuis.”

„Er uit!” zei de conducteur.

„Ik heb m'n kaartje — hier.”

„Er uit, zeg ik — je verstoort de orde.”

Vier handen grepen hem reeds beet, en met een ruwe hardhandigheid werd hij bij de eerste halteplek van het voorbalcon gestooten.

„Dat is de vrijheid!” riep de vaandrig met luide stem, de handen als een trompet voor den mond houdend; „dat is de vrijheid! Het vrije woord moet gesmoord worden, en graaf Tisza mag vermoord worden — dat is de vrijheid.”

„Wie was dat brutale jongmensch?” vroeg een kleine, misvormde gestalte.

„De huzarenvaandrig Nikolaas Dobsa,” riep een stem; „ik ken hem heel goed.”

Toen noteerde de gebochelde gestalte den naam.

Het was Czerny.

„We moeten zulke jochies een beetje in de gaten houden,” zeide hij op smalenden toon, het notitieboekje weer wegstekend.

De straten gonsden van misdadigerstypen. Waar kwamen zij vandaan? Wie had hen geroepen? Welke geheime krachten werkten, om het uitschot der maatschappij naar voren te brengen?

Zij waren er vroeger ook wel geweest, maar men zag ze zoo niet. Zij bleven in de duisternis; daar was een gezag, dat hen temde, maar dat gezag was nu gebroken, en zij drongen met brutale tronies naar voren.

(Wordt vervolgd)

De Zonsverduistering van 24 Januari j.l.

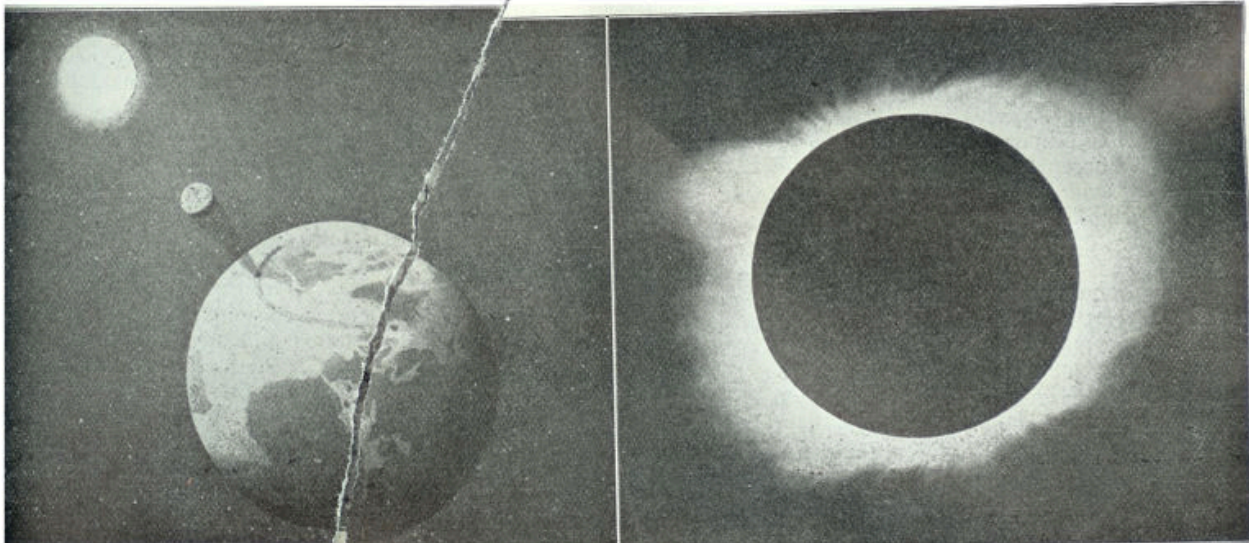
Naar aanleiding van de totale zonsverduistering, die op 24 Januari j.l. in een gedeelte van Noord-Amerika plaats vond, geven we hierbij een tweetal afbeeldingen.

De eerste geeft duidelijk aan, hoe een zonsverduistering kan intreden: de maan schuift zich tusschen zon en aarde in en werpt haar slagschaduw op onzen wereldbol. Door de draaiing der aarde wordt verkregen, dat de totale verduistering zichtbaar is in een gebied in den vorm van een band, welke op 24 Januari dwars door Noord-Amerika liep.

Tal van geleerden hebben zich opgemaakt, om de verschijnselen, die daarbij optraden, zoomede den invloed op de voortplanting der radio-golven, te bestudeeren. Ook van vliegtuigen uit zijn waarnemingen gedaan. De resultaten zullen eerst geleidelijk bekend worden.

De tweede afbeelding vertoont de zon, zooals zij zich vertoont, wanneer de maan haar bedekt. Dan is alleen het gasvormig omhulsel, de chromosfeer, zichtbaar, een roodachtig getinte ring. Plotseling opkomende vlamvormige uitsteeksels slaan in grillige gedaanten naar buiten, terwijl het geheel door een zilverwitten stralenkrans: de corona, omgeven is. Het verschijnsel moet op den waarnemer een onuitwisbaren indruk maken.

NAVORSCHER

erkend, dat de Man der smarten de Heer der heerlijkheid is! „Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn!” Dat is het antwoord van den Christus op dit treffend getuigenis aangaande Hem.

De moordenaar, die berouw had gekregen, die geloofde, was zalig geworden door den Zaligmaker, Die Zijn bloed voor Hem stortte, en ontving nu van Diens eigen lippen de verzekering van zijn eeuwig heil, ja, van een ingaan in den hemel met den Christus Zelf! De Heiland deed boven zijn bidden en denken; hij behoeft niet op het koninkrijk te wachten, maar zou onmiddellijk en eeuwig, met den Christus vereenigd, in heerlijkheid zijn!

Wat dunkt u van den Christus? Hebt gij een persoonlijke ontmoeting met Hem gehad? Hebt gij gevraagd, niet: „Wie is Hij?” maar: „Wie zijt gij?” En is Hij nu voor u de Zoon van God, waarachtig mensch geworden, Die, nadat Hij het werk der verzoening en der verlossing heeft volbracht, door God uit de dooden is opgewekt, en een plaats aan Gods rechterhand heeft gekregen, ook voor u?

J. N. V.

27)

Nadruk verboden

In den omtrek van het station was het zwart van menschen. Dronken matrozen liepen er hossend en gearmd rond, het ieder eerbaar meisje moeilijk makend, zich op straat te vertoonen. Ontwapende soldaten in een gehavende plunje stonden sigaretten te venten; in een stalletje lagen een partij van de schunnigste boeken met de liederlijkste platen te koop. Het was een in- en doorgeloop aan het station, een gedwarrel en een gedrang als bij een reusachtigen mierenhoop; spoorkaartjes werden niet gecontroleerd; de portiers waren verdwenen, en als een bijeengejaagde kudde baanden zich Russen met mutsen van schaapsvellen, Roemeniërs en Serviërs, allen ontslagen krijgsgevangenen, met een woest geweld een baan door het gedrang, om het perron te bereiken. Zij wilden terug naar hun vaderland, naar hun tehuis.

In de koninklijke wachtkamer, slechts flauw verlicht, zaten gewonde soldaten op de kostbare rustbanken. Zij aten brood en dronken thee; de lucht was bezwangerd met stof en carbol.

Rondom de kachel zaten een aantal leden van de legerintendance, terwijl zich in een kouden, onverwarmden hoek eenige gewonde officieren hadden teruggetrokken. Zij zaten daar in droeve gepeinzen, het hoofd op de borst.

Een hospitaaltrein kwam langzaam de overkapping binnen, en eentonig volgden de draagbaren elkander op. Zij brachten de gewonden — het waren allen Duitschers — in de wachtkamer, waar zij op den vloer werden neergelegd.

„Ziet ge dat, Piroška? Dat zijn de vruchten van het imperialisme!”

En zijn stem verheffend, ging Julius voort: „Dat is nu uit; de volken worden wijzer, en Europa ontwaakt — het pacifisme zal de dokter zijn, die het zieke Europa geneest.”

Hoor! in den anderen hoek werd ook het woord „pacifisme” gesproken. Het waren gewonde Hongaren, en een hunner zeide: „Het pacifisme is met meer bloedvergieten begonnen dan de oorlog. Indien wij het Italiaansche front nog twee weken hadden

gehouden, dan waren wij er met eere uitgekomen. Ach, wij hadden de ellende met onze reserven; zij stonden in draadlooze verbinding met den Nationalen Raad te Budapest, en Károlyi seinde aan den opperbevelhebber, dat hij alle verantwoordelijkheid op zich nam.”

„En weet je 't nog wel, kameraad?” zei een lichtgewonde huzaar; „toen wij de wapens hadden neergelegd, hebben de Italianen ons onder hun granaatvuur bedolven. Zij gebruikten het zwaarste geschut en vernietigden geheele regimenten. Vier en twintig uren lang nadat wij ons laatste schot hadden gedaan, hebben we weerloos in dat moordhol gestaan, en zijn onze dappere kameraden bij vele duizenden geveld. Ter eere van het pacifisme!”

Julius maakte een kalmeerende handbeweging.

„Je draaft door, vriend. Het was een misverstand.”

„Wat was een misverstand?”

„Dat schieten op onze troepen.”

Schamper lachte de huzaar.

„Het pacifisme was het misverstand. Het haar van den Hongaarschen Simson werd afgesneden, en het pacifisme was de schaar, waarmee 't geschiedde. Het pacifisme was het misverstand, een gruwelijk en afgrijselijk misverstand, druipend van onschuldig bloed — wat zeg jij er van, Jéno?”

„Praat er maar niet over,” antwoordde de infanterist, de pijn verbijtend, die hem zijn verbrijzelde arm veroorzaakte; „'t geeft toch niemandal meer. Het pacifisme past mij, als mijn burens het ook willen, maar die burens hebben van het pacifisme een slaapdrank gemaakt en ons ingegeven, om ons te gemakkelijker naakt uit te schudden.”

„Daar loopt het op,” ging hij voort met gramme stem; „wij zijn voor de haaien.”

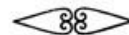
(Wordt vervolgd)

„BEDROEFD, MAAR ALTIJD BLIJDE”

Bijeenverzameld door Truida de Pijper

Zijt ge vermoeid of bedroefd? De Heere Jezus was het ook: Hij zat vermoeid neder bij de fontein Jakobs, en weende bij het graf van Lazarus. — Zijt gij arm of behoeftig? Jezus was het ook: „De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge.” Hij was veracht in de stad Zijner inwoning. Hij predikte in een geleend schip. — Zijt ge alleen in de wereld, of wordt ge geminacht door hen, van wie gij liefde verwachten mocht? Jezus is het evenzoo gegaan: „Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.” — Wordt gij miskend of onbillijk beoordeeld? Wie werd het meer dan Jezus, Die een vraat en wijnzuiper genoemd werd, een vriend van tollenaars en zondaren? Onschuldig werd Hij als een kwaaddoener veroordeeld en stierf als een zoodanige aan het kruis. — Wordt gij door Satan verzocht? Ditzelfde ondervond Jezus: „Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.” — Gevoelt ge angst en strijd in uw binnenste? Is het u, alsof ge van God verlaten zijt? Wie kan zich eenig denkbeeld vormen van Jezus' angst in Gethsemané? Wie kan de diepte Zijner ziele-smart peilen? Jezus Christus, Gods Zoon, mensch geworden, is aan niet één onzer aandoeningen vreemd gebleven, is ons in alle dingen gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Het zou niet mogelijk zijn een Zaligmaker uit te denken, Die beter de behoeften van het menschelijk hart kent dan Jezus Christus, de Almachtige God, aan het vloekhout gestorven, om ons uit allen nood en dood te kunnen verlossen, en te maken tot erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus, „Zoo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.”

J. C. RUIJL

gegeven!" — „Ja maar, het is alles om Jezus' wil!" klinkt het antwoord, „het is alles, opdat het leven van Jezus in mijn sterfelijk vleesch openbaar zou worden. Zijn liefde is mij oneindig meer dan al wat ik om Zijntwil missen moet. In Hem heb ik een schat voor mijn hart gevonden; ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken. En ik weet, dat Hij, die den Heere Jezus heeft opgewekt, ook mij, door Jezus, zal opwekken, opdat ik eeuwig met Hem verenigd zij!"

Wat dunkt u van den Christus? Geloofst gij, dat Hij is de Zoon van God, de Zoon des menschen? Geloofst gij, dat Hij de eenige Zaligmaker is, op Wien men bouwen kan in leven en in sterven? Wat méér zegt: Geloofst gij in Hem? Kunt gij zeggen, dat Hij uw Heiland is? Alles hangt voor u af van uw antwoord op de vraag, die wij hebben overdacht. Aan de ééne zijde, het vreeselijke lot van den Christus-verwerper, vreeselijker dan onze arme woorden het kunnen beschrijven; aan de andere zijde, vrede met God, een vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, de belofte van het tegenwoordige en het toekomstige leven, een heden vol innerlijk geluk, en een eeuwigheid van eeuwig leven in al de vreugden des hemels, verenigd met den heerlijken Persoon van Christus.

J. N. V.

Nagel is een vaste plaats.

Jes. 22 : 23. En Ik zal hem als een nagel inslaan in een vaste plaats; en hij zal wezen tot een stoel der eere voor het huis zijns vaders.

De muren van de Oostersche huizen zijn aan de binnenzijde niet beplakt met behangselpapier, zooals de onze. In de eenvoudige woningen blijven de muren onbekleed, in de huizen der rijken behangt men de wanden met tapijten en kleeden. Om dat bekleeden mogelijk te maken, worden in den muur groote nagels geslagen, die tevens moeten dienen om aan het gebouw stevigheid te geven. Een reiziger in het Oosten (Chardin) geeft daarvan het volgende verslag:

„Men drijft niet met een hamer de nagels in, die in een muur in het Oosten geslagen worden; want zoo de muur van tegelen is, is hij daartoe te hard; of zoo hij van leem is, te broos; maar zij bevestigen die onder het bouwen in het metselwerk. Het zijn groote nagels, met vierkante koppen, als een dobbelsteen, en goed gemaakt; de einden er van zijn gebogen, zoodat zij als het ware krammen zijn. Gewoonlijk plaatst men ze bij de vensters en de deuren, teneinde er, desverkiezende, sluiers en gordijnen aan te kunnen hangen.”

Als zoo'n nagel, die dient om stevigheid en sieraad te geven, zoo zou de Heere Eljakim, den zoon van Hilkia, doen zijn tot een stoel der eer voor het huis zijns vaders.

s.

GELOOFSVERTROUWEN

Vraag niet wat zal de toekomst brengen
Zie, wat u God in 't leven geeft;
Hij weet 't voor ieder zoo te mengen,
dat elk 't hem passend aandeel heeft
in vreugd en leed in voor en tegen;
leer dan in alles Godes wegen
te zien, waar Hij u veilig leidt,
voor 't Hemellevens toebereidt.

H. W. A.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

28)

Nadruk verboden

„Kom, Piroska,” zei Julius; „laten we naar huis gaan! Je trekt het je toch niet aan, wat die militairen zeggen? Hun zenuwen zijn overstuurd; dat begrijp je wel. Het zal nog een poosje aanloopen, voordat ze weer geregeld kunnen denken.”

Julius zeide het, en daarom zou het wel zoo zijn. Bij die aanranding op den eenzamen weg in den vroege avond was haar een oogenblik als een bliksemstraal de vraag door de ziel gegaan, of die ongelukkige officier met het houten been geen gelijk had kunnen hebben, en hier in de wachtkamer van het station had haar diezelfde vraag bestormd, maar de aarzeling, de weifeling, was voorbij. Zij was een eenvoudig meisje, uit een burgerkring, die met Gods hulp en noesten, vlijtigen arbeid er bovenop was gekomen, maar haar horizon was beperkt.

Daarom verheugde zij zich in Julius' bezit, want hij zou haar gids, haar trouwe leidsman zijn. Hij kende geen weifeling, geen aarzeling; altoos had hij een vast standpunt, waarvan hij zich niet liet verdringen, en haar vader en Stephan, al maakten zij soms tegenwerpingen, eindigden toch gemeenlijk, met hem gelijk te geven.

Piroska voelde zich innig gelukkig.

„Ik breng je thuis,” zeide Julius.

En toen ze den eenzamen weg weer hadden bereikt, vroeg hij haar, of ze nu geen angst kende.

„O neen,” was haar antwoord, „als gij bij me zijt, dan durf ik de heele wereld wel trotseeren.”

„En als ik je nu eens in den steek liet en terugkeerde?”

„Dat kun je niet.”

„Waarom niet?”

„Omdat ik je hart bezit.”

Hij ontroerde van die groote liefde, en teeder kuste hij de oogen, die zoo vol vertrouwen tot hem opzagen.

Vrouw Kovacz had zich reeds bezorgd gemaakt, omdat Piroska zoo lang weg bleef; twee keeren had zij reeds aan de buitendeur staan luisteren, en nu stond zij er voor den derden keer, toen Bundi tegen haar opsprong, en in de verte vroolijk gelach werd gehoord.

„Moeder staat reeds op den uitkijk,” zeide het meisje; „kom, mijn schat, en laten we doorloopen!”

Vredig viel het schijnsel der lamp op den verdorven tuin, en Elizabeth slaakte een zucht van verlichting.

„Wat is dat wegblijven, kind!” zeide ze; „ik maakte mij al ongerust.”

„Als Julius bij mij is, behoeft u niet ongerust te zijn,” antwoordde Piroska, en toen Moeder nog iets wilde zeggen, sloot het meisje haar den mond met een kus.

XI. Verrassende Wending.

De herfst kwam en ging. De sneeuw dwarrelde neer, en de winterstormen gierden over de Hongaarsche vlakten en bergen. Het volk werd geteisterd door honger en koude als nooit te voren, en de pers ging voort, om lofliederen te zingen ter eere van de revolutie.

„Maar dat helpt ons niet,” zeide Julius. „We moeten vooruit; er kan eerst ware bloei en welvaart komen, als de Commune wordt geproclameerd.”

Er kwam een zware tijd voor hem in de laatste weken van Februari. Hij sprak bijna niet; bleek waren zijn wangen, en hij verwenschte Károlyi. Het was de eerste keer, dat hij Károlyi verwenschte, en toen Kovacz den President der Republiek in bescherming wilde nemen, sloeg hij met de vuist op de tafel en riep: „Het is een verachtelijke kerel. Zooals het zwijn tot zijn slijkerig hol terugkeert, zoo keert hij tot de Contra-revolutionairen terug.”

Het was die nacht, die Februari-nacht, dat Béla Kun en Szamuely, Pogány en Czerny en hun handlangers het gepeupel hadden gewapend, en de kreet: „Leve de Commune!” opdaverde in de straten. Zij zouden de bureaux van „de Stem des Volks” bestormen; vijftig politie-agenten stonden hen op te wachten, en er ontstond een scherp gevecht.

De politiemacht stond als een muur van graniet; het smartelijk verlies van trouwe kameraden maakte hen woedend, en de Communisten moesten met bebloede koppen afdeinzen. Béla Kun werd half dood geslagen en in de gevangenis geworpen; de Commune-opstand was mislukt, en Julius sprak van verraad.

Maar twee dagen later verhelderde reeds Julius' gelaat. Hij vroeg aan Kovacz, of deze reeds het laatste nummer van „de Stem des Volks” had gelezen. Hij haalde het met een triomfantelijk gebaar uit zijn zak en las hardop voor:

„Wij eischen nadrukkelijk de bestraffing der politie-agenten, die Béla Kun mishandelden. En wat de Contra-revolutionairen betreft, zij treden, omdat de revolutie nog geen gebruik heeft gemaakt van de galg, zoo schaamteloos en vermetel in hun eischen op, alsof de galg absoluut is uitgesloten van de wapenen der verdediging, waarvan de revolutie gebruik zou kunnen maken.”

Julius klopte Piroška geestdriftig op de schouders. „Wat zeg je er van? De sociaal-democratische partij gaat nu den rechten kant op.”

„Ze neemt haar draai,” zeide Elizabeth met bittere minachting. Haar bloed kookte.

„Ik heb 't altijd wel gedacht; zooals leem in de hand van den pottebakker, zoo is de sociaal-democratische partij in de handen der Communisten, als hun uur heeft geslagen. En de politie-agenten worden gestraft, omdat zij de bureaux van een sociaal-democratisch dagblad met hun leven hebben verdedigd tegen horden, die hun bevelen krijgen uit Moskou.”

't Was er uit. Vrouw Kovacz had het lang opgekropt, maar nu was 't er uit.

„Moeder!” zei Piroška waarschuwend, want het meisje zag, welk onheilspellend vuur begon te flikkeren in Julius' oogen.

Doch Elizabeths verontwaardiging was te sterk om te zwijgen.

„Ik heb me aldoor geweld aangedaan,” zeide ze; „maar ik kan niet altijd mijn mond houden. Mag ik, de moeder, dan niet meer spreken in mijn eigen huis? Is de Commune reeds zoo machtig, dat mij onder mijn eigen dak de mond wordt gesnoerd?”

En daar ineens schreeuwde zij het uit: „De Commune is het beest uit den afgrond!”

Stephan stond ter zijde en keek het raam uit; naar de notenboomen, die hun dorre takken uitstrekten naar de lachende zon. Krampachtig bewogen zich zijn handen; een smartelijke trek deed zijn lippen beven.

Kovacz legde het dagblad neer.

„Laten wij vrede houden!” zeide hij.

„Goed gezegd!” antwoordde Julius, „vrede houden, zoolang als 't mogelijk is!”

„Kalm, Julius!” smeekte het meisje; „Moeder is driftig geweest — vergeef het haar!”

„Er valt hier niets te vergeven,” antwoordde Elizabeth; „ik herhaal het — de Commune is het beest uit den afgrond.”

„Het is schandelijke laster,” barstte Julius uit, „gruwelijk en schandelijk! Ik verdraag zulken laster niet.”

De huisvrouw gaf er geen antwoord op. Zij verliet het vertrek, en Stephan hoorde haar de trap opgaan. Zij ging naar Stephans kamertje, en daar, bij dien muur, waar de tekst hing: „Roept Mij aan in den dag der benauwdheid!” daar knielde zij neder, om haar overkropt gemoed te ontlasten voor den Heere haar God.

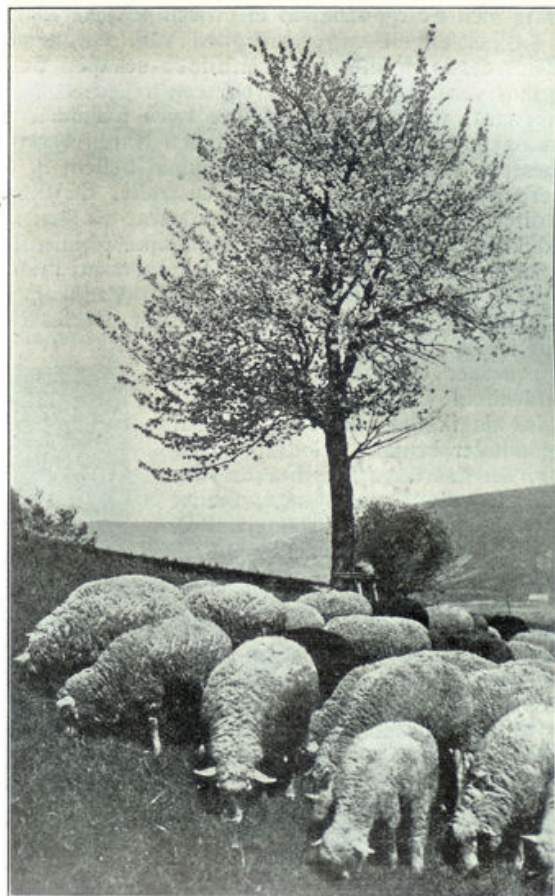
De toorn en de verontwaardiging waren geweken, maar een groote droefheid ging in diepe golven over haar gemoed. Zij bad; zij bad voor haar gezin en voor haar zinkend vaderland.

Toen zij oprees van haar knieën, zag ze Stephan naast zich staan. Hij sloeg den arm om haar hals in innige kinderliefde.

„Ik ben in mijn hart ook reeds een Communist,” zeide hij op teederen, vleienden toon: „zal u mij daarom vloeken?”

„Ik weet het,” zeide ze; „ik weet het! Ik ben de eenige in dit huisgezin, die geen Communist is.”

(Wordt vervolgd)

„Nu stijgt van uur tot uur de pracht der aarde”

DE NIEUWE DAG

L PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

29)

Nadruk verboden

Moeder Elizabeth zag haar zoon lang aan; er waren tranen in zijn oogen.

Toen zeide zij: „Je oogen zijn oprecht, mijn jongen, maar ze zijn beneveld. Neen, ik zal je niet vloeken. Ge zijt en blijft mijn kind, en ik zal je eeuwig liefhebben.”

„Moeder,” zeide hij, „zijt ge dan vast overtuigd, dat ik een blinddoek voor de oogen heb?”

„Zoo vast en vaster dan dat ik daar de zoon zie schijnen aan den blauwen hemel.”

„Bid dan met mij, dat die blinddoek moge scheuren!”

En weer knielde de moeder neder, met de hand van haar jongen in haar hand. Zoo had zij met hem samen gebeden in lang vervlogen dagen, toen hij nog een kind was, en een verkeerde daad had begaan. Zij fluisterde haar gebed, maar Stephan verstond elk woord. Haar ziel worstelde met God om de ziel van haar kind; de moederliefde, die sterk en machtig is, kampte hier tegen het beest uit den afgrond, dat zijn ziel begeerde.

Toen zij opstonden, was Elizabeth kalm geworden.

„Het wordt tijd, om voor het middagmaal te zorgen,” zeide zij op haar gewonen toon, en daalde de trap af.

Doch Stephan bleef in diepe gepenzen achter.

Met een gramstorig gemoed had Julius de woning verlaten, om zich naar de gevangenis te spoeden, waar Béla Kun was opgesloten.

De cipier bracht hem nieuwe, hoopvolle tijdingen. Károlyi had bevel gegeven, Béla Kun als een politiek gevangene en niet als een misdadiger te behandelen, terwijl Mevrouw Károlyi een uur geleden in haar auto was voorgereden, om Béla Kun te bezoeken. Zij had den Bolsjewiek allermorzaamst de hand gereikt, en hem een mooien ruiker roode rozen gebracht.

‘t Was schier ongelooflijk, maar de cipier had het met eigen oogen gezien, en deze cipier, die voor enkele dagen Béla Kun een gemeenen gelukzoeker had genoemd, sprak nu met grooten eerbied over de reusachtige talenten, die deze merkwaardige man bezat. En met innig welgevallen voegde hij er aan toe, dat Mevrouw Károlyi naar alles had geïnformeerd, en zelfs had gevraagd, of de matras van den heer Kun wel zacht genoeg was. „Hoor eens hier, cipiertje,” had ze met een lachend gelaat gezegd — die kokette lach week nooit van haar gelaat, als ze onder de menschen kwam — „jij bent er voor aansprakelijk, hoor, als de heer Kun iets te kort komt.” En met een vriendelijke buiging was zij weer naar buiten gezwaaid.

„Zou ik den heer Kun niet eens kunnen spreken?” vroeg Julius.

De cipier schudde het hoofd.

„Dat gaat nu absoluut niet.”

„Waarom niet?”

„Hij houdt juist een gewichtige politieke beraadslaging met enkele leiders der vakverenigingen. Alexander Garbay is er een van.”

Hij knipoogde tegen Julius, en deze begreep het nu net zoo goed als die oolijke cipier, welken kant het uitging.

Het was begonnen met den wassenden stroom der Sociaal-Democratie. In het naburige Kispest b.v. waren voor den Nationalen Raad twintig Sociaal-Democraten en tien Contra- of Anti-revolutionairen gekozen. Van

die tien trokken er negen hun oude plunje uit, en sloten zich bij de Sociaal-Democraten aan, terwijl slechts één Anti-revolutionair, onvervaard om de gevaren, die hem en zijn gezin bedreigden, als een held stand hield bij de Kruisbanier.

Het dappere corps der officieren, dat ter ongelukkiger ure trouw had gezworen aan den Nationalen Raad, deed nog een stap verder in diezelfde noodlottige richting, door zich voor een groot gedeelte bij de sociaal-democratische partij aan te sluiten.

Doch deze socialistische stroom was geen zelfstandige stroom; het was slechts een bijrivier, die den Commune-stroom zou voeden, zooals nu zonneklaar bleek. Garbay, de voorzitter van den machtigen metaalbewerkerbond, met Béla Kun in de gevangenis beraadslagend over de toekomst van Hongarije — het zeide genoeg. De Sociaal-Democraten zouden de vlag der Commune volgen, gedwee als schapen — dat stond reeds zoo vast als een paal boven water. Julius had het altijd wel vermoed; zoo moest het komen; en het morgenrood gloorde sterker van den nieuwen dag.

Een groote volksmenigte vulde de straat, op de maat van de muziek loopend. De roode vlag wapperde zegevierend boven de hoofden, en de Internationale werd aangeheven.

Julius sloot er zich bij aan. Zijn slapen gloeiden van geestdrift, en hij greep zelf de schacht van de vlag.

„Zij moet hooger klimmen,” riep hij, „hooger! Ze moet de wolken bereiken, opdat alle volken ze zullen zien, want wij bedoelen de wereldrevolutie!”

En hij zwaaide de roode vlag hoog uit boven de hoofden van het juichende volk! (Wordt vervolgd)

.... die kokette lach week nooit van haar gelaat....

Gravin Michael Károlyi

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

30)

Nadruk verboden

XII. De Dictatuur van het Proletariaat.

Zoo kwam Károlyi weer in eere bij Julius. Deze graaf Michael Károlyi, die drie maanden te voren plechtig in 't openbaar had verklaard, dat hij de eenige man was, die Hongarije kon en zou redden, eindigde met de verklaring, dat het pacifisme de laatste hoop was van het Hongaarsche volk.

Béla Kun verliet de gevangenis, om in een auto te stappen en in den nacht ontvangen te worden door Károlyi. En uit de salonkamer van Károlyi besteede deze Béla Kun den troon van Stephaan den Heilige...

De revolutie had haar eindpunt bereikt; boven het Stadhuis werd de vlag met de roode, vijfpuntige sovjet-ster geheschen, en toen de Budapesters op den eersten lentemorgen ontwaakten, zagen zij de auto's der particulieren, die door Czerny en zijn kornuiten in den nacht waren buitgemaakt, vol marine-soldaten, met de roode vlag voorop, in razende vaart door de straten snellen. De muren waren rood van al de roode plakaten, die er opgeplakt waren, en over de pleinen en door de straten donderde de kreet: „Leve de dictatuur van het Proletariaat! Ter hel met de burgerij!”

„Nu zijn wij er!” zeide Janos de voerman, die in den voormiddag thuiskwam.

„Ben je nu blij, broeder?” vroeg Ladislaus; „ik zie aan je gezicht, dat je blij bent.”

„'t Geeft een opluchting — dat is zeker. De machine liep vast; nu komt er weer gang in.”

En toen Ladislaus een diepen zucht slaakte, klopte de voerman hem troostend op den schouder.

„We moeten er nu eens als verstandige menschen over praten — zou jij den ouden toestand, waarbij Hongarije door Oostenrijk als een soort vazalstaat werd beschouwd, terug wenschen?”

„O neen,” antwoordde Ladislaus met hartgrondigen nadruk; „dat niet.”

„Wel nu, wat wil je dan?” vroeg Janos.

„Ik wil geen Oostenrijk, maar de Commune nog minder!” antwoordde Ladislaus heftig.

„Je moet toch het een of het ander kiezen.”

„Is er dan geen andere weg?”

„Natuurlijk niet.”

Ladislaus wierp het hoofd in den nek, zijn zwager, die voor hem stond, met groote verbazing aankijkend.

„Dat moet je me toch eens nader verklaren, Janos.”

„Goed, dat zal ik doen. Het loopt met de productie mis — dat weet je.”

„Door de dwaze werkstakingen.”

„Stil nu een beetje, en laat mij even uitpraten! Behalve het gevaar met de productie hebben we te doen met de buitenlandsche politiek; de Entente wil het grootste deel van Hongarije afscheuren.”

„En dat zal gebeuren ook.”

„De Commune zal het verhinderen.”

„Het is veel te laat, om dat te verhinderen, man. Pogány heeft ons nationaal leger vernietigd; wij zijn weerloos. Aan alle zijden kunnen onze vijanden binnenkomen, en verzet zullen ze niet vinden.”

„Jij spreekt als een burgerlijke Middenstander.”

„Ik spreek als een Hongaar, als een vaderlander.”

(Wordt vervolgd)

KONING VAN ROME

Hie, hij staat er al weer.

Gisteren stond hij er. Eergisteren.

Elken dag der vorige week.

De kleine, teere handen klemt hij om de zware stijlen van het hek. En hij tuurt, of hij in de verte iets ziet, dat heel mooi is, veel mooier dan het groote kasteelpark van Schönbrunn, dat nu achter hem ligt. Hij tuurt en houdt den adem in, of hij niets verliezen wil van het genot, dat het vergezicht hem geeft. En hij heft zich op de teenen, en drukt het ranke lijf tegen het zware hek, of hij de tralies wil wegduwen, of hij voortgaan wil, den breeden weg langs, om te zijn vlak bij het mooie, dat hij nu zoo ver, ver weg ziet....

Is de kasteeltuin hem niet groot genoeg, en niet schoon genoeg, dat hij elken dag staat bij dit hek, en tuurt, en wacht.... en tuurt....

Of hij niet groot genoeg is? Er zijn bosschen, waarin men verdwalen kan, en paden van uren gaans. En nog nimmer ging hij ze alle....

En niet schoon genoeg?

Of de keizer van Oostenrijk zich geen lusthof scheppen kon, dat een paradijs gelijkt! Of er geen plekken zijn, waar ieder wandelaar met bewondering stil staan zou! Er zijn breedgetakte boomen, waarin wonderschoon het zonlicht speelt. Er is gezang van vogels. Er is sappig ooft aan welige vruchtboomen. En groote stille vijvers zijn er, waarin blanke zwanen. En de witte waterlelies droomen er. En er is gespartel van goudvisschen. En duizend bloemen bloeien er op de velden. En vlugge eekhoortjes zijn er in het hout. En vogelnesten. En er zijn klaterende fonteinen, die muziek maken den ganschen dag. En voor den kleinen zwerveling zijn er jongens en meisjes, kinderen van lakeien en knechts, die wat graag met hem spelen zouden, den kleinen vreemdeling. Waarom hem niet opnemen in hun vroolijken kring?

Maar hij wil niet spelen met hen. Het bosch lokt hem niet in zijn geheimzinnigheid, en de jonge eenden niet met hun vroolijk gesnater. Bloemen plukken? Wat zal hij aanvangen met den krans? De tamme herten in het park snuffelen met hun vochtigen snoet langs zijn kleine handen — brengen de kleine jongens en meisjes hun niet altijd brood. — Hij merkt het niet op. Langs den breeden, vlakken, eentonigen weg gaat hij, waar de wind fluistert in de takken der boomen. Hij hoort het niet. En hij luistert niet naar het geklater der fontein. En niet naar de stemmen der kleine jongens, die zijn kameraden willen zijn.

Elken dag betreft hij zijn wachtpost aan het hek. In zijn kleine, teere handen klemt hij de forsche ijzeren tralies.

En hij tuurt. Of hij, heel ver weg, iets ziet dat heel, heel schoon is.

Is het park van Schönbrunn hem niet schoon genoeg?

Dat park, heerlijk als een paradijs, en schoon als een droom....

Een droom....

Is het park van Schönbrunn, dat nu achter hem ligt, niet zelf een droom, en — een verschrikkelijke.

En de werkelijkheid, de heerlijke werkelijkheid, ligt die niet daar ginds, heel ver weg, achter de boomen ginds, en achter de bergen daar ver weg.

Dáár, — dáár ligt Frankrijk. Dáár is Parijs. Dáár zijn de paleizen en tuinen der Tuilerieën, — de tuinen en paleizen van zijn vader....

Zijn vader.... Keizer Napoleon.

En hij.... Koning van Rome....

Koning van Rome.... of is dat ook een droom?

DE NIEUWE DAG L. PENNING	Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
------------------------------------	---

31)

Nadruk verboden

Toen zette hij zich echter weer rustig neer. Hij mocht niet toornen op zijn zwager noch op zijn zuster, die hem zoo gul en hartelijk verzorgden. Zij wisten niet beter; zij waren misleid; en het geheele Hongaarsche volk werd misleid; en daarom hadden een paar dozijn misdadigers de regeeringsteugels in handen kunnen krijgen over een vrijheidlievend volk, dat eens zijn eigen koningen had gekozen!

Hij stutte de ellebogen op de tafel, en sloeg de vingers langzaam ineen.

„Spreek nu maar, Janos, en ik zal luisteren.”

„Ik wil maar zeggen, dat slechts een dictatuur van het Proletariaat ons heden kan redden. Heeft die dictatuur haar taak vervuld, dan kan ze vertrekken.”

„Die dictatuur is de tyrannie, mijn broeder; ze zal zich handhaven op de nationale puinhoopen tot het alleruiterste, maar ga nu maar voort!”

„De Russische Sovjetlegers naderen de Karpathen, om ons te helpen tegen de Entente; in Beieren zal de ster der Sovjet worden geheschen; in Berlijn en in Weenen eveneens, en de arbeidersklasse in West-Europa zal meegaan. Dat beteekent de wereldrevolutie en de nieuwe, blijde dag.”

„Ik dacht, dat die nieuwe dag reeds met de October-revolutie was begonnen.”

„Dat was het eerste morgenrood.”

Maria kwam met groote stappen binnen, om den soepot boven 't vuur te zetten.

„'t Zal een beetje schraal zijn van middag met de soep,” zeide ze, „maar 't zal spoedig beter worden. Er is toch geen bloed gevloeid van nacht?”

„Geen druppel,” zei Janos.

„Gelukkig, want dat zou vreeselijk zijn.”

Juist kwam er een gepantserde vrachtauto voorbij, vol matrozen. Zij hielden de geweren bereid, en de scherp geslepen bajonetten flikkerden in de Maartsche zon. De achterste legde aan op een straatlantaarn, en het glas viel rinkelend tegen den grond.

„Ter hel met de burgerij!” brulde hij, en zijn kameraden herhaalden den kreet.

Maria keek hen na door de ruiten, totdat de wagen om den hoek der straat verdween. Er lag ontsteldheid op haar gelaat.

„Dat zijn toch vreeselijke uitroepen!” zeide ze.

De voerman trok even de schouders op.

„Een beetje aangeschoten,” vergoelijkte hij; „men moet dat zoo nauw niet nemen. Overigens heeft de nieuwe Regeering reeds een verstandige daad gedaan, door allen alcoholverkoop te verbieden.”

„En dat verbod wordt blijkbaar al trouw opgevolgd,” zeide Ladislaus met bittere ironie.

Doch Maria had op de laatste woorden nauwelijks gelet. Haar gelaat verried haar bezwaard gemoed.

„'t Waren echte roovers- en moordenaarsgezichten; 't is te hopen, dat Béla Kun hun spoedig hun paspoort zal geven.”

„Wees maar gerust, vrouw!” zei de voerman; „Béla Kun is een schrandere man; hij weet het kaf van het koren te onderscheiden — 't is hem toevertrouwd!”

„Ik denk het ook,” meende Ladislaus; „aan een man, die de hem toevertrouwde arbeiderskas bestal, is dat wel toevertrouwd.”

„Is dat gebeurd?” vroeg Maria met groote bevreemding; „dat is toch ongelooflijk.”

Janos maakte een onwillig gebaar.

„Ik wil die daad niet goed praten, maar wie weet, hoeveel bitter berouw hij er nu van heeft — kijk, daar komt Sándor aan.”

Sándor Katona was portier geweest in het huis der beide Holláns, vader en zoon. Hij woonde eenige huizen verder, en Janos kende hem heel goed. Hij had iets haatdragends en wraakzuchtigs in zijn karakter, en Janos had zijn vrouw altijd vermaand, voorzichtig te zijn tegenover dien man.

Sándors gelaat was onnatuurlijk rood, toen hij de keuken binnen stapte. Maria zag op het eerste gezicht, dat hij alcohol had gedronken, maar beschonken was hij niet. Hij had een kleine karwei van een verhuizing aangenomen, en vroeg aan Janos, of deze morgen vroeg met paard en wagen kon komen, om den verhuisboedel op te laden.

De voerman moest het even nakijken in zijn notitieboekje. Het was vandaag Vrijdag, de 21ste; morgen Zaterdag, dan had hij 's morgens een ander karwei te doen, maar morgen namiddag zou 't kunnen.

„En wat moet dat kosten?”

„'t Zal de wereld niet kosten,” antwoordde Janos, en hij noemde een bedrag.

„'t Is heel schappelijk, Sándor.”

„Nu ja, wij zullen er niet veel woorden om vuil maken; 't is goed — zeg, Ladislaus, waar is je roode strik, man?”

„Een rooden strik heb ik nooit gehad.”

„Dan wordt het tijd, zou ik zoo zeggen, er een aan te schaffen.”

Janos stiet zijn zwager onder de tafel waarschuwend aan, en Ladislaus begreep dien wenk.

„Vrijheid, blijheid!” zei hij, en hij ging naar het raam, om naar een raaf te kijken, die daar rustig op een tak zat van den knoppenden boom.

Sándor zette de pet vaster op het hoofd, wat zijn gewoonte was, als hij in een twistzieke bui geraakte.

„Me dunkt, dat ieder weldenkend mensch nu wel een rooden strik mag dragen; 't is het bewijs, dat de tyrannie gebroken is.”

Ladislaus bleef voor het raam staan, met den rug naar het gezelschap gekeerd, opmerkzaam die zwarte raaf opnemend. Een jongen van de straat wierp een steen naar den vogel, maar hij bleef onbeweeglijk zitten, de half geloken oogen droomend naar een omgespitten akker gericht, onder den blauwen hemel, terwijl in het Westen regenwolken kwamen opzetten. Toen begon de raaf zich te wiegen op den tak, schuurde den bek tegen een twijg, en sloeg langzaam de vleugels uit, om naar het Oosten te vliegen.

„'t Is gelukkig, dat het Proletariaat nu ook eens baas wordt. Het kan nooit goed gaan, als één klasse maar altoos regeert. Nu is 't uit, en ik heb met die beide trotsche heeren ook nog een appeltje te schillen.”

„Wie bedoel je eigenlijk?” vroeg Maria.

„Wel, de Holláns. Zij zijn er de schuld van, dat op mijn request afwijzend werd beschikt. Ze hebben me altijd gezocht; ze wilden me uit mijn brood stooten. Maar nu zijn de hekken verhangen. Wacht maar! Ik zal ze wel vinden, die vuile Contra-revolutionairen!”

„Die Holláns kunnen nog last genoeg van hem krijgen,” zeide Janos, toen Sándor vertrokken was; „kom, vrouw; schep de soep op!”

(Wordt vervolgd)

Ladislaus ging na het middageten naar de binnenstad. Hij had vernomen, dat de Socialisten en de Communisten tot één partij waren saamgesmolten, en dat Garbay President was geworden der Sovjet-republiek.

Dat presidentschap was natuurlijk maar een wassen neus; Béla Kun was de ware heerscher; Ladislaus begreep dat wel.

„Dag, vader Prochaska!” zeide hij.

Het verheugde hem, den veteraan te mogen ontmoeten; de getrouwen waren weinig geworden in het land, maar deze grijsaard behoorde er toe; hij was er nog een van de oude garde, die door Gods genade onvatbaar was voor de communistische bacillen.

In zulke zware tijden wordt de geestelijke band trouwens sterker gevoeld dan ooit. In de verdrukking vlamt het gemeenschapsvuur op, en de gemeenschap troost en verkwikt en bemoedigt — in de gemeenschap schuilt een sterkende kracht.

„Ik heb mijn jongsten kleinzoon meegebracht,” zei de grijsaard; „’t is ook een Prochaska; hij heet Andreas.”

Het was een stevig gebouwde boerenzoon van ongeveer dertig jaren; hij was ongehuwd, en was nog thuis bij zijn ouders, terwijl de andere kinderen reeds lang gehuwd waren, en de wijde wereld waren ingetrokken. Verscheidene van die gehuwde kinderen woonden in Zevenburgen; een paar waren over den Oceaan getrokken en hadden zich aangesloten bij een Hongaarsche nederzetting in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, waar zij thans eigenaren waren van groote boerderijen.

„’t Is op ’t oogenblik nog niet druk in den landbouw,” zei de grijsaard, „en daarom is Andreas nu maar eens meegekomen. Ik heb begrepen, dat er al weer groot nieuws is; wij hebben dus de Dictatuur van het Proletariaat gekregen.”

„Het moest er van komen, vader Prochaska.”

„Ik heb ’t zelfde verwacht, ofschoon het vlugger is gegaan, dan ik had vermoed.”

De veteraan keek naar de lucht. De zon was schuil gegaan; zware wolken verduisterden den hemel, en een scherpe, koude wind woei over den Donau.

„Ik verwacht regen,” zeide hij; „ik voel de druppels al.”

Zij stonden bij een rood aanplakbiljet, er pas bevestigd, en zij lazen:

„Krijgswet. Iedereen, die de bevelen van de Sovjet-regeering wederstaat of tot rebellie aanzet, wordt ter dood veroordeeld. Revolutionaire krijgswet zullen zitting houden en de misdadigers vonnissen. Budapest, de 21ste Maart 1919.”

„Dat zet stevig in,” meende de grijsaard; „het wordt natuurlijk een schrikbewind.”

Dat zeide hem zijn gezond verstand. Zonder schrik en terreur en zonder den bijstand van het uitschot, van de verworpelingen der maatschappij, zou deze regeering, in den Moskouschen oven gebakken, geen dag kunnen bestaan.

Wagens en rijtuigen werden niet meer gezien op straat, maar wel automobielen, waarin de nieuwe ambtenaren van den Staat zaten, terwijl op de treeplanken

gewapende matrozen stonden, met de hand aan het slot van het geweer.

„Met duizend vastberaden kerels,” zeide Ladislaus tusschen zijn tanden door, „flink gewapend, vooral met handgranaten en in vlugge auto’s, neem ik aan, die heele Sovjetkraam binnen twee uren in elkaar te trappen.”

„Ik zou mee doen,” zei Andreas, „als er maar een leider was!”

„Leefde graaf Tisza nog maar!” zuchtte Ladislaus. Graaf Tisza . . .

Vader Prochaska schudde weemoedig het hoofd. Zijn herinnering reikte over meer dan drie kwart eeuw, en hij was rijk aan ervaring en wijsheid.

„Ze zouden hem aanstonds vermoorden!” zeide hij.

Een nieuwe auto kwam aansnellen, om plotseling voor de aanplakzuil, waar Ladislaus en zijn vrienden stonden, te stoppen.

Een gezicht als van een jongen, bloeddorstigen havik boog uit het raam.

„Leest dat goed,” schreeuwde een stem; „de boeren mogen het ook onthouden!”

„Daarvoor staan we hier!” antwoordde Andreas op onvervaard toon.

Een gebalde vuist kwam uit het raam te voorschijn; toen zette de auto weer aan, en reed met zijn escorte van gewapende matrozen in vliegende vaart verder, over de oude Károlyi-biljetten heen, die van de muren en houten schuttingen waren gescheurd, en rondfladderden in den aanwakkerenden wind.

Andreas keek de auto lang na, en de hand aan zijn voorhoofd leggend, zeide hij: „Waar mag ik die brutale spitsboeventronie toch meer hebben gezien?”

„Hij heeft in ’t leger gediend, aan ’t Russische front,” antwoordde Ladislaus.

„Is ’t soms Samuel?”

„Jawel, maar hij noemt zich thans Samuelly.”

„Die vagebond! Die schurk! Hij heeft me door zijn verklikkerij nog een keer vier dagen arrest bezorgd — onverdiend! En moet zulk schuim nu Hongarije regeeren? ’t Is toch Gode geklaagd!”

Andreas had er gelijk in, maar het feit bleef toch bestaan, en al perste hij de lippen op elkander van toorn om de bittere en grievende vernedering, die het fiere Hongaarsche volk moest ondergaan, het was een machteloze toorn.

Prochaska, de grijsaard, was de kalmste en de gelatenste van het kleine gezelschap — zat hem dat in zijn leeftijd?

Dat niet. Het schulde in iets anders. Hij dacht aan de laatste woorden van den stervenden Tisza: „God heeft het aldus gewild.”

En God had het aldus gewild, opdat de ploeg der smart den Hongaarschen akker om zou scheuren, en opdat die akker ontvankelijk zou worden voor het goede zaad!

XIII. Als de wegen uiteengaan.

De lente was gekomen, de blijde lente, en de amandelhooven bloesenden. Alles bloesemde, en boven de hoofden van Julius en Piroška, die in het tuinpriëltje zaten, zongen de vogels hun vroolijk lied. En de zon juichte aan den wijden, blauwen hemel, en een zee van groen gebladerte ruischte op de toppen der heuvelen.

„Zie, daar komt Oscar aan,” zei Piroška; „zien we je eindelijk ook weer een keer, Oscar?”

Zij had hem niet meer ontmoet sinds die aanranding op den eenzamen weg.

„Jij had wel eens mogen informeerden, of de schrik mij geen nadeel had gedaan.”

„Stephan heeft het mij verteld,” was zijn antwoord.

Hij wilde lachen, maar het ging niet. En zijn gebaren verrieden zijn innerlijke, nauwelijks te beheerschen opwindung.

„Is er niemand thuis?”

„Moeder is thuis, en Vader is ook net thuis gekomen; dat treft goed.”

Zijn bevreemdende houding maakte haar echter ongerust. Zij stond op en ging naar het tuinhok.

„Er is toch niets kwaads?”

Zijn lippen beefden, en zijn neusvleugels trilden.

„De beide Holláns zijn vermoord!”

„Wat?” riep het meisje, „de beide oud-staatssecretarissen, vader en zoon?”

„Alle beide. Je vader kent hen goed, en daarom kom ik het zeggen.”

Het meisje was er geheel van verslagen, en zich tot haar verloofde wendend, die zich bij haar had gevoegd, zeide ze: „Julius, het kan toch niet waar zijn?”

„Mogelijk is het,” zeide hij; „roofmoorden hebben meer plaats gehad; van de Holláns was het bekend, dat zij nog al eens veel geld in huis hadden.”

Oscar schudde het hoofd.

„Het was geen roofmoord. Laten wij naar binnen gaan — dan zal ik de verschrikkelijke geschiedenis vertellen!”

Kovacz was juist thuisgekomen van zijn bezigheid. Hij stopte zijn pijp en Elizabeth was bezig met de lappenmand.

„Zoo, Oscar,” zeide hij, „kom hier zitten! Neem dezen stoel — wat is er voor nieuws?”

Toen Oscar den moord mededeelde, legde Kovacz met een verbleekt gelaat de pijp op de tafel.

„’t Is toch verschrikkelijk!” riep hij. „Moeder, hoort ge dat? En zijn ze allebei vermoord? Ik heb den ouden heer Hollán verleden Donderdag nog gesproken; hij zal reeds in de zeventig zijn. Wanneer heeft het plaats gehad, Oscar?”

„Gepasseerden nacht.”

„’t Is natuurlijk om ’t geld te doen geweest,” meende Julius.

Doch Oscar gaf er geen antwoord op.

„Kent iemand van jullie Sándor Katona?” vroeg hij. Niemand kende hem.

„Het doet er ook niet toe,” zei Oscar, en toen vertelde hij de droeve geschiedenis.

Deze Sándor, die in betrekking was geweest bij de Holláns, had een oude kwestie met hen, en had hen wegens het verbergen van wapenen bij de nieuwe Regeering aangeklaagd.

Julius spitste de ooren.

„Aha,” zeide hij: „nu begint me een licht op te gaan! Of het verbergen van wapenen staat de doodstraf. En die wapenen zijn zeker bedoeld geweest voor geweldadige contra-revolutionaire doeleinden?”

„Sándor heeft hen daarvan ten minste beticht.”

„Natuurlijk — ik begrijp reeds alles.”

Julius wierp het ene been over het andere, en haalde den sigarettenkoker uit den zak, om een nieuwe sigaret aan te steken.

(Wordt vervolgd)

Vijf-en-twintig-jarig Jubileum Zendingsarbeid te Jogjakarta

Het was vijf en twintig jaar geleden nog niet gemakkelijk, toelating te krijgen van de Regeering om het Evangelie van Jezus Christus te mogen prediken in de Vorstenlanden op Java. In de Vorstenlanden, Soerakarta en Jogjakarta, is nog een nabloeï van de oude Javaansche heerschers-dynastie uit het Huis van Mataram. In beide gewesten zit een Sultan op den troon, afstamming uit het oude Vorstenhuis, en vertegenwoordigt naast de Hollandsche regeering van den Resident, een Javaansche macht.

Bovendien, waar de Islam de officiële staats-godsdienst der Javanen is, is de Sultan in zijn land het godsdienstig hoofd van dien Mohamedaanschen Staat.

Een en ander maakte de Regeering — geheel ten onrechte — beducht toestemming te geven tot vestiging van een zendingspost.

Voor al Soerakarta — Solo — had een geopende deur voor het Evangelie, waar arbeiders in 's Heeren wijngaard, die door die geopende deur de velden wit zagen om te oogsten, vol bezieling wilden binnengaan.

Het was vooral Dr. J. G. Scheurer, die als zendelingen-arts in Solo pionierswerk verrichtte.

Hij dacht niet aan allerlei gemakkelijke levensvoorwaarden, aan condities over salaris en pensioenregeling hij ging en deed wat zijn hand vond om te doen. Hij huurde een eenvoudig inlandsch huis in een Javaansche wijk van de stad Solo, en begon met zijn vrouw, die verplegen kende, te helpen al de Javanen, die tot hem kwamen. Daar in dat schamele inlandsche huis is

1904. Javaansch verplegend personeel van het Zendingshospitaal te Jogjakarta met
1. Dr. Scheurer, 2. Dr. Esser, 3. Mej. J. H. Kuyper, 4. Mej. J. C. Rutgers.

met kleine middelen een groot geloofswerk verricht. Daar is gebeden en geworsteld, daar is soms zelfs gebrek geleden, daar is barmhartige liefde den Javanen bewezen, daar is Christus verkondigd. Het resultaat was, dat toen hij in Solo een zendingshospitaal wilde openen, de Regeering de toestemming weigerde.

God had het anders beschikt; niet Solo, maar Jogjakarta zou eerst de prediking van het Evangelie ontvangen. En daar verrees, nu vijf en twintig jaar geleden, het zendingshospitaal, dat thans zijn jubileum viert mag.

Dr. J. G. Scheurer heeft het zelf gebouwd en is de eerste geneesheer-directeur geweest. Hij genoot ten volle het vertrouwen van de Javanen, die hem den eere-naam gaven van dokter-toeloeng. (dokter, die helpt.)

Bij gelegenheid van het vijf-en-twintig-jarig Jubileum

33)

Nadruk verboden

„Ook rooken?” vroeg hij aan Oscar, hem den koker aanbiedend.

„Dank je!”

„’t Is nog wel een contra-revolutionaire sigaret,” zeide hij met lichten spot.

Hij stak weer een sigaret aan, en legde den koker voor zich op tafel.

Oscar kwam echter toch nog even op Julius' opmerkingen terug. Dat de Holláns wapenen verborgen hadden gehouden, betwijfelde hij, en dat ze zich buiten elke contra-revolutionaire beweging hadden gehouden, stond vast.

„Dat zeg jij,” hernam Julius op scherp toon, „maar Sándors getuigenis klonk toch anders.”

„Sándor is een haatdragend en wraakzuchtig mensch,” antwoordde Oscar op niet minder scherp toon; „hij was bezeten met de dwaze idee, dat de Holláns zijn ondergang zochten, en thans heeft hij zich willen wreken.”

Toen vertelde hij den dubbelen moord. Zij werden midden in den nacht van hun bed gelicht, en zonder vorm van proces op een vrachtauto geduwd. Hun werd gezegd, dat zij moesten sterven, en vlak bij den eersten pijler der Kettingbrug werden ze doodgeschoten, hun gelaat naar de rivier gekeerd, terwijl vooraf Alexander Holláns beenen waren verbrijzeld. De lijken werden bijeengebonden en toen in den Donau geworpen.

„Dat is meer dan afschuwelijk,” zeide Kovacz met brandende verontwaardiging; „o, dat is ontzettend!”

„Het is het begin,” zeide Elizabeth, terwijl haar adem joeg; „het is de Commune, die er achter zit — denkt gij ’t ook niet, Oscar?”

Hij knikte bevestigend met het hoofd.

„De Commune en niets anders.”

Piroska keek haar verloofde aan; zij zag, hoe het bloed hem naar de wangen steeg.

„Dat is natuurlijk weer een stok, om den communistischen hond te slaan,” barstte hij uit; „maar ik begin versterkt te worden in mijn eerste vermoeden, dat het een ruwe roofmoord is geweest.”

Kovacz verwierp die gedachte echter ten eenen male. Zoo'n vermoeden was onzin. Roofmoordenaren houden er geen vrachtauto's op na, om de beroofden een heel eind weg te vervoeren, en dan op een publieke brug dood te schieten.

Oscar keek Julius met doordringende oogen aan.

„Ken jij Czerny? Joseph Czerny?”

Julius lachte. Iedereen kende hem immers, den krantenorganisator en aanvoerder der terroristen.

Oscar begon heel langzaam te spreken.

„Het was een bende van de terroristen, die de beide Holláns overvielen. Zij hadden een groote lijst bij zich van burgers, die in hechtenis moesten worden genomen, en de beide Holláns stonden er op. Toen de beiden waren vermoord, zijn de terroristen teruggekeerd tot Czerny, om rapport over te brengen. Zij vertelden den moord, en Czerny zeide: „Goed gedaan.”

Het werd weer stil in de kamer, als op dien avond, toen de moord van graaf Tisza bekend werd.

Elizabeth verborg het gelaat in haar handen, en Piroska zat daar met een ontdaan gemoed.

„Ge moet je dat niet zoo aantrekken,” zeide Julius. Zij keek hem met verbijstering aan, en het glipte als een bang vermoeden voor een oogenblik door haar ziel, dat zij elkander niet meer begrepen. Het werd drukkend in de kamer; de atmosfeer was vol electriciteit en spanning.

Als Julius nu maar kalm bleef! Hij, de vurige Communist!

Gelukkig, hij bleef kalm. Aan Oscars goede trouw wilde hij niet twifelen, maar Julius had van het gehele geval niets gehoord; hij was heden morgen in de binnenstad geweest en er was niet van gerept.

„Hoe weet je dat nu allemaal, Oscar?” vroeg hij, en Oscar antwoordde, het uit de vertrouwbaarste bron te weten.

„Als je me niet gelooft, dan kun je met mij meegaan, en ik zal je het onschuldige bloed der Holláns laten zien. Het kleeft aan den pijler der Kettingbrug.”

„Het gaat nu den verkeerden kant op,” zeide Kovacz, terwijl hij zenuwachtig de handen bewoog. „Maar laten we ons oordeel opschorten en afwachten, of de moordenaren niet hun verdiende loon zullen ontvangen.”

„Zij hebben reeds hun loon,” antwoordde Oscar. „Hoe bedoel je dat?”

„Czerny, een der hoogste regeeringsambtenaren, heeft hun immers gezegd, dat zij goed werk hebben geleverd, en hij bood hun een handvol sigaretten aan, om hun zijn tevredenheid te betuigen.”

Kovacz keek strak voor zich uit. Hij had er van gehoord, hoe Szamuely uit de beruchte marinebrigade een troep terroristen had gevormd, en had er bij gedacht, dat deze terroristen wel met ijzeren hand maar toch rechtvaardig het gezag der nieuwe Regeering zouden schragen. Tegen deze afschuwelijke moorden op de beste burgers kwam zijn ziel echter in het hevigst verzet.

Hij hief het hoofd met een ruk op.

„Het is bovenmate schandelijk,” riep hij met vlammeende oogen; „zoo wordt het schoone Budapest een moordhol, maar ik wil er geen gemeenschap aan hebben!”

Hij nam den rooden strik en vertrapte hem onder zijn voet.

„Er kleeft bloed aan,” riep hij, „bloed! Het bloed der onschuldigen!”

Toen rees Julius op. Uitdagend, bijna tartend stond hij daar, de Bolsjewiek.

„Ik ben een Communist,” zeide hij, zich op de borst slaande; „en schaam er mij niet voor. Ook laat ik de Dictatuur niet zonder protest beleedigen. De Holláns zullen hun straf dubbel en dwars hebben verdiend, en het bloed aan dien pijler der kettingbrug is een waarschuwing voor het contra-revolutionair gebroed. De Dictatuur van het Proletariaat is er, en zij zal zich weten te handhaven ook.”

Bleek als een doode, stond Kovacz op. Het werd hem te benauwd in huis; hij moest lucht hebben, en rukte het vest open. De blinddoek bewoog zich, de blinddoek scheurde, en het eerlijke Hongaarsche bloed steigerde op in zijn aderen. Zijn vermoeide voeten beklommen den berg, en nu zag hij de werkelijkheid. Elizabeth had hem voortdurend gewaarschuwd, en herhaalde malen hadden vrees en zorg zijn hart besprongen, maar Julius had hem steeds gerustgesteld.

Maar nu stond hij op den berg en zag de werkelijkheid....

(Wordt vervolgd)

GEBED EENER MOEDER

„Nos enfants seront les hommes de plus tard; quand nous y pensons, une supplication monte de nos coeurs au Seigneur, afin qu'Il les garde près de Lui et pour Lui.“*)

Heilig God, in ootmoed buigend,
Breng 'k mijn kind'ren voor Uw troon.
Wil genadig naar mij luist'ren
In den Naam van Uwen Zoon.

Pleiten wil 'k op Uw beloften,
Door U in Uw Woord gedaan.
Op dat Woord mag 'k mij beroepen:
Heer, Uw dienstmaagd! hoor mij aan!

Op de schoone baan der jonkheid,
Op het zonnig pad der vreugd,
Grijp hen stevig bij de handen,
Wees de Leidsman hunner jeugd.

Geef hun ijver tot den arbeid,
Vorm Gij hun karakter wèl,
Doe hen trouw hun plicht betrachten:
Eerst het werk, en dan het spel.

Leer hen vriend'lijk zijn voor and'ren,
Geef een zacht en teer gemoed,
Dat gewillig en opoffrend
Gaarne kleine diensten doet.

Geef hun eerbied voor hun oud'ren,
Waar in dezen slappen tijd
Men de grenzen wil verdoezlen; —
Eerbied en gehoorzaamheid.

Als door studie zij bevlekken,
Onbewust het jong verstand,
Wasch hen van die donk're smetten
Door Uw trouwe Vaderhand.

Maak hen klein in eigen oogen,
Need'rig en ootmoedig, Heer! —
In verzoeking fier en krachtig,
Wars van 't kwade, teer van eer!

Heer, ik heb wel duizend wenschen.
Duizend deugden bid 'k hun toe.
En ik weet: Gij zijt geduldig,
Zijt tot luist'ren nimmer moe!

Doch niet steeds wat ik begeere,
Is het beste voor mijn kind.
Wil Gij, Heer! mijn wenschen heil'gen,
Schenk wat *Gij* het beste vindt.

't Is niet voorspoed bij hun werken,
Waar zoo vaak voor wordt gestreên,
Niet gezondheid ook, hoe smeekend
Ik 't U soms heb afgebeên.

't Is ook niet de drang naar kennis,
En een helder-denkend hoofd,
Vlug begrip van vele dingen
Wat Ge als 't *beste* hebt beloofd.

't Is een hart, dat U wil zoeken,
En dat uitgaat, bovenal,
Naar *die* wijsheid, rein en heilig,
Die voor eeuwig blijven zal.

't Is een leven, dat, geheiligd
Soms door tegenspoed en smart,
Zich aan Uwen dienst wil wennen
Met geheel het jonge hart.

Heer! dit is mijn hoogst verlangen,
Dit mijn bede, dat zij saâm
Onder Uw banier zich scharen,
Als getuigen van Uw Naam.

Dat hun leven, jong en schoon nog —
Naar de kracht, die Gij bereidt,
Naar de mate hunner gave —
U ten dienste wordt gewijd!

E. V.-v. O.

*) „Onze kinderen zullen de menschen van later zijn; wanneer wij daaraan denken, stijgt een smeekbede uit onze harten tot den Heer omhoog, dat Hij ze beware dicht bij Hem en voor Hem.“

34)

Nadruk verboden

Met den moord op graaf Tisza was het begonnen; met den moord op de vrijheid en op de Holláns werd het voortgezet; met den moord op het Hongaarsche volk zou het eindigen. En in een folterende zielekwaal, dat hij in zijn droevige lichtgeloovigheid mee had geholpen, om het bolsjewistische paard van Troje binnen te brengen, stutte hij het hamerende hoofd tegen den buitenmuur.

Toen voelde hij een zachten druk op zijn arm.

„Laat mij!“ steunde hij.

„Treff je die moord op de Holláns zoo verschrikkelijk?“

„Dat ook, maar het is het ergste niet. Ik heb meegewerkt, om mijn volk ongelukkig te maken; dat is mijn vreeselijke misdaad.“

Toen zeide diezelfde troostende stem: „Jezus delgt onze zonden uit.“

En Elizabeth nam hem bij de hand, en samen wandelden zij het bosch in.

„Nu willen we eens met elkander praten,“ zeide ze; „zul je nu luisteren?“

En hij luisterde, en zij troostte hem, en in al haar smart loofde zij God, omdat ze haar man teruggevonden had.

„Waar zijn Vader en Moeder heengegaan?“ vroeg Piroska; „ik wil ze zoeken.“

Maar zij stond niet op, want Julius legde zijn hand gebiedend op haar schouder.

„Ik zag door 't venster, Piroska, dat zij naar het bosch wandelden.“

Oscar was ook vertrokken, en zij waren met hun beiden alleen in de kamer. Er blonk een vreemd vuur in Julius' oogen, en Piroska's hart beefde.

„Ben jij 't met je vaders woorden eens?“ vroeg hij met een rauwe stem.

Zoo had hij nog nooit tot haar gesproken.

„Julius,“ zei ze angstig, „wat wil je toch?“

„Ik wil de waarheid weten.“

„Maar die moord op de Holláns blijft toch afschuwelijk?“

„Czerny zal er zijn rechtvaardige redenen voor hebben gehad, om die terechtstelling goed te keuren.“

„Het was toch een moord?“

„Een terechtstelling was het.“

Piroska had altijd hoog tegen haar verloofde opgezien. Zij, het fiere Hongaarsche meisje, had met haar beperkten horizon in hem haar gids, haar leidsman geëerd, en zich nederig aan zijn leiding toevertrouwd. Dat deed haar liefde, die onbegrensd was. En nóg wilde zij nederig aan zijn voeten zitten, om van hem te leeren, maar waarom keek hij haar aan met zoo'n achterdochtigen blik? Had Oscar's aanwezigheid hem soms geprikkeld?

Zij wilde dat weten; zij moest het weten; zij mocht het vragen in den naam van haar eerlijke en oprechte liefde.

„Ben ik in je oog misschien een beetje te vriendelijk geweest voor Oscar?“ zeide zij. En in den ouden, vertrouwelijken toon vallend, vleide zij: „Is mijn schat een beetje jaloesch?“

„Hoe kom je daaraan?” vroeg hij uit de hoogte; „onze communistische leer kent geen jaloerschheid.”

„Wat kent ze dan wel?” vroeg ze haastig.

„De vrije liefde.”

Het was haar, alsof een koude winterstorm over al de teedere bloesems harer liefde heengierde. Zij rilde, alsof ze de koorts had.

„En waar blijft dan de trouw in het huwelijk?”

„Die trouw bestaat uit vergulde ketenen, die door de communistische leer worden verbroken.”

Het was, alsof al het bloed naar haar hart terugtrok, maar nu mocht zij geen zwakheid laten merken, de fiere dochter van Hongarije. Ach, zij had het zich anders voorgesteld! Zij zou, als zij met Julius getrouwd was, alle licht en alle schaduw, zonneschijn en duisternis, vreugde en smart met hem deelen. Zij zouden één zijn, zooals twee rivieren, die in één bedding saamstroomden, één worden. Zij zouden één zijn in voorspoed en in tegenspoed; zij zouden zich verlustigen in elkanders liefde; dat zou hun geluk zijn, en kwam de dood, dan zou de scheidende den achterblijvende met stervende lippen hoopvol toefluisteren: „Tot wederziens, mijn allerliefste!” Zij zouden elkan- der immers wederzien in het land der ruste!

„Hoe denk je eigenlijk over God?” vroeg zij iaeens, de donkere oogen vastberaden op Julius gericht.

„Dat is wel een zonderlinge vraag,” was zijn verwonderd antwoord.

„Heelemaal niet zonderling; daar draait ten slotte alles om.”

„Nu dan,” zei hij, „ik ben in den grond een Marxist.”

„En sinds wanneer ben je dat?”

„Ik ben 't allengs geworden. Maar nu moet je met die vervelende vragen ophouden; 't is precies, alsof ik als een kleine jongen op de catechisatieles ben.”

En hij lachte luide. Maar het was niet de vroegere

lach, dien zij liefhad; er lag een schampere hooghartigheid in.

Er was een oogenblik stilzwijgen. Blijde vlinders fladderden rond in den warmen zonneschijn, maar Piroška voelde een ijzige koude in haar aderen.

Julius keek op zijn horloge.

„Het wordt mijn tijd,” zeide hij; „maar je hebt nog altijd mijn vraag niet beantwoord, hoe je over de Dictatuur van het Proletariaat denkt.”

„Ik gruw van die moorden.”

„Ik heb je reeds gezegd, dat het geen moorden maar terechtstellingen zijn.”

„Het wordt me duidelijk, dat het een schrikbewind is.”

„Je hebt gelijk: dat is het ook. Dat kon niet anders.”

„Maar dan is de beloofde vrijheid toch een leugen?”

„Later komt de vrijheid.”

Toen voelde Piroška iets in haar ziel opkomen, dat bij haar vader was opgekomen.

„Het is de tyrannie — hoe kan daar ooit de vrijheid uit voortkomen?”

Julius was opgestaan.

„'t Is uit met ons,” zeide hij, „we kunnen niet langer samengaan. Ik groet je.”

Roerloos, als een steenen zuil zat ze daar op den stoel. 't Leek haar een bange droom. Men had haar leden geboeid, en zij kon niet overeind komen. En toen haar ouders binnenkwamen, zat zij daar nog.

„Wat is hier gebeurd?” vroeg Kovacz.

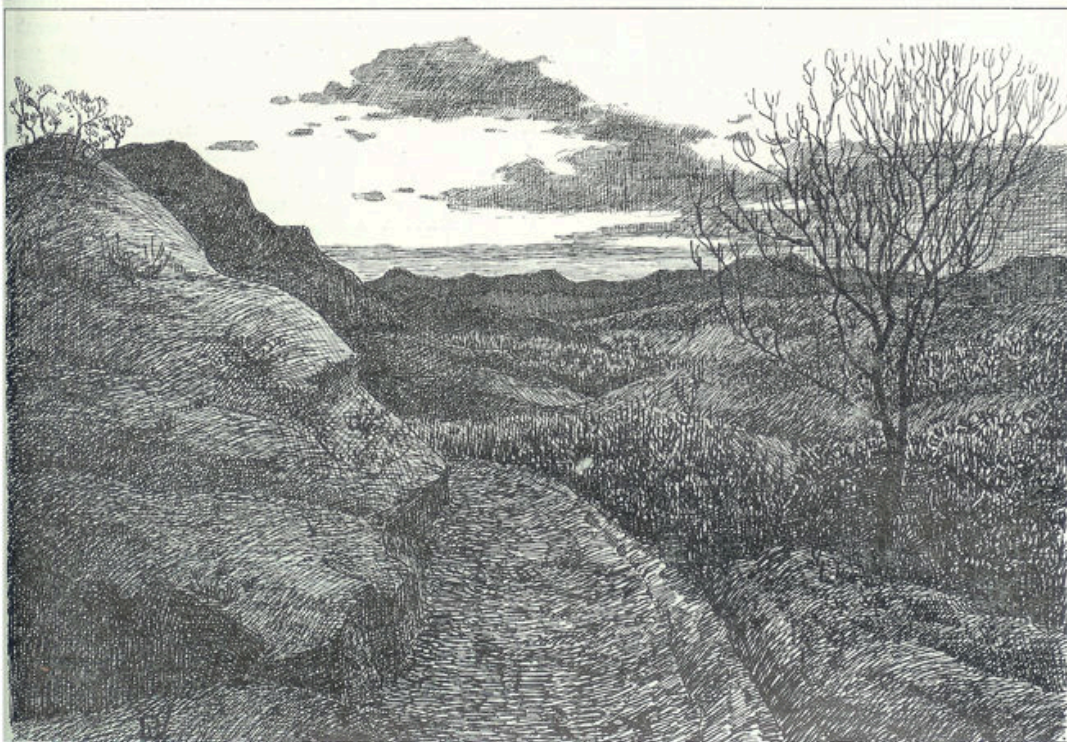
Toen kreeg zij haar stem terug.

„'t Is uit met Julius,” zeide ze.

„Dan wensch ik je geluk,” antwoordde de moeder.

Maar Piroška begreep dat niet; dat zou eerst later komen, en snikkend naar haar eigen kamer gaande, beweeude zij haar vervlogen geluk.

(Wordt vervolgd)

AVOND IN DE DUINEN

Naar een teekening
van G. DE VOOGD

Nieuwe kleederen, passend voor 's vaders woning; een ring, beeld van de nimmer eindigende liefde des vaders. En dan schoenen aan de voeten, zoodat hij kon in- en uitgaan en met en voor den vader kon wandelen. Zóó doet God, als we gevonden worden. Het beste kleed schenkt Hij ons, d.w.z.: Hij bekleedt ons met Jezus Christus. Hij verzekert ons, dat Hij ons liefheeft met een eeuwige liefde. En Hij maakt ons bekwaam om voor Hem te wandelen in een wereld vol gevaren als Zijn getuigen.

Laat mij nog eens een oogenblik stilstaan bij dat tegemoetgaan van den vader. Ja, God laat den mensch niet den geheelen weg afleggen, om tot Hem te komen. Hij gaat den zondaar tegemoet. Maar — de zondaar moet toch komen.

Hoeveel onwil is er vaak, om te komen. Dat wil ik u tenslotte nog laten zien, door een beeld uit het leven gegrepen.

Onlangs was ik in Saksen. Daar was een vrouw uit Berlijn op familiebezoek bij een geloovige zuster. Enkele ware geloovigen spraken met deze vrouw, doch hoewel niet onverschillig, weerde zij allen af met de opmerking: „Later zal ik mij bekeeren!” Ook haar eigen zuster drong aan op beslistheid, maar ook nu was het antwoord: „Anna, ik beloof je, dat als ik ziek word, of in doodsgevaar verkeer, dan zal ik mij tot God bekeeren.” Dat geschiedde 's Maandags. *Acht dagen later kwam de zwager mij vertellen, dat zijn schoonzuster reeds gestorven en begraven was.*

Den dag haars doods had zij nog gesproken met een handelsreiziger, die haar delicatessenhandel bezocht, om zaken te doen. Zij was plotseling in elkaar gezakt achter de toonbank en was onmiddellijk dood. Zij had den kostbaren genadetijd laten voorbijgaan en had gespeeld met het heil harer ziel. God is liefde. Lukas XV doet ons een blik slaan in Zijn liefdevol hart. Maar — God blijft niet altijd den zondaar nooden. „Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhard u niet, *maar laat u leiden!*”

T. W. BAYLY

35)

Nadruk verboden

XIV. Het Schrikbewind.

De visschers roeiden den Donau op om te visschen, en zij vischten lijken op. Het waren de Holláns, de oude staatssecretarissen, vader en zoon.

En weer wierpen zij hun netten uit, en zij vischten den jongen vaandrig Nikolaas Dobsa op.

Het was op een der Paaschdagen, dat Ladislaus hem en zijn vader tegenkwam op den boulevard bij den Donau. De vaandrig was vroolijk en opgewekt, en Ladislaus wandelde met hen op.

Toen bleef Nikolaas even staan en onderzocht zijn zakken.

„Kijk,” zei hij, „ik mis mijn pas — ik zal een nieuwen pas halen.”

Het Sovjet-bureau, dat in het hotel Hungaria was gevestigd, bevond zich dicht bij, en de vaandrig begaf er zich heen. Toen stond Ladislaus nog enkele oogenblikken met den ouden Dobsa te praten, en de vader bleef wachten op zijn zoon. Maar hij zou zijn zoon niet levend wederzien....

Toen Nikolaas zich aan het Sovjet-bureau aanmeldde, was er Gabor Schön aanwezig. Deze jonge man, volkscommissaris van politie, begon reeds een zekere beruchtheid te verwerven als de schenner der vrouweneer.

Het gelaat van Schön stond onheilspellend, toen de jonge Dobsa hem om een pas vroeg.

„Jij behoort tot de verdachten,” zei de commissaris.

De vaandrig glimlachte. Hij stond volstrekt buiten eenige contra-revolutionaire beweging, en vond de verdenking wel tamelijk bespottelijk. Dat zei hij ook, en hij lachte. En hij moest sterven, omdat hij lachte....

Schön belde Czerny op, den oud-matroos.

„Ik stuur je een manus,” riep hij door den hoorn; „maak hem Engelsch!”

Het was de boeventaal, waarin zich de regeerders van Hongarije nog het gemakkelijkst konden uitdrukken. „Manus” beteekende „man;” en „Engelsch” beteekende dood.”

Czerny antwoordde telefonisch: „Stop!”

Het beteekende: „Het is in orde.”

Het was geen gewone moord. Dobsa werd eerst gemarteld. Hij had immers gelachen; daarom werd zijn onderkaak verbrijzeld; toen werden zijn armen verbrijzeld. Vier kogels doorboorden zijn borst, en zoo eindigde de vroolijke vaandrig zijn jonge leven.

De oude Dobsa wandelde op dien Paaschdag langzaam op en neer voor het hotel Hungaria, en Louis Navay passeerde hem.

„Wacht u op iemand?” vroeg Navay.

„Ik wacht op mijn zoon, die een nieuwen pas wilde halen.”

„Hij zal reeds lang thuis zijn,” meende Navay. „U zult juist den anderen kant zijn opgewandeld, toen hij buiten kwam.”

„Het kan best zijn,” antwoordde Dobsa, en aan geen kwaad denkend, ging hij huiswaarts.

Maar zijn zoon was niet thuis; en den anderen dag kwam hij ook niet thuis, en toen Dobsa in doodelijke ongerustheid bij de overheid informeerde, hield ze zich van den domme en wist nergens van. Maar de Donaustroom was oprechter dan de Sovjet-overheid; hij gaf zijn dooden terug, en toen wist de vader, waar hij zijn zoon kon vinden.

Louis Navay, de oudvoorzitter van het Parlement, en de burgemeester van Mako, die den vorigen herfst aan het station te Budapest den jongen Hollán hadden ontmoet, zouden deze crisis niet overleven. Zij werden op bevel van Béla Kun te Mako, hun woonplaats, als verdachten aangehouden, en met den spoor-trein naar Budapest vervoerd. Onderweg stopte de trein in het eenzame veld, en beiden werd bevolen, den trein te verlaten. En een jongere broeder van Navay moest hen vergezellen.

Zij kregen alle drie den kogel, en de lichamen werden weggestopt in een haastig gedolven, ondiepen kuil. Navay leefde nog; zijn hand rees op uit den kuil — het was de hand, die zich zoovele malen had erbarmd over de armen des volks....

Het waren de terroristen, die dit werk volbrachten; ze werden ook wel Lenin-jongens genoemd. Zij droegen zwarte leeren uniformen; aan den riem bengelden de handgranaten; in de laars stak het kozakkenmes, en de zware revolver ontbrak niet.

Czerny was hun kommandant. Hij zei aan hen, dat zij niet schuw moesten worden voor den reuk van bloed, want bloedvergieten zou voortaan hun vak zijn. Het bloedige handwerk was hun toevertrouwd; zij dropen van bloed — de wereldgeschiedenis heeft geen grootere schurken gekend dan deze Bolsjewisten, die gedurende ruim vier maanden het arme Hongarije op helsche wijze hebben gepijnigd en gemarteld.

Doch hun aller meester was Tibor Szamuely, die kleine, bleekzuchtige, kortademige voorzitter van den krijgsraad, dat wanstaltige schepsel, duivel in menschengestalte, wiens welbehagen was, de lichamen zijner onschuldige slachtoffers te zien sterven aan de galg. Deze volkscommissaris, lichamelijk en geestelijk ontaard, volstrekt minderwaardig, verlangde bij de proclamering der Dictatuur een driedaagsche plundering der burgerij door het Proletariaat. Béla Kun verzette er zich tegen; anders ware het geschied. Hij gaf op het congres der arbeidersraden het parool: „Dood aan de burgers!” en den volgenden dag schreeuwde het gepeupel dien moordkreet na in de straten van Eudapest. Hij en Béla Kun lieten indertijd in koelen bloede in Rusland de Hongaarsche krijgsgevangen officieren door machinegeweren bij hoopen afmaken, omdat deze officieren weigerden, zich aan te sluiten bij het Russische roode leger; met de schatten der Russische Sovjet-regeering en met deze bloedschuld beladen, overschreden zij de Hongaarsche grens. Doch Béla Kun moordde voor een doel, terwijl Szamuely moordde om den moord zelven. Hij velde de doodvonnissen zonder verhoor; een lichte handbeweging kon de galg beteekenen, en een sluwe, veertienjarige spitsboef, genaamd Nikolaas Gelbert, was

zijn meest gedresseerde speurhond. Deze jongen was het oor van Szamuely, sloop onder stilstaande auto's, om de gesprekken af te luisteren, verkleeedde zich, om besloten vergaderingen binnen te dringen, en liet zich, verpakt in een kist, het een of ander deftig aristocratisch huis binnen dragen, om er spiondiensten te verrichten.

Als Szamuely in zijn beulentrein een stad, een dorp naderde, dan ging er een siddering door de bevolking, en waar hij kwam, daar droegen de boomen vreemde vruchten — de lijken der op last van Szamuely opgehangen slachtoffers. Zijn naam alleen was voldoende, om schrik aan te jagen; hij was de Marat der Hongaarsche revolutie, en de fiere, vrijheidliebende, strijdbare Hongaren gingen zonder verweer als slachschapen ter slachting, omdat er geen leider, geen aanvoerder was. Tisza lag in zijn graf; het volk was als een kudde zonder herder, en op dit ongelukkig volk paste de uitroep van den profeet Jeremia: „Ach, dat mijn hoofd water ware, en mijn oog eene springader van tranen! Zoo zou ik dag en nacht beweenen de verslagenen van de dochter mijns volks!”

(Wordt vervolgd)

HUISWAARTS

'k Hoor klokjes klinken,
bij 't zonzinken,
langs wijde hei;
de schaapjes blaten
bij het verlaten
der purp'ren wei;

Hier nog wat halen,
ginds even dralen
en zachtjes aan,
langs stille wegen,
de kooie tegen
aan 't eind der baan.

Zoo gaan wij allen,
bij duizendtallen,
heel zachtjes aan,
met dralend toeven
en veel behoeven,
naar 't eind der baan!

M. W. R.

36)

Nadruk verboden

XV. Een dreigend gevaar.

Dat was dan de pacificatie, die door de Commune werd gebracht. En bij de pacificatie behoorde het mobiliseeren der arbeiders-bataljons, en het Hongaarsche roode leger werd opgericht, en de ammunitiefabrieken werkten dag en nacht.

Ook zou er gevochten worden, want wel was de Hollandsch-Afrikaansche generaal Jan Smuts, de schranderste man van den Volkenbond, naar Budapest gekomen, om een vergelijk te treffen, en Béla Kun, die maling had aan de Hongaarsche onschendbaarheid, zou ook de grofste verminking van het Hongaarsche grondgebied hebben goedgekeurd, maar hij eischte daartegenover de vrije propaganda der communistische ideeën.

Hij dacht aan Beieren, aan Oostenrijk, aan de Spartacisten van Duitschland, aan de wereldrevolutie! Op dien eisch strandden de onderhandelingen, en er zou gevochten worden. En dat was dan de pacificatie, die door Károlyi was gepredikt, door de Commune was overgenomen en door het lichtgeloovige volk argeloos was geloofd.

Dacht Piroska daaraan, toen zij door den tuin wandelde? Het was een wereld van bloesemende lente-weelde, waarheen zij den blik ook wendde, maar achter dien smetteloozen sluier snikte de ellende.

Zij had daarbij haar eigen leed. Zij had nog gehoopt, dat Julius terug zou komen, maar ook die hoop was ondergegaan, toen Stephan op een keer tot haar had gezegd: „Laat hem los, zuster! Hij is jou onwaardig; hij loopt al veertien avonden achter elkander gearmd met een jonge, vurige Communiste.”

Zij moest hem dus wel loslaten, maar het ging niet gemakkelijk. Haar hart was er in betrokken; daar moest iets sterven, dat met het innerlijkste van haar ziel was saamgeweven. In den tuin was zij het liefste. Daar droomde zij nog eens met open oogen van haar vervlogen geluk; in het priëel had zij haar gelukkige uren doorleefd; die dromen waren zoo levendig, dat zij soms de hand van Julius weer op haar schouder meende te voelen als in de dagen van ouds. Maar het waren dwaze dromen; zij wist het wel; en toch werd ze daarin niet gaarne gestoord.

Op een keer, toen zij zich omkeerde, stond Oscar aan het tuinhok. Zij had hem niet hooren aankomen, en er ging een licht fronsen over haar voorhoofd. Maar zij wilde niet onbeleefd zijn en ging tot hem.

„Ik zou je willen spreken,” zeide hij, „kan dat?”

De vraag bevreesde haar. Oscar kon haar immers altijd spreken — waarom vroeg hij het dan?

Zij zag hem in het gelaat; het stond ernstig; en zij dacht aan den avond, toen hij den dood van graaf Tisza mededeelde, en aan den anderen avond, nog niet zoo lang geleden, toen hij met de tijding kwam van den moord op de Holláns.

„Heb je ernstige tijdingen, Oscar?”

Haar stem begon te beven van onrust.

„Dreigt er gevaar voor Stephan of voor mijn ouders?”

Het was eigenlijk een onnoozele vraag. Het gevaar bedreigde Stephan en haar ouders en Oscar en

het gansche Hongaarsche volk. Men kon worden opgelicht van het bed; de terroristen kwamen in den nacht, en de Donau was diep. Het was het schrikbewind....

„Het grootste gevaar bedreigt jou vandaag,” zeide hij, „tenzij — tensij...”

Zijn schuchterheid en zijn kiesch gevoel schenen weer boven te komen.

„Spreek maar vrij uit!” zei Piroska.

„Ik wilde zeggen, dat het gevaar voor jou geringer zou zijn, indien de verloving met Julius nog niet heelemaal uit is.”

Zij hief het hoofd op. Dat was het dan! Wel slim bedacht! Hij wierp den hengel uit om uit te visschen, hoe het eigenlijk stond met haar verloving, om dan naar bevind van zaken te handelen. Hij had immers reeds eens een aanzoek gedaan om haar hand....

Zij vond het tamelijk onbeschaamd, dat hij zich in haar particuliere aangelegenheden wilde mengen, en nu viel hij haar toch hard tegen. Zij hief het hoofd met een hooghartig gebaar op, en zei het hem vlak in zijn gezicht, dat hij er Julius buiten moest laten.

Een blos steeg op in het schrale gezicht van Oscar.

„Ge schijnt me niet te begrijpen,” zeide hij na een oogenblik stilzwijgens. „We willen dit punt dan laten rusten — ik kom je waarschuwen.”

„Waarvoor?”

„Voor Gabor Schön, den volkscommissaris van politie.”

Zij lachte, en het maakte den indruk, alsof zij Oscar uitlachte. Hij nam het ten minste zoo op, en de blos op zijn wangen verdiepte zich.

„Ik vrees, Piroska, dat ge mijn waarschuwing in den wind zult slaan. Daarom zal ik ze aan Stephan mededeelen, en misschien — misschien! — dat ge dan luistert.”

Hij sprak op afgemeten toon; zonder een antwoord af te wachten, ging hij heen.

In een verbaasde stemming bleef het meisje achter. Zoo had zij het niet bedoeld — waarlijk! en zij begon zich zelve verwijtingen te doen, omdat zij niet één vriendelijk woord had over gehad voor den man, die haar zoo dapper en kloek had geholpen tijdens de aanranding op den eenzamen weg. Zij beschuldigde zich van ondankbaarheid, en zag het niet in, dat het iets anders was. Het was Julius, die tusschen haar en Oscar instond.

In den avond kwam Stephan thuis.

„Heb je Oscar gesproken?” was Piroska's eerste woord.

„Ik zal je dadelijk antwoorden,” zeide Stephan, „maar we zullen eerst onderzoeken, of we vrij kunnen spreken. De spionnen der Dictatuur laten zich in de huizen insluiten, om de gesprekken af te luisteren. Den vorigen nacht zijn weer een aantal voorname burgers in hechtenis genomen op de betichtingen van deze speurhonden.”

Hij sprak met gedempte stem, alsof de muren ooren hadden, en onderzocht nauwkeurig elken hoek, elke kast.

„'t Is ver gekomen,” steunde Kovacz, „in het vrije Hongarije!”

Het vrije Hongarije — het klonk als een bittere bespotting.

Stephan was teruggekeerd van zijn verkenningstocht, en zette zich vlak naast Piroska.

„Ik heb Oscar gesproken,” zeide hij; „o mijn zusterje — het is vreeselijk!”

„Wat is vreeselijk?” vroeg ze, en haar hart begon te bonzen.

„Gabor Schön, de volkscommissaris van politie, begeert je — hij begéert je!”

Nóg begreep het meisje hem niet.

„Ik ken dien vent niet eens, al zou ik over hem vallen.”

„Hij kent jou!” zei Stephan met harden nadruk.

Stephan had zich laten schrappen als officier, en geen roode strik zou meer zijn borst ontsieren. Hij hoopte vurig, dat admiraal Horthy in den een of anderen hoek van Hongarije een wit leger zou organiseeren, en daarbij wilde hij zich dan aansluiten. Maar het was nog niet zoo ver; het beklagenswaardige Hongaarsche volk was thans geheel weerloos.

„Heeft iemand jou jongstleden Dinsdag niet verzocht, met hem naar den schouwborg te gaan?”

Nu herinnerde Piroska het zich. Er zou een zedeloos stuk worden opgevoerd, en er was veel reclame voor gemaakt.

„Een meneer in een fonkelnieuw pak noodigde me vrij opdringerig uit, met hem naar den Schouwborg te gaan. Het was een schunnig gezicht, en ik was blij, toen hij afzwaaide.”

„Donderdag stelde hij je voor, om samen een wandeling te maken langs den Donau.”

„Het was hetzelfde schunnige gezicht. Hij was nog opdringender dan den vorigen keer, en ik was blij, Ladislaus Colvin te ontmoeten. Hij verzocht den vent, mij met rust te laten, en toen ging hij. Ladislaus met zijn geweldige vuisten had dat kereltje wel ineens fijn kunnen nijpen.”

„Dat was Gabor, zuster; dezelfde Gabor, die Dobsa liet vermoorden; dezelfde Gabor Schön, die de straten van Budapest voor elk eerbaar meisje onveilig maakt.”

„Maar hoe weet je dat, Stephan? Ik heb er met niemand over gesproken, omdat ik er geen gewicht aan hechte — hoe weet je dat toch?”

„Oscar heeft het me verteld.”

„Natuurlijk, maar hoe weet hij het?”

„'t Is beter, dat jij zulks niet weet.”

En met een ontzettenden ernst voegde hij er aan toe: „Je moet vluchten, nog dezen nacht, want het gaat om je eer, om leven en dood — ge moet nog dezen nacht buiten het bereik zien te komen van dien wellusteling, van dien Gabor Schön!”

Elizabeth barstte in snikken uit, en Kovacz zat daar aan den hoek der tafel als verweesd, met de handen op de borst gevouwen.

Doch Piroska rees in een fiere houding op, als een vorstendochter — was zij niet een dochter van een volk, dat tal van eeuwen als een sterk schild West-Europa tegen den Turk had beschermd?

„Hij zal mij niet aantasten,” zeide ze; „eerder worg ik hem met deze mijne handen!”

„Arm lam!” zuchtte de vader; „hij heeft de terroristen ter beschikking — arm lam!”

Toen begon het meisje het gevaarvolle van haar toestand in te zien, en haar gelaat werd wit als de gekalkte muur.

Oscars houding begon voor haar nu ook in een nieuw licht te verschijnen, en nu eerst begreep zij hem. Hij had aan Julius gedacht, niet om zijnentwil maar om harentwil. Julius immers stond goed aangeschreven bij den Nationalen Raad; Béla Kun had hem meer dan eens geraadpleegd, en Piroska wist het uit Julius' eigen mond.

Zoo lag het dan voor de hand, dat zij in Julius een

machtigen, veel vermogenden beschermer zou hebben gehad, indien hij nog haar verloofde was; niet de afgescheepte vrijer maar de belanglooze vriend had in Oscar gesproken, toen hij haar had gevraagd, of de verlovings met Julius nog bestond.

Voor haar veiligheid hoopte hij zelfs, dat zij nog was verloofd, en er lag in opgesloten, dat zijn liefde tot haar een overwonnen standpunt was. Doch de vriend had gesproken, en haar dankbaarheid was een belceedigende glimlach geweest.

Er zou een edele grootheid van hart bij Oscar moeten bestaan, om dát te kunnen vergeven. De tegenstrijdigste gemoedsaandoeningen bestormden haar hart, en zij perste de handen samen in bittere zielepijn.

(Wordt vervolgd)

GRAVIN TISZA

1855—1925

Gr^{af} Tisza was een groot man en was begaafd met een groot arbeidsvermogen. In drukke dagen, wanneer ook na de gewone bezigheden conferenties en besprekingen hem in beslag namen, gebeurde het vaak, dat het uur van het avondeten verlaat werd, en dat hij pas om tien uur naar huis kwam en nog niet gegeten had. Dan had ook zij nog niet gegeten en wachtte hem op, om samen den laten maaltijd te gebruiken en te deelen in de moeilijkheden van den dag of de zorgen voor den morgen.

Was hij 's avonds in zijn werkkamer, dan zat zij in haar daaraangrenzend boudoir en deed aan haar schrijftafel gezeten haar correspondentie af, die soms bijna even groot was als die van haar man. Of zij kwam tot hem in zijn kamer met de vraag of zij niet stoorde. Meestal trok hij dan voor haar een gemakkelijken stoel

GRAAF en GRAVIN TISZA in Magnaten-dracht

deze personen uit. Wij mogen deze beide vorsten stellig beschouwen als beelden van zich verheffende machten uit de geestenwereld. En het is daarbij goed om op te merken, dat Ezechiël spreekt over Eden, Gods hof, waarin een gezalfde, overdekkende cherub — door Jesaja genoemd: Morgenster, Zoon des dageraads, d. i. de duivel — zich verheft en wordt neergestooten. In Kolosse 1 : 16 wordt medegedeeld, dat ook de dingen, die in de hemelen zijn, door God zijn geschapen: overheden en machten, die zich in de hemelsche gewesten bevinden. In Genesis wordt hierover in 't geheel niet gesproken; de schepping der engelen wordt daar niet vermeld. Job echter spreekt van de engelen, die vroolijk juichten, toen God alles bereidde, wat ons in Genesis wordt medegedeeld. Judas en Petrus spreken ons in hun brieven over engelen, die gezondigd hebben. En Paulus schrijft in een zijner brieven over de misdaad van den grooten engel Satan, van den duivel, die zich op zijn eigen voortreffelijkheid heeft verheven, en die in de waarheid niet is staande gebleven. Zoodat wij mogen aannemen, dat al wat God goeds en schoons in den beginne heeft geschapen, verwoest is geworden door de zelfverheffing van Satan, met de engelen, die hem zijn gevolgd. Maar hiervan wordt in Genesis niets meegedeeld. Waarom niet? Omdat het daar eenig en alleen gaat om den mensch, om de schepping van den mensch. Gods bedoeling was alleen deze: ons mede te deelen, hoe Hij alles goed en heerlijk en schoon heeft laten maken tot ontvangst, tot zegen en heil van den mensch!

J. N. V.

XVI. Scheiden.

Dien avond bleef het huisgezin op, en de nacht kwam. De duisternis, die door de misdadigers wordt opgezocht, om het werk te verrichten, dat geen dag mag zien, is tevens het schild der zwakken, der verdrukten, der vluchtelingen — zij zoeken de duisternis, den nacht, om achter dat schild te schuilen.

Elizabeth had het valies van haar dochter zorgvuldig gepakt; Piroska had het zelve willen doen, maar daartegen kwam de zorgende moederliefde in hevig verzet. Het was het eenige, dat zij nog voor haar kind kon doen; het valies pakken — en voor haar bidden. Want al was het Hongaarsche volk èn door het geweld der Entente èn door den bloeddorst der Bolsjewisten als door een schrikkelijken muur omsingeld, de weg naar boven bleef onversperd. Daar was geen macht van Satan, die dezen weg kon blokkeeren, en Elizabeths geestelijk leven werd verdiept bij het wassen van den kokenden rooden vloed.

De voerman was besteld. Stephan was laat in den avond nog naar Janos gegaan, den voerman uit Pest, die zwijgen kon als het graf. Hij had voor een schapeliijken prijs aangenomen, Piroska naar een stil afgelegd dorp te vervoeren; zij zouden het dorp in den morgen kunnen bereiken, want de dagen waren reeds lang, en in dat dorp zou zij een paar dagen bij goede vrienden vertoeven, om dan naar het dorp van vader Prochaska te sporen. Daar zou zij veilig zijn.

Bij al de ellende was de trouw, waarmede de verdrukke Hongaren aan elkander hingen, toch roerend; bij de ruischende beken der ellende groeide de blauwe bloem der trouw op, en de band werd sterker gevold dan ooit.

Ook in die eerlijke Hongaarsche harten, welke, verblind door de beloften der Commune, van haar hun eenig heil verwachtten, blonk toch die trouw. Janos was er een van. Hij geloofde aan den nieuwen dag, al was het morgenrood ook bloedig rood. Hij betreurde het, dat schurken de leiding in handen hadden, maar verwachtte een krachtige wending, waarbij die onzuivere elementen zouden worden uitgebannen, en dan zou de zon van den nieuwen dag in glorie boven de kimmen rijzen.

Terwijl hij zijn paard bij het schijnsel der stallantaarn inspande voor het derderangs rijtuigje, zat het huisgezin van Kovacz te wachten. Er was een groote stilte; slechts de zingende waterketel werd gehoord.

Kovacz zat in het licht der lamp te staren, de kin met de hand gestut. Er ging veel in hem om, en hij taalde niet naar de pijp.

Hij was geen man, die zijn kind met een licht hart naar een onzekere toekomst liet gaan. Hij hing aan zijn kind met de teederste banden; duizendwerf liever was hij in de ballingschap gegaan. Het was een gelukkig gezin, en vóór den oorlog was er steeds overvloed geweest; zoo was dit meisje betrekkelijk een kind der weelde, en wat zou nu haar lot zijn?

Er kwam iets benauwends over hem. Hij legde de hand op de borst; dáár zat het...

„Welke tijden!” klaagde Elizabeth, met de hand harer dochter teeder in de hare.

„De nieuwe dag!” barstte hij vol bitterheid uit, „de nieuwe dag!”

Toen begon Elizabeth echter haar man te troosten. Zij had het zoo dikwijls gedaan in vervolgen dagen, bij het sterven van kinderen, die van het hart waren gescheurd, in crisissen van het bedrijf — altoos had zij het gedaan, totdat de nevel was opgekomen van den nieuwen dag, en in dien grijzen mist had zij haar man en kinderen verloren.

Het contact was verbroken, en ze konden elkander niet wedervinden. Dat deed die nevel; die grijze mist.

Gode lof! nu was die nevel ten minste opgetrokken. De orkaan der ellende had hem gescheurd, en zij hadden elkander wedergevonden.

Elizabeth wilde opstaan, om den Bijbel te nemen, maar Piroska zeide: „Laat het mij nog één keer doen, Moeder!” Zij was geheel reisvaardig; slechts den mantel behoefde zij nog om te slaan. En van de kast, onder de schilderij van admiraal De Ruyter, nam zij den Bijbel.

Toen sloeg de huisvader den Bijbel op, en hij las het laatste hoofdstuk van den Bijbel, waar gesproken wordt van die zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods en des Lams.

„En geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; en de kroon Gods en des Lams zal daarin zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen,

„En zullen Zijn aangezicht zien, en Zijn naam zal op hun voorhoofden zijn.

„En aldaar zal geen nacht zijn...”

„Geen nacht,” zei de huisvader; „dat is de ware nieuwe dag!”

Piroska staarde met droeve blikken rond. Zij was in dit huis geboren; elke hoek, elke plek vormde een deel van haar levensgeschiedenis; elk stuk huisraad scheen in dezen nacht een eigen spraak te hebben ontvangen en tot haar te spreken in weemoedige taal.

„Kijk niet zoo bedroefd, zuster,” zeide Stephan;

„het witte leger wordt georganiseerd, en is het tot den stormaanval gereed, dan zal dit misbaksel uit Moskou in elkaar zakken.”

Hij sprak op een toon, die door zijn moed en kracht als een vroolijke zonnestraal door de kamer ging. Doch het was slechts voor een oogenblik; de vloed der droefheid kwam weer opzetten, en de zonnestraal verdween.

Ze zaten te wachten; als Janos kwam, kon Pirooska vertrekken. Kovacz ging naar buiten om te luisteren; in de verte werd het ratelen van een rijtuig en hoefgetrappel gehoord; het werd al sterker, en vlak voor Kovacz' huis hield een rijtuig stil.

Pirooska viel haar vader, haar moeder om den hals; toen nam ze afscheid van Stephan. Zij stond klaar in den bruinen mantel, de kraag op, want de nacht was koel, terwijl Stephan het valies had genomen.

„Voortmaken!” riep een stem van buiten.

Het was Janos' stem. Hij wist wel, wat er aan zoo'n afscheid vast zat. Twee dagen geleden had hij een vluchtenden huisvader weggebracht, en de vorige week een volwassen zoon. Daarom wist hij wel, wat er aan zoo'n afscheid vast zat, en hoe korter het was, hoe beter voor allen.

Hij hield de teugels van het paard, en zag Pirooska naar buiten komen.

„Vlug maar!” zeide hij; „'t paard wordt ongeduldig!” Maar het paard stond zoo geduldig als een schaap. Dat was het niet. En Stephan begreep het wel.

Toen stapte Pirooska in; een laatst vaarwel; de zweep klapte, en het paard wierp den kop omhoog.

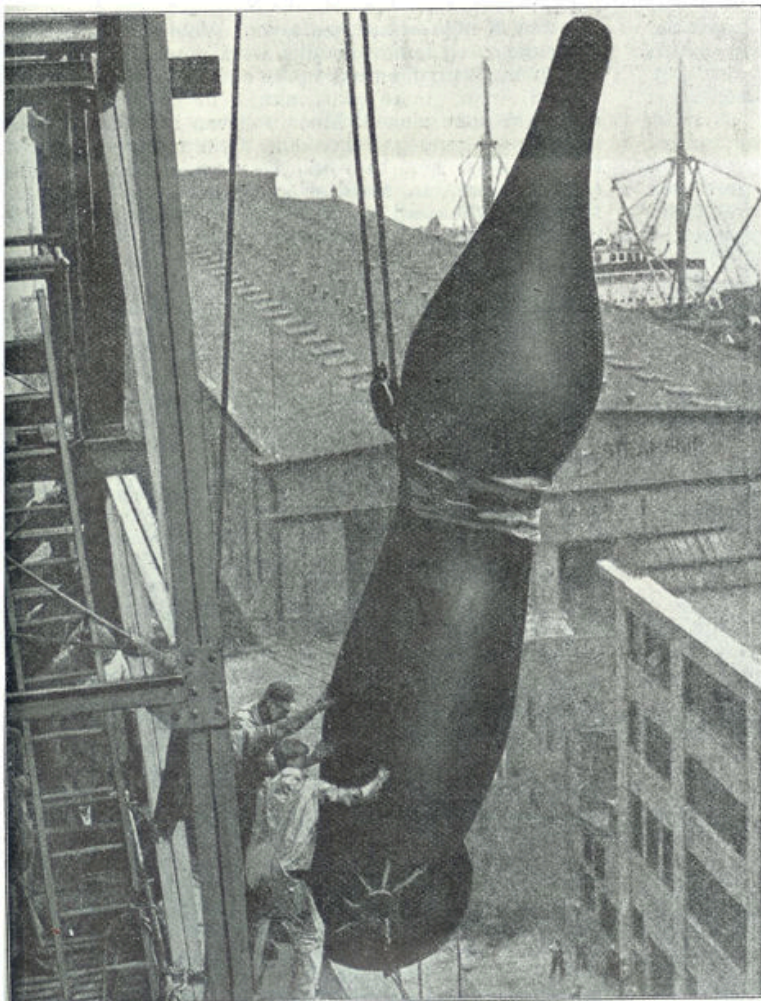
De haan hief zijn eersten morgengroet aan en kraaide. Er ging een geruisch door de toppen der noteboomen voor het huis, en de bloemen blonken in den blanken maneschijn.

„'t Is mooi licht vannacht,” zei Janos, en Pirooska bevestigde het, ofschoon zij niet eens zijn woorden had verstaan. Want zij dacht aan huis, aan het zoet tehuis, en bij den hoek van den weg wuifde zij een laatsten groet.

Duidelijk zag zij alles in het licht der maan. De noteboomen vóór het huis wierpen lange, scherpe schaduwen over den weg; Bundi, de hond, sprong tegen Stephan op, terwijl Vader en Moeder vlak naast elkander stonden, haar laatsten groet beantwoordend.

De ouders bleven buiten staan, totdat het hoefgetrappel wegstierf in een ravijn; toen gingen ze naar binnen. En het leek hun in de kamer zoo leeg, zoo eenzaam en verlaten, alsof er de dood met zijn ijzigen adem over heen was gegaan.

(Wordt vervolgd)

DE GROOTSTE KLOK DER WERELD

Te Jersey-City, nabij New-York, wordt op een fabrieksgebouw de grootste klok der wereld aangebracht. De wijzerplaat heeft een middellijn van 15 M.

Het plaatje stelt den grooten wijzer voor, die met inbegrip van het tegenwicht 11 M. lang is. De „kleine” wijzer is toch nog altijd 8 M. lang. Aan den omtrek der wijzers, die van hout zijn, door een staalconstructie versterkt, bevinden zich 220 elektrische lampen, zoodat de klok 's avonds reeds van verre zichtbaar is.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Gebed om wijs bestuur.

„Hij was een bekwaam staatsman, een diepzinnig godgeleerde, een voortreffelijk letterkundige, een scherpzinnig wijsgeer, een oordeelkundig geschiedschrijver, een schitterend rechtsgeleerde.”

In de kroniek wordt het bovenstaand getuigenis gegeven aangaande een der lichtende sterren in de wereldgeschiedenis: Hugo de Groot, eenmaal raadsman van Hendrik IV en Lodewijk XIII.

Deze hoogbegaafde fluisterde stervend, toen hem de gelijkenis van den farizeër en den tollenaar was voorgelezen: „Die tollenaar ben ik!” En in zijn leven sprak hij het uit, dat al zijn hoop alleen gevestigd was op Jezus Christus, die voor hem het algenoegzame offer ter zaligheid was, maar ook zijn vertrouwen voor dit leven met zijn vele eischen.

Wij dachten aan Grotius als *staatsman*, nu over enkele dagen honderd volksvertegenwoordigers zullen gekozen worden, om straks te dienen in het bestuur van ons land.

Wat is er toch veel *gebed* van noode, juist in zulke tijden! De machten van ongeloof en verzet maken zich in onze dagen op tegen het Evangelie. En ook binnen onze grenzen zijn vele gevaren op dit gebied.

God geve onze geliefde Koningin menschen op wie zij kan steunen, en die haar kunnen helpen in de zware taak, haar van Gods wege op de schouders gezet. Bij de gratie Gods is zij Gods dienaar, om het goede te beloonen en het kwade te straffen. Van harte wenschen wij haar krachten toe, die haar daarbij liefderijk en trouw en wijs ter zijde staan, in afhankelijkheid van God.

Onze Koningin is onlangs in Zwitserland wonderbaar bewaard. Door een klein auto-ongeval werden enkele vingers der rechterhand gewond. Hoe licht had hier een ernstig ongeluk groote droefheid over millioenen, en ons land in bange zorg kunnen brengen!

God, die onze Koningin en ons genadig bewaard heeft voor een groote ramp, moge haar en ons ook in de aanstaande dagen bewaren voor al wat verkeerd is voor ons land en volk. Wij zelf zijn maar kortzichtige menschen en weten vaak niet wat het beste is. Maar God weet het. En daarom willen we persoonlijk en gemeenschappelijk tot Hem gaan, om Zijn hulp en erbarmen in te roepen.

□

□ □

□

DE NIEUWE DAG L. PENNING	Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune
------------------------------------	---

38)

Nadruk verboden

XVII. List tegen List.

Er stond een spoorweghalte midden in het eenzame veld, en een spoorwachtershuisje er naast. Piroška had zich neergezet op een bank bij die halte, terwijl haar oog was gevestigd op een kerktoeren, die in scherpe lijnen uitkwam boven het geboomte.

Daar lag een dorp; daarheen had voerman Janos haar veilig gebracht, en in dat dorp had zij een paar dagen vertoefd. Het waren kostelijke dagen geweest; zij was met de treffendste gastvrijheid ontvangen, en het dorp ademde rust en vrede.

Nu ja, er was ook een Nationale Raad gekozen. Er kwam een vertegenwoordiger der Regeering, om hun aan te zeggen, dat het gebeuren moest, en toen hadden zij den Nationalen Dorpsraad gekozen: enkele boeren, een timmerman en den dorpssmid. Zij hadden den dominee en den pastoor ook op de lijst gehad,

maar de regeeringsvertegenwoordiger had hun beduid, dat zulks niet aanging. De geestelijkheid, verklaarde hij, was voortaan niet meer kiesgerechtigd, en als kandidaten voor verkiezingen kwamen ze nog minder in aanmerking.

De boeren pruttelden niet tegen. Zij zeiden, dat de wijze menschen te Budapest wel zouden weten, hoe 't moest, en zoo was de Nationale Raad tot stand gekomen.

De leden van dien Dorpsraad moesten natuurlijk rood zijn — wat zou Béla Kun er anders mee beginnen?

Daarom waren ze ook rood, maar zij konden met den kleinen Jakob naar waarheid verzekeren, dat zij van buiten rood maar van binnen wit waren, evenals de radijnen — in dezen veelbewogen tijd was Hongarije rijk aan radijnen....

De rust en de vrede in het dorp en de gelijkmatige gang in het boerenbedrijf hadden Piroška goed gedaan. De folterende onrust was geweken, en een blij gevoel van veiligheid was over haar gekomen.

Het was in den namiddag. De zon straalde aan den licht bewolkten hemel, en een ooievaar gleeed in statige vlucht boven haar hoofd voorbij.

Nu wachtte zij op den trein. Ze had eigenlijk den trein van twaalf uur willen hebben, en haar gastheer had haar met zijn boerenkar ook bijtijds aan de halte gebracht, doch de spoorwachter had gezegd, dat die trein vandaag niet zou komen.

„'t Is een mooie boel,” had hij gezegd; „om de haverklap valt er een trein uit — 't lijkt wel, of er bij die Sovjetheeren te Budapest een schroef los is.”

Met een ijzeren staaf in de hand wandelde hij langs de spoorbaan, om een wissel te verzetten. Toen keerde hij terug.

Hij was een oudgediende, met een groote, grijze snor en een breed gelaat, de echte type van een ouden Magyaar. Hij plaatste zich langs de baan, met een kleine seinvlag in de hand, terwijl in de verte een dof, al sterker wordend geratel werd gehoord.

Piroška nam haar valies en stond op.

„Neem nog maar je gemak,” zei de spoorwachter, „'t is een goederentrein. Dan komt jouw trein.”

Het was een heel lange goederentrein, met een escorte van roode soldaten; hij passeerde in matigen gang, en de soldaten zongen de Marseillaise.

„Zulke apen,” bromde de spoorwachter; „waarom kunnen ze ons volkslied niet zingen? Zie je daar met krijt dat opschrift, juffertje? „Leve Béla Kun!” staat er. Jawel — zoo'n snoever! De trein zit stampvol wapens en ammunitie, en hij had ons den vrede beloofd — die snoever! Maar wacht een beetje — wij spoorambtenaren zijn er ook nog! Als wij 't niet willen, dan loopt er niet één trein.”

De spoorveteraan verkneuterde zich in de gedachte aan een spoorwegstaking, maar hij vergat, dat Béla Kun, toen in Rusland een spoorwegstaking tegen de Sovjetregeering uitbrak, de leiders der staking aan de telegraafpalen langs de spoorlijnen liet ophangen. Het was een radicaal geneesmiddel tegen de spoorwegstaking geweest, en hij zou er zich in Hongarije ook van bedienen, indien de spoorambtenaren de verzenen tegen de prikkels mochten slaan.

De laatste wagens waren nog altijd niet gepasseerd, terwijl de locomotief, met de voorste wagens, reeds tusschen het hoog opgaande struikgewas in een bocht der spoorbaan was verdwenen.

Dáár kwam de achterste wagen. Het was een

bagagewagen, met de schuifdeuren wijd open. Er stonden een aantal soldaten vlak bij de opening; ze stoelden met elkander, en plotseling scheen één soldaat zijn evenwicht te verliezen. Hij rolde uit den wagen, en kwam naast de rails terecht.

De kameraden hadden dollé pret.

„Zeg,” schreeuwden ze hem achterna, „leef je nog? Spoorwachter! Haal een mand, en raap de brokken van den kerel bij elkaar!”

En terwijl de trein doorreed, alsof er niets was gepasseerd, kon men hun gelach nog hooren boven het geratel en gestommel van den trein.

„Wat is dát nou?” riep de spoorwachter, den gevallen naderend, met schrik en zorg, maar de soldaat stond reeds overeind. Hij betastte zijn lijf en zei: „Niets kapot, hoor!”

Toen begon de spoorwachter te bulderen van toorn, want de soldaat, die daar voor hem stond, was toch de oorzaak van zijn schrik.

„Jullie van het roode leger zijt mooie jongens,” snauwde hij den soldaat toe; „’t is een schandaal — je jaagt door je brooddrunkendheid een Christenmensch de stuipen op het lijf!”

Weer kwam echter de zorg boven.

„Is je borst goed? Haal eens diep adem, jochie!”

De soldaat deed het, en slaakte toen zoo’n langen, komieken zucht, dat Pirooska er van in den lach schoot.

„Hoe is het met je ribbenkast?”

„Zoo stevig als het gebinte van een steenen burcht.”

„En je beenen? Loop eens!”

Toen liep de soldaat, terwijl hij met een vaardigen sprong over een klein grasperk heenwipte.

„Miraculeus! Miraculeus!” zei de spoorwachter.

Doch een nieuwe gedachte vatte bij hem post, en den soldaat van ter zijde schuin opnemend, zeide hij: „Maat, ik begin te vermoeden, dat het allemaal komediespel is geweest, en dat jij wilt deserteeren of een andere aardigheid uithalen. Enfin, ’t kan me niet schelen ook — juffertje, daar komt je trein aan!”

Het was een wagen met een gang, waar ze plaats nam, in den hoek, vlak bij het raam, waarvan de ruiten gebroken waren. De meeste ruiten waren gebroken, en de Dictatuur van het Proletariaat had het veel te druk met gewichtiger zaken, om aan het herstellen van die gebroken ruiten te kunnen denken.

Ze keek speurend rond. Vlak tegenover haar zat een bejaarde man, behoorlijk gekleed, met een communistisch propagandaboek in de hand.

Zij had er verscheidene gelezen; Julius had ze haar geleend. Ze voorspelden den heilstaat, maar het moest uitloopen op de vernietiging van het huisgezin, van de vaderlandsliefde en van den godsdienst. Vooral van den godsdienst. En bovenal van dien eenigen Naam, Die gegeven is tot redding eener verdoolde wereld.

Zij had het gif der communistische leer ingedronken, en het Hongaarsche volk had het ingedronken. Er was geen tegengif geboden; de leidlieden des volks sliepen, en toen zij sliepen, zaaide de Communist zijn zaad.

Zoo kwam de bolsjewistische vloed, en er was geen verweer. Het Hongaarsche gebouw was op een zandgrond gebouwd, en de vloed spoelde het weg.

Naast haar zat een meneer met een buitensporig grooten rooden strik op de borst, die met zenuwachtige gebaren de deugdelijkheid der nieuwe Dictatuur begon te prijzen.

De angst doet hem zoo spreken, dacht Pirooska, de

naakte angst! Hij vreest voor een aristocraat en een Contra-revolutionair te worden aangezien — daarom spreekt hij zoo.

De coupé was vol, en keek zij naar buiten, dan zagen de anderen haar aan. Zij voelde het, dat ze werd opgenomen; het hinderde haar, en een gevoel van onrust kwam weer boven.

Een jonge man met een viool, die nu voor de coupé verscheen, maakte er een einde aan. Hij leek een landlooper; zijn voorhoofd was laag, en zijn loensche, sluwe blik deed aan een ontslagen tuchthuisboef denken. Een slet van een jonge vrouw, die de fioien in ontvangst nam, vergezelde hem.

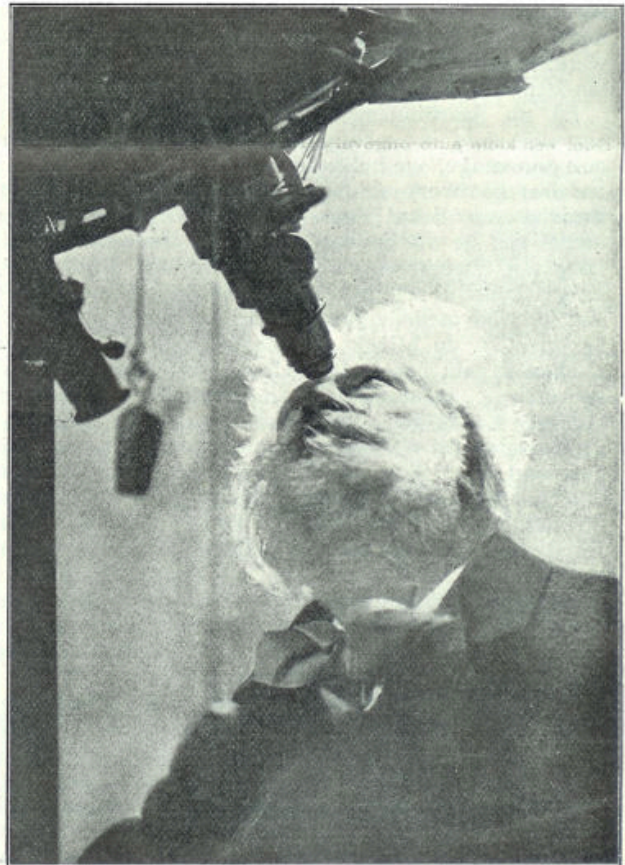
Hij zette de viool tegen de kin; de boog kraste over de snaren, en bij het vioolspel zongen hij en de vrouw de Internationale.

„Als ’t u blijft, dames en heeren!” zei de verlopen vrouw, de vuile hand uitstrekkend.

Pirooska zag, hoe de meeste van haar coupégenooten aanstalten maakten, een fooi te geven, en de meneer met den buitensporigen strik haalde met bevende hand een extra groote fooi voor den dag. Hij kreeg een bijzondere dankbetuiging. Maar Pirooska keek door het raam, toen de smerige hand haar naderde.

„Ellendige bourgeois!” bromde de vrouw. Toen gingen zij en de vioolspeler naar de volgende coupé.

(Wordt vervolgd)

De hemelen vertellen Gods eer, en het uitpansel verkondigt Zijner handen werk!

De Fransche sterrenkundige Flammarion, die dezer dagen stierf, in zijn observatorium aan den arbeid, bestudeerende den sterrenhemel.

in de Christelijke kringen evenzeer verkwikkend hebben gewerkt als bij ons.

Doch laat ik nu eerst het vers in de Engelsche taal neerschrijven; er zijn er gewis onder de lezers en lezeressen van „Timotheüs,” wien het interesseert, het gedicht in de oorspronkelijke taal te lezen. Zooals ik het van een der bereidwillige inzenders ontving, laat ik het hier volgen.

Onder den tekst:

„Come unto Me all ye that labour and are heavy laden,”
Mattheüs XI : 28.

luit het aldus:

Child of My love, lean hard,
And let Me feel the pressure of thy care.
I know thy burden for I fashioned it,
Poised it in My own hand, and made its weight
Precisely that which I saw best for thee.

And when I placed it in thy shrinking form,
I said: „I shall be near, and while thou leanest
On Me, this burden shall be Mine, not thine.”

So shall I keep within My circling arms
The child of My own love; here lay it down,
Nor fear to weary Him who made, upholds
And guides the universe.

Yet closer come;
Thou art not near enough. Thy care, thyself,
Lay both on Me, that I may feel My child
Reposing on My heart.

Thou lovest me?
I doubt it not; then loving Me, lean hard.

.....
Come unto Me when shadows darkly gather,
When the sad heart is weary and distressed,
Seeking for comfort from your Heavenly Father;
Come unto Me, and I will give you rest.

Bovenstaande copie gaat vergezeld van een schrijven, waarin de schrijver (schrijfster) de veronderstelling uitsprekt, dat het vers dienst gedaan heeft als wandtekst. „Mijn moeder, die nu reeds overleden is, was bijzonder gehecht aan deze dichtregels. Ik weet, helaas, des dichters naam niet.”

Een andere dame schrijft, terwijl zij het vers bij insluit, dat eenigszins afwijkt van het bovenstaande, dat zij eveneens niet in staat is, den dichter te noemen. Zij nam van dit vers een afschrift in het jaar 1877.

Ten slotte ben ik door een anderen brief, dien wij ontvingen op onze aanvraag, in staat, den naam van de dichteres te noemen. Het was *Marianne Farningham*. De schrijfster is niet in staat, het vers te vermelden. Dat is zij vergeten. Wel herinnert zij zich, dat zij het boek, waarin het stond, onder den titel „Poems” of iets dergelijks, als geschenk ontving tusschen de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw, toen zij tusschen de 18 en 19 jaar oud was. Dit vers uit dezen bundel heeft een blijvenden indruk op haar gemaakt; vandaar dat zij zich nog den titel herinnert. De vriendelijke schrijfster wijst voorts den weg aan, waarop zij meent, dat die bundel is op te diepen; „voorzeker,” gaat zij voort, „is het te vinden in „the British Museum” — waarschijnlijk „buried in dust and oblivion.”” (Onder stof begraven en in vergetelheid geraakt.)

Mochten wij verder iets vernemen omtrent deze interessante aangelegenheid, dan willen wij den lezers van „Timotheüs” dat straks gaarne mededeelen. Wij weten nu nog niet, wie de Hollandsche vertaling maakte, en wie deze opzond aan den schrijver van de meditaties in de „Heraut.” Moge deze bijdrage uw belangstelling hebben opgewekt! Maar bovenal, mocht het zijn, dat onze lezers zich en aan het oorspronkelijke gedicht, en aan de overzetting in het Hollandsch hebben verkwikt!

S. DE JONG Ezn.

□

□

39)

Nadruk verboden

Het was een bommelrein; aan het naaste station stopte hij, en de man met het communistische boek stapte uit, terwijl zijn plaats werd ingenomen door een veertienjarigen jongen, met een gelaat, dat een mengeling van gluiperigheid en brutaliteit verried, en oogen, die rusteloos rondgluurden.

Een echt spionnagezicht! dacht Piroška. En zij stelde zich voor, dat de reeds beruchte Nikolaas Gelbert zoo'n tronie moest hebben.

De jongen zette zich daar breed neer in zijn hoek als een echte braniemaker, en hij rookte de eene sigaret na de andere. Hij keek haar voortdurend aan: met een onbeschoftheid, die haar ergerde en tevens haar onrust vermeerderde.

Het werd haar onverdraaglijk in dien hoek. Zij nam het valies en ging twee coupé's verder; daar was nog een open plaats vlak bij de gang, en die plaats nam ze, terwijl de oogen der medepassagiers weer op haar gevestigd werden.

Wat was de reden toch? Droeg zij iets opzienbarends? Was er iets bespottelijks in haar kleding?

Neen, dat was het niet; dan zou er wel een gefluister en een onderdrukt lachen of gegiechel zijn gehoord. Er lag eerder medelijden in de oogen, die telkens ter sluiks op haar waren gericht.

Wat was het dan? Trok het de aandacht, dat zij geen rooden strik droeg? En waarom trok het dan niet de aandacht, dat de vrouw aan haar zijde geen rooden strik droeg? Sterker nog: een officier tegenover haar, met een roode kokarde aan zijn officierspet, had zooeven de kokarde weggesmeten, zonder dat er bijzondere aandacht aan was gewijd. Het roode zinnebeeld werd trouwens schaarscher, hoe verder de trein zich van Budapest verwijderde.

Zij stond voor een raadsel, dat haar gevoel van veiligheid hevig bestookte, en om zich afleiding te geven, keek zij door de gebroken ruiten naar buiten.

Er slingerde zich een landweg tusschen de groene graanvelden; een meisje hoedde een grooten toom ganzen, en bij een beek ruischte het rad van een watermolen. Een paar kleine jongens kwamen van een boschpad; zij klauterden op de leuning van een voetbrug, die de beek overspande, en het bloote hoofd met een zelf gevlochten krans van frissche bloemen getooid, hieven zij met hun vroolijke stemmen een Hongaarsch kinderlied aan.

Zij hoorde een voetstap in de gang; het was de jongen, die tegenover haar had gezeten en voor haar coupé staan bleef. Hij had den rug naar haar toegekeerd, maar zij was vast overtuigd, dat hij haar bespionneerde, en zij reikhalsde naar het gastvrije huis van den ouden Prochaska, naar rust, naar veiligheid.

De trein stopte, en zij wist, wat haar te doen stond. De trein zou hier verscheiden minuten wachten, want het was een groter station, en zij zou een anderen wagen nemen. Zoo stapte zij dan uit, om op het perron met een schijnbaar onverschillig gelaat rond te kijken.

Verscheiden passagiers verlieten den trein, en nu eerst zag zij den rooden soldaat, die de zonderlinge tuimeling uit den bagagewagen had gemaakt. Zij had hem nog niet opgemerkt, al had hij in haar wagen gezeten. Hij ging rakelings langs haar heen, maar scheen

haar niet te herkennen, en kocht een glas limonade aan het buffet. Het was een warme dag, en hij had er waarschijnlijk dorst van gekregen.

Daar verscheen de jonge spion in de opening van het portier. Hij keek links en rechts, alsof hij iemand zocht. Hij scheen haar niet gezien te hebben, want zij had achter een pilaar geschild, en regelrecht begaf hij zich naar den stationschef.

Deze nam hem mee naar het bureau, en van deze oogenblikken maakte Piroska gebruik, om in een anderen wagen te wippen van den tamelijk langen trein.

Gelukkig! er was nog een hoekplaats open. Zij had nu gelegenheid, op het perron te kijken; zij hield het bureau van den chef scherp in 't oog, en zij herademde, toen de chef zonder den jongen op het perron verscheen. De spion was haar spoor misschien bijster geworden, of een telegram, dat de chef voor hem had ontvangen, had hem een gewichtiger opdracht gegeven.

In elk geval, hij was er nog niet, en nu snakte zij naar het oogenblik, dat de chef het sein tot vertrek zou geven.

„Opschieten!” riep hij tot de passagiers, die nog mee moesten. De roode soldaat kwam van het buffet aanhollen, en sprong in den trein. Er was nog een open plaats vlak voor Piroska, en daar ging hij zitten. De coupé was nu vol, en de andere coupé's waren ook vol; de chef gaf het sein tot het vertrek, en langzaam zette de trein zich in beweging.

Er kwam nog een passagier aanhollen — gelukkig! het was die gevreesde jongen niet. Hij greep zich vast aan een handvat van den wagen en kwam binnen. De trein begon de vaart te versnellen, en Piroska's hart, dat zoo onstuimig had geklopt, kalmeerde.

Opnieuw merkte zij, dat verscheiden reizigers haar aankeken, maar het hinderde haar nu minder. Zij raakte er aan gewoon, en de onrust week. Een oogenblik had een angstig vermoeden bij haar post gevat, dat

deze roode soldaat de taak van den spion had overgenomen, maar hij zag haar niet eens aan, en zat ijverig te schrijven: een blocnote op de knie.

Misschien was het een intellectueel of een student, die door de armoede en den nood der tijden bij het roode leger was terecht gekomen, want de soldij was hoog. Bij het volk heerschte gebrek en ellende, maar bij het roode leger bestond een betrekkelijke weelde.

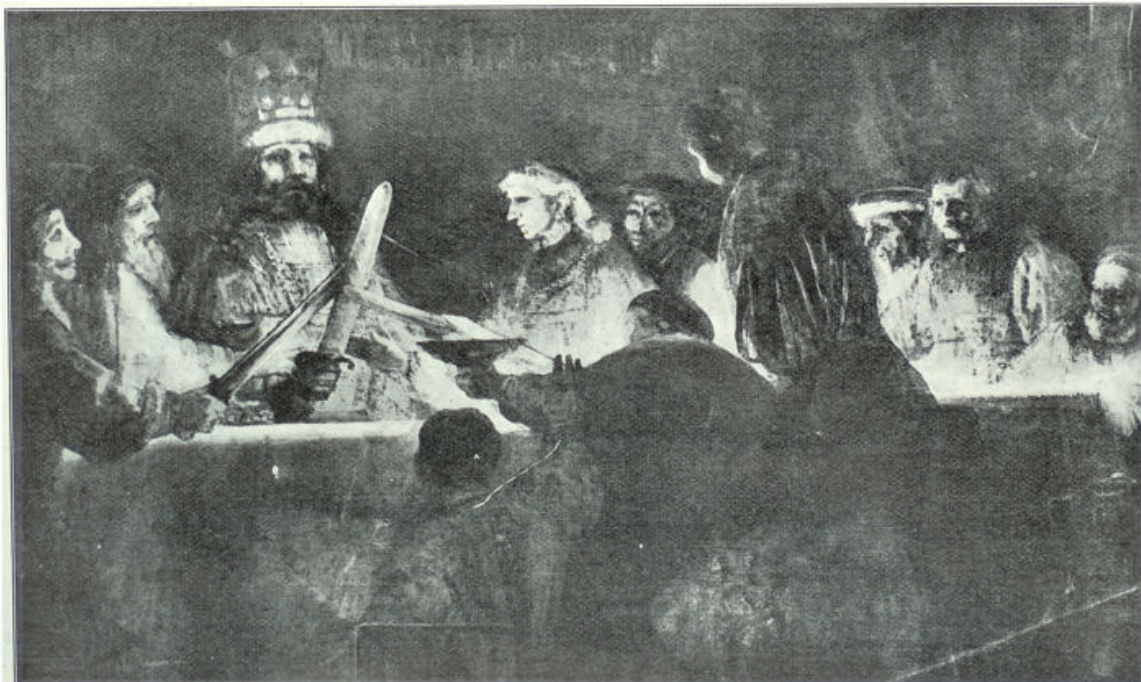
Hij schreef aldoor: drie bladzijdjes vol. Toen scheurde hij ze uit zijn blocnote, en ze samen vouwend, keek hij voor den eersten keer Piroska aan. Het was een eigenaardige, sprekende blik, en die blik scheen haar iets te willen zeggen. Maar zij verstond die oogtaalaal niet, en zijn lippen bleven stom.

De trein verminderde zijn gang; een paar passagiers stonden reeds op, om aan het volgende station uit te stappen, en van dit oogenblik maakte de soldaat gebruik, om ongemerkt achter hun rug haar het schrift in de hand te stoppen. Toen verrees hij eveneens, en naar het perron kijkend, zag Piroska, hoe hij door den uitgang bij het station verdween.

De trein had wel een half uur vertraging gehad, en moest zien, de vertraging in te korten. Het opont-houd duurde niet langer dan een minuut, en de trein zette zich weer in beweging. De zon daalde ter westerkimme, en het licht der avondzon lag als een glanzende weerschijn in wonderbare pracht over de velden uitgebreid.

Toen nam ze de briefjes en ontvouwde ze. Er schulde iets geheimzinnigs in, dat haar spanning vergrootte. De notities waren gepagineerd; zij nam nummer één, en een opmerkzaam toeschouwer zou toen hebben kunnen zien, hoe haar lippen bestierven, en hoe dat onnoozele blaadje papier begon te beven in haar hand.

Zij las dan: „Wees op uw hoede! Nikolaas Gelbert zit thans rechts van uw coupé op een koffer in de wandelgang!”
(Wordt vervolgd)

Naar een onbekende schilderij van Rembrandt

Claudius Civilis, aanzittende met zijn hoofdlieden aan een langwerpige tafel

moesten tot God roepen en een iegelijk zich bekeeren van zijn boozen weg, want — wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben! Dáárover had Jona niet gesproken! Dáárvan was dezen menschen niets bekend! Ach, zij zagen géén uitkomst!

God *mocht* Zich wenden!

En *zou* God Zich dan niet wenden? Zou Hij den boetvaardige verachten?

Zie hier nu den laatsten schalm der gouden keten van Gods heilsgedachten over de schuldige stad: „God zag hunne werken, dat zij zich bekeerden.” „Het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen en — Hij deed het niet!”

Het heil is des Heeren!

Er is ontcoming . . . Als Hij ons ziet, in berouw neergebogen voor Zijn aangezicht!

J. T.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

„Onze handen opheffen voor onze kinderen.”

„**W**e zouden onze kinderen wel lichamelijk met onze eigen handen willen leggen in de trouwe, sterke, veilige Vaderhanden van onzen God, en ze boven alle deugden en gaven naar lichaam en geest het eigendom willen weten van Hem, die ook voor hen Zijn leven gaf!”

Zoo schreef ons onlangs een geachte lezeres uit hooge kringen, die ook zelf kinderen heeft in de studie-jaren.

Kunnen we beter doen, dan het moederhart, dat uit zulke woorden spreekt, bemoedigen door het te wijzen op het voorrecht van het afhankelijk, kinderlijk, volhardend gebed?

O, er wordt in onze dagen veel over opvoeding geschreven! Wat hebben we er al veel lessen over ontvangen! Hoeveel verhalen hebben we al gelezen, die ons moesten aantoonen, hoe te spreken, te doen en te laten jegens onze kinderen!

Maar met dat al: gevoelen we niet telkens onze machteloosheid, het *zoo* aan te leggen als het *moet*? Betrappen we onszelf niet telkenmale op tekortkomingen in de allerbelangrijkste taak?

„Beter dan onze beste opvoeding zal het gebed helpen.” Ja, en alleen het gebed kan helpen om de beste opvoeding te geven. Maar dan — het *geloovig* gebed. Niet het twijfelend vragen, want dat heeft geen kracht; daarop wordt niet geschonken.

Wat is het toch een voorrecht voor kinderen, geloovige ouders te hebben, die voortdurend hun kinderen Gode aanbevelen! En wat is het toch een zegen, als geloovige ouders boven alles geestelijke zegeningen voor hun kinderen zoeken en van God afsmeeken!

Jonge moeders, brengt uw kleinen vroeg tot Jezus. Zoekt voor hen van hun prille jeugd het hoogste goed. Zooals Eunice het deed voor haar Timotheüs.

Jonge vaders, helpt uw geliefde vrouwen bij dit heerlijk werk. Zondert u samen af om met uw kleinen tot Hem te gaan, die in hun jonge harten een blijvenden indruk werken wil van wat eeuwige waarde heeft.

En gij, die grootere kinderen hebt, kinderen, die een wereld in moeten, die in het booze ligt, op wie Satan loskomt met zijn bekoringen. . . bidt toch, dat ze bewaard mogen blijven voor den booze; bidt toch, dat ze hun leven gaarne wijden aan het heil van anderen!

Alle zulke gebeden kunnen wij in het geloof bidden, *in Jezus' naam*. Want we weten, dat Jezus Zelf zulke beden bad in den laatsten nacht van Zijn leven op aarde, en dat wij dus naar *Zijn* gedachte bidden, als we met *déze* begeerte tot den Vader gaan.

Maar — laat ons bij het gebed *waken*. Waken, dat we geen hinderpalen toelaten tot de verhooring dezer gebeden. Waken, dat niet alleen onze kinderen bewaard worden van het meegaan met de wereld, maar waken ook, dat de wereld niet gehaald wordt in ons huis!

□

□

□

□

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Communie

40)

Nadruk verboden

Piroska stond op; ze moest zich zekerheid verschaffen, en daar zat waarlijk die sluwe jongen, op een koffer, doodkalm bezig met tabak in sigarettenblaadjes te rollen.

Maar hoe kwam hij in den trein? Het kon niet anders, of hij moest haar nageslopen zijn op het oogenblik, dat zij naar den wagen ging.

Weer ging ze zitten, en ze las verder: „Er wordt een gedrukte circulaire verspreid, waarin u een gevaarlijke Contra-revolutionaire wordt genoemd. Uw portret bevindt zich op de circulaire, en op uw aanhouding staat een groote belooning. De circulaire is onderteekend door Gabor Schön, volkscommissaris van politie.”

Piroska drukte de hand op dat arme, gefolterde hart, opdat het gehamer van dat geplaagde hart haar niet zou verraden.

Toen las ze verder: „De smerige vioolspeler, ook een spion der Regeering, zou u reeds hebben aangehouden, indien de veelbelovende Nikolaas Gelbert hem niet duidelijk aan 't verstand had gebracht, dat hij zijn vuile handen moest thuis houden, omdat Nikolaas dit zaakje zelf wilde opknappen.”

Piroska rilde van afschuw en afgrijzen. Als een veldhoen op de bergen, zoo werd deze fiere dochter van Hongarije door vreemdelingen gejaagd in haar eigen vaderland. En er was geen hulp, geen verweer. . .

Het slot van het schrift luidde aldus:

„Stap aan uw station aan den verkeerden kant uit den trein! De maan zal nog niet op zijn, en aan den overkant der spoorbaan staat dicht struikgewas. Schuil daar, totdat de trein vertrokken is, en ga dan naar vader Prochaska! Vernietig dit schrift dadelijk! Een echte Radijs.”

Een radijs. . . .

In gewone omstandigheden zou zij 't uitgeschaterd hebben om deze zonderlinge onderteekening, maar door de vreeselijkste gevaren omsingeld, was haar hart niet gestemd om te lachen. Nu wist ze intusschen, waar ze aan toe was, en nu werd het haar duidelijk, waarom de passagiers haar zoo opletend aankeken.

Ze scheurde ongemerkt de notities in kleine snippers, en wierp ze het raam uit; de wind nam ze op, en verstrooide ze langs den berm van de spoorbaan.

Het begon te donkeren. De lampen werden aangestoken, en aan het derde station moest Piroska uitstappen. Zij leunde met het hoofd tegen den wand van den wagen, en sloot haar oogen. Zij veinsde te slapen, maar zij sliep niet — *nóóit* was ze helderder wakker geweest.

Die spion was listig, maar zij zou list tegenover list stellen, en zij veinsde te slapen, om hem te verschalken.

Aan elk der laatste stations had hij geregeld den trein verlaten, om den stationschef te spreken; vermoedelijk, om te vernemen, of er telegrammen voor hem uit Budapest waren aangekomen. En den trein verlatend, wierp hij dan een spurenden blik naar haar plek; zij zag het door de bijna geheel geloken oogleden heen. Dan was hij gerustgesteld en verdween, om later als een waakhond weer plaats te nemen op dien koffer.

Zoo naderde het derde station. De spion rees weer op, om opnieuw een spiedenden blik op haar te werpen. Hij keek langer dan anders; ook lag er iets onrustigs in zijn gebaren, en het kostte Piroška een bovenmenselijke inspanning, om haar geveinsden slaap vol te houden. Daar hoorde zij zijn lichten, sluipenden voetstap, en zag hem het perron opgaan.

Dit oogenblik zou over haar lot beslissen; zij voelde het. Zij greep haar valies, en rukte het portier open. Er stond een vischverkoopster, een stevige vrouw met breede schouders in de wandelgang, die haar bij den arm greep.

„Dit is de verkeerde uitgang, juffrouw!”

„Voor mij de rechte uitgang — wil u als 't u blijft zwijgen?”

De vischvrouw zag haar smeekenden blik.

„Arme stakkert!” mompelde ze, „zoo jong en knap, en al een vluchteling!”

Zij zag, hoe een donkere schaduw, vlug als een schuw hert, over de spoorbaan glipte, om tusschen het struikgewas te verdwijnen.

„Mooi zoo!” mompelde ze, „mooi zoo! Die is dan voorloopig aan de klauwen van die beesten uit Moskou ontsnapt.”

En een glimlach van bevrediging ging over haar gelaat.

Op het punt, dat de trein zich weer in beweging zou zetten, stapte de jongen den wagen in. Hij had een groote chocolaadreep in de hand, en brak er een stuk af, om het op te eten. En toen hij de heele reep op had, keek hij weer naar den bekenden hoek, want de trein naderde een nieuw station, en het daarop volgende station zou hij Piroška in de handen leveren van Szamuely, zijn meester, die zich juist in die buurt bevond voor een inspectie.

Dat zou een triumpf zijn....

Maar hij had haar nog niet. De plek was onbezet, en met een woedend gebaar vroeg hij de reizigers in de coupé, waar de jonge dame was gebleven, die zoo even in den hoek had gezeten. De officier gaf geen antwoord, maar een paar gediensstige geesten wisten te vertellen, dat die dame, toen de trein stilstond, naar de wandelgang was gegaan.

Hij ijld naar de gang; de vischvrouw stond er nog.

„Is een jonge dame aan den verkeerden kant den trein uitgestapt?” vroeg hij op gebiedenden toon.

„Ik heb wel een jonge dame gezien, maar zij ging naar een der volgende coupé's,” antwoordde de vischvrouw met een droog gezicht.

De jongen keek haar met de grootste achterdocht aan.

„Ik denk, dat je me wat voor staat te liegen — wil je nu de waarheid zeggen?”

Maar ze was tegen hem opgewassen.

„Gluipeerige aap,” zei ze, „wat verbeeld jij je wel, om zoo'n hoogen toon aan te slaan? Staat die jonge dame onder jouw bescherming? Ze is blijkbaar van je bescherming niet gediend, en zal voor de grap onder een van de banken zijn gekropen.”

Het was een idee! Onder een bank! Hij bleef in den wagen, toen de trein stopte, de wandelgang en de coupé's wantrouwend in 't oog houdend. Er was aan dit station weinig te doen; niemand stapte uit, en slechts een paar handelsreizigers, die bitter klaagden over de slechte tijden, stapten in.

De spion begon onder de banken te zoeken, rondschuifelend als een slang. Hij sloeg geen hoek over, maar het zoeken was vergeefs.

Kokend van drift, wendde hij zich weer tot de vischverkoopster.

„Jij hebt me belogen, mensch!” bulderde hij; „die jonge dame is vast aan den verkeerden kant den trein uitgestapt.”

„Nou,” zei ze op forschen toon, „dan moet dat maar zoo zijn. Je zult je zin hebben, uilskuiken, en ik zal je maar gelijk geven, omdat jij met je bekrompen apenverstand het niet kunt vatten, dat die dame allicht uit den trein is gesprongen, toen hij in gang was — door wien word je uitgestuurd?”

Uit den trein gesprongen! Het was een nieuw gezichtspunt, en verward door zooveel mogelijkheden, raakte de gewiekste spion van Szamuely voor den eersten keer in zijn nieuwe loopbaan het spoor bijster.

(Wordt vervolgd)

„BEDROEFD, MAAR ALTIJD BLIJDE”

Bijeenverzameld door Truida de Pijper

Uw zaak is in de hand van Hem, die gezegd heeft: Niemand zal ze uit Mijn hand rukken. Ik zou haar niet gaarne in mijn hand willen nemen, want ik heb al veel, dat in mijn hand is gelegd, verloren. Maar alle dingen, die ik in Gods hand heb gelegd, heb ik behouden.

LUTHER

Laat mij ademen dien diepen vrede
die den vrée der wereld steeds beschaamt;
deel mij van de heil'ge vreugde mede
die het kind der Eeuwigheid betaamt;
leid, o Heiland, leid mijn wankle schrede
op den weg dien Gij ons toonen kwaamt,
en leg in mijn hart Uw eigen bede
die ootmoedig 's Vaders wil beaamt.

NELLIE

De koning van Italië vierde eenige weken geleden zijn vijf en twintigjarig regeeringsjubileum. Dat de vorst geliefd is bij zijn volk, bleek wel uit de groote feesten, die overal in het zonnige land van het Zuiden gegeven werden. We geven hierbij een jeugdportret van den koning.

op haar zou kunnen leunen. Ik maakte bezwaar, maar zij trok mij stevig naar zich toe, en zeide: „Als gij mij liefhebt, zult ge sterk leunen.” — En terzelfder tijd vernam ik de eigen stem van den Meester: „Als gij Mij liefhebt, zult gij sterk leunen,” en ik leunde op Hem ook. Ik was verwonderd, dat ik in 't geheel niet meer moe was dien avond, noch dien nacht, noch 's morgens, en ik heb sinds dien tijd rust gevonden, mij steeds herinnerende, de bemoedigende woorden: „Als gij Mij liefhebt, leun dan sterk.”

Miss Fidelia Fiske was een leerlinge van Mary Lym. Ze vertrok naar Perzië en stichtte daar een seminarie.

Mary E. Kennedy, New-York schijnt van meening, dat Paul Pastnor de dichter is van het vers „Lean hard.”

Alice B. Stinn schrijft: „Ik heb een kaart, uitgegeven bij E. P. Dutton & Co., New-York, met dit vers; het wordt toegeschreven aan Paul Pastnor. Waarschijnlijk heeft het bovenstaand verhaal van Fidelia Fiske hem geïnspireerd, dit gedicht te maken.

Doch genoeg. Ik kon mij niet bekorten, uit vrees, dat ik hier en daar een schakel zou missen, maar ik voeg hier geen beschouwingen meer aan toe; misschien, dat de belangstellende lezers of lezeressen de onderzoekingen vervolgen willen, naar aanleiding van deze gegevens.

Maar vooral hoop ik, dat het vers, met het antwoord er op, menige bedroefde van ziel nog tot een vertroosting mag strekken.

S. DE JONG EZN.

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Menschelijke dwaasheid

En zekere professor in de palaeontologie en de geologie, Dr. E. E. Raymond, van de Harvard-Universiteit, heeft een voorspelling gedaan, gegrond op wetenschappelijke studie. Over veertigduizend jaar, zoo zegt hij, (mogelijk zal het wel vijf-en-zeventig-duizend jaar zijn,) zal de toekomstige mensch al zijn tanden verliezen, zooals de aapmenschen in het verleden zijn staart heeft verloren. De aapmenschen gebruikte zijn tanden om vezels te verscheuren, noten te kraken en om zich te verdedigen; de beschaving zal dit echter alles onnoodig maken. Ook het haar zal onnoodig blijken. De toekomst-mensch zal een hoofd hebben zoo glad als een biljartbal. De beschaving geeft hem voldoende kunstmatige kleding en bedekking. Ook zal hij sommige teenen en vingers kunnen missen, daar de aapmenschen er alleen zooveel nodig had om in de boomen te klimmen. Voor den beschaafden mensch zijn ze nutteloos. —

Het is wel interessant! Het verwondert ons, dat de professor niet óók voorzegt heeft, dat de toekomst-mensch er twee oogen verkrijgt en wel in zijn achterhoofd, want de beschaafde mensch heeft die in dezen auto-tijd toch wel nodig! Een kleine vervanging voor staart, tanden en haar is toch wel billijk, vooral met het oog op de nieuwe toestanden, waaraan de toekomst-mensch zich heeft aan te passen.

Dezer dagen werd gemeld, dat bij een lezing te Johannesburg over den schedel van den praehistorischen mensch-aap, welke te Taungs in Zuid-Afrika gevonden is, een van de toehoorders het kostbare voorwerp wat onvoorzichtig heeft aangepakt, zoodat een tand half is afgebroken. Groote ontsteltenis heerschte, zooals het bericht luidt. Ter geruststelling voegt Reuter er echter bij, dat de schade nog te herstellen is.

Men wist in Zuid-Afrika zeker nog de voorzegging van prof. Raymond niet, anders had men het breken van dien tand kunnen beschouwen als een begin van de vervulling!

Maar spot ter zijde. Hoe groot is toch de menschelijke dwaasheid! Het woord, door Paulus eens gesproken, is zoo snijdend waar: zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune

41)

Nadruk verboden

XVIII. Dorpsleven.

Aan het kerkplein van het dorp stond de boerenwoning van den ouden Prochaska. Laat in den avond was Piroška er aangekomen; de dorpsveldwachter had er haar gebracht, en hij had aan het venster geklopt.

„De dorpsmensen staan vroeg op en gaan vroeg naar bed!” had hij gezegd, en daarom had hij aan het venster geklopt. Toen was er een raam opengeschoven, en het hoofd van Matthias, den zoon van den veteraan, was zichtbaar geworden.

„Wie is daar?” had hij gevraagd, en toen Piroška haar naam had genoemd, was hij uit het bed gesprongen en had gezegd: „Hoor je dat, Thereza? Daar is Piroška Kovacz uit Buda!”

En half gekleed was hij naar de voordeur gegaan, om het meisje binnen te laten. Het gezin stond op, zelfs de oude vader, en bij het schijnsel der hanglamp, die werd aangestoken, moest het meisje haar wederwaardigheden vertellen. Andreas legde een vuur aan, want de nacht was koel, en Thereza, Matthias' vrouw, ging naar den kelder, om boter, kaas en melk te halen en het voedzame brood, gebakken van zuivere Hongaarsche tarwe.

Dien nacht sliep Piroška zoo heerlijk, zooals zij zich niet kon herinneren, ooit geslapen te hebben, en het was reeds ver in den morgen, toen het gekir der duiven haar wekte. Zij zaten in de kruin van een hoogen acaciaboom, vlak voor het huis.

Piroška herkende hem uit haar kinderjaren — wat was hij groot en breed geworden! De zon stond reeds hoog aan den hemel, en die acaciaboom spreidde zijn koele schaduw over het kerkplein.

Het was, alsof zij een nieuwe wereld was binnengetrepen. Zorg en angst waren verdwenen, en zoete vrede omringde haar. Zij luisterde des morgens naar de langgerekte tonen, die de oude schaapherder, met de schapen naar de gemeenteweide trekkend, op zijn gehavende trompet blies, en hielp tante Thereza dapper mee in de huishouding, als het noodig was.

Hoe het thuis was te Buda, was haar echter onbekend. De brievenpost was nog wel op gang, maar het brievengeheim was niet meer verzekerd. De Sovjet-regeering onderschepte alle brieven van verdachten, en menig argelooze had het reeds met zijn leven moeten bekoopen.

Er was echter een andere weg om berichten over te zenden. Daar waren moedige en dappere mannen, die er voor zorgden, sluwheid tegenover sluwheid plaatsten, en de vluchtelingen aan brieven van hun achtergelaten familieleden of vrienden hielpen. Zoo was het voor Piroška een heerlijke verrassing, toen zij een keer goede tijding van huis mocht ontvangen, terwijl zij op diezelfde geheimzinnige manier tijding naar huis kon zenden.

Men hoorde in het dorp niet veel spreken over de Sovjet-regeering van Hongarije. Als men de boeren maar met rust liet, zoodat zij hun bedrijf naar behooren konden uitoefenen, dan waren ze tevreden. Er waren een paar keeren propagandisten uit Budapest geweest, om op het kerkplein het volk toe te spreken, en de boeren waren ook gekomen, om

naar de „snoeshanen,” zooals zij werden genoemd, te luisteren.

Zij hadden den eersten keer slechts met een half oor geluisterd, omdat ze hoopten op droog weer, en de regen de landbouwwerkzaamheden belemmerde, en den tweeden keer hadden ze heelemaal niet geluisterd, omdat de droogte den grond scheurde, en er reikhalzend naar regen werd uitgezien. Zij hadden meer naar de wolken gekeken, die in 't Westen kwamen opzetten, dan naar den propagandist, al sprak hij nog zoo vurig, en al hijgde hij van de inspanning.

Wat die redenaar zei, kon misschien wel goed zijn, heel goed. Zij waren niet geleerd en konden dat zoo niet bestudeeren. Daarvoor moest men advocaat of burgemeester, dominee of pastoor of schoolmeester zijn, en zij waren maar eenvoudige boeren.

Bovendien kon het hun volstrekt niet schelen, wat die man vertelde. Dat het land der grootgrondbezitters onder hen allen verdeeld zou worden, leek wel iets geweldigs, en de boerenstand zou er misschien een ruk mee vooruit kunnen komen, maar de eigenaren van den grond moesten er dan toch ook in bewilligen, en zij zouden toch een billijke vergoeding mogen eischen. En wie verzekerde den boeren, dat de regeling stand zou houden, en dat die vreemde sovjetheeren uit Moskou niet op een gegeven oogenblik den kraaienmarsch zouden blazen?

Veel soeps was het niet; dat wisten ze al vast. En dat de propagandisten voor geheelonthouding pleitten, was allicht lofwaardig, maar hun jenevergezichten pleitten er niet voor, dat zij zelf veel geestdrift betoonden voor de blauwe knoop, terwijl vader Prochaska, die voor veertien dagen nog in Budapest was geweest, hun verzekerde, dat de hoogste regeeringspersonen op hun zwelg- en braspertijen dronken als Tempeliers.

Neen, de boeren van dit dorp hadden het niet op die volksredenaars; zij hielden zich aan de ideeën van hun voorvaders en daarmee uit. Dat was hun kracht tegenover de bolsjewistische leer, zooals het tevens hun zwakte was, omdat daardoor elke vooruitgang op landbouwgebied werd belemmerd.

Piroska voelde zich zoo recht thuis, vooral bij de familie Prochaska. De veteraan zat daar als een patriarch in zijn leuningstoel aan het hoofd der tafel, als de disch werd gedekt; zijn herinneringen liepen over vele tientallen van jaren en zijn geest was nog even levendig als dertig jaar geleden.

Hij was bij allen gezien: bij Calvinist, Rooms-Katholiek en Lutheraan. Zijn woord had gezag, en toen de nieuwigheid van een Nationalen Dorpsraad werd ingevoerd, werd hem om raad gevraagd.

Wat godsvrucht en vroomheid betrof, drukte Matthias de voetstappen van zijn vader, maar hij miste diens geestkracht en strijdbaar karakter. Menschen, die zijn vroeg gestorven moeder hadden gekend, verklaarden eenparig, dat hij het karakter van zijn moeder had geërfd: lijdzaam, zachtmoedig, passief.

Maar Andreas, zijn zoon, had meer het karakter van zijn grootvader; het scheen een geslacht overgesprongen te zijn, om zich weer te openbaren in den kleinzoon, en Piroska wist niet, hoe het kwam, maar zij maakte in haar geest telkens vergelijkingen tusschen Andreas en Ladislaus, die zoo sterk op elkander geleken. Zij hadden beiden hetzelfde strijdhaftig karakter, en hielden in deze dagen van bittere vernedering door hun onvervaardigen moed de eer op van het Hongaarsche volk.

Thereza, de vrouw van Matthias, ging geheel met haar man mede. Zij was zachtaardig, vriendelijk, minzaam, een troosteres voor zieken en armen en algemeen bemind. Daarin geleek zij wel op Piroska's moeder, maar in andere opzichten liepen haar karakters toch ver uiteen. Elizabeths oog kon bij wijlen flikkeren van toorn en verontwaardiging, terwijl Thereza nooit uit haar plooi kwam — haar leven vloeide in het rustige dorpsleven daarheen als een stille, vredige beek.

De knecht en de meid vormden een deel van het gezin, terwijl de blinde Géza een gaarne geziene gast was.

Hij was van Andreas' leeftijd; ze hadden samen den oorlog meegemaakt, en het had Géza het licht van zijn oogen gekost.

Het was ontzettend. Er waren twee soldaten uit dit dorp blind terug gekomen uit den oorlog, en Géza was er een van.

Hij was echter getroost geworden. „Toen mijn aardsch gezicht verdween,” placht hij te zeggen, „ging mijn geestelijk gezicht open.”

Velen in het dorp begrepen het niet, dat hij voor de blindheid zijner oogen, die toch tot de vreeslijkste rampen van ons aardsch bestaan behoort, God kon danken. Berusten — dat kon nog. Maar danken... danken...

Vader Prochaska echter begreep het, en zijn zoon en zijn schoondochter begrepen het; en Andreas begreep het misschien ook. En daarom zouden hun harten gesterkt worden in dat zware uur, toen de wervelwind des doods over dit dorp zou heenrazen.

(Wordt vervolgd)

IN DE VACANTIE

„U kunt hier niet langer blijven,” zeide hij, „want dit dorp wordt bedreigd, en Szamuely, de bloedhond, brengt Nikolaas Gelbert mee. Die gluipert zal u herkennen, en u zult in een bagagewagen met den beulentrein naar Budapest worden vervoerd. Dan weet u 't wel.”

Het was ontzettend; het meisje wrong de handen.

„Wat moet ik dan beginnen?” vroeg ze.

„U gaat aanstonds met mij mee op den trein. U staat dan onder de bescherming van onzen kapitein, die voor u een wijkplaats zal bestemmen. Ze zal misschien onder de bommen der Roemeniërs liggen, maar die bommen zijn minder gevaarlijk dan de beulentrein.”

„Daarover moet ik nadenken,” zeide ze; „ik kan daarover toch niet onmiddellijk beslissen.”

Hij keek op zijn horloge.

„'t Is vroeger dan ik dacht; allo, denk er dan nog een oogenblik over na!”

Met de handen saamgeperst, de oogen strak op den grond gevestigd, wandelde zij eenige keeren op en neer. Toen werd ze kalmer. Nu dacht zij niet alleen meer aan zichzelf, maar ook aan dit dorp, vooral aan de familie Prochaska, die evenzeer werd bedreigd als zij.

Zij zette zich weer neer op de bank, naast den rooden soldaat.

„Het heele dorp moet dan gewaarschuwd worden,” zeide zij.

Hij fronste een oogenblik de wenkbrauwen. Maar toen vond hij het toch goed, mits hij er buiten werd gehouden.

„De familie Prochaska moet in de eerste plaats worden gewaarschuwd — wil u met mij meegaan? Hoe moet ik u noemen?”

„Noem mij maar Jakob,” glimlachte de roode soldaat.

Vader Prochaska zat in zijn leuningstoel, in den hoek der veranda, het oog op den grooten acaciaboom gericht, rustig zijn pijp te rooken. Zijn voeten wandelen reeds op die verre bergen, waar de lucht der eeuwigheid wordt ingedronken, en 's werelds rumoer kon daarom zijn vrede niet meer verstoren. En rustig bleef hij zijn pijp rooken, toen Pirooska hem het onheilspellende bericht overbracht van den bloedigen beulentrein.

„Dat ons dorp wordt bedreigd,” zeide hij, „is niets nieuws voor mij. Ik wist het. Maar roep nu Matthias en Thereza en Andreas, opdat zij het ook weten!”

Matthias bevond zich in het achterhuis, en Thereza was in de keuken, terwijl Andreas in den boomgaard bezig was. En toen deze drie menschen de veranda opstapten, en daar den rooden soldaat vlak bij vader Prochaska zagen zitten, kwam er een niet geringe spanning op hun gelaat. Matthias en Thereza reikten den vreemdeling de hand, maar Andreas, hun zoon, reikte hem niet de hand.

„'t Is een Jood!” zeide hij, en door den toon, waarop deze woorden werden uitgesproken, voelde de roode soldaat zich beledigd.

„Ben ik daarom minderwaardig?” vroeg hij met een scherpte, die Pirooska nog niet van hem had gehoord.

Zij legde hem de hand vriendelijk op den schouder.

„Niet zoo driftig, mijn vriend!” zeide ze; „er is kaf en koren onder Christenen en Joden. Andreas — wil je onzen gast beledigen, omdat hij een kind Israëls is? Hij komt ons waarschuwen voor een groot gevaar, en ik heb aan hem leven en vrijheid te danken.”

De tranen sprongen haar in de oogen, en Jakob zag het.

„Het Hongaarsche volk weet geen onderscheid te maken tusschen zijn vrienden en zijn vijanden,” zeide hij; „het scheidt alle Joden over één kam. Luistert, en ik zal u wat zeggen! De arme intellectueelen hier in Hongarije zijn meest Joden; zij grijpen naar de heerschappij, nu de kans hun geboden wordt. Waren die arme intellectueelen Christenen geweest, dan zouden die Christenen hetzelfde hebben gedaan.”

Toen ging Andreas naar hem toe, om hem de hand te reiken.

„Wees hartelijk welkom!” zeide hij.

Zoo zat daar die soldaat van het communistische roode leger, dat kind Israëls, deze menschen te waarschuwen, om de vlucht te nemen, en toen Andreas tegenwierp, dat het gevaar eigenlijk overal in Hongarije dreigde, gaf hij hun den raad, desnoods tot de Roemeniërs, de Tsjechen of de Serviërs te vluchten.

Matthias boog het hoofd. Zoo buigt het schaap het hoofd voor den slachter....

„Wij willen 't hier maar afwachten, niet waar, Thereza?”

„Ik blijf bij jou,” zeide ze zacht.

„En ik wil mijn ouders niet in den steek laten,” zeide Andreas, de sterke tanden op elkander drukkend.

Toen sprak de oude patriarch, en een zachte glimlach gleed over zijn eerbiedwaardig gelaat.

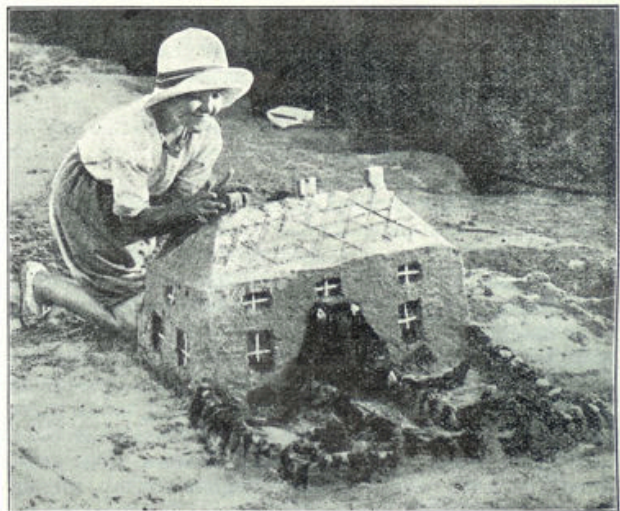
„Ge hebt het gehoord, Jakob. Wij, boeren, zitten vast aan ons dorp, en gaan er niet gauw uit. Ik ben hoog bedaagd, en denk er in 't geheel niet aan. Ik heb een goede conscientie voor God en menschen, en vrees dien Szamuely niet. Hij kan mijn lichaam doden, maar mijn ziel kan hij niet doden.”

„En Pirooska dan?” vroeg de roode soldaat in groote verbazing.

„Zij zal met u mede gaan, Jakob; het is haar plicht en roeping. Thereza — help haar het valies pakken!”

Een half uur later zat Pirooska reeds in den trein, den betranden blik naar het dorp gericht, te midden van een menigte roode soldaten, die ruwe grappen verkochten. Maar de kleine, dappere Jakob beschermde haar, alsof 't zijn eigen zuster was.

(Wordt vervolgd)

STRANDWERK. — Een Engelsch meisje bezig met een aardig vacantiewerk, namelijk het bouwen van een huis, geheel van zand en beplant met zeewier.

sprak hij over Hem met geestdrift, verwachtte hij, dat anderen in zijn verrukking en vreugde zouden deelen. En toen dit niet het geval was, liet hij niet los, maar sprak hij: „Kom en zie!” Overtuigd, dat alle bedenkingen en twijfelingen zouden wegvagen als nevelen voor de opgaande zon bij het zien en hooren van Jezus. En hij is niet beschaamd geworden. O, hoe zal zijn hart van vreugde hebben getrild, toen dezelfde man, die tot hem gezegd had: „Kan uit Nazareth iets goeds zijn?” nadat hij Jezus had ontmoet, bewonderend uitriep: „Rabbi, Gij zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls!” Welgelukzalig, die Jezus volgen, ook in het zoeken en vinden van anderen! Filippus heeft het ervaren, ook in zijn latere leven, doorgebracht in den dienst zijns Meesters. Waar hij precies gearbeid heeft, weten wij niet, maar de overlevering bericht ons, dat hij met ijver van zijn Heiland getuigde en in Frygië den marteldood stierf als bezegeling van zijn trouwe volgen van Jezus.

De beste wijze, om zielen voor Jezus te winnen, is: ze opzoeken en ze brengen tot Jezus. Geleerde uiteenzettingen baten niet. Redeneeringen schaden dikwerf. De zielen hebben een levenden Heiland noodig. En daarom moeten zij, die dien levenden Heiland bezitten, met warmte en gloed van Hem spreken, opdat de zielen behoefte krijgen aan een persoonlijke ontmoeting met Jezus, die allen twijfel doet verdwijnen, en die het hart met onuitsprekelijke vreugde vervult!

J. N. V.

43)

Nadruk verboden

XIX. De Beulentrein.

De Dictatuur van het Proletariaat meende verschillende grieven te hebben tegen de boerenbevolking. De boeren wilden namelijk geen witte bankbiljetten meer aannemen als betaling voor hun producten.

Dat werd een moeilijk geval. 't Is waar: bij de distributie zorgde de Overheid er voor, dat de burgerij nog niet de helft ontving van het rantsoen, dat aan het Proletariaat werd toebedeeld, waardoor de voorraad kon worden gerektd, terwijl er tevens de langzame hongerdood van de fel gehate burgerij door werd bereikt, maar de voorraad slonk toch onrustbarend, en bleven de boeren koppig op hun standpunt staan, dan zou Budapest spoedig razen van den honger.

Er waren aan de Dictatuur nog andere dingen ter oore gekomen. De boeren werden opstandig; zij hadden hun zeisen geslepen; ze waren van plan, om geweld met geweld te keeren. Zoo werd aan de Dictatuur gerapporteerd, en daarom ontving Szamuely de opdracht, de rust in de dorpen te herstellen.

Hij liet er geen gras over groeien om het te doen, en hij deed het op zijn manier. Er steeg een bange zucht ten hemel; het was de angstkreet, ontperst aan de borst van het gefolterde volk...

Als men dien beulentrein zag naderen, dan beefde het dorp, en er werd eerst een zucht van verademing geslaakt, als hij was gepasseerd.

Toen vader Prochaska een keer over het kerkplein wandelde, wist de veldwachter hem schrikkelijke feiten te melden van plundering, doodslag en opgerichte galgen. Er was een daadwerkelijk verzet geweest in een boerenstadje, en de boeren hadden zich met hun zeisen te weer gesteld. Maar die zeisen, hoe scherp ook, konden niet op tegen de machinegeweren en

de handgranaten, en honderden boeren hadden het met hun leven moeten boeten.

Deze dorpers vreesden het ergste, en dachten aan geen verweer meer. Machteloos vielen de handen langs het lijf neer.

Andreas vond het droevig. „Laten wij ons dood vechten!” riep hij een keer op het kerkplein tot een hoop boeren, die er samen schoolden, met een stem, trillend van geestdrift: „beter dood dan levend in de handen van die moordenaren vallen!”

Maar de schrik zat er in bij de boeren, en er bleef trouwens de hoop, dat de beulentrein niet zou stoppen aan dit station. Die hoop echter was niet groot, want het was bekend, dat zij een keer hun zeisen hadden gescherpt. Ook hadden ze het witte bankpapier geweigerd, en de familie Prochaska was hun daarin voorgegaan.

Op een namiddag stopte een trein aan het station. Er had in verscheiden dagen geen gewone trein gereden, omdat er een spoorwegstaking was uitgebroken, en daarom begrepen de boeren, dat het de beulentrein moest zijn. Er werd een gepantserde automobiel van een goederenwagen afgeladen, terwijl Szamuely in de auto plaats nam.

Een storm van angst woei door de dorpsstraat, en allen weken in hun huizen.

De voorzitter van den Nationalen Raad eener nabije kleine stad diende als gids. Het was een opgedrongen voorzitter; hij had een moord op zijn geweten, maar de amnestie had hem uit den kerker verlost, en deze man was de gids.

Twintig mannen en vijf vrouwen werden door de Lenin-jongens, zooals de terroristen zich met voorliefde lieten noemen, in hechtenis genomen, en onder het droevig geklaag hunner nabestaanden, die hen volgden, werden zij naar het kerkplein geleid. En Andreas volgde ook.

Er werd een tafel op het plein geplaatst, met een stoel er voor. Daar zette Szamuely zich neer, met den open sigarettenkoker voor zich.

Eén voor één werden de gevangenen hem voorgeleid. De eerste was de veldwachter. Hij was de voornaamste getuige geweest in het rechtsgeding tegen den gids-moordenaar, en daarom was hij de eerste.

Szamuely maakte een lichte handbeweging, en de Lenin-jongens wisten het wel.

De burgemeester kwam voor, en de rechter keek hem een oogenblik aan.

„Geeselen!” zeide hij kortaf; „en zijn huis moet geplunderd worden.”

De pastoor werd naar voren gebracht.

Weer dat lichte handgebaar. Maar de rechter had er nog iets aan toe te voegen.

„Hangt hem op aan den halster van den dorpsstier!”

„Ik verlang eerst een wettig verhoor,” sprak de geestelijke.

Hij was oud en bedaagd, en stond bekend als een waardig man.

Szamuely trok de schouders op.

„Een verhoor is niet noodig; dat houdt maar op.

Een boer werd voorgeleid van middelbaren leeftijd. Hij smeekte om zijn leven. En drie andere boeren, die hem volgden, smeekten om hun leven, terwijl hun vrouwen en kinderen zich voor den rechter in het stof wierpen.

Hij was echter onvermurwbaar; een lichte hand-

beweging; en hij haalde een nieuwe sigaret uit den koker.

De oude schaapherder kwam voor.

„Geen genade vragen,” fluisterde Andreas hem in 't oor: „niet smeeiken!”

„Waarom zou ik dat doen?” antwoordde de schaapherder, met een glimlach op het gelaat. „Ik ben onschuldig; dan vraagt men geen genade. 't Is ook de moeite niet meer waard; ik ben er vier-en-zeventig.”

„Dan is 't in orde,” zeide Andreas.

Hij keek naar de hand van den rechter. Een licht gebaar, en het lot van den grijzen schaapherder was beslist.

Toen trad Matthias naar de noodlottige tafel, en een siddering ging door Andreas' sterk hart.

„Zie op Jezus, Vader!” riep een stem.

Dat was Andreas' stem.

„Hij is dicht bij mij, mijn zoon.”

Een lichte handbeweging....

Thereza kwam voor.

„Mijn Moeder!” riep Andreas: „denk aan uw lijf-psalm!”

En zij antwoordde met vaste stem:

„Bezwijkt dan ooit in bittere smart
Of bangen nood mijn vleesch en hart,
Zoo zult Gij zijn voor mijn gemoed
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed!”

Hoe was het mogelijk! Hoe was het mogelijk! In het aangezicht des doods toonde deze zwakke vrouw den moed eener heldin. Haar gelaat was als verheerlijkt; zij ging voor haar Heiland in den dood — die gedachte doortrilde haar innerlijk bewustzijn, en hemelsche krachten sterkten haar.

Een lichte handbeweging....

Toen trad de blinde Géza naar voren. Hij kwam dikwijls bij de familie Prochaska aan huis; dat beteekende een samenzwering; en daarom moest hij sterven.

Doch hij wilde vooraf nog wel een woord zeggen.

„Szamuely! Gij zult voor God verantwoording moeten afleggen van al die gruwelen — verstaat ge mij?”

De rechter, die zijn slachtoffers ter nauwernood een blik waardig keurde, legde de sigaret neer en keerde het hoofd om.

„Waar is Jezigowicz?” vroeg hij.

De beul naderde. Het was een kroesharige, krom-neuzige Rus.

„Ben jij daar?” zei Szamuely. „Steek dien vent de oogen uit, want anders zal hij nog flauw vallen, indien hij de gruwelen straks ziet!”

En de hand uitstrekkend, wees hij op Géza.

Toen echter steeg er een dof, dreigend gemompel op uit de volksmenigte. Het was de geest van Hongarije, die zich verhief, en door de haag van terroristen heendringend, riep Andreas, bleek van verontwaardiging, tot den Rus: „Blijf van zijn blinde oogen af! Hij is blind!”

„Dat wist ik niet,” hernam Szamuely op lichtvaardigen toon: „maar boeit alvast dezen Contra-revolutionair, want hij zou den geregelden gang van zaken bemoeilijken!”

En het volk zweeg; het zweeg.... En de geest van Hongarije, die zich een oogenblik verhief als een machtige vloed, zonk weer diep weg in de lage, lage bedding....

Met een verheven berusting zat vader Prochaska daar in den leuningstoel, in den hoek van de stoep, den blik onafgewend op het kerkplein gericht, maar er ging iets als een electriche, zware schok door zijn lichaam, toen de beulen met hun slachtoffers den grooten acacia-boom naderden.

Die boom was daar geplant in 1848 ter herinnering aan de onafhankelijkheidsverklaring van Hongarije; zijn vader had hem geplant, en diens zoon had meegeholpen. Die zoon was deze oude patriarch.

Die boom der vrijheid zou tot galg dienen; aan de takken van dien boom der vrijheid zou de vrijheid worden vermoord; aldus besliste de Bolsjewiek.

Verwonderlijk, dat de blinde Géza het eerst onder dien boom werd geleid! Hij tastte rond met de handen, zooals men blinden ziet doen, en tastte den stam van den boom.

„Sta ik nu goed?” vroeg hij: „Matthias, ben je dicht bij mij?”

En weer tastte hij met de hand. Toen voelde hij den druk van Matthias' hand, en Thereza reikte hem ook de hand.

Het was een liefelijke dag vol zonnegloed, een heraut van den zomer. Het was doodstil, en hoog in de kruin van den acacia-boom zong een nachtegaal zijn schoonste lied.

„Hoor!” zeide hij: „de nachtegaal zingt! Vaarwel, mijn vrienden!”

En toen hij den strop om den hals voelde, riep hij voor het laatst, met een sterke stem: „Eljen, Hungaria! Kom, Heere Jezus, ja kom haastiglijk!”

Zoo werden de gevonnisdan opgehangen aan de laagste takken van den acacia-boom; hun voeten raakten bijna den grond; en het was de boom der vrijheid....

Vader Prochaska zag dit alles aan. Zijn vleesch en bloed hing aan dien boom, en hij had er heen willen spoeden, om hun in hun doodstrijd een woord van troost toe te spreken, maar hij kon niet — zijn leden waren verstand.

Doch er zou verandering komen, want Szamuely had hem opgemerkt, en hij zond er zijn Lenin-jongens op uit, om vader Prochaska te halen. Het ging nu in één moeite door, zeide hij, en de Lenin-jongens gingen de veranda op.

Daar zat vader Prochaska: in den leuningstoel, het hoofd met de zilverwitte haren tegen den schouder gebogen, onbeweeglijk. En uit het gerimpelde, verweerde gelaat keken de half geloken oogen kil en koel de terroristen aan.

„Sta op,” riepen ze: „mijnheer Szamuely moet je spreken.”

Maar hij antwoordde niet. Ook bewoog hij zich niet. En toen de beul Jezigowicz hem aan de schouders schudde, merkte hij, een doode voor zich te hebben.

De gevangenen, die aan den strop waren ontkomen, werden als gijzelaars weggevoerd naar den trein, en Andreas was er een van. En de hongerige kelders van het Hongaarsche parlamentsgebouw wachtten hen allicht.

Een laatsten blik wierp Andreas op het kerkplein. De vlinders fladderden in den avondzonneshijn boven de dooden, die door liefdevolle handen op het groene grasperk waren neergelegd: Matthias en Thereza naast elkander, en de nachtegaal hoog in de kruin van den boom der vrijheid zong zijn schoonste lied.

(Wordt vervolgd)

Mijnen Vader en hebt Hem gezien," tot zijn Meester zegt: „Heere, toon ons den Vader, en het is ons genoeg." Opnieuw vinden wij hier den zoeker; den zoeker naar het beste; alleen de openbaring van den Vader kon hem genoegdoening verschaffen. Maar was het noodig geweest, dat Filippus met zulk een vraag zich tot Jezus richtte? Er ligt duidelijk een berisping, een afkeuring in het antwoord des Heeren. Jezus zeide tot hem: „Ben ik zoo langen tijd bij ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus? Die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien, en hoe zegt gij: Toon ons den Vader? Geloof gij niet, dat ik in den Vader ben, en de Vader in Mij is?" Het lijkt oppervlakkig heel mooi, dat Filippus voor zulk een vraagstuk een antwoord zoekt; maar had hij dit antwoord niet lang tevoren gevonden, als hij beter naar de woorden des Heeren had geluisterd en meer op Zijn werken had achtgegeven? Hij had de woorden en werken des Heeren gezien en deze getuigden er immers van, dat de Vader Zich persoonlijk in Hem had geopenbaard. Langen tijd was Hij bij hen geweest, en nochtans had Filippus Hem niet gekend! Aan Israël gaf God de wolkkolom, en het volk moest er het oog op richten. Zóó had ook Filippus de wacht des Heeren moeten waarnemen, en door innigen omgang met zijn Heiland Hem meer moeten leeren kennen, om dan ook meer van Hem te genieten. Neen, we moeten niet met leege handen en harten staan, als de Meester bereid is, ons genade voor genade te geven. Is Hij niet gekomen, opdat wij het leven zouden hebben, en het overvloedig hebben? O, dat alle zoekers naar waarheid, die den levenden Jezus hebben gevonden, toch ook volgelingen van Hem mogen zijn, die bidden en zoeken en kloppen! Zij hebben de vaste belofte, dat hun zal gegeven worden, dat zij zullen vinden, dat hun zal worden opgedaan! Alle zoekers kunnen bij Jezus terecht, en het bedroeft Hem, als men zoo langen tijd bij Hem is, zonder Hem ook in de kleinste gevallen het volle vertrouwen te geven, en zonder Zijn heerlijken en Goddelijken Persoon meer en beter te hebben leeren kennen. Hij wil, dat wij in waarheid met den dichter getuigen: „k Heb aan U genoeg, o Heer!" J. N. V.

44)

Nadruk verboden

XX. Zoo sterven de helden.

Aan de parlamentskelders met hun onzegbare folteringen dacht Andréas, en Ladislaus dacht er ook aan. En Ladislaus had tegenover zijn zuster en zwager somwijlen geheimzinnige toespelingen gemaakt, dat een vrije Hongaar zich toch niet als een lijdzaam schaap naar die folterkamers behoefde te laten leiden.

Hij verwachtte zijn inhechtenisneming, en was verwonderd, dat zij nog niet had plaats gehad, want hij had van zijn hart geen moordkuil gemaakt, en zelfs in het bijzijn van volkscommissarissen de wandaden dezer Sovjet-regeering als de gruwelijkste schande aller eeuwen gebrandmerkt.

Janos had hem herhaalde malen voorgesteld om te vluchten, maar hij wilde niet vluchten. Graaf Tisza was niet gevlucht, en hij zou ook niet vluchten, want hij had het recht aan zijn zijde, en hij wilde het geweld der terroristen trotseeren, opdat zijn volk zou ontwaken en de wapens grijpen. Dat was zijn standpunt, en hij was er niet af te brengen.

Toen zeide Janos een keer met een bedroefd hart tot Maria: „Vrouw, je moet zwagers koffertje pak-

ken, want elken nacht kan het nu de laatste zijn, dat hij onder ons dak slaapt."

Zoo had Maria dan het koffertje gepakt, en nog eenige levensmiddelen daarbij gevoegd, met zorgzame hand. En elken dag was de oude voorraad verwisseld met nieuwen voorraad.

Ladislaus zag dat wel, en dan keek hij met een weemoedigen blik op die trouw zorgende handen. Hij zou haar hebben willen zeggen, dat het niet noodig was, maar hij wilde haar niet bedroeven; er lag een troost voor haar in, en hij wilde haar dien troost niet ontnemen. Maar de sluier was voor hem opgelicht van de martelingen, die er in het parlamentsgebouw plaats hadden, en het stond bij hem vast, dat de terroristen hem niet levend in handen zouden krijgen.

Zou hij dan het voorbeeld volgen van dien vriend uit de naburige straat, die zich met een revolverschot had gedood, toen de terroristen de handen aan hem wilden slaan?

Ach, daar waren er velen, wier leven in wanhoop en zelfmoord zou eindigen, maar hij hoopte door Gods genade voor dat vreeselijk einde bewaard te worden. Hij zou het anders aanleggen; hij wist met de revolver om te gaan als weinigen, en hij wilde sterven in den dienst van zijn vaderland.

Toen was het op een avond, dat Ladislaus vroeg, waar Janos was, en Maria antwoordde, dat hij een verren tocht had te maken met den wagen, en eerst morgen thuis zou komen.

Het deed hem leed; zij las het op zijn gelaat, en zij vroeg, of er iets ernstigs op til kon zijn.

„Mogelijk drijft de bui nog een keer over," antwoordde hij op zachten toon; „en mogelijk slaat zij in. Het is den Heere bekend."

„Wordt het weer een arrestatie-nacht?" vroeg zij met een beklemd gemoed.

„Dat zal het zijn. Na tien uur heden avond mag zich niemand op straat vertoonen tot morgen vroeg toe. De vensters en deuren moeten gesloten zijn, en er mag geen licht branden aan den straatkant."

In zulke nachten was de groote jacht geopend voor de Lenin-jongens. Dan raasden hun sombere auto's door de lichtlooze stad; zij haalden de verdachten uit bed, om ze naar het parlamentsgebouw te vervoeren. Onder het licht der groote booglampen voor het gebouw kon men de ongelukkigen dan zien, met verbleekt gelaat, sidderend van angst.

„Misschien loopt het nog goed," zeide zij, weer moed scheppend.

„Het zal wel goed loopen," was zijn antwoord. Doch hij bedoelde het anders dan zijn zuster.

„Ik ga maar vroeg naar bed," zeide hij; „ik krijg slaap — wel te rusten!"

Doch Maria bleef nog een poos op, om verstelwerk na te zien. Toen ging zij ook naar bed.

Maar zij sliep niet; ze lag te luisteren, en elken keer, dat het gedreun van een auto werd gehoord in de straat, bonsde haar hart. Zij telde vier auto's; ze snelden in een woeste vaart voorbij; toen viel ze in een onrustigen slaap, waaruit ze door een woedend getoeter van een autohoorn werd gewekt.

Zij haastte zich, een mantel om te slaan, en begaf zich naar het achterkamertje, dicht bij den stal, waar Ladislaus sliep.

Hij lag in diepen slaap, en zij had werk, hem wakker te krijgen.

„Dáár zijn ze, broer.”

Toen was hij in eens klaar wakker. Hij sprong uit het bed, en zij zag, dat hij geheel gekleed naar bed was gegaan.

„Hoe laat is het, zuster?”

„Bij tweeën.”

De woorden stokten haar bijna in de keel.

„Ik heb heerlijk geslapen.”

Zij begon te snikken.

„Ge moet nu niet schreien,” zeide hij. „Het moest toch een keer gebeuren, en 't is beter nu dan later.”

Maar hij bedacht zich.

„'t Is misschien toch maar beter, dat ge schreit. Het geeft verruiming.”

Hij sprak op zachten, medelijdenden toon.

De bel ging over met kracht, en vuisten sloegen op de deur.

„De Lenin-jongens hebben haast, zuster, maar zij zullen me toch den tijd moeten gunnen, om mijn overjas aan te trekken.”

Het was een oude soldatenjas; Ladislaus was er mee in het granaatvuur geweest, meer dan eens, en had ze met eere gedragen. En terwijl hij die overjas aantrok, begaf Maria zich naar de buitendeur om ze te openen.

Drie bandietengezichten verschenen in de gang; hun bloeddorstige gelaatstreken kwamen scherp uit bij het licht der elektrische lantaarn, die de grootste Lenin-jongen bij zich droeg.

Ladislaus nam hen scherp op. Zij waren zwaar gewapend. Er hing een handgranaat aan hun borst-riem, en ter weerszijde nog een handgranaat. Zij hadden de rechterhand in den zak; daar schuilde de revolver.

De grootste terrorist lichtte Ladislaus in het gezicht.

„Ben jij Ladislaus Colvin?”

„Ik denk het wel.”

„Dan gelast ik je, ons te volgen.”

„In wiens naam kom je?”

„In naam der Dictatuur van het Proletariaat.”

„Waar word ik heen gebracht?”

„Naar het parlamentsgebouw, om voor de recherche te verschijnen.”

„Waarvan word ik dan beticht?”

Het geduld van den terrorist was ten einde.

„Dat zul je daar wel hooren!” was zijn ruw antwoord.

„Schiet nu op, vent!” bulderde hij met een zwaren vloek, „we hebben onzen tijd noodig!”

Toen nam Ladislaus afscheid van zijn zuster. Hij gedacht al de goedheid en trouwe zorg, die zij hem had bewezen, en zijn hart werd week.

„Groet ook Janos hartelijk van mij!”

„Hier is je koffertje!” zei Maria, van aandoening bevend als een populier in den storm.

Ach ja, dat koffertje! Hij scheen te aarzelen om het mee te nemen, maar toen nam hij het toch aan, en volgde de terroristen door de open deur.

Het was een koele nacht, en een frissche wind streek door het groene loover der boomen; vredig glansde de maansikkel boven de sluimerende millioenenstad. Maria stond daar op den drempel der deur, maar Ladislaus schoof haar met zachten drang naar binnen, en trok de deur achter haar dicht.

Zoo stond ze daar in de gang, de beide handen van bitter wee op de borst geklemd. Ze luisterde, want er werd een scherpe woordenwisseling gehoord. Het

leek haar toe, dat Ladislaus weigerde, in de auto te stappen; toen volgden snel achter elkander een aantal revolvershots.

Zij rukte de deur open. Haar broeder lag daar, op twee schreden afstands van de auto, en eenige stervende en zwaar gewonde terroristen lagen daar ook.

Er was niemand op straat te zien, die naderde. De stad was aan die schietpartijen gewoon geraakt, en de vreedzame burger meed ze, zooveel hij kon.

Maria knielde bij Ladislaus neer, en hij herkende haar. Zijn gelaat werd bleker; het zou sterven worden.

„Kom dicht bij mij, zuster! Die grootste terrorist zag, dat ik een revolver uit den zak haalde, en schoot het eerst, maar hij miste, en toen was het mijn beurt. Ge weet, zuster, dat ik niet als martelaar wilde sterven maar als... als...”

„Als een held,” antwoordde ze diep ontroerd, „en zoo geschiedt het.”

„Ik heb aan het front gestreden voor mijn vaderland, en nu heb ik het weer gedaan, in de hoop, dat de Hongaren zullen ontwaken.”

Zijn stem werd al zwakker.

„Is het vrede, broeder?”

Wijd openden zich zijn oogen.

„Mij arm zondaar is genade bewezen,” fluisterde hij met een laatste inspanning zijner krachten.

Toen legde hij het hoofd ter zijde; het leven vlood heen met zijn bloed, en het vredige licht der maansikkel viel sprekend op zijn stervend gelaat.

(Wordt vervolgd)

Bij ruw weer aan boord van een zeiljacht.

vriendschap hem tot het waarachtig geluk gebracht. En anderen had hij op eenzelfde wijze willen dienen als een goed vriend. Nu echter was het oogenblik aangebroken, waarop hij ongestoord bij Hem mocht wezen, die voor alle vrienden *het* voorbeeld is; die de beste Vriend is, wien het nooit aan kracht of liefde ontbreekt, en met wien allen, die Hem leeren kennen, eeuwig verbonden zullen zijn. „Een trouwe Vriend woont in den hemel, zooals de wereld dien niet biedt, want onder al het aardsch gewemel, bestaat er zulk een vriendschap niet!” J. N. V.

□

□ □

□

45)

Nadruk verboden

XXI. Eljen Hungaria!

De pers verzweeg het geval, omdat de persvrijheid vermoord was; de Dictatuur schreef voor, wat er gedrukt mocht worden. Doch het vastberaden verzet van Ladislaus werd toch bekend; fluisterend werd er over gesproken, en men vergeleek zijn daad met die van Simson, die met zijn vijanden wilde sterven.

Er ging een ritseling door de harten; de geest van Hongarije ontwaakte; de jonge mannen begonnen het hoofd fier op te heffen, als zij een terrorist ontmoetten, en al werd de opstand der kadetten in de Militaire Akademie te Budapest bij gebrek aan samenwerking gesmoord, het daarbij gevloede bloed had niet vergeefs gestroomd. De geest van Hongarije was ontwaakt....

De daad van den Hongaarschen held werd bekend tot in de verste dorpen; de verlofgangers, die terugkeerden naar het front, brachten het bericht mede, en de kleine Jakob hoorde het ook.

„Ik zal u wat nieuws vertellen,” zei hij een keer tot Piroska, en hij deelde haar het sterven van Ladislaus mede.

Toen hij haar den dood van Matthias en Thereza had verteld, was zij in droeve tranen uitgebarsten, en had rouw in haar hart om hen gedragen. Zij had de martelaren beweed.

Tegenover Ladislaus stond het echter anders. Hij was als een held gevallen — als een held! En haar ooggen weenden niet om hem, maar zij bewonderden hem; zij vlamden van geestdrift, en in haar hart richtte zij een monument op ter eere van dezen waren Hongaarschen held.

De kleine Jakob had voortreffelijk voor haar gezorgd en de kapitein niet minder.

„Onze kapitein is een radijs,” zei hij tot Piroska, „net als ik. De Communisten konden hem niet missen in hun krijgsoperaties tegen de Roemeniërs, en met de revolver op de borst dwongen zij hem, zijn plaats als officier in te nemen aan 't front. Het wemelt in het roode leger van radijsen, en welk een hartgrondigen afkeer zij ook van de Roemeniërs hebben, ze zullen hen dezen keer als hun bevrijders begroeten.”

Maar het gilde van dieven, roovers en plundersaars was toch veel sterker vertegenwoordigd in dit roode leger, dat door de Dictatuur uit alle hoeken en gaten was bijengeschaapt. Aan het vechten hadden zij een broertje dood, en de boerderijen in den omtrek afstroopen was hun liefste werk.

Zittend op de stoep van de woning, waar Piroska

met de grootste gastvrijheid was ontvangen, kon ze die lange karavanan van karren zien, waarop de zakken graan tusschen de kostbaarste oude meubels lagen. Kudden vee werden aangedreven; Friesche melkkoeien met groote, volle uiers gingen naar de slachtbank; de Roemeniërs konden niet erger huishouden dan dit roode leger, dat opgeroepen was, om het vaderland te verdedigen.

„Kapitein,” zei Piroska, toen er weer zoo'n karavaan van roofgoed voor het huis voorbijkwam, „is daar niets tegen te doen?”

Hij keek haar met een veel beteekenenden blik aan, terwijl het bloed naar zijn wanggen steeg.

„Ik heb niets te zeggen, juffrouw — niets. Verstaat u mij? De soldaten gehoorzamen mij, als zij er zin in hebben, en anders niet.”

Hij perste de lippen op elkander; zoo groot was zijn ergernis. En hij ging voort: „Ik greep de vorige week een van die vagebonden bij den kraag, en vroeg hem, of hij het tiende gebod wel kende. „Jawel,” was zijn vrijpostig antwoord, „maar de Dictatuur heeft er een verlengstuk aan gemaakt, en nu luidt het gebod: „Gij zult niet begeeren enzoovoorts, want dat alles behoort aan het roode leger.”

In dit grensdorp deden de tegenstrijdigste geruchten de ronde. Hoe kwam dat toch? Omdat de Roemeniërs zich aan den overkant der rivier hadden genesteld? Scherp gevochten werd er niet; de brug, die over de rivier lag, bleef zelfs ongeschonden, terwijl aan dezen kant de roode en aan den anderen kant de Roemeensche soldaten de wacht hielden. Soms suiste er een bom door de lucht, maar veel schade deden die bommen niet, en Piroska was er al aan gewend.

De kapitein bewoog de wimpers niet, als er zoo'n granaat door de lucht suiste, want hij had in het granaatvuur van den wereldoorlog gestaan menigmaal, maar met de jonge luitenantjes, die tot hun aanbeveling niets anders hadden meegebracht dan een fellen haat tegen de burgerij, en aan dien haat hun officiersbetrekking hadden te danken, stond het anders. Zij gingen aan den haal, zoo hard als ze konden, wanneer het meenens werd, en Piroska zag een keer door het raam het potsierlijk geval, hoe vier radijssoldaten zoo'n piepjong luitenantje hadden opgevangen, en hem, terwijl hij op de hevigste manier tegenspartelde, naar voren droegen, om mee te vechten.

Door het tragische van dit grensdorp leven begon een sterk komische draad te loopen, en Piroska moest er meer dan eens om schaterlachen. Het jongste nummer van de „Stem des Volks” deed haar bijzonder goed, want zij had de kunst geleerd, tusschen de communistische regels door te lezen.

Zoo las zij daar dan:

„Aan het operette-gouvernement van Szeged ontbreekt de macht, om het gepeupel der burgerij te organiseeren; het bezit evenmin de kracht, om het schuim, dat men uit de goot opschept, voor de bereiking van zijn doortrapt gemeene doeleinden tot een gewapende macht te vormen.”

Dat was het dan. Er was een echte Regeering, daar te Szeged; de legerorganisatie was begonnen, en Béla Kun begon nattigheid te voelen.

De hoop begon te herleven in haar jonge hart. Wat de Bolsjewisten den nieuwen dag hadden genoemd, en waaraan zij zelf had geloofd, was niet het begin van den dag, maar het einde, de nacht. Het was het slotbedrijf van een tijdvak, dat ondermijnd was ge-

worden door Godverzaking; het hellende vlak, dat naar den afgrond leidde. Deze Dictatuur van het Proletariaat was de afgrond, het einde, de dood, de vernietiging en de zwarte nacht....

Wachter, zoo snikte zij in eenzame nachten op haar legerstede, wachter, wat is er van den nacht?

En nu antwoordde hij: De morgen daagt van den nieuwen dag. En de hoop begon te bloesemen, als de amandelboom in de lente, in haar hart.

Op een zomerschen dag wandelde zij met haar gastvrouw langs een voetpad door de korenvelden. De tarweschooven stonden in regelmatige rijen op de velden, en Piroška's oog rustte op die tarweschooven als nooit te voren. Want er was honger en gebrek; God was bezig, aan het Hongaarsche volk, dat vóór den oorlog de weelde had gekend, de bede te leeren bidden: „Geef ons heden ons dagelijksch brood!”

Het volk begon te bidden; ook dit greasdorp begon te bidden; waar het geloof aan een almachtigen en alles besturenden God in de ziel nog niet geheel dood en verstorven is, daar leert de nood bidden.

„Een vliegtuig!” riep de gastvrouw ineens.

Piroška keek op. Het kwam uit de richting van Szeged, en haar hart begon te kloppen van spanning.

Toen haalde de gastvrouw haar verrekijker te voorschijn.

„De Hongaarsche Driekleur!” riep de gastvrouw, „onze Driekleur!”

Er klonk vreugde door haar stem — o, het was lang geleden, dat zij vreugde had gekend. Smart had zij gekend, bittere smart. Haar man was naar het front gegaan in den wereldoorlog, en zij had hem nooit weer gezien; hij was gesneuveld in een der eerste veldslagen. Zoo bleef zij achter met drie kleine kinderen. Het was een bemiddeld gezin, en de eerste jaren werd geen gebrek gevoeld. Maar dat gemis! Zij kon er niet over heen, en nog elken dag werd de stoel van haar man aan tafel gezet naast haar, alsof hij elk oogenblik thuis zou komen.

Bij dat smartelijk gemis waren later tijden van gebrek gekomen, toenemend gebrek, en zoo de kapitein, die bij haar was ingekwartierd, niet telkens voor levensmiddelen had gezorgd, zou 't er donker hebben uitgezien. Doch nu was er vreugde in haar stem.

„De Driekleur, Piroška! Onze Driekleur!”

Het meisje nam den kijker over; hare handen beefden, en haar oogen dorstten naar die vaderlandsche kleuren.

Men zag de Driekleur niet meer. Ze was verdwenen; de Sovjet-regering duldde haar niet meer, en wie de Hongaarsche vlag dorst uit te steken, kwam als een verdachte op de zwarte lijst.

Het was nu alles rood.... rood....

Gister werden er twee soldaten begraven, die aan een besmettelijke ziekte waren bezweken. Een roode vlag ging voorop, en de doodkisten waren met rood doek omwonden. Zoo daalden ze in het graf; Piroška was er bij tegenwoordig; het was, alsof een stroom van bloed hen volgde in den donkeren kuil....

Maar boven haar hoofden — daar wapperde de Driekleur. Piroška strekte de armen uit naar boven.

„Kom nader!” riep ze, „o geliefde vlag, kom nader!”

En het vliegtuig kwam nader. En het daalde.... het daalde.... En daar boven het dorp dwarrelden kleine papierstrooken, in de drie kleuren van Hongarije, neder.

Toen verhief zich het vliegtuig weer hoog de lucht in, en een oogenblik scheen het daar boven, tegen

den blauwen hemel, als een roerlooze stip.

Opnieuw strekte Piroška de armen uit.

„Kom nader,” riep ze met een onstuimige, onbedwingbare geestdrift; „kom nader, o vlag van mijn vaderland!”

Toen bewoog zich die stip weer en naderde. Zij streek over de korenvelden heen, en ze daalde. Recht boven de hoofden dezer vrouwen daalde ze in sierlijke kringen, en ze daalde.... ze daalde....

Toen slaakte Piroška plotseling een kreet der vreugde, zooals hij wel nooit over deze stille tarwevelden had heengeschild; haar ziel jubelde het uit: „Eljen Hungaria!” en 't was, alsof zij in 't geronk van het vliegtuig het antwoord hoorde: „Leve Hungaria!”

Toen rees het vliegtuig weer, terwijl het vuur van een machinegeweer er op werd gericht.

„We zullen hun die vrijpostigheden eens afleeren,” had de vuurroode legercommissaris gezegd, en had bevel gegeven tot vuren.

De gastvrouw hield haar hart vast, maar Piroška riep in opperste geestdrift: „Ze raken het vliegtuig niet — er is geen sprake van!”

En alsof het vliegtuig met een triumfantelijk gebaar de kogels van zich afschudde, zoo steeg het als een arend de lucht in; het werd een stip aan den smetloos blauwen hemel, en de stip verdween in de richting van Szeged. *(Wordt vervolgd)*

□ □ □ □

Bovenstaande afbeelding is die van een groote hagedis, Galapagos genaamd, die leeft aan de zeekust in warme landen en zich uitsluitend voedt met plantaardig voedsel. Zij kan zeer goed zwemmen, maar zoekt het water niet bij voorkeur op. Een gevangen exemplaar weigerde alle voedsel, maar bleef toch meer dan honderd dagen in 't leven, terende op lucht en zeewater.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

46)

Nadruk verboden

Lang keek Piroška haar gastvrouw aan, maar haar gedachten waren elders. Toen scheen ze te ontwaken uit een zoeten droom en zeide: „Ik heb hem gezien!”

„Wien bedoelt ge?”

„Oscar.”

„Welken Oscar?”

„Ach ja — dat weet u niet. Het is een lange geschiedenis. Laten we huiswaarts keeren, en ik zal 't u vertellen! En Stephan mijn broeder heb ik ook gezien. Oscar en Stephan — allebei! In het vliegtuig!”

Voor haar voeten lag een papierstrook; zij raapte de strook op. Het was een laatste groet van het dappere vliegtuig, en zij las: „Houd moed! Houd moed! Wij mannen van het witte leger naderen tot uw hulp!”

„Wij zullen moed houden,” zeide Piroška met omfloerste stem, „en God zal met ons zijn!”

Op den avond van dezen onvergetelijken dag ontmoette zij den kleinen Jakob, die vrijaf had.

„'t Wordt een mooie boel,” zeide hij; „ik geloof, dat ze daar in Budapest het hoofd verloren hebben, en ik hoorde zooveel een lid van den Nationalen Dorpsraad tot een collega zeggen: „We moeten straks, als de nieuwe Regeering komt, maar oppassen, dat we met dat zoodje Communisten niet op één lijn worden gesteld.” 't Worden allemaal radijzen, juffrouw, en er zullen niet veel Bolsjewieken overschieten.”

Het scheen den kleinen Jakob bijzonder naar den zin te gaan, en zijn vroolijke lach klonk door de dorpsstraat. Maar toen hij haar ontroerd gelaat zag, werd hij ongerust.

„Is er iets kwaads, juffrouw?”

„Niets kwaads, Jakob, maar ik wou je spreken.”

Zij sloeg het hek in van den voortuin, en Jakob volgde haar. De villa stond midden in een grooten tuin, en zij ging naar den achtertuin, terwijl de roode soldaat haar ook daar volgde. Heel achteraan stond een houten koepeltje; daar zette zij zich neder, en Jakob met zijn nieuwsgierig gezicht stond vóór haar.

„Kom naast mij zitten!” zeide ze met een gebiedend gebaar. In ernstige oogenblikken kon zij iets gebiedends over zich hebben. Jakob gehoorzaamde.

Eerst zweeg zij. Haar opgewondenheid was groot, maar zij moest nu kalm worden, om haar gedachten te verzamelen, en daarom zweeg ze een oogenblik.

Toen zeide ze, de plooiën van haar kleed glad strijkend: „Ken jij Oscar? Ik bedoel Oscar Herczeg.”

„Ik ken hem beter, dan u hem kent. Hij gonsde daar straks boven ons hoofd, en de legercommissaris kommandeerde mij, het machinegeweer op hem te richten en hem dood te schieten. Ik zou dien mooien commissaris gaarne hebben uitgenoodigd, zelf voor de monding van het machinegeweer te gaan staan, en dan zouden we eens hebben gezien, hoe die kerel met dat gluiperige gezicht er uit zou hebben gezien, indien het machinegeweer hem had bewerkt. Die kerel kommandeerde mij, Oscar dood te schieten!”

„Is Oscar je vriend?”

„Ik zou 't wel denken, juffrouw. Hij heeft mij een paar keeren met eigen levensgevaar van den dood gered, en ik heb hem ook wel eens een plezier gedaan.”

Zijn gelaat had een strakke uitdrukking gekregen, die hem anders vreemd was. Er moest hem bepaald

iets hinderen, en Piroška met haar scherpe opmerkingsgave merkte het op.

„Mag ik je nog iets vragen?”

Jakob maakte een onwillig gebaar.

„Ik weet het al, wat u me vragen wilt. Toe dan maar — vraag maar op!”

„Van wien wist je, dat ik naar de familie Prochaska op reis was?”

„Van Oscar natuurlijk, want ik kende u niet eens. Met gevaar van zijn leven, want hij stond reeds op de lijst der verdachten, heeft hij me opgezocht en mij bezworen, u bij te staan, waar ik kon. Daar aan die spoorhalte herkende ik u aan een portret, dat Oscar mij had gegeven; dat ik uit den bagagewagen rolde, was maar komedie.”

Zij strekte de hand uit.

„Nu wordt mijn dank nog grooter, Jakob.”

Maar hij maakte een afwerend gebaar.

„U behoeft me niet te danken; ik deed het om Oscars wil en niet om uwentwil.”

En met klimmende heftigheid ging hij voort: „U hebt hem den bons gegeven, den edelsten onder de edelen, maar die helaas aan zelfonderschatting lijdt. Ik weet alles, juffrouw, alles! Op een nacht in de loopgraaf, toen we meenden, dat ons laatste uur geslagen had, heeft hij me alles opgebiecht. En u gaaft de voorkeur aan een opschepper, die straks met Béla Kun naar Rusland uitknijpt, als het vuur hun te dicht aan de schenen wordt gelegd. 't Is mooi!”

Er klonk een onverholen minachting uit zijn woorden. Maar nu, terwijl Piroška hem met een verbleekt gelaat aanhoorde, werd hij kalmer, en de oude toon kwam weer boven; de bui was uitgewoed.

„Enfin, juffrouw,” zeide hij, „ik ben één keer verloofd geweest, en ik dankte God, toen 't met eere uit was. Dat was een gelukkig oogenblik in mijn leven; ik moet er niets meer van hebben!”

De lucht klaarde op, en hij lachte weer.

De oogen peinzend naar den grond gericht, zoo zat Piroška daar een wijle. En toen ze de sprekende oogen opsloeg, waren ze vol tranen. Zij zei niets, maar die oogen waren vragend op hem gericht.

Hij begreep; en zijn stem kreeg iets droevigs.

„Het kan nooit meer goed worden,” zeide hij. „Ik heb 't hem gevraagd, want uw verloving met dien braniemaker was immers af, maar hij antwoordde me, dat Julius toch altoos weer als een dreigende schaduw tusschen u en hem zou oprijzen. Dat is zijn karaktergebrek: hij lijdt aan zelfonderschatting.”

„En waarom trekt hij zich mijn lot dan nog aan?”

In de vraag lag iets prikkelends voor den rooden soldaat; zijn verontwaardiging begon weer te branden, en hij antwoordde met harde stem: „Omdat u zijn eerste liefde zijt en zijn laatste liefde zult blijven!”

Hij ging heen, de kleine Jakob; en nauwelijks kwam er een groet van zijn lippen. Maar Piroška bleef daar stil zitten, het voorhoofd met de hand gestut, totdat de sterren begonnen te flonkeren aan het firmament.

Toen rees zij op.

„Stil, mijn hart,” zeide ze, „wees stil! Ik zal tot hem gaan een keer en zal de eerste zijn. En ik zal tot hem zeggen, dat Julius dood voor mij is en dood voor mij zal blijven, en dat hij, Oscar, mijn uitverkorene, mijn ridder zonder vrees of blaam zal zijn. Wees nu stil, mijn hart! Ik zal mijn trots offeren op het altaar mijner liefde, en mijn hart zal rusten aan zijn hart!”

Zij droogde haar tranen, en een vonk van vreugdevolle energie vonkte op in de bedroefde oogen.

(Wordt vervolgd)

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Vreest God, eert den Koning.

Wie wien eere toekomt.

Het is een Christelijke eisch.

In onze dagen veel veronachtzaamd.

God wil, dat wij eeren, die boven ons geplaatst zijn: onze ouders, onze leeraars, onze overheden.

Daarom verblijdt het ons telkens, als we lezen, hoe ons volk bij bijzondere gelegenheden onze Koningin huldigt. Dit jaar was het weer zoo opmerkelijk in Amsterdam, waar toch zooveel velen zijn, die niets willen weten van de overheid als Gods dienares; die Gods ordinantiën niet wenschen te houden; die van het beginsel uitgaan: geen God, geen meester.

Als de Koningin in de hoofdstad komt, wordt alles te voren tot een koninklijke ontvangst bereid, niet alleen van overheidswege, maar ook door de burgerij. Nadert de dag, dan wordt in de courant gekeken, wanneer zij in het midden der Amsterdammers zal zijn, en is het oogeblik van haar komst nabij, dan snelt alles naar buiten om haar voorbij te zien rijden. Weer of geen weer: de tienduizenden wenschen Hare Majesteit te zien en te eeren!

Maar hoe treffend is dan het verschil straks in de kerk. De koningin heeft het altijd uitgesproken, dat zij in de kerk niet wenschte geëerd te worden. Daar zit zij, om als een der anderen gediend te worden door Gods Woord.

„Wat ons wel het meest bij zal blijven van het laatste bezoek onzer koningin in de hoofdstad,” schreef een onzer bladen onlangs, „is wel het bezoek der koningin in de Westerkerk. In allen eenvoud nam de koninklijke familie plaats tusschen de kerkgangers. De koningin wil niet, dat bij de bediening des Woords de aandacht op háár valt, maar aan hóoger Majesteit wordt gewijd. Welk een voorrecht voor een volk, door zulk een vrome Vrouw als koningin te worden geregeerd!”

Eert den koning!

Maar ook: Vreest God!

En het laatstte het éérst.

Gelukkig, als ook de grooten dezer aarde dit erkennen, en er openlijk blijk van geven.

Bekend is de geschiedenis van Frederik den Groote. Eens liet hij zich een gebed voorlezen, 's avonds voor hij zich ter ruste begaf. Dit gebed eindigde met een zegenbede. Een nieuwe kamerdienaar, die het moest voorlezen, vond „De Heere zegene u!” te gewoon voor een vorst, en las derhalve: „De Heere zegene uwe koninklijke Majesteit.” Opgewonden riep de koning uit: „Wat zeg je daar?” De dienaar meende, dat hij nóg niet genoeg eerbied had getoond, en las: „De Heere zegene uwe allerhoogste koninklijke Majesteit.” Nu ontstak de toorn van den ouden Frits nog meer, en hij riep uit: „Voor God ben ik niets meer dan grij, man. Er staat u — lees dus u! De Heere zegene u, u, U!” Voor God ben ik niets dan een arme aardworm!

Zoo is het. Voor God staan allen gelijk. En de machtigste vorst behoeft evenzeer en dezelfde genade als de armste bedelaar.

Willem van Oranje schonk bij de stichting van Leidens universiteit voor de universiteitsbibliotheek een Bijbel. Schoone heenwijzing ontegenzeggelijk naar déze waarheid, dat „de vreeze des Heeren het beginsel der wijsheid is.” Ach, vele universiteiten geven Gods Woord niet meer de plaats, dien het toekomt. En dit wreekt zich. De gevolgen zijn: God wordt niet gevreesd, en de overheid niet geëerd.

Gelukkig als van hooger hand het voorbeeld van ware vreeze Gods gegeven wordt.

Jaren geleden woonden we een Bijbelconferentie in Duitschland bij. Een generaal werd daar door een enkelen broeder aangesproken met „Excellentie.” Opeens stond deze op en zei: „Hier zijn wij samen voor God om aan de voeten des Heeren onderwezen te worden. Hier is niet Excellentie, maar broeder von Viebahn.”

Voor God allen gelijk.

O, mochten allen het erkennen, en God leeren vreezen!

Het gevolg is dan vanzelf, dat de Koning wordt geëerd; dat orde en welvaart heerschen, tot blijdschap van zeer velen!

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

47)

XXII. In den Nacht.

Nadruk verboden

Er volgde een dag vol spanning voor dit grensdorp. In den morgen werd verteld, dat het roode regiment, hetwelk hier aan 't front lag, zich gereed maakte, om veiliger oorden op te zoeken; men zag reeds een aantal soldaten gezakt en gepakt door het dorp loopen. De tuchteloosheid had haar toppunt bereikt, en de kapitein zei in den voormiddag tot de gastvrouw: „In zoo'n chaos kan ik niet meer leven.”

Hij nam van Mevrouw, van de kinderen en van Piroska afscheid, en toen verdween hij door de achterdeur, om de brug over het riviertje te bereiken.

Voor hoevelen was die brug reeds de brug des behouds geweest! En hoevelen had de oude brugwachter, die bij de brug woonde, in den nacht geholpen, om over die brug het Roemeensche leger te bereiken!

Zij klopten dan gemeenlijk aan een zijraampje van zijn woning, en dan wist hij 't wel. Telkenmale verzekerde de grijsaard, dat dit de laatste keer was, absoluut de laatste keer, want dat hij ook zijn nachtrust wilde hebben, en dat de vluchtelingen het voortaan maar zonder hem moesten stellen, doch hoorde hij dat schuchtere getik, dan sprong hij weer uit het bed, om die ongelukkigen te helpen. Hij liet hen binnen, en verkende dan met argusooogen de brug. Was alles veilig, dan floot hij, en hij had er het innigst vermaak in, als de vlucht slaagde.

„Twee vliegen in één klap!” zei hij dan welgemoed tot zijn vrouw. „Die arme stakkerts zijn geholpen, en ik heb die rooie rakkers uit Moskou weer een poets gebakken.”

De kapitein had echter zijn hulp niet nodig. De wacht van het roode regiment was weggeslopen, en hij bereikte zonder ongevallen den overkant. Er stond een Roemeensche wacht, en de wachthebbende luitenant sprak hem aan in het Hongaarsch.

„Kapitein,” zei hij, „we zullen nu aan de Sovjet-komedie binnen een paar dagen een einde maken.”

„Wij hadden liever gehad, dat ons witte leger dat zaakje had opgeknapt,” zei de kapitein in de oprechtheid zijns harten.

„Kom, kom,” meende de luitenant, „jullie Hongaren bracht een bezoek aan Boekarest, en nu brengen wij een contra-visite te Budapest. Dat eischt de beleefdheid. En wat wil u nu?”

„Liefst zoo spoedig mogelijk naar het witte leger; daar is mijn plaats.”

„Ik zal er mijn best voor doen,” zei de luitenant, goed geluimd. „Op 't oogenblik is u onze gevangene, dat begrijpt u wel, maar wij vechten tegen de Rooden en niet tegen de Hongaren, en uw wensch zal wel worden vervuld.”

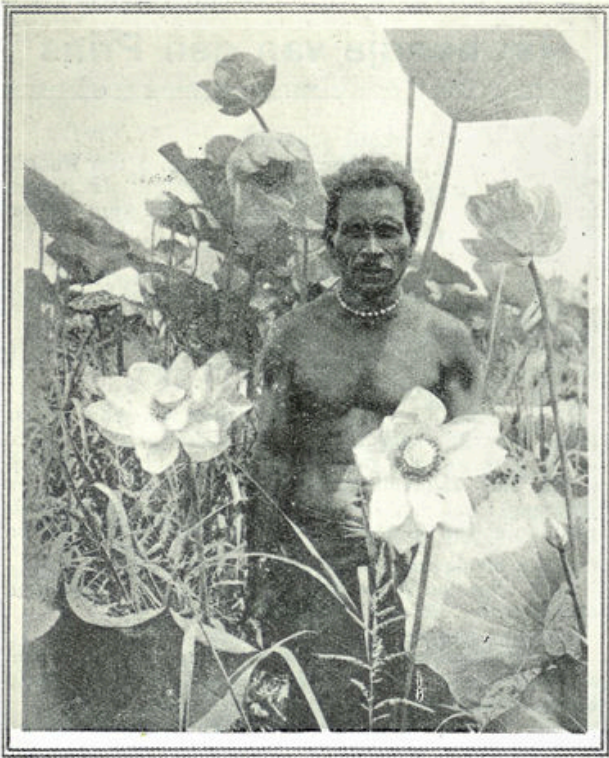
„Kom,” ging hij voort, „we zullen opwandelen, want het is koffietijd.”

Hij nam den arm van den Hongaar, en samen wandelden ze op naar de cantine.

„De Rooden zijn onze gemeenschappelijke vijanden, kapitein, en daarom zijn wij eigenlijk vrienden.”

„Ik vrees, dat die vriendschap nog een keer op een harde proef zal worden gesteld, luitenant,” antwoordde de Hongaar met een twijfelachtig gebaar.

Maar de Roemeen begon te lachen.

„Niet zoo somber, kapitein — niet zoo somber! We zullen misschien ettelijke schrijfmachines meenemen uit Budapest ter bevordering der Roemeensche cultuur; ik heb vernomen, dat jullie er geen raad mee weet te Budapest; zoo vele moeten er zijn.”

„En wanneer begint de werkelijke aanval, luitenant?”

„Morgen komt onze zware artillerie; dan gaat het er op los. En u zult zien, dat wij een goeden leermeester hebben gehad in uw opperbevelhebber Mackensen. En dat Károlyi dien grooten veldheer te Budapest interneerde, is een schandelijk verraad geweest.”

De kapitein drukte den luitenant de hand.

„Ik dank u voor die woorden; die interneering alleen reeds zal Károlyi voor altoos brandmerken.”

De opmerking van den luitenant had zijn Hongaarsche hart werkelijk goed gedaan. Hij had onder den Pruisischen generaal Mackensen gediend, en diens zegtochten in Servië en Roemenië meegemaakt.

Beide officieren spitsten ineens hun ooren; er werd een sterk rumoer gehoord van den overkant der rivier, en een roode soldaat, die onder de witte vlag over de brug snel naderde, deelde mede, dat een afdeling terroristen zooeven in het grensdorp was aangekomen.

De terroristen! De schrik sloeg Piroska om 't hart, toen zij 't hoorde. Zij spoedde zich naar den ouden brugwachter, om iets naders te vernemen, en hij vertelde haar, dat de terroristen waren gekomen, om als een stevig anker den wankelenden frontmuur te versterken.

Het dorp beefde voor de terroristen, en bij proclamatie en bekkenslag werd bekend gemaakt, dat zich niemand op straat mocht vertoonen.

Piroska brandde van ongeduld, om weg te komen. Zooeven had zij van een buurvrouw, over de heg heen, vernomen, dat de troon van Béla Kun wankelde, en zij wilde een poging wagen, om aan het station naar den treinenloop te informeren.

Het was een waagstuk, maar zij kende een voetpad, dwars door een hoog maisveld heen, en dat voetpad nam zij. Toen moest ze den weg oversteken, om een ander voetpad te bereiken, en zoo kwam zij ongedeerd aan het tamelijk ver gelegen station aan.

Met een kloppend hart keek zij uit naar den beulentrein. Hij was er niet, en dit was een zeker bewijs, dat Szamuely de bloedhond zich hier gelukkig niet bevond.

Zij ging het station binnen. Het lag daar eenzaam en verlaten; zij riep maar ontving geen antwoord; de deuren waren ongesloten. Toen begaf zij zich naar het perron, en op een zijlijn ontdekte zij een goederentrein met ledige wagens.

Daar zag zij dan eindelijk een menschelijk wezen. De man zat op een goederenwagen, de ellebogen op de knieën gestut. Hij zat te knikkebollen, en Piroska moest hem wakker schudden.

„Is de treinenloop nog geregeld?” vroeg zij, „wanneer vertrekt de eerste trein naar Budapest?”

Hij rekte de armen en geeuwde.

„De treinenloop? De trein? Er komt geen trein meer, juffie, maar de Roemeniërs komen.”

„Er is toch geen spoorwegstaking?”

Hij keek haar verwonderd aan.

„Spoorwegstaking? Wel nee, juffie — hoe komt u eraan? Als er een staking was, zou ik toch niet hier zijn. Ik doe met elke staking mee.”

Zij vond zijn opmerking in spijt van den neteligen toestand toch bovenmate grappig; de luiheid keek hem de oogen uit.

„Waarom lacht u?”

„Omdat ik wel aan je gelaat kan zien, dat je tot de vooruitstrevenden behoort.”

Hij voelde zich machtig gestreeld door dezen lof, en stopte zijn pijp.

„Misschien kan men u aan het gemeentehuis wel inlichten.”

„Waar is de chef?”

„Overgelopen naar de Roemeniërs.”

„En de andere ambtenaren?”

„Hetzelfde pad op. Maar ik ga niet loopen; ik blijf op mijn post.”

En een vuurhoutje aanschrappend, begon hij kalm te dampen.

Onverrichter zake keerde Piroska terug. Bij het oversteken der straat zag ze, hoe een kleermaker door de punt van de bajonet een huis werd binnengedrongen, en hoe de terroristen en de roode soldaten met ruwe willekeur optraden.

De ruiten werden met de kolf van het geweer verbrijzeld; de Internationale, die men de laatste dagen niet meer had gehoord, werd weer aangeheven, en de roode legercommissaris liep met onheilspellende, flikkerende oogen door de straat. Nu en dan bleef hij staan, en een onderofficier ontmoetend, riep hij, de snorren opstrijkend, zóó luid, dat men in de belendende woningen woord voor woord kon verstaan: „Het burgercanaille hoopt op ons vertrek. Laten ze voorzichtig zijn — de roode leeuw heeft nog scherpe klauwen te zijner beschikking!”

Er liepen geruchten rond, dat den volgenden nacht het dorp geplunderd zou worden, doch deze losse, rond dwarrelende geruchten, die de dorpelingen elkan- der langs geheime wegen overbrachten, waren niet te controleeren, en de kleine Jakob, die een speurneus had en gemeenlijk uitstekend op de hoogte was, liet zich niet zien.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der
Hongaarsche Commune

48)

Nadruk verboden

„Laat me nu maar uit, meid!” zei hij tot Piroska, haar gemoedelijk op den schouder kloppend.

„Hoe laat komen ze?” vroeg het meisje.

„Te middernacht zullen de heeren op pad gaan; Jakob zei het; en de plundering is niet te verhinderen. Maar hoe meer jullie kunt redden, hoe liever 't mij zal zijn; en dreigt er iets ergers, dan weet je mijn adres.”

Op den drempel der deur bleef hij even staan, en bedachtzaam over zijn grijzen baard strijkend, keek hij scherp uit naar rechts en links; toen stak hij schuins de straat over, om in een maisveld te verdwijnen.

Zwijgend zaten de beide vrouwen bij de petroleum-lamp; ze telden de uren, de minuten, en langzaam, langzaam kroop de uurwijzer voorwaarts. Het was elf uur, toen er een schot werd gelost; een salvo schoten volgde. Het was ver weg, in de richting van het station; toen werd het weer stil.

Piroska had een Bijbeltje van huis meegebracht en trachtte te lezen, maar de angst joeg haar telkens op, en dan ging zij naar de voordeur om te luisteren. Als de Rooden aan het andere einde der dorpsstraat begonnen met de plundering, zou er nog wel drie kwartier over heengaan, voordat zij hier waren. Maar er was eigenlijk toch geen berekening op te maken; zij konden immers verschillende benden vormen, en het dorp onder elkander verdeelen.

Piroska zette zich weer neer in de huiskamer tegenover haar gastvrouw. Mevrouw had een klein bundeltje brieven vóór zich liggen; het waren brieven van haar gesneuvelden man, en één brief lag open. Het was zijn laatste brief....

„Het wordt de volgende week vijf jaren,” zei Mevrouw, „dat we afscheid van elkander namen, en ik heb hem nooit weer gezien — nóóit!”

Ineens keken de beide vrouwen elkander met angstige blikken aan. Er steeg een ontzettend rumoer op van ruwe stemmen; het kwam uit de richting van het hotel Hungaria. Dat waren de Rooden; hun werk zou beginnen. Allengs stierf het rumoer weg; nu drongen ze de huizen binnen....

Middernacht kwam met zijn huivering, en middernacht ging voorbij. De klok sloeg half één; de klok sloeg één uur; het bleef stil.

„De heeren doen het op hun gemak,” zei Piroska, om toch maar iets te zeggen, maar Mevrouw antwoordde niet. Zij las den laatsten brief van haar man opnieuw, en haar lippen fluisterden zijn naam. Het was, alsof zij met haar man sprak.

Daar begon de hond, die in den tuin zijn hok had, woedend aan te slaan.

„Daar zullen zij zijn,” zei de gastvrouw.

Ze leek nu rustig en kalm; bedaard vouwde zij den brief dicht, en bond het bundeltje weer samen. Toen stond zij op. Maar het geblaf van den hond verstomde.

„Ik vermoed,” zei Mevrouw, „dat er een of meer Rooden in den tuin zijn geslopen, en hem hebben afgemaakt. Ik wil het onderzoeken.”

Piroska bood zich aan, maar de gastvrouw wilde het zelve doen.

„Mijn man roemde mij, dat ik in de crisis een dapper vrouwtje was, en ik wil dien lof waardig zijn.”

Zoo ging zij, maar Piroska wilde haar niet alleen

laten gaan, en zoo bereikten zij samen den tuin.

„Waar ben je, Sajó?” fluisterde de gastvrouw.

Kwispelstaartend kwam de hond naar haar toe. Zij bekeek hem aandachtig bij het licht van den blaker, en merkte, dat hem geen letsel was geschied. Zij keek rond in de struiken; een kat holde in groote sprongen weg; ander onraad was er niet te bespeuren. Maar toen zij een voetstap op de straat hoorde naderen, blies zij het licht snel uit.

Het was vermoedelijk een roode soldaat. Hij bleef voor het huis staan, en bespiedde den tuin, maar hij kon de beide vrouwen niet zien, want zij waren gedekt door de hoog opgeschoten struiken. Hij begon een vroolijk deuntje te neuriën, en keerde toen op zijn schreden terug. Hij was langzaam genaderd, en nu liep hij snel. Wat beteekende dat? Waarom liep hij zoo snel? Dat was het geheimzinnige raadsel van deze onheilzwangere uren....

„O, wat wonderschoone nacht!” fluisterde Piroska, getroffen door de stille pracht van dezen zomernacht.

Als een verheven en majestueuse koepel welfde zich het blauwe hemeldak met zijn myriaden van flonkerende sterren hoog boven de sluimerende aarde.

„Onvergelijkelijk schoon!” antwoordde de gastvrouw. Toen gingen ze weer naar binnen.

De klok sloeg drie uur; toen werd er op het raam geklopt der kamer, waar zij zaten. Ze hadden niemand hooren naderen; en toch werd er geklopt.

„Opent de achterdeur!” zeide een stem, en al was die stem gedempt, Piroska herkende ze toch.

Zij vloog naar de achterdeur, en een sterke hoop doortrilde haar moede hart.

„Mijn vriend!” zeide ze met een ontroerde stem, bevend van verwachting, „welkom hier!”

Zij nam hem in den arm, zooals een zuster haar broeder in den arm neemt, en een onuitsprekelijk gevoel van veiligheid doortintelde haar ziel.

„Hier is Jakob, Mevrouw!” zeide ze, „onze Jakob! En hij is een boodschapper van goede tijdingen!”

Hij zette zich neer onder het licht der lamp; zijn gezicht straalde, en om zijn lippen speelde een vroolijke glimlach.

„Dat is een mooie bak,” zei hij; „nee maar — dat is een mooie bak! Wilt u meegaan, juffrouw Piroska? Dan zal u iets zien, wat u nog nooit hebt gezien, en misschien ook nooit weer zult zien: drie honderd terroristen en roode soldaten, die totaal bedronken als palen over en naast elkander liggen in de wijnkelders van het hotel Hungaria. Op mijn woord van eer — geen beenen om te staan! Een dozijn ontsnapten me; ze waren aangeschoten, maar loopen konden ze nog wel, en zij konden nog onheil genoeg stichten ook. Daarom loodste ik hen naar het volgend hotel, vlak bij de school, en ik kan de dames de verzekering geven, dat zij thans liggen te ronken als ossen. Heeft u niet een rooden soldaat gezien een paar uren geleden? Dat was ik. Toen ik dat dozijntje in de pekel had, ben ik hierheen gegaan, om eens poolshoogte te nemen, of er geen mot aan de lucht was.”

„Jij liep hard terug,” zeide Piroska, met een kleur van de blijdeste opwindung.

„Natuurlijk, want een beetje vrees begon me te bekruipeu of alles wel goed gelukt was.”

Jakob had zijn meesterstuk geleverd.

Toen de plundering zou beginnen, had hij gezegd: „Jongens! Het paard moet eerst haver hebben; anders draaft het niet goed, en onze haver ligt in de wijnkelders van het hotel Hungaria.”

Er werden tegenwerpingen gemaakt, maar toen hij verklaarde, dat het toch jammer zou zijn, die heerlijke wijnen aan de Roemeensche klaploopers over te laten, verstomde alle oppositie, en in die wijnkelders werd het lot van het grensdorp beslist.

„Gaaf nu maar gerust naar bed!” zeide hij; „het gevaar is geweken. Morgenochtend komt er een trein om de roode heerlijkheid naar Budapest te vervoeren!”

Mevrouw en Pirooska lieten hem uit. Het morgenrood fonkelde aan de Oostertransen; de dauw parelde op de grasvelden, en een vroege vogel zong zijn uchtendlied.

(Wordt vervolgd)

Kantteekeningen op dingen die gebeuren

De meesten onzer weten er maar heel weinig van.

Natuurlijk ook, want de tijd, dat we over veel dingen zegen, ligt nog maar heel kort achter ons.

Er waren toen menschen, over wie je nooit sprak en dingen die je negeerde en toestanden waar je de oogen voor sloot.

Menschen, die er toch over probeerden te spreken of te schrijven, werden door de algemeene „men” — eigenlijk onfatsoenlijk gevonden.

In dien tijd heeft een fijngevoelige, hoogstaande vrouw, Mrs. Butler, den strijd aangebonden tegen de onzedelijkheid.

Ik kan dat nu wel rustig neerschrijven, maar haast niemand in onze dagen kan begrijpen, wat dat toen beteekende.

Niets prettig is het als de menschen je allemaal een beetje schuin aankijken! Bijna krijg je dan het gevoel, alsof je zelf tot den zelfkant der samenleving behoort.

Maar Mrs. Butler wist zich „geroepen” en een „geroepene” — gaat met vasten tred en opgeheven hoofd.

En zij overwon de ellendige, afschuwelijke meening van haar dagen, dat de Overheid onzedelijkheid moest tolereeren, of wat nog meer zegt, moest regelen, ja zelfs een wakend oog op het terrein der prostitutie moest openhouden.

Zij overwon de meening van haar dagen, dat voor een vrouw geen terugkeer of een nieuw begin meer mogelijk was, als zij, zoo gezegd, haar fatsoen had verloren.

Op 4 en 5 September zal te Genève het vijftig-jarig bestaan van de „fédération abolitionniste internationale” plechtig worden herdacht. Er zal een groote, publieke samenkomst zijn — waar bekende strijders tegen de reglementeering der ontucht spreken zullen.

Die strijders zullen dankbaar zijn wat er in die vijftig jaar is tot stand gebracht, want er is geen hardnekkiger vijand dan die der ontucht.

Al de bezwaren, die ook door ernstige menschen in den loop der jaren zijn opgeworpen, dat n.l. de zeden op steeds lager peil zouden komen te staan, is door de ervaring gelogenstraft.

Als mevrouw Butler nog leefde, zou ze met tranen van dankbaarheid in de oogen haar levenswerk kunnen aanschouwen.

Levenswerk, dat roeien was tegen den stroom in.

Levenswerk, dat soms te zwaar leek voor haar tengeren schouders.

Als ze in Sept. 1924 in Graz in Oostenrijk was geweest, zou ze daar 25 volken en 4 werelddeelen vertegenwoordigd hebben gezien in de schitterend verlichte concertzaal, waar 1200 menschen aanwezig waren. In 12 talen is daar gesproken door menschen, die de vijf groote godsdiensten vertegenwoordigden: de Protestante R.-Katholieke, Joodsche, Mohammedaansche en Chineesche godsdiensten.

Je hoorde er den Hongaarschen bisschop Ottokar Prohaska naast den Duitschen Lutherschen predikant en den Joodschen rabijn evengoed als de zachte stem van de Mohammedaansche vrouw uit Caïro, mevrouw Charaoui Pacha, en den Chinees Yato Wang, die vol kinderlijke wijsheid sprak.

Allen bijeen, allen vereend in den zwaren strijd tegen de ontucht — allen in groeiend verzet tegen de meening van voorheen, dat de vrouw als koopwaar behandeld mag worden. Allen volgend het spoor van den lichtenden tred der Engelsche domineesvrouw, die nooit gedroomd zal hebben, hoe haar zachte stem tot in de meest verwijderde landen doorgeklonken heeft.

Want wie van den strijd tegen de ontucht gaat vertellen, begint altijd met den naam van Mrs. Butler te noemen.

A. v. H. - S.

Naar aanleiding van het Koninklijk bezoek

Het zal straks zijn 'n bezoek aan Friesland.

En niemand zal het Hare Majesteit kwalijk nemen, dat zij, één uitnodiging naar Friesland aangenomen hebbende, bij dezelfde gelegenheid ook hare koninklijke belangstelling aan andere deelen van Friesland geeft.

Maar Sneek heeft hier toch de oudste brieven.

Sneek, 't eerst, zette een groot festijn op touw, waar alle richtingen zich in konden vereenigen, *niet* als verkeerdelijk in de N. R. C. is gemeld ter viering van het jubileum van 't gymnasium, dat thans door 't plotseling overlijden van den rector, geheel is afgesteld, maar ter herdenking van het zoóveel-eeuwig bestaan van Sneek als „vrije koopstad.”

En Sneek 't eerst, vroeg H. M. er bij.

En eerst nadat „Snits,” als 't in 't Friesch heet, de toezegging had, werd verdere uitbreiding aan 't bezoek gegeven en kwam vanzelf Leeuwarden, de hoofdstad, waar ook Harer Majesteits Commissaris woont, meer op den voorgrond.

Niemand meene, dat Sneek maar een bruikbaar voorwensel aangreep, toen het ter eere en ter herdenking van zijn koophandel een September-feest organiseeren ging.

Zonder zijn handel en al wat daarmee in verband staat, zou Sneek een plaats van weinig beteekenis zijn; thans is het de tweede stad van Friesland, al is 't ook, dat Harlingen vrij dicht achter Sneek aankomen gaat.

Nijverheid wordt in Sneek wel gevonden, doch slechts in beperkte mate, en 't fabriekswezen zou de stad niet op de been kunnen houden; als centrum met een verren omtrek heeft de stad veel aantrekkelijks voor landbouwers, die hun schaapjes met veel moeite op 't droge kregen en nu gaan rentenieren, maar dit alles zou Sneek nog niet boven den rang eener „doode stad” uithalen, als daar niet was de Koophandel, die alles goed maakt.

Groningen, stad, is 't middelpunt eener provincie.

Leeuwarden — en wie beider ligging op de kaart bestudeert, geeft het dadelijk toe — is 't centrum van een provinciedéel, en voor een ander deel van 't gewest is het Sneek, waar de boer heengaaf, als hij „naar stad” wil.

Dat is niet jaren, 't is al eeuwen zoo.

't Was al zoo, toen een groot gedeelte van 't jaar de buitenwegen nauw begaanbaar en haast niet berijdbaar waren; toen 't verkeer een groot deel van 't jaar te water ging.

Sneek zelf was doorsneden met grachten en vaarten.

Verscheidene daarvan zijn gedempt en alleen de naam van straat of steeg herinnert nog aan 't water, dat hier vroeger de schepen en schuitjes vergunde, om haast aan elke straat te meeren, vlak vóór de huizen der winkeliers en kooplieden.

Het dichten heeft het verkeer ter straat ongemeen bevorderd in 't stedeken, maar 't stadsschoon veel afbreuk gedaan.

Het oude kán niet steeds bewaard blijven.

Maar Sneek-binnen-de-wallen, zooals het vroeger was, kon met recht een schilderachtig plaatsje worden genoemd, een lust voor 'toog, — 't is dat in *die* mate niet meer.

Ook de leek kan het zien en toestemmen.

Als men een straat of doorgang heeft met een vrij breed vaarwater in 't midden, en aan weerszijden een tamelijk smalle straat, dan worden de huizen aan die straten hoogstens met twee lage verdiepingen opgetrokken. Wordt dan later het water gedempt, dan staan die lage huizekens in hun afmetingen niet langer in een goede verhouding tot de thans bepaald breed geworden straat, en 't geheel bevredigt niet meer.

Van Sneeks wallen is slechts een rudimentair hoeksken overgebleven en dat zal er wel blijven ook, maar anders

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

DE LACH.

Er is een geïllustreerd blad in ons land, dat dezen naam draagt.

Onlangs in den trein zittend naast een reiziger, die een nummer van dit humoristisch tijdschrift in de hand hield, zag ik vlak onder den titel: „De Lach” een reeks afbeeldingen van de verschrikkingen van de laatste stormramp.

Welk een tegenstelling!

Men had boven die bladzijde beter kunnen zetten: „De lach verstonnd!”

De lach is zeker geoorloofd. Vroolijk mag ze opklinken, vooral als het de onbedorven lach der jeugd is. Maar laat toch niemand zich inbeelden, dat het leven een lach is! De werkelijkheid toont ons dit wel anders! Hoe verstonnd in deze wereld, in stad en land en dorp, in gemeenschappelijk en persoonlijk leven, telkens weer de lach! Terecht heeft Mozes gezegd, dat de uitnemendste der dagen onzer jaren moeite en verdriet is. Terecht zijn in den Bijbel de beelden gebruikt van een dal der schaduw des doods, en van een dal der moerbezieboomen of een „tranendal.”

O, er is zooveel leed, als gevolg van de zonde, in de wereld ingekomen! En het baat niet, of we dit al trachten weg te lachen! *We moeten met de werkelijkheid rekening houden.*

De wijze prediker heeft eens gesproken van een tijd om te lachen. Maar óók van een tijd om te weenen. Alles heeft hier op aarde zijn bestemden tijd. En evenmin als het goed is, zich aan droefheid over te geven, evenmin, of nog veel minder, mag iemand als levensleus de lach kiezen.

Hoevele menschen zijn er, die door scherts, door humor, — en dan dikwijls nog zeer flauwe, soms zeer afkeuringswaardige, — de werkelijkheden van 't leven trachten weg te lachen! Jaren geleden was ik eenigen tijd in gezelschap van een jongen man, die niet anders deed dan lachen en anderen tot lachen brengen. Ik sprak met hem, toen een goede gelegenheid zich voordeed, een hartelijk woord over den ernst van het leven. Toen barstte hij in tranen uit. De uiting der liefde: „Mijn zoon, geef mij uw hart,” trof hem diep. Hij erkende volmondig, dat zijn vroolijkheid niet de echte was; dat achter den lach onmiskenbaar onrust en levensleed verborgen lag.

Hoe groot is de ontzuivering voor hen, die met den ernst des levens geen rekening houden, wanneer straks tijden van nood en zorg aanbreken!

Zij, die geleerd hebben, dat alles zijn bestemden tijd heeft, en die weten, dat hun tijden in Gods hand zijn, lachen niet overmoedig, en zijn óók geen klagers over hun lot!

Die beide uitersten vindt men zoo véél. Uitbundigheid, uitgelatenheid, en anderzijds overdreven en onnoodig gezucht en geklaag.

Als er een nieuwe bond zou moeten worden opgericht, — de noodzakelijkheid zien wij er geenszins van in, want de bonden in onze dagen zijn welhaast zoo vele als de thans afvallende bladeren! — zouden we willen oprichten een anti-klagbond. Wat wordt er veel geklaagd onder de menschen! De een over 't weer, de ander over de slechte tijden, een derde over de hooge belastingen, een vierde over de duurte. Het murmureeren is niet van de lucht. Met kracht willen we hier tegen opkomen; want het is verkeerd om te morren en tegen te spreken, en geen enkel der dingen, die wij onaangenaam vinden, verandert er door, zoodat wij er niets bij winnen.

Maar nu moeten wij aan den anderen kant niet overslaan in een zorgeloozen lach. Klagen is uit den booze, maar niet minder het gelach van den zot. Salomo zegt, dat dit gelijk is aan 't geluid der doornen onder een pot. Hoeveel onzinnigheid is er menigmaal aan verbonden!

Daarom is het zoo goed, om het woord van Paulus ter harte te nemen: „Verblijd u in den Heere te allen tijde.” Met een traan in het oog kan het hart zich verheugen. De blijmoedigheid van den Christen is een van de dingen, die de wereld het meest aantrekt. Geen klaagtoon, geen uitgelaten lach; maar de vroolijkheid en blijdschap, die de geloovigen als lichtende, tintelende sterren doen zijn in het duister van den nacht dezer wereld.

DE NIEUWE DAG

L. PENNING

Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune

Nadruk verboden

XXIII. De Geloofte.

Uit was het met het rijk van Béla Kun; de Roemeniërs bezetten Budapest, en zijn troon stortte ineen. Hij vluchtte met een aantal kornuiten over Oostenrijksch gebied naar Rusland, maar Czerny en een aantal anderen waren niet vlug genoeg, en werden later tot den strop veroordeeld.

De poorten der gevangenis gingen open; de moord op de twee duizend gevangenen, die Szamuely had geëischt, ging niet door, omdat de ineenstorting der Sovjet-republiek te snel ging, en Andreas Prochaska was weer een vrij man.

Schrikkelijke uren had hij beleefd; de smartkretten der gefolterden had hij gehoord; de gruwelen van satanische wreedheid had hij aanschouwd. Maar Gode zij dank, het was voorbij! De nacht was voorbij, en nu gloorde waarlijk het morgenrood van den nieuwen dag.

Er was dankbare vreugde in het hart van Andreas, want hij was jong en sterk, en het zwaar beproefde, door de Entente verminkte, uit duizend wonden bloedende vaderland had jonge, moedige en sterke harten noodig, om den nieuwen opbouw te beginnen.

Doch eerst zou hij zijn geloofte vervullen.

Zijn geloofte....

Wéér rees het bloedige kerkplein van zijn stil, vredig dorp voor hem op. Wéér zag hij den wreeden moordenaar daar zitten aan de tafel; wéér zag hij de slachtoffers van diens onleschbaren bloeddorst daar hangen aan de takken van den acaciaboom, en als slachtoffers waren zijn ouders naar de slachtbank geleid.

Hij was er getuige van geweest; hij had het aanschouwd met geboeide handen en in brandenden toorn en in namelooze droefheid. Maar nu had het uur der afrekening geslagen, en hij gedacht zijn geloofte, niet te zullen rusten, voordat de moordenaar zijner ouders aan den rechter was overgeleverd.

Hij spoedde de stad in; hij klopte aan vele deuren. Toen werd hem gezegd, dat Szamuely in een vliegtuig naar Rusland had willen ontsnappen, doch dat de vliegeniers wegens den hevigen wind geweigerd hadden op te stijgen, en dat Szamuely in een auto naar de Oostenrijksche grens was gevluht.

Andreas talmde niet; het was, alsof een onzichtbare macht hem voortstuwde. Hij huurde een auto, en hij beloofde den chauffeur een extra fooi, indien hij snel reed, want in de snelheid der wielen lag de eenige kans, om Szamuely in te halen. Andreas was op alles voorbereid; de zware revolver zat los in zijn zak.

Zij vonden het spoor van Szamuely en jachtten voort, uren lang. Andreas zat voorover gebogen bij den bestuurder, nu en dan het horloge driftig te voorschijn halend. Het werd avond; zij hielden in een Hongaarsch dorp stil, waar hun werd gezegd, dat een auto, waarin drie personen waren gezeten, daar straks in een razende vaart was voorbijgejaagd.

Het was nog altijd het goede spoor, en voort ging de jacht in den avond; in den nacht. En diep in den nacht werd het Hongaarsche grensdorp Savanyukút bereikt — Szamuely was hen voor geweest....

Andreas ijldte het dorp in. Hij zag licht branden in een huis, en daar belde hij aan. Het was een koopman; Barna was zijn naam.

50)

Nadruk verboden

XXIV. Morgenglorien.

Hartroerend was het afscheid, dat Pirooska van haar gastvrouw nam. De vreugde bindt, maar het lijdend bindt nog sterker.

„Wij blijven elkander gedenken,” zeide Pirooska, „en wij zullen elkander wederzien op den nieuwen dag, waarvan het morgenrood ons troostend tegenblinkt!”

Nu reisde zij huiswaarts; zij verlangde naar huis, bovenal naar haar moeder. Het was een onstuimige dag, maar toen de trein de Hongaarsche hoofdstad naderde, baadden de torens en de koepels van Budapest zich in stralenden zonneschijn. Zij stapte uit aan het station, en nam een rijtuig, om huiswaarts te rijden, en toen ze door die welbekende straten reed, was het haar, alsof er vele jaren lagen tusschen haar vertrek en haar terugkomst. En toch waren het slechts een paar maanden geweest.

De Hongaarsche Driekleur wapperde van alle huizen, doch het waren vreemdsoortige vlaggen, slechts halve vlaggen. De Dictatuur had ze opgeëischt, om ze aan de vlammen prijs te geven, en omdat de vaderlandsliefde een mensch vindingrijk maakt, hadden de Hongaren hun vlaggen middendoor gescheurd. De helft hadden ze aan het Schrikbewind afgestaan, en de andere helft was zorgzaam verstopt voor een blijderen dag. Thans was die blijdere dag angebroken, en vroolijk wapperden die verminkte vlaggen.

Een oogenblik klemde Pirooska de tanden op elkander, toen ze de Roemeensche patrouilles, den stalen helm op het hoofd en de bajonet op het geweer, door de straten zag marcheren. Zij had zoo vurig gehoopt, dat Horthy aan het hoofd zijner zegevierende bataljons den troon van Béla Kun zou omverstormen. Het was niet geschied. Maar straks zou het witte leger met wapperende banieren en trompetgeschal de stad binnentrekken — o, het zou een dag der vreugde worden!

In elk geval — de Roemeniërs hadden den val der Dictatuur verhaast; dat was een voortreffelijk werk. En zij hadden direct beslag gelegd op twee miljoen kilogram communistische propaganda-lectuur en ze ten vure gedoemd. Dat was ook een voortreffelijk werk, want het beteekende, dat twee miljoen kilogram leugens waren vernietigd.

Pirooska keek rond. De winkels waren nog gesloten, en voor de uitstalramen was niets te zien. Het was geen wonder, want de stad was geplunderd door de terroristen, en het Schrikbewind zou nog lang diepe litteekenen achterlaten.

De electriche trams schoven langs de rails; ze zagen er haveloos uit; de ruiten waren verbrijzeld. Om alle hoeken der stad gluurde het gebrek, de armoede, maar de aangezichten der menschen schitterden van vreugde, omdat het Schrikbewind ten einde was.

Ginds verrees het prachtige parlamentsgebouw, maar de pracht was verdwenen; de muren zagen er verweerd en verouderd uit, en ze waren bezaaid met kogelgaten. Daar, op dat plein, placht de heffe des

volks met hongerige blikken toe te kijken, als de Dictatuur haar onschuldige slachtoffers liet doodschieten. Want het ware Hongaarsche volk was immers vogelvrij verklaard, en de fiere, machtige Donaustroom was ook vogelvrij verklaard, en daarom werd hij gedwongen, de dooden op te nemen, die van het parlamentsgebouw werden aangevoerd.

Pirooska reed over de Elizabethsbrug; de vlaggen wapperden boven de brug en boven al de vijf machtige bruggen, die den Donau overspanden. De kruisen boven de wapenborden waren weggeslagen door de terroristen, maar bisschop Gellért stond daar nog rustig en indrukwekkend, met het onoverwinnelijke kruis in de hand, op dien hoogen, steilen heuvel, aan den kant van Buda.

Het meisje begon te glimlachen in haar eentje. Wat zouden haar ouders verrast opkijken, als zij vóór hen stond, en hoe groot zou hun vreugde zijn! Daaraan dacht het meisje, en daarom plooide die stille glimlach haar lippen.

„Koetsier,” zei ze, „ge stopt maar aan 't eind van de villawijk!”

En toen ze dat punt had bereikt, stapte ze uit. Ze moest immers haar ouders verrassen, en het rijtuig zou alles ineens verraden.

Vóór haar lag het eind eenzame weg. Zij wist het nog wel — Oscar... Ze zou met wiskundige zekerheid de plek nog kunnen aanwijzen, waar hij haar verlost uit de handen van die tuchthuisboeven, en nu zou hij haar moeten verlossen van haar eigen hart, het rustelooze hart, dat bij hem wilde schuilen in storm en noodweer...

De kleine Jakob was er met al zijn oolijkheid toch nog niet achter. Hij kende de liefde niet, maar zij kende de liefde.

Ze nam het voetpad door het struikgewas. Van dat voetpad was Oscar gekomen, toen hij tot haar redding opdaagde; daarom was dat voetpad haar dierbaar.

Nu naderde zij het ouderlijk huis. Ze zag het dak reeds; vredig kronkelde de rook uit den schoorsteen omhoog, en in den tuin bloeiden enkele rozen in liefelijke pracht.

Zij sloop achter om het huis heen — als Bundi nu maar al haar berekeningen niet omverwierp! Ze hoorde hem niet — gelukkig! hij zou met den baas uit zijn.

Ze had de achterdeur bereikt; ze stond open, en Pirooska wipte naar binnen. Ze sloop naar de kamerdeur; de deur stond aan, en lichte voetstappen werden gehoord. O, het waren gezegende voetstappen! geliefde voetstappen! De voetstappen der trouw zorgende moeder!

Het werd Pirooska te machtig; al haar berekeningen stortten als een kaartenhuis ineen, en snikkend viel zij om den hals van haar moeder.

Zoo zat zij daar, den arm om Moeders hals geslagen en Moeders arm in haar arm, in een teedere en zoete omhelzing, toen haar vader en Stephan binnenkwamen.

„Oscar en ik zijn het witte leger vooruit geïjld,” zeide Stephan; „het roode leger bestaat niet meer, en den kleinen Jakob heb ik aan het station gesproken.”

Stephan sprak luide en druk, maar Kovacz sprak weinig, want zijn hart was te vol. En Pirooska sprak de eerste oogenblikken ook weinig, want haar geluk was zoo groot.

Maar toen de vloed der aandoeningen kalmer was

geworden, kon zij spreken, en de anderen luisterden in schier ademlooze spanning. Toen ontblootte Kovacz het hoofd, om God te danken, en deze vier menschen aanbaden Zijn luisterrijk en genadig bestel.

Sta nu op, Piroska — sta op! Hij nadert, de geliefde uws harten — sta op! Vervul, wat ge aan uw onrustig kloppend hart hebt beloofd, en offer uw trots op het altaar uwer liefde!

En zij stond op....

Door het raam had zij het oog op den weg, en haar hart zeide haar, dat hij nu zou komen. En hij kwam; en zij stond op, om hem tegemoet te gaan.

Zij liep snel, maar hij vertraagde zijn tred. Bij een forschen eik, daar ontmoetten zij elkander.

„Dag, Oscar!”

„Dag, Piroska!”

Er lag een tinteling van vreugde in zijn oogen, toen hij haar zag, maar die tinteling verbleekte, en zijn gelaat stond ernstig.

„Vind je 't goed, dat we samen een eindje opwandelen, Oscar?”

Verwonderd keek hij haar aan. Toen zeide hij: „Ja, 't is goed.”

Zoo wandelden zij dan op, door een diep ravijn, tusschen de heuvelen door. En rondom was een dicht dennenbosch; de geur der dennen vervulde de lucht.

„Wij hebben hier als kinderen meer dan eens gestoeid en gewandeld — weet je 't nog, Oscar?”

Hij keek haar verrast aan en lachte.

„Dat heb je goed onthouden, Piroska.”

„Toen zeide je een keer, dat ik je verloofde moest worden, als we beiden groot waren, en wij zouden heel deftig gearmd door de mooie Andrassystraat van Budapest gaan wandelen.”

Hij klopte haar vriendelijk op de schouders.

„Je weet het nog goed.”

Maar met iets droevigs in zijn stem vroeg hij: „Weet je nog je antwoord?”

„Ik weet het. Ik zei, dat je me te nietig, te klein waart. Ik begeerde een grooten man in de toekomst met een indrukwekkend voorkomen en welbespraakt.”

„Juist, welbespraakt. En ik begon als kind te stotteren, wanneer ik verlegen werd — willen we nu omkeeren, Piroska?”

„Is er zoo'n haast bij?”

„De kleine Jakob zou me komen roepen bij jullie; we moeten samen nog naar Kispest dezen namiddag.”

„Laten we nog een eindje doorwandelen, Oscar. Ik verzoek het je vriendelijk.”

„Dan tot die bank ginds.”

„Luister nu, Oscar — zul je goed luisteren? Wij werden beiden groot, en je ziedet me, dat je me liefhad.”

Hij stond stil en keek haar vlak in de oogen.

„Dat was een onbezonnen daad van mij, Piroska.”

Hij sprak op een toon, waarin een bittere zelfaanklacht schuilde, en zij voelde, hoe al haar bloed naar haar hart terugstroomde.

Maar zij mocht niet meer terug en wilde niet terug.

„Waarom een onbezonnen daad, Oscar?”

„Omdat ik je toch niet gelukkig kan maken; ik ben minderwaardig voor je.”

Ja, dat was het. Er lag een pijnlijke trek om zijn lippen, alsof hij uit een wrangen beker dronk.

Zij hadden de houten bank bereikt, en Piroska zette zich neer. Maar Oscar bleef staan en keek op zijn horloge, want Jakob zou er misschien al zijn.

Toen zag zij hem aan met een smeekenden blik; en het waren de oogen, die hij liefhad. En hij zette zich naast haar neder.

„Piroska,” zei hij toen op zachten, langzamen toon, „ik heb je lief en zal je blijven liefhebben. Stil nu — laat mij uitspreken! De verloving met Julius is uit, niet waar, heelemaal uit?”

„Hij is dood voor mij!” zei ze, terwijl het bloed haar in de wangen schoot.

„Maar als hij terugkomt, dan zal hij weer leven voor je.”

Toen voelde zij al de smart der liefde. De geliefde was vlak bij haar, en toch was hij onbereikbaar; zij wilde den burcht van zijn hart binnendringen, maar Julius stond er voor — Julius, dien zij thans diep verachtte, omdat hij er met Béla Kun was van door gegaan, de zakken vol gestopt met gestolen juweelen.

Zij trok aan haar armband, alsof zij hem los wilde rukken van haar arm; al haar gebaren verrieden haar hevige opwinding, en zij zocht naar woorden, om haar verachting voor Julius uit te drukken.

„Hij is dood voor mij!” zeide ze met een hartstochtelijke beweging; „noem zijn naam nooit meer tot mij, want hij zal dood voor mij blijven!”

Toen werd ze kalmer, en zij maakte zich gereed, om haar trots te offeren op het altaar harer liefde.

(Slot volgt.)

ADMIRAAL NICKOLAS HORTHY

INDRUKKEN

van den Hoofdredacteur

Gejaagd leven

En Beiersch deskundige op medisch gebied, een zekere Professor Haertl, heeft onlangs in een lezing in Amerika verklaard, dat het tegenwoordige hooge sterftecijfer onder betrekkelijk nog jonge menschen zijn oorzaak vindt in gejaagd leven. Er is een wilde ren. Vooral vele vooraanstaande personen zijn te zwaar belast, waardoor nier- en hartaandoeningen ontstaan, aderverkalking zich vormt, enz. Naar zijn meening was het vroege sterven van den Amerikaanschen president Harding en diens echtgenoot daaraan te wijten. „Steeds maar werken en geen ontspanning nemen, verkort het leven.”

De lijfarts van den Engelschen koning, Lord Dawson, wees onlangs in een lezing op het congres van Amerikaansche geneesheeren óók op het gevaar van de moderne haast des levens. „Motor, telefoon en draadloos hebben den mensch in omstandigheden gebracht, dat zijn geest bij zijn werk zoowel als bij zijn ontspanning steeds gespannen blijft. Dit leidt tot hart- en hersenstoornissen, zoodat men plotseling sterft op het hoogtepunt van zijn ontwikkeling.” Dawson was echter van meening, dat men vanzelf wel het geneesmiddel zal vinden, om zich bij de nieuwe omstandigheden aan te passen. Bij voorbeeld door rustige Zaterdagse uitstapjes, rustige spelen, muziek, goede boeken lezen, enz. De taak van den geneesheer zal zijn, hieraan zijn gansche aandacht te wijden.

Wij voegen er bij: de taak van ons, Christenen, zal zijn: de aandacht te vestigen op een rustigen dag des Heeren. Behalve de Zaterdagse wandelingen, enz. is het van zooveel belang, den geest op 's Heeren dag op bijzondere wijze te voeden met geestelijk voedsel. Dit komt ook het lichaam ten goede. Te midden van *gejaagd leven* is niets zoo heilzaam als rustige overpeinzing. We moeten leeren, in de tegenwoordigheid des Heeren *rustige* menschen te worden.

<h1>DE NIEUWE DAG</h1> <p>L. PENNING</p>	<p>Verhaal uit de dagen der Hongaarsche Commune</p>
--	---

(SLOT)

Nadruk verboden

Een oogenblik was het stil. Toen vervolgde Pirooska: „Ik was blind, toen ik je voor minderwaardig hield, en de kleine Jakob heeft waarheid gesproken, toen hij zeide, dat ik jou niet waardig ben. Laat me even uitpraten, Oscar, want ik vecht nu voor mijn levensgeluk en voor jouw levensgeluk. Ge zijt mijn held, mijn ridder! Ik acht je op het hoogste — versta je me niet? Gij zaagt den leugen der Commune, toen ik er mee dweepte; ik wil mijn best doen, je waardig te worden — versta je me nu nóg niet?”

Toen verstond hij haar. Hij bedekte met de hand de oogen, alsof hij ineens een schitterend licht zag. Toen staarde hij in het beeldschoone gelaat naast hem; het sidderde van hoop en verwachting...

„Daar boven dat korenveld van het grensdorp ontdekte ik je, Pirooska.” Zijn stem beefde van ontroering.

„Stephan,” zei ik, „daar is Pirooska.”

„Had je naar me gezocht, Oscar?”

„We zouden niet naar dat grensdorp zijn gevlogen, indien ik niet had geweten, dat jij er waart.”

Zij dronk de woorden van zijn lippen, en toen hij zweeg, sprak zij.

„Toen werd ik het mij bewust, Oscar, dat ik je liefhad. In die oogenblikken, toen ge mij naderdet uit de hoogte, toen wist ik het. Het was een wonder-schoon oogenblik te midden van al mijn ellende.”

Teeder nam hij haar hand in de zijne, en haar onrustig hart zou rusten aan het zijne. En tusschen haar bewogenheid door begon zij ineens te lachen.

„'t Is toch eigenlijk een beetje bespottelijk,” zei zij, „zooals het met ons tweeën is gegaan. Jij hadt tot

mij moeten komen, mijn schat, en 't is net andersom.” „Jij hadt mij al één keer afgescheept, mijn lieveling.” „En al had ik je tien keeren afgescheept, dat gaf niets.”

De kleine Jakob stond te trappen van ongeduld, en Stephan stond naast hem, vlak bij 't huis.

„We moeten nog naar Kispest,” zeide hij: „waar blijft Oscar toch?”

Daar kwam Oscar aan, uit de bocht van den weg, zij aan zij met Pirooska.

„Aha,” zei de kleine Jakob ineens, „nu snap ik het.”

En tegen Stephan knipoogend, ging hij het paar tegemoet.

„Zeg, Oscar,” zei hij, „we moeten naar Kispest.”

Oscars gelaat straalde.

„Ouwe jongen, Kispest is vandaag van 't program afgevoerd — wensch mij eerst maar eens geluk met mijn verloofde!”

„Dan ga ik alleen naar Kispest.”

„Nee, Japie,” zei Pirooska, „daar komt vandaag niets van; we kunnen je niet missen bij onze vreugde.”

„Dan zal ik maar voor de overmacht zwichten,” meende Jakob, en tusschen Oscar en Pirooska in, betrad hij de woning.

Toen traden Kovacz en Elizabeth naar voren, om het jonge paar geluk te wenschen. En de Moeder zeide zacht: „Nu is mijn zielwensch vervuld.”

Het werd druk dien namiddag in het huis van Kovacz; men had gehoord, dat Pirooska welbehouden thuis was gekomen, en men wilde haar na zooveel doodsgedaren een hartelijk welkom toeroepen.

De kamer liep vol van de geburen. Gisella, die Stephan had gesproken bij diens thuiskomst van het front, kwam ook met haar man, en Janos kwam met Maria, en zij brachten Andreas Prochaska mee.

De kamer kon ze niet meer bergen, al die trouwe en oprechte Hongaarsche harten, maar daar was wel raad op, daar buiten was ruimte in overvloed.

Er werden banken en stoelen gehaald, en de wijn kwam op tafel, ter eere van het jonge paar. Het was een dag van groote vreugde na zooveel lijden, zooveel tranen, en al waren Elizabeth's oogen ook thans met tranen gevuld, het waren tranen, der vreugde en der dankbaarheid gewijd.

Toen sprak Kovacz. Zijn oogleden trilden, maar zijn stem was vast. Er lag ook iets plechtigs in die stem, want het was een belijdenis.

„Ik dwaalde,” zeide hij, „en ik wist het niet. Ik geloofde aan den nieuwen dag, en het was de nacht. Toen scheurde de blinddoek, en ik zag.”

Hij bracht een weemoedige hulde aan de onschuldige slachtoffers, de helden en de martelaren, die vermoord waren, omdat zij hun vaderland lief hadden.

Toen sloeg hij den Eijbel op en las:

„Een lied Hammaäloth. Als de Heere de gevangenen Zions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die droomen. Toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de Heidenen: De Heere heeft groote dingen aan dezen gedaan.”

Toen de Psalm was gelezen, ging Kovacz voort:

„We hebben met tranen gezaaid — mogen we met gejuich maaien! De Hongaarsche akker is omgewoeld; de ploeg des lijdens heeft er diepe voren door gescheurd; zij zijn gedrenkt met het bloed en de tranen van ons dierbaar volk. Nu moge het volk tot nadenken komen — het oprechte, edele Hongaarsche

volk! Het was oppervlakkig en lichtzinnig geworden, en het knielde voor de goden der eeuw. Thans zal het verstaan, dat niet het zengende vuur van den klassenhaat, maar het koesterende vuur van het Evangelie ons volk kan redden.

„Wij zijn een arm, berooid volk geworden, maar wij zien den morgen gloren van den nieuwen dag. Welaan dan! Onze handen zullen een nieuw gebouw oprichten, en wij zullen niet vertragen; en op de poorten van dat nieuwe gebouw moge met gulden letteren geschreven staan: „Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën!”

De kring was steeds aangegroeid; er waren nu wel honderd menschen, en allen luisterden met grooten eerbied, het hoofd ontbloot.

Janos, Maria en Andreas zaten dicht bij elkander. Het was Maria, alsof de geest van den heldhaftigen Ladislaus haar omzweefde, en zij zat daar, de armen over elkander, de oogen naar den grond geslagen, in diepe gepeinzen.

Doch Andreas' oogen schitterden, en men zeide reeds, dat hij een held zou worden als vader Prochaska.

Hij dacht aan het nieuwe gebouw, dat zou verrijzen, en daarom schitterden zijn oogen zoo hoopvol.

Daar streek met machtigen vleugelslag een arend over hun hoofden heen.

„Zie je hem, Oscar?” vroeg Piroska.

„Ik zie hem, mijn liefste — hij streeft naar boven, en zijn hals is getooid met onze nationale kleuren.”

„Stijg op, Hongaarsche adelaar,” riep hij, „stijg op!”

En hij rees al hooger, al hooger in den zonneglans. Het was de tijd van den oogst, en de maaiers zagen hem boven de wijde velden. En overal, waar zijn nationale kleuren werden gezien, daar stonden de menschen stil, en ze riepen vol geestdrift: „Eljen Hungaria!”

Dit volk was arm, en toch was het rijk, want het had zijn vaderland teruggevonden. En terwijl Oscar daar zat, met de hand van Piroska innig in de zijne, zag hij een liefelijk visioen.

Hij zag zijn geliefd volk. Het bad; het werkte en het versaaide niet. De arme benijdde niet meer den rijke, en de rijke verstond, dat de arme zijn broeder was — dat was de heerlijke, blijde, nieuwe Dag!

DE MICA-INKTZWAM

Ongeveer tweehonderd exemplaren aan een boom, gefotografeerd in het Westland

